

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
TECHNICAL UNIVERSITY
OF CRETE

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ:

**“Ανάπτυξη Ψηφιακού εργαλείου στρατηγικής προσέλκυσης
και ένταξης Ψηφιακών Νομάδων: Ταυτότητα, παράμετροι
μετάβασης και ικανότητα μετοίκησης στον τόπο προορισμού”**

Μεταπτυχιακός Φοιτητής:
Σμπώκος Μάριος :2019069009

Επιβλέποντες Καθηγητές:
Γεροπάντα Βαλίνα

ΧΑΝΙΑ 2023

Πίνακας περιεχομένων

Ευχαριστίες.....	3
Περίληψη.....	4
Abstract.....	5
Μεθοδολογία.....	6
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στους Digital Nomads και υπόθεση για τους Ψηφιακούς Μετανάστες.....	7
1. Ορισμός.....	7
2. Ιστορική τοποθέτηση ύπαρξης της ομάδας.....	7
3. Εντοπισμός Χαρακτηριστικών που ταυτίζει αυτή την κοινωνική ομάδα.....	8
4. Σημασία των Digital Nomads στο τουριστικό προϊόν παγκοσμίως και στην Ελλάδα.....	10
4.1 Ταύτιση των Digital Nomads με την ιδιότητα του τουρίστα.....	10
4.2 Η θέση τους στον παγκόσμιο χώρο του τουρισμού.....	11
4.3 Η θέση τους στην Ελλάδα.....	16
4.4 Στατιστικές έρευνες.....	18
5. Αξιολόγηση δεδομένων και συμπεράσματα.....	23
5.1 Συλλογή δεδομένων από ερευνητικές διαδικασίες- Συμπεράσματα για τους Digital Nomad.....	23
5.2 Σύνταξη φίλτρων εφαρμογής με βάση τα χαρακτηριστικά επιλογής περιοχών βραχυχρόνιας διαμονής.....	27
6. Υπόθεση: Η Μετάβαση από Ψηφιακούς Νομάδες σε «Ψηφιακούς Μετανάστες».....	28
6.1 Ορισμός των μεταναστών – δημιουργία ορισμού των «Ψηφιακών μεταναστών», προσδιορισμός των χαρακτηριστικών τους.....	28
6.2 Σύγκριση και Διαφοροποίηση του Ψηφιακού νομά με τον «Ψηφιακό μετανάστη».....	31
6.3 Πιθανοί λόγοι μετάβασης από «Ψηφιακό νομά» σε «Ψηφιακό μετανάστη».....	31
6.4 Αποτελέσματα Ερωτηματολογίου Σχετικά με τη μετάβαση των Ψηφιακών νομάδων σε «Ψηφιακούς μετανάστες».....	33
6.5 Απαιτήσεις Ψηφιακών νομάδων για μετοίκηση.....	37
6.6 Συμπέρασμα Υπόθεσης.....	39
Κεφάλαιο 2: Ανάλυση των Νομών Χανίων και Ηρακλείου.....	41
1. Σύνταξη Χαρτών με στατιστικά στοιχεία.....	41
1.1 Οικιστικά, Δημογραφικά στοιχεία.....	42
1.2 Συγκοινωνιακά στοιχεία.....	47
1.3 Στοιχεία Πολιτισμικών, Φυσιολατρικών και Αθλητικών Δραστηριοτήτων.....	50
1.4 Τουριστική δυναμικότητα ανά περιοχές και ανά περιόδους.....	58
2. Συμπεράσματα πληροφοριών και στρατηγική για την ενίσχυση του τουρισμού στους νομούς.....	75
2.1 Συσχέτιση δεδομένων με τις απαιτήσεις των Digital Nomad.....	75
2.2 Εντοπισμός των αναγκών στις δύο Περιφερειακές Ενότητες και στρατηγικές ενέργειες προσέλκυσης.....	78
2.3 Προσαρμογή των φίλτρων εφαρμογής με βάση τις παροχές και τη στρατηγική στους νομούς.....	80
Κεφάλαιο 3: Μελέτη περίπτωσης μετοίκησης στον οικισμό Επάνω Αρχανών.....	81
1. Μόνιμη Μετοίκηση στην Κρήτη Ανάλυση Αποτελέσματος Ερωτηματολογίου.....	81

2. Περίπτωση Μόνιμης μετοίκησης στον Οικισμό Επάνω Αρχάνες.....	81
3. Περιγραφή του εξεταζόμενου οικισμού.....	82
4. Παροχές του οικισμού Επάνω Αρχανών προς τους «Ψηφιακούς Μετανάστες».....	89
5. Στρατηγική – Ενέργειες – Υποδομές.....	98
6. Πως επωφελείται ο οικισμός των Επάνω Αρχανών από την μετοίκηση των «Ψηφιακών Μεταναστών».....	99
Κεφάλαιο 4: Αξιοποίηση Αποτελεσμάτων Σχεδιασμός Εφαρμογής (DN Visor).....	100
1. Σκοπός δημιουργίας.....	100
2. Στόχοι και Στρατηγική εφαρμογής.....	101
3. Σχεδιάγραμμα εφαρμογής και Περιγραφή.....	103
4. Παρουσίαση της λειτουργίας του DNvisor.....	106
Βιβλιογραφία.....	113

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους αυτούς που συνέβαλαν στην υλοποίηση αυτής της διπλωματικής εργασίας στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος «ΧΩΡΟΣ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ , ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ». Πρώτα απ' όλα, θα ήθελα να εκφράσω τη βαθιά μου ευγνωμοσύνη στην επιβλέπουσα Επίκουρη Καθηγήτριά μου Γεροπάντα Βασιλική για την ευκαιρία που μου έδωσε να ασχοληθώ με το κοινωνικό φαινόμενο των «Ψηφιακών Νομάδων», την καθοδήγησή της, την ακλόνητη υποστήριξή της και την εμπιστοσύνη που μου έδειξε καθ' όλο το ταξίδι της διαδικασίας της έρευνας. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον κ. Αντιπεριφερειάρχη Επιχειρηματικότητας, Εμπορίου, Καινοτομίας και Κοινωνικής Οικονομίας κ. Αντώνιο Παπαδεράκη που με την γραπτή θετική εισήγησή του με παρότρυνε να προχωρήσω την έρευνα μου και να ολοκληρώσω την ιδέα της εφαρμογής «DNvisor» που αποτελεί προϊόν της ερευνητικής διαδικασίας μου. Συνεχίζοντας, να ευχαριστήσω τους Εθελοντές Ψηφιακούς Νομάδες που δέχτηκαν να πάρουν μέρος στην ερευνητική μου διαδικασία και συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο. Τέλος, αλλά εξίσου σημαντικά θα ήθελα να ευχαριστήσω όλα τα μέλη της οικογένειάς μου, νέα και παλιά, για την υποστήριξη που είχα τόσο καιρό και ιδιαίτερα τον αδερφό μου, Σμπώκο Δημήτριο, που με τις επιστημονικές του συμβουλές με βοήθησε καθ' όλη τη διάρκεια της διπλωματικής εργασίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αυτή η διπλωματική εργασία ασχολείται με το κοινωνικό φαινόμενο των ψηφιακών νομάδων, τη δυνατότητα των Π.Ε. Χανίων και Ηρακλείου να τους προσελκύσουν και την παρουσίαση ενός ψηφιακού εργαλείου στρατηγικής ένταξης τους σε αυτές.

Ο όρος Digital Nomad (DN) (ψηφιακοί νομάδες) περιγράφει μια ομάδα ανθρώπων που έχουν ένα εναλλακτικό τρόπο ζωής, δουλεύοντας από οποιοδήποτε σημείο του κόσμου και όχι πίσω από ένα γραφείο. Ταξιδεύουν συχνά και δεν έχουν κάποια μόνιμη βάση. Δηλαδή πραγματοποιούν βραχυχρόνια διαμονή σε ένα τόπο. Είναι θεμιτό να αντιμετωπιστούν ως τουρίστες με την ισχύουσα νομοθεσία στην Ελλάδα και να αξιοποιηθούν καταλλήλως για την οικονομική στήριξη του τουρισμού.

Αρχικά γίνεται μια έρευνα πάνω στο κοινωνικό προφίλ των ψηφιακών νομάδων για τον τρόπο ζωής τους, τις διαθέσεις και τις επιλογές τους, καθώς και για τα κριτήρια με τα οποία επιλέγουν μια περιοχή για να κατοικήσουν βραχυπρόθεσμα ή σε ορισμένες περιπτώσεις μακροπρόθεσμα, με σκοπό τον προσδιορισμό των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους. Συγχρόνως, η στατιστική έρευνα σε ομάδες ψηφιακών νομάδων αναδεικνύει τη διάθεσή τους για μια πιο μακροπρόθεσμη διαμονή που δημιουργεί ερωτήματα περί της ένταξης αυτών στις παραπάνω περιοχές.

Στη συνέχεια, γίνεται μια ανάλυση του γεωγραφικού χώρου της Κρήτης εστιάζοντας στους δυο μεγάλες Περιφερειακές ενότητες της, τα Χανιά και το Ηράκλειο. Συλλέγονται κάποια στοιχεία δημογραφικά, γεωμορφολογικά, πολιτισμικά και πολιτιστικά, ενώ επίσης εντοπίζονται τουριστικά καταλύματα και ξενοδοχεία σε όλη την επικράτειά τους. Έπειτα, αξιολογούνται τα δεδομένα που δίνει η γεωγραφική αποτύπωση των νομών και με βάση αυτά ακολουθείται μια στρατηγική ενίσχυσης του τουριστικού προϊόντος των νομών με τη διοχέτευση ψηφιακών νομάδων σε όλες τις περιοχές τους.

Στην τρίτη φάση της εργασίας γίνεται η δημιουργία μια εφαρμογής (DNVisor) συνδυάζοντας τις ανάγκες των Ψηφιακών Νομάδων και τις στρατηγικές ενίσχυσης των νομών. Ουσιαστικά γίνεται ένας συγκερασμός των απαιτήσεων και προσωπικών επιθυμιών των Ψηφιακών Νομάδων που θέλουν να επισκεφτούν την Κρήτη, με τις παροχές και τη δυναμικότητα που έχουν οι περιοχές των νομών αυτών στο χώρο της φιλοξενίας.

Η παραχθείσα εφαρμογή βασιζόμενη σε στοχευμένες ερωτήσεις προσπαθεί να βοηθήσει κάθε ψηφιακό νομά ξεχωριστά που επιλέγει να κατοικήσει βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα στην Κρήτη δίνοντας μια πιο προσωποποιημένη επιλογή διαμονής, ώστε να είναι ταιριαστή στις προτιμήσεις του χρήστη και στο δικό του τρόπο ζωής, ενώ παράλληλα προσπαθεί να βοηθήσει και την ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος σε περιοχές που το έχουν ανάγκη εποχιακά στην Κρήτη.

ABSTRACT

This thesis deals with the social phenomenon of digital nomads, the ability of the regional units of Chania and Heraklion to attract them and the presentation of a digital tool for their strategic integration.

The term Digital Nomad (DN) describes a group of people who have an alternative lifestyle, working from anywhere in the world and not behind a desk. They travel frequently and do not have a permanent base. This means they make short-term stays in one place. It is justified to treat them as tourists under the current legislation in Greece and to use them appropriately for the economic support of tourism.

Initially, a research is conducted on the social profile of digital nomads on their lifestyle, their moods and choices, as well as on the criteria by which they choose an area to reside in on a short-term or in some cases long-term basis, in order to identify their particular characteristics. At the same time, a statistical research on groups of digital nomads highlights their disposition for longer-term residence which raises questions about their inclusion in these areas.

Furthermore, the geographical area of Crete is analysed, focusing on the two major regional units of Crete, Chania and Heraklion. Some demographic, geomorphological, and cultural data are collected, and also tourist accommodation and hotels are identified throughout their territory. Then, the data provided by the geographic mapping of the prefectures are evaluated and based on them a strategy is followed to enhance the tourism product of the prefectures by channeling digital nomads in all their areas.

In the third phase of the thesis, an application (DNVisor) is created by combining the needs of the Digital Nomads and the strategies for strengthening the prefectures. Basically, a combination of the requirements and personal desires of Digital Nomads who want to visit Crete, with the facilities and capacity of the regions of these prefectures in the field of hospitality is made.

The produced application based on targeted questions tries to help each digital nomad individually who chooses to reside in Crete on a short or long term basis by giving a more personalized accommodation option to suit the user's preferences and their own lifestyle, while also trying to help boost the tourism product in areas that need it seasonally in Crete.

Μεθοδολογία

Η διπλωματική εργασία διερευνά το φαινόμενο των Ψηφιακών Νομάδων και την προοπτική ένταξής τους βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα στις ΠΕ Χανίων και Ηρακλείου μέσα από μια διττή μεθοδολογία. Αρχικά, πραγματοποιείται ποιοτική και ποσοτική έρευνα σε βάσεις δεδομένων και κοινότητες ψηφιακών νομάδων με αποτέλεσμα την καταγραφή και την κριτική ανάγνωση των κριτηρίων επιλογής του τύπου διαμονής. Στη συνέχεια γίνεται, ανάλυση των δημογραφικών, συγκοινωνιακών, γεωμορφολογικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών των περιφερειακών ενότητων Χανίων και Ηρακλείου και γίνεται χαρτογράφηση των χαρακτηριστικών αυτών ώστε να γίνει οπτικοποίηση τους, για να παραχθούν στη συνέχεια τα απαιτούμενα αποτελέσματα . Η τελική φάση περιλαμβάνει την ψηφιακή απεικόνιση των συλλεχθέντων αποτελεσμάτων και την μετατροπή τους ως ειδικές παραμέτρους σε μια δομημένη βάση δεδομένων, που θα χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία μια ψηφιακής διεπαφής η οποία θα βοηθήσει στην στρατηγική ένταξη των Ψηφιακών Νομάδων σε αυτές. Η προσέγγιση αυτή επέτρεψε μια αναλυτική και πολυδιάστατη εξέταση των παραγόντων που επηρεάζουν τις προτιμήσεις και τις αποφάσεις των ψηφιακών νομάδων σχετικά με την επιλογή τύπου διαμονής τους, ενισχύοντας την κατανόηση του φαινομένου στο πλαίσιο των εν λόγω περιφερειακών ενότητων.

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στους Digital Nomads

1. Ορισμός

Για τον όρο «ψηφιακοί νομάδες» δεν έχει δοθεί ακόμη επιστημονικά κάποιος ορισμός. Αποτελεί μια νέα κοινωνική ομάδα που εμφανίστηκε με την τεχνολογική και ψηφιακή ανάπτυξη, η οποία έδωσε την δυνατότητα σε διάφορα επαγγέλματα να εκτελούνται εξ' αποστάσεως και να μην απαιτείται η φυσική παρουσία στο χώρο εργασίας. Με τον τρόπο αυτό το επάγγελμα δεν ταυτίζεται πλέον με συγκεκριμένο χώρο εργασίας. Μπορεί να εκτελεστεί από οποιοδήποτε σημείο, αρκεί να υπάρχει κάποιο μέσω ψηφιακής τεχνολογίας και πρόσβαση στο διαδίκτυο. Την ευκαιρία αυτή προσπαθεί να εκμεταλλευτεί ένα ορισμένο σύνολο ανθρώπων που ακολουθεί ένα σύγχρονο τρόπο ζωής. Πραγματοποιεί συνεχώς ταξίδια σε προορισμούς που επιθυμεί, ενώ ταυτόχρονα δουλεύει, χωρίς να υπάρχει κάποιος περιορισμός στη σχέση εργασίας - τόπου διαμονής του. Αυτό το σύνολο ονομάζεται ψηφιακοί νομάδες (Digital Nomads).

Οι ψηφιακοί νομάδες (Digital Nomads) είναι μια ομάδα ανθρώπων που βρίσκονται σε ένα καθεστώς μόνιμης κινητικότητας στη ζωή τους, δουλεύοντας απομακρυσμένα με τη βοήθεια των τεχνολογικών μέσων (laptop, tablet, mobile phone) και του διαδικτύου. Δεν έχουν κάποια μόνιμη κατοικία και ταξιδεύουν συνεχώς σε προορισμούς με βραχυπρόθεσμο ορίζοντα συνήθως 3 έως 9 μηνών.

Αποτελούν άτομα που είναι «ανεξάρτητα τοποθεσίας» («location-independent») και εκπροσωπούν μια συνεχόμενη αυξανόμενη μάζα που αξιοποιεί τις ψηφιακές τεχνολογίες για να εκτελέσει τα εργασιακά του καθήκοντα και σε γενική βάση ο τρόπος ζωής που ακολουθεί μοιάζει με αυτή ενός νομά. (Mohn Tanya, Forbes, 2014).

2. Ιστορική τοποθέτηση ύπαρξης της ομάδας

Ιστορικά η εμφάνισή της ομάδας αυτής ξεκίνησε με την ανάπτυξη των μέσων κινητής τεχνολογίας, του διαδικτύου, των ταξιδιών και των επιχειρήσεων. Πρώτη αναφορά στον χαρακτηρισμό ψηφιακός νομάς έγινε τη δεκαετία του '90. Προγενέστερα, υπήρχαν κάποιες οραματικές αναφορές στην έννοια και την υπόσταση του συνόλου αυτού (Arthur C. Clare, 1964), που περιέγραφαν ανθρώπους να εκτελούν τις εργασιακές τους υποχρεώσεις με επιτυχία από διαφορετικά μέρη του κόσμου. Όμως, είναι συνδεδεμένη με την ευρύτερη έννοια του νομαδισμού, που ονομάζει άτομα που μετακινούνται συνεχόμενα από τόπο σε τόπο για την εύρεση τροφής και καλύτερων συνθηκών διαβίωσης.

Η ομάδα των νομάδων διαφέρει από τις ομάδες των εποίκων και των μεταναστών. Ο εποικισμός προσδιορίζει ανθρώπους που η εργασία τους και η ζωή τους βρίσκεται σε μια μόνιμη κατοικία. Ο περισσότερος πληθυσμός στον κόσμο συγκαταλέγεται σε αυτή την ομάδα ανθρώπων. Η μετανάστευση αφορά ανθρώπους που έχουν μετοικήσει σε άλλες περιοχές από την περιοχή καταγωγής τους για κοινωνικούς, πολιτικούς ή επαγγελματικούς λόγους. Όμως, τα άτομα αυτά μένουν μόνιμα ή για μεγάλο χρονικό διάστημα στην νέα περιοχή όπου και εργάζονται σε αυτή. Δηλαδή υπάρχει μια σύνδεση ανθρώπου-κατοικίας-εργασίας, η οποία θέτει χωρικούς περιορισμούς στις καθημερινές δραστηριότητες των ατόμων της ομάδας αυτής.

Ο παραδοσιακός νομαδισμός αναφέρεται σε ανθρώπους που βρίσκονται σε συνεχή μετακίνηση από περιοχή σε περιοχή κατά σύντομες χρονικές περιόδους. Κύριος λόγος μετακίνησής τους είναι η εξασφάλιση τροφής και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. (New world Encyclopedia) Η διαφοροποίηση ενός νομά με ένα μετανάστη είναι ότι ο πρώτος έχει ταυτίσει τον τρόπο ζωής του με τη συνεχή μετακίνηση και την βραχυπρόθεσμη παραμονή του σε ένα

τόπο. *To Nomads and the Outside World* (Khazanov, 1994) κάνει μια σοβαρή παρουσίαση του παραδοσιακού νομαδισμού και της ιστορίας του.

Στον ψηφιακό νομαδισμό κύριο στοιχείο είναι ότι η επαγγελματική κατάρτιση των ατόμων κινείται γύρω από τις τεχνολογίες πληροφορίας (information technology). Το στοιχείο αυτό δίνει την ιδιότητα στους ανθρώπους που ασχολούνται με τα επαγγέλματα αυτά (πχ e-lancer) να μην έχουν χωρικούς περιορισμούς τόσο στον τόπο εργασίας τους όσο και στον τόπο διαμονής τους. Ένας ψηφιακός νομάς έχει την δυνατότητα να περιφέρεται στον κόσμο ελεύθερα χωρίς κάποια μόνιμη διεύθυνση κατοικίας ή εργασίας. Η τάση αυτή έχει αρχίσει να εμφανίζει μια μορφή νεονομαδισμού και να επαναπροσδιορίζει τον όρο νομά στη σύγχρονη εποχή.

Ο Steve Roberts το 1983 θεωρείται ένας από τους προπάτορες του νέου αυτού κοινωνικού φαινομένου που στο βιβλίο του «*Computing Across America*» (1983) περιγράφει τη ζωή του πάνω σε ένα ανακλινόμενο ποδήλατο με υπολογιστή (*Winnebiko, Benemoth*). Χαρακτηρίστηκε από το περιοδικό «*Popular Computing*» (1981-1985, McGraw-Hill) ως «υψηλής τεχνολογίας νομάς». Άλλη μια αναφορά στους ψηφιακούς νομάδες γίνεται με την έκδοση του ομότιτλου βιβλίου «*Digital Nomads*» το Δεκέμβριο του 1997. Πρόκειται για μια προοικονομία της δημιουργίας του κοινωνικού συνόλου αυτού, καθώς δηλώνει ότι με τις σύγχρονες τεχνολογικές δυνατότητες και την ανάγκη του ανθρώπου να ταξιδεύει και να ανακαλύπτει, θα δημιουργηθούν ευκαιρίες, οι οποίες θα ωθήσουν ανθρώπους να εργάζονται και να έχουν ένα τρόπο ζωής που θα βρίσκεται πάντα σε μια διαρκή κίνηση. (*Digital Nomads*, Tsugio Makimoto, David Manners, 1997). Η πρώτη εμφάνισή των ψηφιακών νομάδων όχι ως σύνολο αλλά ως μικρές μονάδες παρατηρείται τη δεκαετία του 2000. Εκεί οι επιχειρήσεις πληροφορικής χρησιμοποιούσαν προγραμματιστές λογισμικού με τη δυνατότητα απομακρυσμένης εργασίας και εμφανίστηκαν αγορές ηλεκτρονικών ελεύθερων επαγγελματιών. (Ferriss, T. 2009). Το 2014-2015 ο ψηφιακός νομαδισμός άρχισε να αναγνωρίζεται ως κοινωνικό πλέον φαινόμενο όταν εμφανίστηκαν στο διαδίκτυο οι πρώτες ειδικές ψηφιακές κοινότητες (Nomad List). Πλέον η κοινότητα αυτή έχει αποκτήσει παγκόσμια αναγνωσιμότητα και συνεχώς νέες διαδικτυακές πλατφόρμες (π.χ. digitalnomads.world), νέα διαδικτυακά μπλοκ και νέα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook g) δημιουργούνται για την ενημέρωση και την επικοινωνία των ατόμων της σε όλο τον κόσμο.

3. Εντοπισμός Χαρακτηριστικών που ταυτίζει αυτή την κοινωνική ομάδα.

Το φαινόμενο των ψηφιακών νομάδων για να θεωρηθεί ως μια ομάδα ατόμων και να αποτελεί κοινωνικό σύνολο, πρέπει να εντοπιστούν ορισμένα κοινά στοιχεία, κίνητρα και ιδιότητες μεταξύ των ατόμων αυτών. Παρακάτω θα δοθούν τα βασικά χαρακτηριστικά, ώστε να γίνει πιο εύκολα αντιληπτή η ομάδα αυτή.

Βασικό χαρακτηριστικό τους είναι το «**μέσο**» που χρησιμοποιούν για να εκτελέσουν τις εργασιακές τους υποχρεώσεις και να εξασφαλίσουν τα προς το ζην. Αυτό δεν είναι άλλο από τις τεχνολογίες πληροφορίας (information technology), τις ψηφιακές τεχνολογίες και όλα τα εργαλεία που δίνουν πρόσβαση σε αυτές. Τα μέσα αυτά προσφέρουν τη δυνατότητα στα άτομα που τα χρησιμοποιούν να δουλεύουν απομακρυσμένα. «*Ονομάζουμε κάποιον ψηφιακό νομά ως κινούμενο εργαζόμενο γνώσης ο οποίος είναι εξοπλισμένος με ψηφιακές τεχνολογίες για να δουλεύει οπουδήποτε και οποτεδήποτε*» (Leigl M, 2014). Με την απομακρυσμένη εργασία, έχουν ευέλικτα ωράρια εργασίας και μπορούν να προγραμματίσουν τις υποχρεώσεις τους όπως θέλουν. Δεν είναι απαραίτητο να εργάζονται στο συγκεκριμένο χώρο εργασίας τους, αλλά και από το σπίτι. Μπορούν να αποκτήσουν αυτονομία ως προς τον τρόπο που δουλεύουν και τον όγκο εργασίας που διεκπεραιώνουν.

Οι δυνατότητες που προσφέρουν αυτά τα τεχνολογικά μέσα, δημιούργησαν την ευκαιρία σε κάποιους επαγγελματίες, που τα χρησιμοποιούν ως κύριο εργαλείο, να ξεφύγουν από το σύνηθες μοτίβο εργασίας σε ένα γραφείο ή συγκεκριμένο εργασιακό μέρος και να επαναπροσδιορίσουν το δικό τους προσωπικό και ιδανικό χώρο εργασίας.

Η **ανεξαρτητοποίηση** αυτή από το «**συγκεκριμένο εργασιακό χώρο**», που δόθηκε από τα παραπάνω «μέσα», δημιούργησε μια ομάδα ατόμων που είχαν ως επιθυμία ο «νέος» εργασιακός τους χώρος να μην είναι σταθερός, αλλά μεταβλητός. Δηλαδή το «νέο» τους γραφείο να μετακινείται και να αλλάζει συνεχώς περιβάλλον ανάλογα με τη βούλησή τους. Η παραμονή τους σε ένα περιβάλλον είναι προσωρινή και βραχυχρόνια. Βρίσκονται σε διαρκή μετακίνηση και δεν περιορίζονται στα όρια μια πόλης αλλά επεκτείνονται σε όλο τον κόσμο. Έτσι, τα άτομα αυτά, που αποτελούν τους ψηφιακούς νομάδες, μετακινούνται συνεχώς για να μεταβάλλουν τον εργασιακό τους χώρο όπως αυτοί θέλουν, αποκτώντας εμπειρίες από όλο τον κόσμο. Η επιθυμία τους αυτή να βρίσκονται σε μια μόνιμη κινητικότητα ταξιδεύοντας από περιοχή σε περιοχή αποτελεί και αυτό κύριο στοιχείο της ομάδας που τη χαρακτηρίζει. «Ψηφιακοί νομάδες είναι οι τηλεεργαζόμενοι που [...] επιλέγουν να εργάζονται από παντού, ζώντας μια ζωή συνεχώς εναλλασσόμενης εργασίας και ταξιδιών.» (Wang et al. 2018, 2, 9). Όπως προαναφέρθηκε διαμένουν σε ένα τόπο προσωρινά, Δηλαδή, δεν κάθονται στο ίδιο μέρος για πάνω από 9 μήνες και δεν έχουν σταθερή κατοικία. (Παρατηρητήριο Ψηφιακών Νομάδων) Το σταθερό μηνιαίο μισθολόγιό και η επαγγελματική κατάρτισή τους για την εξασφάλιση των προς το ζην μέσω της τηλεεργασίας, τους βοηθάει να ψάχνουν συνεχώς νέους προορισμούς για να μετακινηθούν και να αποκτήσουν νέες εμπειρίες που επιθυμούν χωρίς να αγχώνονται για την ευημερία τους και την οικονομική τους αποκατάσταση. Από το παραπάνω προκύπτει ότι η μόνιμη κινητικότητα στην οποία βρίσκονται δεν είναι αποτέλεσμα της επιτακτικής ανάγκης εύρεσης επαγγελματικής ασχολίας για βιοποριστικούς λόγους, αλλά αποτέλεσμα της ανάγκης μετακίνησης τους ως τρόπο ζωής και ευεξίας.

Επόμενο χαρακτηριστικό είναι τα **είδη των επαγγελματιών** που εκτελούνται με κύριο εργαλείο τα παραπάνω «μέσα» δηλαδή τις ψηφιακές τεχνολογίες. Από μελέτες πάνω στους ψηφιακούς νομάδες αναφέρονται στατιστικά μόνο επαγγέλματα αυτοαπασχολούμενων, ελεύθερων επαγγελματιών (Thomson, 2018) και χρηστών co-working χώρων (Orel, 2019). Όμως στους ψηφιακούς νομάδες μπορούν να συμπεριληφθούν πολλές κατηγορίες και μορφές επαγγελματιών. Δεν υπάρχουν πολλές μελέτες που να αναφέρουν το εύρος των επαγγελματιών που μπορούν να ακολουθήσουν τον ψηφιακό νομαδισμό. Εδώ συγκεκριμένα θα αναφερθούν τέτοια επαγγέλματα που μπορούν να ακολουθήσουν τον τρόπο ζωής των ψηφιακών νομάδων.

- **Ελεύθεροι επαγγελματίες.** Εργάζονται απομακρυσμένα και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους με συμβόλαια ανά έργο που παραδίδουν. Μπορεί να είναι συγγραφείς, σχεδιαστές, προγραμματιστές, σύμβουλοι, μεταφραστές ή οποιοσδήποτε άλλος επαγγελματικός τομέας μπορεί να παρέχει υπηρεσίες ψηφιακά και διαδικτυακά.
- **Απομακρυσμένοι υπάλληλοι (remote workers).** Είναι άτομα που εργάζονται απομακρυσμένα για μια συγκεκριμένη εταιρία ή οργανισμό. Έχουν μόνιμη θέση εργασίας και εκπληρώνουν τις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις από τοποθεσία ανεξάρτητη από το γραφείο την εταιρίας στην οποία δουλεύουν.
- **Χρήστες και φορείς λειτουργίας χώρων συνεργασίας (co-working spaces).** Ομάδες ανθρώπων που χρησιμοποιούν ή διαχειρίζονται ένα χώρο συνεργασίας σε διάφορες

τοποθεσίες. Οι χώροι συνεργασίας βοηθούν τους απομακρυσμένους εργαζόμενους παρέχοντάς τους ένα παραγωγικό περιβάλλον εργασίας.

- **Ψηφιακοί επιχειρηματίες.** Αποτελείται από άτομα με δική τους επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται στο διαδίκτυο. Μπορεί να διαχειρίζονται ηλεκτρονικά καταστήματα, ψηφιακές εταιρίες μάρκετινγκ, εταιρίες λογισμικού ή οποιοδήποτε άλλο διαδικτυακό εγχείρημα.
- **Bloggers και δημιουργοί περιεχομένου.** Οι bloggers, vloggers, podcasters, και influencers κοινωνικών μέσων ενημέρωσης που ταξιδεύουν και καταγράφουν τις εμπειρίες τους για να δημιουργήσουν περιεχόμενο και να εκμεταλλευτούν τις διαδικτυακές τους πλατφόρμες.
- **Διδάσκοντες διαδικτυακών μαθημάτων.** Καθηγητές που προσφέρουν διαδικτυακά εκπαιδευτικές υπηρεσίες κάνοντας online classes. Τα διαδικτυακά μαθήματα είναι ένα εξελισσόμενο είδος εκπαίδευσης και βοήθησε αρκετά κατά τη διάρκεια του covid-19.
- **Ψηφιακοί καλλιτέχνες.** Καλλιτέχνες που δημιουργούν και πωλούν ψηφιακά έργα τέχνης, εικονογραφήσεις, γραφιστικά ή φωτογραφίες στο διαδίκτυο.
- **Ταξιδιωτικοί φωτογράφοι.** Είναι σύνολο ανθρώπων που ταξιδεύουν εκτεταμένα και διαφημίζουν τις εμπειρίες τους από διάφορους ταξιδιωτικούς προορισμούς μέσω μπλογκ ή οδηγών ταξιδιού ή social media.

Βέβαια αυτές οι κατηγορίες δεν είναι οι μοναδικές, καθώς ο ψηφιακός νομαδισμός είναι ένα νέο εξελισσόμενο φαινόμενο και πολλά άλλα επαγγέλματα που χρησιμοποιούν «ψηφιακά μέσα τεχνολογίας» μπορούν να εξελιχθούν και να ενταχθούν ως ένα σημείο σε αυτόν. Ο τρόπος ζωής των ψηφιακών νομάδων είναι ευέλικτος και οι ίδιοι συχνά δημιουργούν μοναδικούς συνδυασμούς βάσει των δεξιοτήτων και των ενδιαφερόντων τους.

Συμπερασματικά, Οι ψηφιακοί νομάδες ενσαρκώνουν μια νέα παράδοση επαγγελματικής ζωής, όπου οι τεχνολογικές εξελίξεις και η απομακρυσμένη εργασία διευκολύνουν την ευελιξία και την αυτονομία του ατόμου. Οι ψηφιακοί νομάδες αναζητούν την ελευθερία να **εργάζονται από οπουδήποτε**, αξιοποιώντας τα **πλεονεκτήματα της τεχνολογίας** για να διατηρήσουν την παραγωγικότητά τους ενώ εξερευνούν νέα μέρη και αποκτούν νέες εμπειρίες. Αυτή η ευκαιρία προσφέρει μια ιδανική ισορροπία ανάμεσα στην επαγγελματική ανάπτυξη και την προσωπική ευημερία, καθώς οι ψηφιακοί νομάδες απελευθερώνονται από τους παραδοσιακούς περιορισμούς του χώρου εργασίας και δημιουργούν τον δικό τους ιδανικό τρόπο εργασίας και ζωής. Αναζητούν μια νέα μορφή επαγγελματικής εξέλιξης, που συνδυάζει την προσωπική ευεξία και την αυτοπραγμάτωση με την παγκόσμια συνδεσιμότητα και την ευελιξία της ψηφιακής εργασίας. Οι ψηφιακοί νομάδες είναι πρωτοπόροι της εποχής μας, αφού ανταποκρίνονται στις εκρηκτικές εξελίξεις της τεχνολογίας και προσαρμόζονται στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης και συνδεδεμένης επαγγελματικής κοινότητας.

4. Σημασία των Digital Nomads στο τουριστικό παγκοσμίως και στην Ελλάδα.

4.1 Ταύτιση των Digital Nomads με την ιδιότητα του τουρίστα.

Οι ψηφιακοί νομάδες αποτελούν έναν νέο τύπο ταξιδιωτών που συνδυάζουν την ελευθερία του εργασιακού αυτοαπασχολούμενου μοντέλου με τη χαρά των ταξιδιών. Αξιοποιώντας τις ψηφιακές τεχνολογίες, αυτοί οι ταξιδιώτες είναι σε θέση να εργαστούν από οπουδήποτε στον κόσμο, ενώ εξερευνούν νέους προορισμούς και ανακαλύπτουν νέες κουλτούρες (Arlt, 2017). Στον τρόπο με τον οποίο η ομάδα αυτή συμπεριφέρεται στην καθημερινότητά της και στις επισκέψεις της σε διάφορες περιοχές, παρουσιάζει κάποια κοινά στοιχεία με την ιδιότητα του τουρίστα.

Παρά τη διαφορετική φύση της διαμονής τους, οι ψηφιακοί νομάδες μπορούν να θεωρηθούν τουρίστες. Παρόλο που παραμένουν σε έναν προορισμό για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα σε ένα τόπο από ένα τουρίστα, (ακόμη και για μήνες ή χρόνο), οι δραστηριότητές τους συνάδουν με αυτές των παραδοσιακών τουριστών. Επισκέπτονται αξιοθέατα, εμβαθύνουν στην τοπική κουλτούρα, συμμετέχουν σε δραστηριότητες μοναδικές για τον προορισμό και απολαμβάνουν την τοπική κουζίνα (Cohen, 2018). Ουσιαστικά, οι ψηφιακοί νομάδες ενσωματώνουν το πνεύμα της εξερεύνησης και της περιέργειας που καθορίζει την τουριστική εμπειρία.

Αν εξεταστεί ειδικότερα η ταύτιση αυτή, υπάρχουν αρκετές συνήθειες των ψηφιακών νομάδων που έχουν αντίκρισμα στην ιδιότητα του τουρίστα. Η μοναδική νοοτροπία ζωής που διατηρούν τα άτομα αυτά, να συνδυάζουν εργασία με αναψυχή, δημιουργούν ένα ευέλικτο ρυθμό ζωής. Αυτό τους επιτρέπει να αξιοποιούν τον ελεύθερο τους χρόνο για να απολαμβάνουν τοπικές παροχές και δραστηριότητες μιας περιοχής, δηλώνοντας έτσι την παρουσία τους ως τουρίστες (Gyimothy et al., 2021). Ο τρόπος με τον οποίο εξερευνούν κάθε νέο προορισμό που διαμένουν και οι εμπειρίες που θέλουν να αποκτήσουν, ακολουθούν στις αρχές τουλάχιστον της επίσκεψής τους, την ίδια μέθοδο με αυτή που έχουν οι τουρίστες για να προσεγγίσουν ένα τόπο. Δηλαδή βρίσκουν τα τοπικά αξιοθέατα και τα επισκέπτονται, ανακαλύπτουν τις ιδιαιτερότητες και τα πολιτιστικά στοιχεία ενός τόπου, δημιουργώντας την προσωπική τους εμπειρία (Starkon, 2019). Συμμετέχουν στις τοπικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις. Οι ψηφιακοί νομάδες βρίσκονται σε συνδιάδραση με τα τοπικά γεγονότα ενσωματώνοντας τους εαυτούς τους στον πολιτισμό και την τοπική κοινότητα. Μέσω αυτής της συμμετοχής, αλληλοεπιδρούν με ντόπιους κατοίκους, αναπτύσσουν και εμπλουτίζουν τις τουριστικές τους εμπειρίες (Peeters et al., 2019). Τέλος, χρησιμοποιούν ψηφιακά μέσα επικοινωνίας και πλατφόρμες κοινωνικών δικτύων και τουριστικές εφαρμογές για να λαμβάνουν πληροφορίες για της περιοχές που διαμένουν ενώ ταυτόχρονα μέσω αυτών μπορούν και να τις προωθήσουν ώστε να τις επισκεφτούν και άλλοι ψηφιακοί νομάδες ή τουρίστες (Kastenholz et al., 2019).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι ψηφιακοί νομάδες αντιπροσωπεύουν μια νέα τάση στον τουρισμό. Αν και εργάζονται απομακρυσμένα, εκμεταλλεύονται την ευελιξία τους για να ταξιδεύουν και να εξερευνούν διάφορους προορισμούς παγκοσμίως. Αυτός ο νέος τρόπος ζωής τους τους επιτρέπει να συνδυάζουν την εργασία με την απόλαυση των ταξιδιών και την ανακάλυψη νέων πολιτισμών και εμπειριών.

Συνολικά, η αναγνώριση των ψηφιακών νομάδων με το καθεστώς του τουρίστα ανοίγει νέες προοπτικές για την τουριστική βιομηχανία και τους προορισμούς. Προσφέρει τη δυνατότητα για αειφόρο ανάπτυξη, προώθηση της τοπικής οικονομίας και πολιτιστικής ανταλλαγής. Είναι σημαντικό για τους προορισμούς να ανταποκριθούν στις ανάγκες και τις προτιμήσεις αυτής της αναδυόμενης ομάδας ταξιδιωτών, προσφέροντας ειδικές υπηρεσίες και ευκαιρίες για αυθεντικές και μοναδικές εμπειρίες.

4.2 Η θέση τους στον παγκόσμιο χώρο του τουρισμού.

Ερευνώντας τη θέση τους στην παγκόσμια κοινότητα, οι ψηφιακοί νομάδες αναδύθηκαν ως ένα νέο είδος ταξιδιωτών που συνδυάζουν την εργασία και τον τουρισμό, χρησιμοποιώντας τις τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας για να εργάζονται απομακρυσμένα από οπουδήποτε στον κόσμο. Αποτελεί πλέον μια αναδυόμενη κοινότητα ταξιδιωτών που έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια και αυξάνεται διαρκώς. Σύμφωνα με έρευνα της MBO

Partners, το 2020 υπήρχαν περίπου 10 εκατομμύρια ψηφιακοί νομάδες παγκοσμίως, και αναμένεται αυτός ο αριθμός να αυξηθεί σταδιακά τα επόμενα χρόνια (MBO Partners, 2020). Η εμφάνισή τους έχει επηρεάσει την παγκόσμια βιομηχανία του τουρισμού και αναγκάζει τους φορείς του κλάδου να προσαρμοστούν στις ανάγκες και τις απαιτήσεις αυτής της νέας κατηγορίας ταξιδιωτών.

Η παγκόσμια βιομηχανία του τουρισμού έχει προσελκύσει την προσοχή των ψηφιακών νομάδων και έχει αντιδράσει στις ανάγκες τους με διάφορους τρόπους. Η αναγνώριση της σημασίας των ψηφιακών νομάδων στον παγκόσμιο χώρο του τουρισμού έχει αποτελέσει αφορμή για πολλές χώρες να αναλάβουν δράσεις με σκοπό να προσελκύσουν αυτούς τους ταξιδιώτες και να αυξήσουν το ποσοστό των επισκέψεών τους. Παρακάτω παρουσιάζονται αρκετά παραδείγματα χωρών που έχουν επικεντρωθεί στο να προσελκύσουν τους ψηφιακούς νομάδες και τα μέτρα που έχουν λάβει για την προώθηση των επισκέψεών τους.

Η Πορτογαλία είναι μία από τις πρώτες ευρωπαϊκές χώρες που έχει επιδείξει έντονο ενδιαφέρον για τους ψηφιακούς νομάδες και έχει λάβει σημαντικά μέτρα για την προώθηση της χώρας ως προορισμό για αυτούς τους ταξιδιώτες. Το πρόγραμμα "*Digital Nomads Madeira*" προσφέρει ειδικές άδειες παραμονής για ψηφιακούς νομάδες και παρέχει πρόσβαση σε υποστηρικτικές υπηρεσίες, συνέργειες και κοινότητες (<https://digitalnomads.startupmadeira.eu>). Επιπλέον, η Πορτογαλία προσφέρει ένα φιλικό περιβάλλον για την κατανόηση και υποστήριξη των ψηφιακών νομάδων με τις προηγμένες υποδομές της, την εκπαιδευτική προσφορά και την προώθηση της ψηφιακής καινοτομίας (InvestPortugal - Living in Portugal <https://www.investportugal.gov.pt/living-in-portugal>).

Η Εσθονία, επίσης, έχει επιδείξει σημαντικό ενδιαφέρον για τους ψηφιακούς νομάδες. Σύμφωνα με έκθεση του The New York Times, η Εσθονία είναι μία από τις πρωτοπόρες χώρες στην παροχή ειδικών αδειών παραμονής για ψηφιακούς νομάδες. Το πρόγραμμα "e-Residency" της χώρας προσφέρει ψηφιακές ταυτότητες και δυνατότητα επιχειρηματικής δραστηριότητας σε απόσταση (The New York Times - Estonia Offers Digital Nomads a Visa, 2019). Η Εσθονία έχει επίσης επενδύσει στον τομέα της τεχνολογίας και προωθεί την ψηφιακή υποδομή, καθιστώντας την προορισμό που είναι ιδανικός για ψηφιακούς νομάδες που επιθυμούν να συνδυάσουν τον τρόπο ζωής τους με την εξερεύνηση της τεχνολογικής καινοτομίας (Estonian Ministry of Foreign Affairs, Visit Estonia - e-Residency, <https://e-resident.gov.ee>, 2020).

Η Γερμανία έχει επίσης αυξημένο ενδιαφέρον για τους ψηφιακούς νομάδες και έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για να τους προσελκύσει. Σύμφωνα με έκθεση του "Internations", η Γερμανία ανέβηκε στην 4η θέση στον κατάλογο των κορυφαίων χωρών για ψηφιακούς νομάδες (Internations, 2021). Η πόλη του Βερολίνου έχει αναδειχθεί ως ένα από τα κορυφαία ευρωπαϊκά κέντρα για ψηφιακούς νομάδες, με πολλά co-working spaces και κοινότητες που στοχεύουν να τους υποστηρίξουν (Forbes, 2021).

Η Ισπανία αποτελεί πόλο έλξης για τους ψηφιακούς νομάδες, προσφέροντας μια πληθώρα ελκυστικών προορισμών. Στη Βαρκελώνη, οι νομάδες μπορούν να επωφεληθούν από τα πολλά co-working spaces που προσφέρονται, όπως το "*Talent Garden Barcelona*". Επιπλέον, η πόλη φιλοξενεί διάφορες εκδηλώσεις και meetups, δημιουργώντας μια ζωντανή κοινότητα για τους ψηφιακούς επαγγελματίες (www.barcelona.talentgarden.org). Η Μάλαγα, με την εντυπωσιακή αρχιτεκτονική της και τις εξωτικές παραλίες, αποτελεί έναν ιδανικό προορισμό για τους νομάδες (www.theblondeabroad.com). Στη Σεβίλλη, οι ψηφιακοί νομάδες μπορούν να ανακαλύψουν την παραδοσιακή αρχιτεκτονική και την αυθεντική γαστρονομία της περιοχής (www.transferwise.com). Η Γρανάδα προσφέρει μια μοναδική εμπειρία

συνδυάζοντας την ιστορία και τον πολιτισμό της με την μαγευτική ομορφιά του Αλχαμπρά και της Αλάμπρα (www.hobowithalaptop.com).

Η Κροατία είναι και αυτή μια από τις προοδευτικές ευρωπαϊκές χώρες που έχει δείξει ενδιαφέρον στην κοινότητα των ψηφιακών νομάδων. Συνειδητοποίησε σαν χώρα ότι μπορεί να προσφέρει το πακέτο που επιθυμούν τα άτομα αυτά. Εντυπωσιάζει με την πλούσια φυσική ομορφιά της, περιλαμβάνοντας γαλαζοπράσινες ακτές, βουνά και εθνικά πάρκα, ενώ επιπλέον, διαθέτει πλούσια πολιτιστική κληρονομιά με παλάτια, μνημεία και ιστορικές πόλεις (www.croatia.hr, www.visit-croatia.co.uk). Για το λόγο αυτό, η χώρα έχει επενδύσει σε υψηλής ποιότητας ψηφιακές υποδομές και διαδικτυακή συνδεσιμότητα, δημιουργώντας ένα ιδανικό περιβάλλον για τους ψηφιακούς νομάδες (www.thedubrovniktimes.com, 2020), ενώ επιπρόσθετα προσφέρει το πρόγραμμα "*Digital Nomad Residence*", που επιτρέπει στους ψηφιακούς νομάδες να εργάζονται και να διαμένουν στη χώρα για μια περίοδο έως και έναν χρόνο. Άρα Μέσω του προγράμματος αυτού οι ψηφιακοί νομάδες έχουν την ευκαιρία να συνδυάσουν την εργασία με την ανακάλυψη της Κροατίας και να εμπλουτίσουν τις ταξιδιωτικές τους εμπειρίες (www.croatia.hr).

Η Ταϊλάνδη είναι μια χώρα της Ασίας που έχει κατανοήσει και αυτή με τη σειρά της τη σημασία των ψηφιακών νομάδων και έχει λάβει μέτρα για να τους προσελκύσει. Σύμφωνα με έκθεση του Bloomberg, η Ταϊλάνδη ανέβηκε στη λίστα των δημοφιλέστερων προορισμών για ψηφιακούς νομάδες, με μεγάλο μέρος της αύξησης να αποδίδεται στα μέτρα που έχουν ληφθεί από την κυβέρνηση της χώρας για να βελτιώσουν τις υποδομές τους ώστε να προσφέρουν ένα αξιόλογο πακέτο για τους ψηφιακούς νομάδες (Bloomberg, 2021). Επιπλέον, η Ταϊλάνδη έχει νομοθετήσει το θεωρητικό υπόβαθρο της "*Smart Visa*". Το πρόγραμμα αυτό σχεδιάστηκε για να καταστήσει την Ταϊλάνδη πιο ελκυστική για επιστήμονες και ειδικούς τεχνολογίας, υψηλόβαθμα διευθυντικά στελέχη, επενδυτές και επιχειρήσεις startups από όλο τον κόσμο. Στοχεύει στο να προσελκύσει επαγγελματίες και επιχειρηματίες υψηλής εξειδίκευσης που μπορούν να συμβάλουν στις στρατηγικές βιομηχανίες της Ταϊλάνδης, οι οποίες περιλαμβάνουν τον τομέα αυτοκινητοβιομηχανίας νέας γενιάς, την έξυπνη ηλεκτρονική, τον πλούσιο τουρισμό και την ιατρική ευεξία, τη γεωργία και τη βιοτεχνολογία. Το προϊόν αυτό προσφέρει μέγιστη άδεια παραμονής τέσσερα (4) χρόνια (αντί για 90 ημέρες) ενώ ταυτόχρονα δίνει πολλά πλεονεκτήματα στους δικαιούχους του. (www.thaivisa.go.th)

Στην Ινδονησία το Μπαλί έχει γίνει ένας από τους πιο ελκυστικούς προορισμούς για τους ψηφιακούς νομάδες, και υπάρχουν πολλοί λόγοι που το καθιστούν τόσο δημοφιλές. Η μαγευτική φύση του νησιού με τις εκπληκτικές παραλίες, τα εξωτικά τοπία και η ατμόσφαιρα γεμάτη ενέργεια προσφέρουν ένα εμπνευσμένο περιβάλλον για εργασία και δημιουργικότητα. Επιπλέον, η κοινότητα των ψηφιακών νομάδων στο Μπαλί είναι πολύ οργανωμένη, φιλική και υποστηρικτική, προσφέροντας ευκαιρίες για συνεργασία, ανταλλαγή ιδεών και δικτύωση, εξυπηρετική στο να βοηθήσει άλλα μέλη της κοινότητας σε ζητήματα στέγης, γραφειοκρατίας και στην απόκτηση απαραίτητων εγγράφων που αφορούν τη διαμονή τους (Nomad Capitalist, 2020). Επιπλέον, η υποδομή του νησιού είναι καλά ανεπτυγμένη, με πληθώρα καταλυμάτων, καφετεριών και co-working spaces που προσφέρουν γρήγορη σύνδεση στο διαδίκτυο. Για παράδειγμα, το "Hubud" στο Μπαλί είναι ένας από τους πρώτους χώρους εργασίας για ψηφιακούς νομάδες που δημιουργήθηκαν και έχει γίνει πρότυπο για πολλούς άλλους προορισμούς. (www.hubud.org). Όλα αυτά συνθέτουν ένα ολοκληρωμένο πακέτο που κατακτά τους ψηφιακούς νομάδες, προσφέροντας τη δυνατότητα να εργαστούν

σε ένα εξωτικό και εμπνευσμένο περιβάλλον, ενώ απολαμβάνουν την ομορφιά και την ηρεμία που προσφέρει το νησί (Nomad Capitalist, 2020).

Η Νέα Ζηλανδία έχει καταβάλει και αυτή σαν χώρα μεγάλη προσπάθεια για την προσέγγιση και υποστήριξη των ψηφιακών νομάδων μέσω μιας σειράς μέτρων και πρωτοβουλιών. Βάσει του επίσημου ιστότοπου της κυβέρνησης Νέας Ζηλανδίας (www.newzealand.com) η χώρα έχει επενδύσει σημαντικά στην ανάπτυξη υποδομών και τεχνολογικών πόρων που είναι ζωτικής σημασίας για την εργασία των ψηφιακών επαγγελματιών από απόσταση. Παράλληλα, έχει δημιουργηθεί το πρόγραμμα "*Βίζα για τον Ψηφιακό Εργαζόμενο*" που προσφέρει ευέλικτες θεωρήσεις εισόδου και διαμονής στη χώρα για αυτήν την κατηγορία επαγγελματιών (www.immigration.govt.nz). Επιπλέον, οργανώνονται δραστηριότητες και εκδηλώσεις που απευθύνονται στους ψηφιακούς νομάδες και τους προσφέρουν ευκαιρίες να συνδεθούν και να δικτυωθούν με άλλα μέλη της κοινότητάς τους μέσω ειδικών πλατφορμών. Ταυτόχρονα υπάρχουν ειδικές εγκαταστάσεις co-working spaces που παρέχουν κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες ώστε να εξυπηρετηθούν καταλλήλως πάνω στο κομμάτι της εργασίας τους. Τέτοια εγκατάσταση αποτελεί το "BizDojo" (www.bizdojo.com). Η χώρα έχει κατανοήσει τη σημασία της ισορροπίας μεταξύ εργασίας και αναψυχής για τους ψηφιακούς νομάδες, και για το λόγο αυτό παρέχονται προνόμια πρόσβασης σε φυσικά τοπία, όπως πάρκα και παραλίες, χωρίς να αντιμετωπίζουν περιορισμούς ή περιοριστικά μέτρα, ώστε να μπορούν να απολαύσουν τη φυσική ομορφιά της χώρας και να χαλαρώνουν μετά που τελειώνουν την εργασία τους. Η Νέα Ζηλανδία έχει δεσμευτεί να προσεγγίσει και να υποστηρίξει αυτή τη νέα κοινότητα των ψηφιακών νομάδων, καθιστώντας την μια από τους προτεινόμενους προορισμούς για αυτήν την αναδυόμενη κοινότητα επαγγελματιών.

Ο Καναδάς ως χώρα έχει αναγνωρίσει τη σημασία αυτής της κοινότητας των ψηφιακών νομάδων για τον τουρισμό και την οικονομία, για το λόγο αυτό έχει ακολουθήσει τη δική της στρατηγική ώστε να την προσεγγίσει. Μια από τις κύριες στρατηγικές είναι το Global skills Strategy, που προσφέρει απλούστευση της διαδικασίας εισόδου και διαμονής για εξειδικευμένους επαγγελματίες. Επίσης, το πρόγραμμα που προωθεί ο Καναδάς το λεγόμενο "Start-up Visa Program", μέσω του οποίου παρέχονται ευκαιρίες σε επιχειρηματίες να ιδρύσουν επιχειρήσεις τεχνολογιών, είναι ένα μέτρο που βοηθάει στη βραχυχρόνια διαμονή των ψηφιακών νομάδων (www.canada.ca). Επιπλέον, σύμφωνα με το δείκτη Digital Life Abroad της InterNations, ο Καναδάς βρίσκεται στην 11^η θέση ανάμεσα σε 59 χώρες, με αξιοσημείωτη επίδοση σε θέματα ψηφιακής επικοινωνίας τεχνολογικών μέσων και κοινωνικών δικτύων (www.internations.org). Τέλος, η κυβέρνηση του Καναδά έχει επενδύσει σε ψηφιακές υποδομές και επικοινωνίες, ενισχύοντας τη συνδεσιμότητα σε απομακρυσμένες περιοχές, ενώ οι ενέργειες προσέγγισης ψηφιακών νομάδων που ακολουθεί αναγνωρίζονται από εξωτερικούς οργανισμούς όπως ο "Organization for Economic Co-operation and Development (OECD)", ο οποίος αναφέρει τον Καναδά ως παράδειγμα χώρας που επενδύει στην προσέγγιση ψηφιακών νομάδων (www.oecd-library.org, www.ic.ca).

Άλλη μια χώρα στην Αμερική έχει αναγνωρίσει τη μεγάλη σημασία της κοινότητας των ψηφιακών νομάδων και αυτή είναι το Μεξικό. Στοχεύοντας σε αυτό τον στόχο έχει υιοθετήσει μια πολιτική για να προωθήσει την ψηφιακή επιχειρηματικότητα και να τραβήξει το ενδιαφέρον από διεθνή ταλέντα μέσα στη χώρα. Σύμφωνα με την "*Ομάδα της Παγκόσμιας Τράπεζας*", το Μεξικό έχει επενδύσει σημαντικά στην ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών, όπως γρήγορο διαδίκτυο και συνδεσιμότητα, ενώ παράλληλα παρέχονται φορολογικά κίνητρα και επιχορηγήσεις για τις τεχνολογικές επιχειρήσεις. Έχει συνεργαστεί με τον ιδιωτικό τομέα για τη δημιουργία και την υποστήριξη τεχνολογικών πάρκων και κέντρων καινοτομίας. Αυτές οι

συνεργασίες έχουν δημιουργήσει ένα οικοσύστημα ψηφιακής επιχειρηματικότητας που προσελκύει το ενδιαφέρον ψηφιακών νομάδων (World Bank Group, 2016). Επιπρόσθετα, το Μεξικό φιλοξενεί και προωθεί διάφορες τεχνολογικές εκδηλώσεις, όπως συνέδρια, εκθέσεις και διαγωνισμούς. Αυτές οι εκδηλώσεις παρέχουν μια πλατφόρμα για τη σύναψη συνεργασιών, την ανταλλαγή ιδεών και την προβολή των ευκαιριών που προσφέρει το Μεξικό στους ψηφιακούς νομάδες. Επίσης, έχουν αναπτυχθεί χώροι εργασίας και κοινότητες για τους ψηφιακούς νομάδες σε διάφορες περιοχές του Μεξικού. Αυτοί οι χώροι παρέχουν υποδομές, στήριξη και ευκαιρίες δικτύωσης για τους επιχειρηματίες και τους επαγγελματίες του ψηφιακού χώρου. (nomad girl, 2023) , (www.wework.com). Τέλος, η κυβέρνηση έχει θεσπίσει τη βίζα (*Temporary Resident Visa*) για ψηφιακούς νομάδες που τους επιτρέπει να εργάζονται από τη χώρα έως και ένα χρόνο με δυνατότητα ανανέωσης στα τέσσερα. (www.touristcardmx.com, www.inm.gob.mx). Συνεπώς, το Μεξικό προσφέρει φιλική πολιτική για τους ψηφιακούς νομάδες, με χαμηλό κόστος διαβίωσης, όμορφα τοπία και ποικιλία στα πολιτιστικά στοιχεία (www.visitmexico.com , www.inm.gob.mx).

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω παραδείγματα, οι χώρες παγκοσμίως έχουν αρχίσει να ενδιαφέρονται για τη νέα κοινότητα των ψηφιακών νομάδων και έχουν αρχίσει να ακολουθούν στρατηγικές και να εφαρμόζουν πολιτικές ώστε να διευκολύνουν την είσοδό και τη βραχυχρόνια διαμονή αυτών των ιδιαίτερων ανθρώπων. Συνεπώς, έχουν κατανοήσει τον συσχετισμό τους με τον τουριστικό τομέα και ότι η προσέλκυση τέτοιων ατόμων θα αποτελέσει αμοιβαία βοήθεια τόσο για την οικονομία της κάθε χώρας, όσο και τη ζωή των ψηφιακών νομάδων με το να τους βοηθούν να συνεχίσουν τον προσωπικό τους στόχο δηλαδή συνδυασμό εργασίας και ταξιδιωτικών εμπειριών.

Συμπερασματικά, τα μέτρα που ακολουθούνται για να προσελκύσουν τους ψηφιακούς νομάδες τα κράτη παγκοσμίως και να ενισχύσουν την τουριστική βιομηχανία τους και κατ'επέκταση την οικονομία τους είναι συγκεκριμένα. Αποτελούν μια καθορισμένη σειρά ενεργειών που είναι σχεδόν ίδια σε κάθε περίπτωση.

Ειδική κατηγορία θεώρησης ή βίζας: Μια βασική ενέργεια για την προσέλκυση των ψηφιακών νομάδων σε ένα προορισμό είναι η δημιουργία μιας ειδικής κατηγορίας θεώρησης ή βίζας που θα επιτρέπει σε αυτή την ειδική κατηγορία ατόμων να παραμένουν σε έναν προορισμό για μεγαλύτερη χρονική περίοδο από τον καθιερωμένο τουριστικό χρόνο. Αυτή η ρύθμιση φαίνεται από τα παραπάνω ότι είναι η πρώτη και κύρια και έχει αρχίσει να υιοθετείται από τα περισσότερα κράτη που «θέλουν» να αποτελέσουν πόλο έλξης ψηφιακών νομάδων.

Ευέλικτες υποδομές εργασίας: Οι προορισμοί έχουν δημιουργήσει ειδικούς χώρους εργασίας, όπως συνεργατικά γραφεία (co-working spaces), που προσφέρουν τις υποδομές και τις τεχνολογικές ανέσεις που απαιτούν οι ψηφιακοί νομάδες για την εκτέλεση των εργασιών τους. Αυτοί οι χώροι παρέχουν γρήγορη πρόσβαση στο διαδίκτυο, εξοπλισμό γραφείου και άλλες ανέσεις που χρειάζονται αυτά τα άτομα για την αποτελεσματική εργασία τους (Carballo & Ariza-Montes, 2021).

Προνομιακά πακέτα ταξιδιού για ψηφιακούς νομάδες Οι ταξιδιωτικές εταιρείες και οι προορισμοί συνεργάζονται για να αναπτύξουν και να προωθήσουν ειδικά πακέτα ταξιδιού που εξυπηρετούν τις ανάγκες των ψηφιακών νομάδων. Αυτά τα πακέτα συνήθως περιλαμβάνουν προνόμια, όπως εκπτώσεις σε υπηρεσίες διαμονής και μεταφοράς, πρόσβαση σε “co-working spaces” και “networking events”, ειδικές ψηφιακές εκδηλώσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα που στοχεύουν στην επαγγελματική ανάπτυξη και την ανταλλαγή γνώσεων πάνω στο πεδίο ενδιαφέροντος των ψηφιακών νομάδων (Carballo & Ariza-Montes, 2021).

Υποστήριξη κοινότητας: Οι προορισμοί έχουν δημιουργήσει μια φιλόξενη κοινότητα για τους ψηφιακούς νομάδες. Αυτό περιλαμβάνει τη διοργάνωση κοινωνικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων που προωθούν τη συνάντηση και την αλληλεπίδραση μεταξύ των ψηφιακών νομάδων και των ντόπιων κατοίκων. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται η εμπειρία της αυθεντικότητας του τόπου, πράγμα που είναι απαραίτητο για τη λίστα προτίμησης επίσκεψης και διαμονής στον προορισμό αυτό από την κοινότητα των ψηφιακών νομάδων. Επίσης, έχουν προβεί σε ενέργειες ώστε να παρέχουν πληροφορίες και υποστήριξη σχετικά με τις τοπικές νομοθετικές απαιτήσεις, την τοπική κουλτούρα και τις δραστηριότητες του προορισμού (Carballo & Ariza-Montes, 2021).

Πρωώθηση στα ψηφιακά μέσα επικοινωνίας: Οι προορισμοί χρησιμοποιούν τα ψηφιακά μέσα επικοινωνίας για να προωθήσουν τον εαυτό τους ως κατάλληλο προορισμό για τους ψηφιακούς νομάδες. Έχουν δημιουργήσει ιστοσελίδες και πλατφόρμες που παρέχουν πληροφορίες για τις υποδομές, τις υπηρεσίες και τις δυνατότητες εργασίας στον προορισμό (Καναδάς), καθώς και ιστορίες επιτυχημένων ψηφιακών νομάδων που έχουν επισκεφτεί τον προορισμό (Carballo & Ariza-Montes, 2021).

4.3 Η θέση τους στην Ελλάδα.

Σε συνέχεια της μελέτης του κοινωνικού συνόλου των ψηφιακών νομάδων σε παγκόσμια κλίμακα θα δοθούν πληροφορίες για τη θέση που κατέχουν στο χώρο της Ελλάδας και πως η χώρα τους έχει αντιμετωπίσει ώστε να βοηθήσει και την μεγάλη βιομηχανία του τουρισμού της.

Η Ελλάδα έχει επιδείξει θετική προσέγγιση προς αυτή την αναδυόμενη κοινωνική ομάδα και εφαρμόζει συγκεκριμένες στρατηγικές και πολιτικές για να την υποστηρίξει και να καταστεί πόλος έλξης ψηφιακών νομάδων. Για το λόγο αυτό όλες οι προσπάθειες της αποσκοπούν στη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος και την προσφορά ειδικών παροχών για τους ψηφιακούς επαγγελματίες που επιθυμούν να εργαστούν στην Ελλάδα. Το πρόγραμμα "*Digital Nomads - Greece*" είναι μια πρωτοβουλία που δημιουργήθηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση με σκοπό να προσελκύσει και να υποστηρίξει τους ψηφιακούς νομάδες. Αναφέρεται σε άτομα που εργάζονται από απόσταση, είτε αυτό είναι από την Ελλάδα είτε από το εξωτερικό, και εκμεταλλεύονται την τεχνολογία για να εργαστούν ευέλικτα και ανεξάρτητα από τον γεωγραφικό τους τόπο.

Βασικό μέτρο είναι η θέσπιση του άρθρου 11 του νόμου 4825/2021 (ΦΕΚ Τεύχος Α' 157/04.09.2021, 9200), σύμφωνα με τον οποίο δίνεται η δυνατότητα σε επαγγελματίες, που εργάζονται απομακρυσμένα μέσω ψηφιακών μέσων προς όφελος εταιριών εκτός Ελλάδας (ψηφιακοί νομάδες), να αποκτήσουν άδεια παραμονής για χρονική περίοδο έως δώδεκα μήνες. Με τον τρόπο αυτό εφαρμόζεται η πολιτική της ηλεκτρονικής βίζας για την ανερχόμενη κοινότητα, ώστε να κινηθεί το ενδιαφέρον της και να στρέψει το βλέμμα της προς την Ελλάδα. Αυτή η μεταρρύθμιση αποτελεί και το βασικό μέτρο για το έναυσμα μιας καλής πολιτικής, φιλικής προς τους ψηφιακούς νομάδες.

-Στήριξη της εκκίνησης επιχειρήσεων: Η Ελλάδα έχει επενδύσει στην υποστήριξη της εκκίνησης επιχειρήσεων στον ψηφιακό τομέα μέσω προγραμμάτων. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το "EquiFund". Είναι μια πρωτοβουλία που έχει λάβει χώρα στην Ελλάδα με στόχο την υποστήριξη και την πρωώθηση της εκκίνησης επιχειρήσεων στον ψηφιακό τομέα και την παροχή χρηματοδοτικής βοήθειας σε καινοτόμες και ψηφιακές επιχειρήσεις. υλοποιείται από τον Οργανισμό Enterprise Greece, ο οποίος είναι υπεύθυνος φορέας της

ελληνικής κυβέρνησης για την προώθηση των ξένων επενδύσεων και των εξαγωγών. Το πρόγραμμα παρέχει χρηματοδότηση και στήριξη σε επιχειρήσεις που αναπτύσσουν ψηφιακές λύσεις και καινοτομίες (www.equifund.gr). Το "EquiFund" παρέχει χρηματοδότηση και στήριξη σε επιχειρήσεις που αναπτύσσουν ψηφιακές λύσεις και καινοτομίες, μέσω κεφαλαίων επιχειρηματικών κινδύνων (venture capital) και άλλων χρηματοδοτικών μηχανισμών. Στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα σε επιχειρήσεις να αναπτυχθούν και να εξελιχθούν παγκόσμια σε ανταγωνιστικό επίπεδο.

Η ανάπτυξη ψηφιακών χώρων εργασίας (Co-working spaces). Έχουν δημιουργηθεί ειδικοί ψηφιακοί χώροι εργασίας σχεδόν σε όλα τα μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδας, όπως η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, το Ηράκλειο, η Πάτρα και τα Χανιά. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα υπάρχει και μια αύξηση αυτών των επαγγελματικών χώρων. Τα co-working spaces όπως έχει προαναφερθεί προσφέρουν μια κοινότητα εργασίας, συνεργασίας και δικτύωσης για επαγγελματίες από διάφορους κλάδους. Παρέχουν υποδομές και υπηρεσίες για την εργασία των ψηφιακών νομάδων, συμπεριλαμβανομένων των συνεργατικών χώρων εργασίας και των συναντήσεων δικτύωσης. Τέτοιου είδους χώροι εργασίας αποτελούν σημαντική απαίτηση για την έλξη όλο και περισσότερων ψηφιακών νομάδων στον Ελληνικό χώρο. Το φαινόμενο μάλιστα των co-working spaces στην Ελλάδα συνεχίζει να αναπτύσσεται και να εμπλουτίζεται με νέες ευκαιρίες για τους ψηφιακούς νομάδες και τους επαγγελματίες που αναζητούν ένα δυναμικό και καινοτόμο περιβάλλον εργασίας.

Παράλληλα, έχουν δημιουργηθεί πολλοί οργανισμοί και πλατφόρμες που ασχολούνται με το φαινόμενο των ψηφιακών νομάδων, τόσο στο να το μελετήσουν ως κοινωνική ομάδα, αλλά και να βοηθήσουν στην προσέλκυση τους ώστε να γνωρίσουν καλύτερα τη ζωή στην Ελλάδα και εν τέλει να την επισκεφτούν και να μετοικήσουν βραχυχρόνια σε αυτή. Ένα αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αποτελεί το Παρατηρητήριο Ψηφιακών Νομάδων. Είναι μια πρωτοβουλία της κυβέρνησης σε συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς που δημιουργήθηκε για να παρακολουθεί και να αναλύει την προσέλκυση και την εγκατάσταση ψηφιακών νομάδων στη χώρα. Στόχος του παρατηρητηρίου είναι να κατανοήσει τις ανάγκες και τις προτιμήσεις των ψηφιακών νομάδων, να μελετήσει τη συμπεριφορά τους και να παρέχει δεδομένα και αναλύσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της στρατηγικής προσέλκυσης και την υποστήριξη της ψηφιακής επιχειρηματικότητας στη χώρα. πραγματοποιεί έρευνες, συγκεντρώνει δεδομένα και διεξάγει αναλύσεις για τους ψηφιακούς νομάδες που επισκέπτονται ή εγκαθίστανται στην Ελλάδα. Αναζητεί να κατανοήσει τις ανάγκες τους σε θέματα συνδεσιμότητας, υποδομών, φορολογικής πολιτικής, υγείας, κατοικίας και άλλων κρίσιμων παραγόντων για την ευημερία και την προσέλκυση αυτής της κατηγορίας ψηφιακών επαγγελματιών. Άλλη μια αντιπροσωπευτική πλατφόρμα που έχει δημιουργηθεί για τον ίδιο σκοπό είναι το "workfromgreece.gr". Είναι μια επίσημη διαδικτυακή πλατφόρμα που δημιουργήθηκε και αυτή από τον Οργανισμό Enterprise Greece. Η πλατφόρμα "workfromgreece.gr" έχει σχεδιαστεί ειδικά για να προωθήσει την Ελλάδα ως ιδανικό προορισμό για τους ψηφιακούς νομάδες και να προσελκύσει επαγγελματίες από το εξωτερικό που μπορούν να εργάζονται εξ αποστάσεως. Στην ιστοσελίδα αυτή, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν πληροφορίες για τις προτάσεις διαμονής και εργασίας σε διάφορους προορισμούς της Ελλάδας, καθώς και για τα οφέλη και τις παροχές που προσφέρονται στους ψηφιακούς νομάδες που επιλέγουν να εργαστούν στη χώρα. Επίσης, παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο και τις διαδικασίες για την εγκατάσταση και την εργασία εξ αποστάσεως στην Ελλάδα. Το "workfromgreece.gr" λειτουργεί ως βασικό εργαλείο προώθησης και ενημέρωσης για το πρόγραμμα "Digital Nomads - Greece" και

στοχεύει στην ανάπτυξη του τουρισμού και της ψηφιακής επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα. Η πλατφόρμα παρέχει αξιόπιστες πληροφορίες που είναι επιβεβαιωμένες από τις αρμόδιες αρχές και αποσκοπεί στην ενίσχυση της προσέλκυσης και της καλύτερης υποστήριξης των ψηφιακών νομάδων που επιλέγουν την Ελλάδα ως τον επόμενο προορισμό τους.

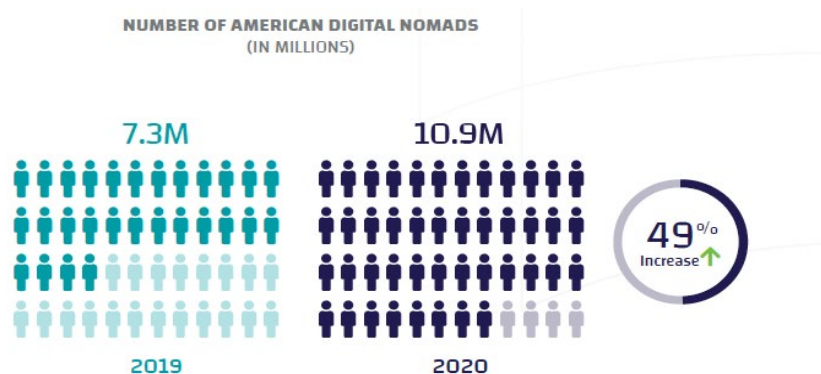
Επιπλέον, η Ελλάδα έχει εστιάσει στη βελτίωση των ψηφιακών υποδομών και των τεχνολογικών υπηρεσιών της. Έχουν γίνει επενδύσεις στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και η ευρυζωνική συνδεσιμότητα έχει βελτιωθεί σημαντικά σε πολλές περιοχές της χώρας. Αυτό επιτρέπει στους ψηφιακούς νομάδες να εργάζονται από απομακρυσμένες τοποθεσίες με υψηλή ποιότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο. Παραδείγματα επενδύσεων στον τομέα των τηλεπικοινωνιών περιλαμβάνουν την ανάπτυξη του δικτύου οπτικών ινών και των υψηλών ταχυτήτων δικτύων, καθώς και την αναβάθμιση των κινητών δικτύων με την υλοποίηση της τεχνολογίας 4G και 5G. Αυτές οι επενδύσεις έχουν επιτρέψει τη βελτίωση της κάλυψης και της ποιότητας των υπηρεσιών σε διάφορες περιοχές της χώρας, καθιστώντας δυνατή την απομακρυσμένη εργασία σε περιοχές που παλαιότερα ήταν πιο δύσκολο να επιτευχθεί.

Συνολικά, η Ελλάδα έχει ως στόχο να δημιουργήσει ένα φιλόξενο περιβάλλον για τους ψηφιακούς νομάδες. Αυτό προσπαθεί να το πετύχει προωθώντας την ανάπτυξη των ψηφιακών υποδομών της χώρας και τη θέσπιση νομικού πλαισίου που υποστηρίζει ευκαιρίες σε επιχειρήσεις και επαγγελματίες που εστιάζουν στον ψηφιακό τομέα. Επιπλέον, ευνοεί τη δημιουργία φορέων που μπορεί να συνεργαστεί μαζί τους ώστε αυτοί με τη σειρά τους να φέρουν θετικά αποτελέσματα και στοιχεία ως προς την νέα αυτή κοινωνική ομάδα. Με τον τρόπο αυτό, η χώρα στοχεύει να προσελκύσει και να κρατήσει τους ψηφιακούς νομάδες, συμβάλλοντας έτσι στην οικονομική ανάπτυξη και την προώθηση της καινοτομίας.

4.4 Στατιστικές έρευνες

Το κοινωνικό φαινόμενο των ψηφιακών νομάδων έχει απασχολήσει αρκετά ερευνητικά κέντρα και έχουν διεξαχθεί αρκετές έρευνες πάνω σε αυτό. Σκοπός των ερευνών είναι να δείξουν τη δυναμικότητα της κοινωνικής ομάδας αυτής, το ρυθμό ανάπτυξής της, την εξάπλωση της στον παγκόσμιο χώρο και την οικονομική επιρροή που έχει καθώς και τον τρόπο που εντοπίζονται. Σε αυτό το σημείο της παρούσας διπλωματικής θα δοθούν κάποια στοιχεία από μερικές έρευνες που έχουν γίνει πάνω στους ψηφιακούς νομάδες.

Την περίοδο 2019-2020 οι ΗΠΑ βίωσαν μια δραματική αλλαγή στο χώρο της εργασίας. Η εργασία από το σπίτι αυξήθηκε, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της πανδημίας, με αποτέλεσμα η εμπειρία των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης να έχει επηρεαστεί και να ενισχύεται ο πληθυσμός των ψηφιακών νομάδων της Αμερικής. Μόνο το 7% των εργαζομένων στις ΗΠΑ δούλευε με πλήρη απασχόληση από το σπίτι πριν αρχίσει η πανδημία. Όμως, μια μελέτη του Stanford University που πραγματοποιήθηκε το καλοκαίρι του 2020, το ποσοστό των εργαζομένων από το σπίτι αγγίζει σχεδόν το μισό ποσοστό ολόκληρου του πληθυσμού των εργαζομένων. Δηλαδή τον Ιούλιο του 2020 το 42% των Αμερικάνων εργαζομένων δήλωναν ότι εργάζονταν με πλήρη απασχόληση από το σπίτι. Ο πληθυσμός της κοινότητας των ψηφιακών νομάδων στις ΗΠΑ αυξήθηκε δραματικά, με αύξηση σχεδόν 50% από το 2019. Σύμφωνα με την έρευνα “MBO Partners’ 2020 State of independence” εντοπίστηκε ότι στην Αμερική αυξήθηκε το ποσοστό των εργαζομένων που χαρακτηρίζει τον εαυτό του ως ψηφιακό νομά, κατά 49% από το 2019 ως το 2020. Όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα ο πληθυσμός των ψηφιακών νομάδων το **2019** βρισκόταν στα **7,3** εκατομμύρια, ενώ το **2020** σχεδόν διπλασιάστηκε στα **10,9** εκατομμύρια πληθυσμό.

MBO Partners' 2020 State of Independence in America Report

Η απομακρυσμένη εργασία έχει αρχίσει να γνωρίζει σημαντική ανάπτυξης και οι άνθρωποι που προσδιορίζονται ως ψηφιακοί νομάδες αυξάνονται συνεχώς. Οι προορισμοί που επισκέπτονται είναι πολλοί. Οι μικρές παραθαλάσσιες κωμοπόλεις μέχρι και οι κοσμοπολίτικες μεγαλουπόλεις βρίσκονται στην πρώτη γραμμή του ανταγωνισμού για την προσέλκυση ψηφιακών νομάδων. Από την πλατφόρμα του “Nomadlist”, η οποία παρακολουθεί τη μετακίνηση δεκάδων χιλιάδων ψηφιακών νομάδων, παρέχονται στοιχεία για τους πιο δημοφιλείς προορισμούς που επισκέπτονται οι απομακρυσμένοι εργαζόμενοι και επαγγελματίες για να ζήσουν και να εργαστούν. Παρακάτω θα δοθεί ένας πίνακας που δείχνει την αύξηση επισκέψεων στους πιο ανεπτυγμένους και δημοφιλείς χώρους απομακρυσμένης εργασίας (hubs) και το ρυθμό αύξησης επισκέψεων τα τελευταία 5 χρόνια, με εξαίρεση τη χρονιά 2020 που υπήρχε η πανδημία και τα νούμερα δεν είναι αντιπροσωπευτικά. Συνεπώς, παρατηρείται από τα αποτελέσματα μια αύξηση των επισκέψεων έως και 290% τα τελευταία 5 χρόνια συνολικά, γεγονός που αποδεικνύει ότι η αύξηση επισκέψεων οφείλεται στην αύξηση του πληθυσμού που ασχολείται με την απομακρυσμένη εργασία και εισέρχεται στην κοινότητα των ψηφιακών νομάδων.

Fastest growing already established remote work hubs in last 5 years

Destinations that are growing fast in the last 5 years (except 2020, due to COVID) and already have a high amounts of remote workers there now.

			5-Year growth 2018 to 2022	2023 growth Based on 8mo of data	2022 growth	2021 growth	2020 growth (!) COVID	2019 growth	2018 growth	NL rank	All growth (excl 2020)
#1	Tbilisi	🇧🇪 Georgia	+290%	-14%	+58%	+681%	-77%	+80%	+59%	#23	
#2	Belgrade	🇷🇸 Serbia	+243%		+55%	+114%	-32%	-28%	+49%	#38	
#3	Munich	🇩🇪 Germany	+152%	-10%	+123%	+45%	-53%	+30%	-16%	#106	
#4	Mexico City	🇲🇽 Mexico	+152%	-6%	+44%	+123%	-9%	+29%	+32%	#21	
#5	Porto	🇵🇹 Portugal	+146%	-29%	+142%	+220%	-58%	+19%	+40%	#26	
#6	Valencia	🇪🇸 Spain	+141%	-6%	+149%	+102%	-61%	+45%	+17%	#103	
#7	Playa del Carmen	🇲🇽 Mexico	+130%	-33%	+3%	+115%	+96%	+49%	-26%	#160	
#8	Da Nang	🇻🇳 Vietnam	+125%	+114%	+673%	-85%	-22%	+174%	-13%	#70	
#9	Tulum	🇲🇽 Mexico	+117%	-11%	-3%	+121%	+62%	+50%	-24%	#212	
#10	Medellín	🇨🇴 Colombia	+116%	-6%	+156%	+138%	-57%	+16%	+30%	#39	

Στον παρακάτω πίνακα δεδομένων, η ίδια πλατφόρμα μας δείχνει τα πιο γρήγορα αναπτυσσόμενα μέρη εργασίας παγκοσμίως, με πρώτο το Τόκυο της Ιαπωνίας. Τα αποτελέσματα αυτά φανερώνουν την ευρεία εξάπλωση και επιρροή που έχουν οι ψηφιακοί νομάδες παγκοσμίως, καθώς και την προσπάθεια όλο και περισσότερων παγκόσμιων προορισμών να προσελκύσουν την κοινότητά τους. Συνεπώς αυτά τα δεδομένα είναι άλλη μια απόδειξη ότι η κοινότητα των ψηφιακών νομάδων έχει μια έντονη δυναμική στον παγκόσμιο χώρο και το ενδιαφέρον για αυτήν είναι μεγάλο.

Fastest growing remote work hubs in 2023

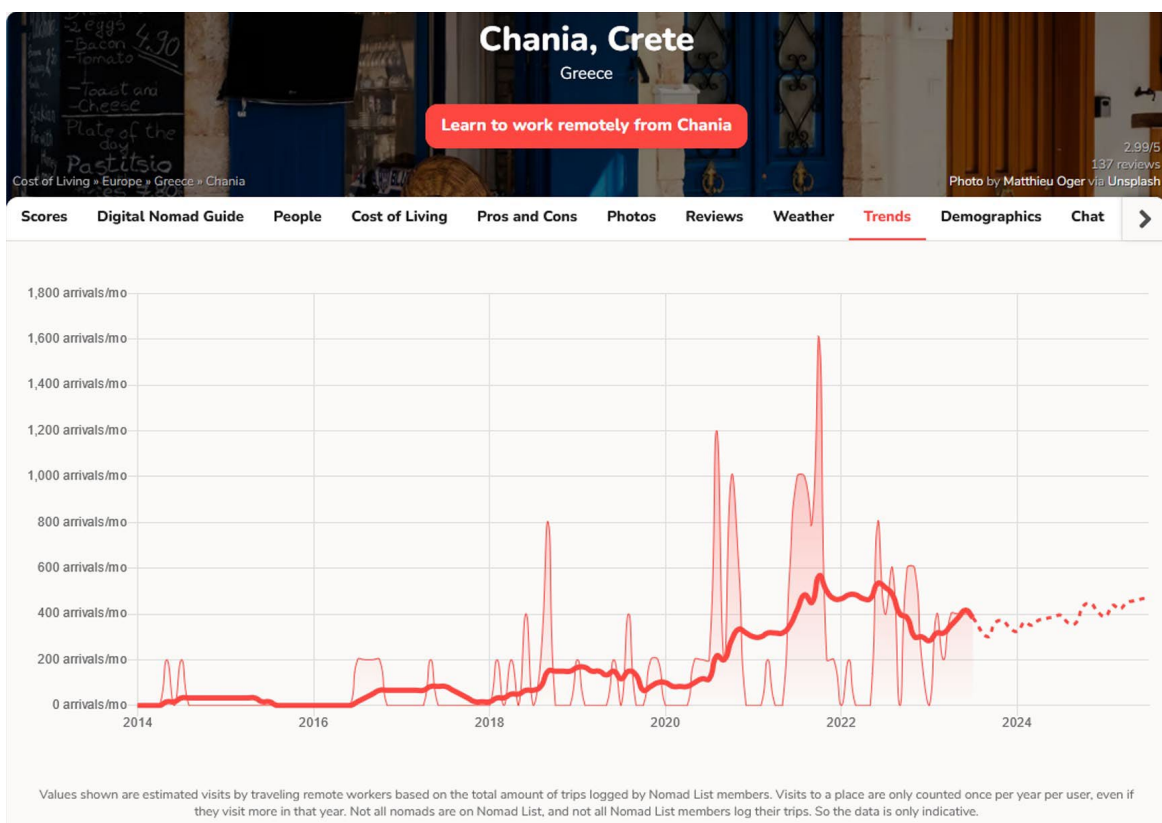
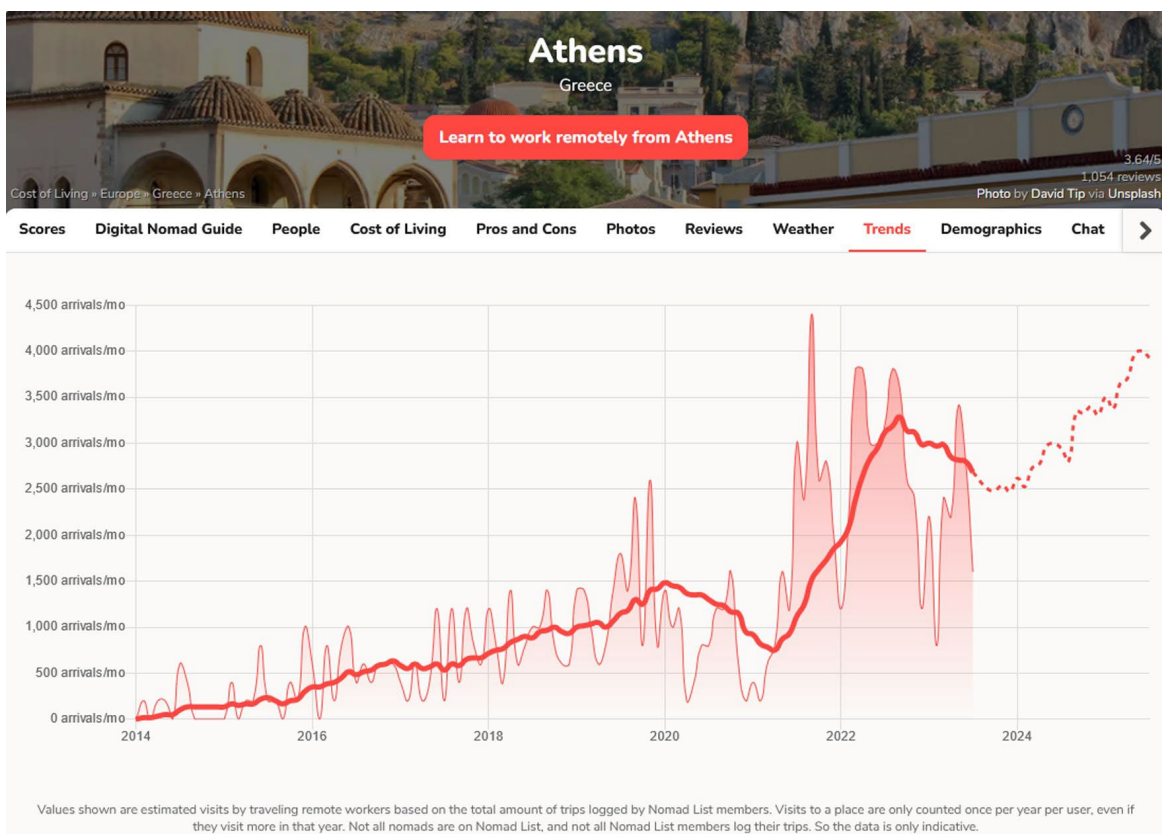
Destinations that are growing fast this year.

			5-Year growth 2018 to 2022	2023 growth Based on 8mo of data	2022 growth	2021 growth	2020 growth (! COVID)	2019 growth	2018 growth	NL rank	All growth (excl 2020)
#1	Tokyo	Japan	+65%	+272%	+382%	-67%	-68%	+10%	+16%	#66	
#2	Penang	Malaysia	+30%	+143%	+2,550%	-93%	-65%	+23%	-4%	#16	
#3	Seoul	South Korea	+92%	+123%	+600%	-49%	-76%	+33%	+26%	#14	
#4	Kuala Lumpur	Malaysia	+49%	+121%	+1,850%	-90%	-60%	+10%	+10%	#27	
#5	Da Nang	Vietnam	+125%	+114%	+673%	-85%	-22%	+174%	-13%	#70	
#6	Montevideo	Uruguay	-9%	+96%	+450%	-62%	-28%	+24%	+38%	#555	
#7	Manila	Philippines	+66%	+76%	+1,150%	-81%	-54%	+15%	+22%	#54	
#8	Ho Chi Minh City	Vietnam	+26%	+73%	+1,711%	-89%	-51%	+11%	-1%	#86	
#9	Santiago	Chile	+64%	+58%	+245%	-31%	-57%	+39%	+27%	#232	
#10	Hanoi	Vietnam	+40%	+52%	+1,686%	-88%	-54%	+19%	-3%	#119	

www.nomadlist.com

Φεύγοντας από τον παγκόσμιο χώρο, κάνοντας μια μεγέθυνση και περιορίζοντας την παρατήρηση μας στα σύνορα της Ελλάδας, διαπιστώνουμε από την ίδια πλατφόρμα του “Nomadlist”, δεδομένα για πόλεις όπως Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Μύκονο, Πάτρα, Ρέθυμνο, Ρόδο, Σαντορίνη και Χανιά. Τα δεδομένα που παρέχονται είναι από τις επισκέψεις των απομακρυσμένων εργαζόμενων και ελεύθερων επαγγελματιών που είναι μέλη στην πλατφόρμα. Το γεγονός ότι υπάρχουν στατιστικές καταγραφές για αυτές τις πόλεις της Ελλάδας δίνουν θετικό πρόσημο στη χώρα και τη δικαιώνουν με την απόφασή της να συμπορευθεί με την παγκόσμια αγορά και να δείξει το αντίστοιχο ενδιαφέρον για την προσέλκυση της κοινότητας των ψηφιακών νομάδων. Σε αυτό το σημείο θα χρησιμοποιηθούν στατιστικά στοιχεία μόνο για την Αθήνα, καθώς είναι η πρωτεύουσα της χώρας, και για την πόλη των Χανίων, που αφορά και την διπλωματική εργασία. Παρατηρώντας, λοιπόν, τα γραφήματα που παρουσιάζουν τις τάσεις των ψηφιακών νομάδων ως προς τις αφίξεις ανά μήνα από τη χρονολογία του 2014 μέχρι και σήμερα, διακρίνουμε και στις δυο πόλεις ανοδική πορεία. Ειδικά τις χρονιές 2022 και 2023 και στις δυο πόλεις οι επισκέψεις ανά μήνα βρίσκονται αρκετά ψηλά. Στην **Αθήνα** για παράδειγμα κατά μέσο όρο το χρόνο οι επισκέψεις ανά μήνα ξεπέρασαν τις 2.500, ενώ στα **Χανιά** την ίδια περίοδο ξεπέρασαν τις 500 επισκέψεις ανά μήνα αντίστοιχα. Συνεπώς, τα στατιστικά στοιχεία δίνουν τρία αποτελέσματα, τη ραγδαία ανάπτυξη της κοινότητας των ψηφιακών νομάδων στην Ελλάδα, την αύξηση της προτίμησής

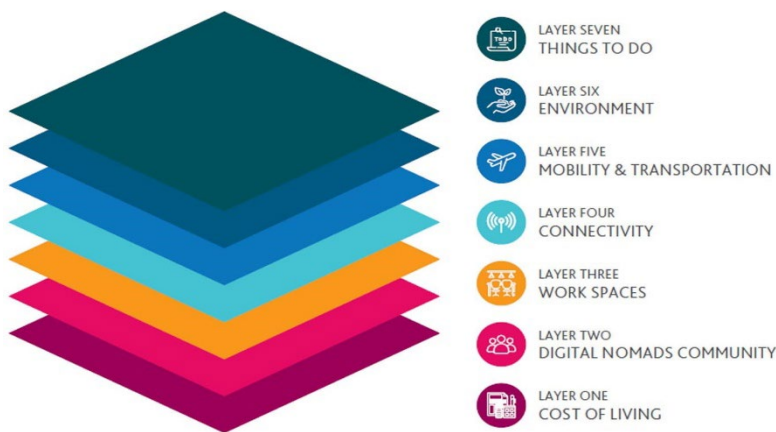
της κοινότητας σε Ελληνικούς προορισμούς, και ότι τα Χανιά μπορούν να υποστηρίξουν τη βραχυχρόνια διαμονή των ατόμων αυτής της ψηφιακής κοινότητας.

“Nomadlist”: Τάσεις των απομακρυσμένων εργαζόμενων σε Αθήνα και Χανιά, αφίξεις / μήνα.

Πέρα από τις πληθυσμιακές αναλύσεις και τον ρυθμό ανάπτυξης των ψηφιακών νομάδων, κατά καιρούς έχουν εκπονηθεί και άλλες έρευνες που αφορούν τις προτιμήσεις τους και τις συνήθειες τους. Τέτοια έρευνα αποτελεί αυτή που πραγματοποιήθηκε από την πλατφόρμα “Fiverr Workspace” το 2018. Σε αυτή την έρευνα πήραν μέρος πάνω από 4.000 άτομα που εντάσσονται στην κοινότητα των ψηφιακών νομάδων. Το αποτέλεσμα της έρευνας αφορούσε το τι χρειάζονται οι υποψήφιοι προορισμοί να λάβουν υπόψιν τους και να βελτιώσουν ώστε να θεωρηθούν φιλικόι προς τους ψηφιακούς νομάδες. Η έρευνα έδειξε ότι υπάρχουν 7 στρώματα που κάνουν έναν προορισμό ελκυστικό. Άρα, έχουμε 7 πυλώνες απαιτήσεων για τους ψηφιακούς νομάδες. Ο πρώτος είναι οι **δραστηριότητες** που έχουν να κάνουν (“things to do”), επόμενος είναι το **περιβάλλον**, δηλαδή η επιλογή τους επηρεάζεται ανάλογα με την επιθυμία της γεωμορφολογικής κατάστασης του προορισμού. Τρίτος πυλώνας αποτελεί η **ευκολία στη μετακίνηση** στον προορισμό τόσο σε μακροκλίμακα όσο και σε μικροκλίμακα. Αμέσως μετά οι υποδομές **συνδεσιμότητας** (“connectivity”), σε ποια κατάσταση βρίσκονται ώστε οι ψηφιακοί νομάδες να μπορούν να εργάζονται με την ίδια ευκολία που εργάζονταν και σε άλλους προορισμούς. Στη συνέχεια, ο πέμπτος πυλώνας αφορά τους **χώρους απομακρυσμένης εργασίας**, δηλαδή αν στον προορισμό υπάρχουν υποδομές όπως co working spaces, hubs κλπ. Στο έκτο «στρώμα» επιθυμιών των ατόμων αυτών είναι η ύπαρξη δική τους **κοινότητας** στην περιοχή, που πάνε να μετοικήσουν για ορισμένο χρόνο. Η κοινωνικοποίηση και η συναναστροφή με όμοιους τους είναι πολύ σημαντικό για τη ανάπτυξη και διατήρηση της κοινωνικής τους ζωής, καθώς είναι αρκετά δύσκολη με τον τρόπο ζωής που έχουν επιλέξει. Έβδομο και τελευταίο στρώμα που καθορίζει την επιλογή ενός απομακρυσμένου εργαζόμενου να διαλέξει να μετοικήσει βραχυχρόνια σε ένα προορισμό

Seven layers: what makes a place attractive for digital nomads

Source: Fiverr Workspace, 2018

είναι το συνολικό **κόστος διαβίωσης** ανά μήνα. Σαφώς όταν ακολουθούν ένα τέτοιο τρόπο ζωής που βρίσκονται σε μια μόνιμη κινητικότητα το κόστος είναι αρκετά υψηλό και για να το υποστηρίξουν οι απολαβές τους είναι αρκετά ικανοποιητικές, παρόλα αυτά όμως στο τέλος του μήνα προσέχουν να εκπληρώσουν τους στόχους της απόκτησης νέων εμπειριών κάνοντας όμως και μια αποταμίευση για το μέλλον (workspace.fiverr.com) .

Στην ίδια πλατφόρμα του “Fiverr Workspace” η έρευνά έδωσε και άλλα αποτελέσματα πάνω στο φαινόμενο των ψηφιακών νομάδων. Σε ένα από αυτά τα αποτελέσματα δηλώθηκε ότι η τηλεργασία δεν αφορά μόνο αυτοαπασχολούμενους. Περισσότεροι από το 23% των απομακρυσμένων εργαζομένων που συμμετείχαν στην έρευνα δήλωσαν ότι δουλεύουν απομακρυσμένα σε κάποια εταιρία. Επιχειρήσεις μικρής ή μεγάλης κλίμακας, ασπάζονται την τάση της «ευέλικτης εργασίας» και αρχίζουν να προσλαμβάνουν ποιοτικούς εργαζόμενους από όλο τον κόσμο. Εταιρείες όπως η Invision, η Stack Overflow, η Toptal και η Zapier προχωρούν στην σύσταση πλήρως απομακρυσμένων ομάδων εργασίας, ενώ πολλές άλλες

επιχειρήσεις αρχίζουν να αναγνωρίζουν την αξία στο να επιτρέπουν σε εργαζομένους τους να δουλεύουν απομακρυσμένα όποτε κρίνεται απαραίτητο. Το 55% των ερωτηθέντων βρίσκονταν σε πλήρως απομακρυσμένη εργασία, ενώ το 43% βρίσκεται σε μερικώς απομακρυσμένη εργασία (workspace.fiverr.com).

Τέλος, από έρευνα του Statista.com δόθηκαν οι πιο επιθυμητές αθλητικές δραστηριότητες της κοινότητας των ψηφιακών νομάδων που με βάση αυτών επιλέγουν και προορισμό προσωρινής διαμονής. Έχει διεξαχθεί σε διακριτό σύνολο γυναικών και ανδρών με τα

The following table displays the most preferred sports activity by digital nomads:

Sport	% of nomad women	% of nomad men
Hiking	52%	49%
Yoga	45%	21%
Fitness	40%	47%
Swimming	24%	24%
Running	21%	29%
Cycling	18%	26%
Diving	15%	16%
Surfing	15%	18%
Climbing	13%	16%

αντίστοιχα ποσοστά.

Δίνονται παρακάτω:

- Πεζοπορία
- Yoga
- Γυμναστική
- Κολύμβηση
- Τρέξιμο
- Ποδηλασία
- Οδήγηση
- Surfing
- Αναρρίχηση

5. Αξιολόγηση δεδομένων και συμπεράσματα.

5.1 Συλλογή δεδομένων από ερευνητικές διαδικασίες - Συμπεράσματα για τους Digital Nomad.

Οι παραπάνω στατιστικές έρευνες δίνουν αρκετά θετικά αποτελέσματα πάνω στο κοινωνικό φαινόμενο των ψηφιακών νομάδων. Στο σημείο αυτό θα δοθούν δεδομένα και συμπεράσματα που θα βοηθήσουν στην ερευνητική διαδικασία της διπλωματικής.

Ένα καλό αποτέλεσμα είναι ο *γρήγορος ρυθμός ανάπτυξης* της κοινότητας των ψηφιακών νομάδων. Βλέποντας την ανάπτυξη στις ΗΠΑ, ο πληθυσμός τους αυξήθηκε κατά 50% μέσα σε ένα χρόνο (2019-2020). Αυτό οφείλεται στο νέο μοντέλο της απομακρυσμένης εργασίας που σε συνδυασμό με την πανδημία της Covid-19, οδήγησε πολλές επιχειρήσεις στο να δώσουν τη δυνατότητα στους εργαζομένους τους για τηλεργασία. Επίσης, από τις άλλες έρευνες διακρίνεται η γεωγραφική εξάπλωση των ψηφιακών νομάδων και σε άλλες χώρες της Ασίας και της Ευρώπης και η αύξηση των επισκέψεών τους σε αυτές. Με τον τρόπο αυτό διαπιστώνεται ότι η κοινότητα αυτή έχει παγκοσμίως αυξηθεί και αυξάνεται συνεχώς.

Κύρια συνθήκη ώστε να δοθεί η ευκαιρία να αυξηθεί ο πληθυσμός των ψηφιακών νομάδων και να αποκτήσει αυτή τη δυναμική η κοινότητά τους, αποτελεί η *ευελιξία στην εργασία*. Η αύξηση της τηλεργασίας και η δυνατότητα πλήρους απασχόλησης από το σπίτι έχουν καταστήσει πιο εύκολη την είσοδο στον τρόπο ζωής του ψηφιακού νομά. Αυτός ο καινοτόμος τρόπος ζωής μπορεί να προσφέρει μια ισορροπημένη εργασιακή ζωή, αλλά αυτό εξαρτάται από την ικανότητα του κάθε ατόμου να διαχειρίζεται τις εργασιακές του υποχρεώσεις. Επομένως, ένα άτομο για να μνηθεί αυτόν τον τρόπο ζωής θα πρέπει να ολοκληρώνει με επιτυχία την εργασία του, αντιμετωπίζοντας τις δυσκολίες που υπάρχουν, όπως η διαφορά

ώρας και η συνέπεια του στους χρόνους παράδοσης (deadlines) των αντικειμένων εργασίας που ασχολείται. Με λίγα λόγια η τηλεργασία προσφέρει μια *ευελιξία* που παλαιότερα δεν υπήρχε στο χώρο της εργασίας όμως πρέπει να υπάρχει και μια *ισορροπία* στον τρόπο χρήσης της, ώστε να είναι σε θέση κάποιος που τη χρησιμοποιεί να ακολουθήσει τη ζωή ενός ψηφιακού νομά.

Επίσης, άλλο ένα συμπέρασμα που έρχεται στην επιφάνεια από τα δεδομένα και τα αποτελέσματα του κεφαλαίου είναι η *οικονομική επιρροή* που ασκείται από αυτό το κοινωνικό φαινόμενο. Οι ψηφιακοί νομάδες όντας ένα εργατικό δυναμικό που βιοπορίζεται με την τηλεργασία και διαμένει σε διαφορετικές χώρες από την έδρα στην οποία δραστηριοποιείται αφήνει ξεκάθαρα ένα οικονομικό αποτύπωμα και επηρεάζει την παγκόσμια οικονομία. Συνεπώς, είναι λογικό η υπόθεση, ότι η αύξηση της κοινότητάς τους επιδράει σημαντικά διεθνώς άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά, να είναι σωστή. Τα άτομα αυτά δεν είναι απλώς τουρίστες. Είναι επαγγελματίες που έχουν σταθερά εισοδήματα και η δραστηριότητά τους μπορεί να διαρκέσει για εβδομάδες ή μήνες σε έναν τόπο, αντί για μερικές ημέρες όπως οι τουρίστες. Αυτό σημαίνει ότι θα δαπανούν περισσότερα χρήματα σε τοπικές επιχειρήσεις και υπηρεσίες. Με λίγα λόγια η κοινωνική ομάδα αυτή αποτελεί μια μορφή "εξαγωγής" για τις χώρες προέλευσης και "εισαγωγής" για τις χώρες υποδοχής, καθώς φέρνουν μαζί οικονομικούς πόρους που πρόκειται να συναλλαχθούν. Συνεπώς, οι ψηφιακοί νομάδες αποτελούν μια «κινούμενη» δύναμη εργασίας που επηρεάζει τόσο τις αναπτυσσόμενες όσο και τις ανεπτυγμένες χώρες. Το αποτέλεσμα αυτής της οικονομικής επιρροής όμως δεν έχει πάντα θετικό πρόσημο. Αυτό γιατί μπορεί από τη μια πλευρά, να δημιουργούν οικονομική δραστηριότητα και οικονομική ευφορία στις τοπικές κοινότητες, όμως από την άλλη μπορεί να οδηγήσει στην αύξηση του κόστους διαβίωσης στον ντόπιο πληθυσμό και να δημιουργήσει οικονομικές ανισότητες. Σε γενικές γραμμές το φαινόμενο των ψηφιακών νομάδων είναι σε ανοδική πορεία και είναι πολύ πιθανό να συνεχίσει να επηρεάζει την παγκόσμια οικονομία, την αγορά εργασίας και το βιοτικό επίπεδο κάθε κοινωνίας με την οποία έχουν αλληλεπίδραση.

Καθώς οι ψηφιακοί νομάδες αποτελούν μια ολοένα και αυξανόμενη δύναμη στην παγκόσμια οικονομία, οι χώρες έχουν στρέψει το ενδιαφέρον τους προς αυτούς. Τα δεδομένα και αποτελέσματα των ερευνών όπως και αρκετά στοιχεία του κεφαλαίου δείχνουν μια *θετική παγκόσμια αντιμετώπιση*. Οι πόλεις και οι χώρες αρχίζουν να λαμβάνουν υπόψη την οικονομική αξία των ψηφιακών νομάδων και προσπαθούν να γίνουν πιο ελκυστικές ώστε να τους προσεγγίσουν, μπαίνοντας σε ένα ανταγωνισμό με τις υπόλοιπες. Επιχειρούν με αρκετά «μέσα και εργαλεία» να «τραβήξουν» το ενδιαφέρον αυτού του κοινωνικού συνόλου. Μερικά από τα βασικά μέσα που χρησιμοποιούν είναι οι καλύτερες υποδομές ψηφιακής τεχνολογίας και δικτύων, η δημιουργία χώρων συνεργασίας (co-working spaces) με όλες τις ανέσεις και τις απαιτήσεις των ψηφιακών νομάδων και οι κρατικές μεταρρυθμίσεις και παρεμβάσεις που ευνοούν την ανάπτυξη κοινοτήτων σε αυτές, με πιο αντιπροσωπευτική την έκδοση βίζας σε ψηφιακούς νομάδες. Με τον τρόπο αυτό οι χώρες μπαίνουν σε έναν ανταγωνισμό για το ποια θα γίνει ο καλύτερος προορισμός για τους ψηφιακούς νομάδες.

Τώρα ας γίνει και μια εκτίμηση για τη σχέση της Ελλάδας με τους Ψηφιακούς νομάδες. Βάσει των πληροφοριών και των στατιστικών ερευνών η χώρα σημειώνει σημαντική πρόοδο στην προσέλκυση της ομάδας αυτής. Σημαντικά σημεία είναι τα εξής:

Ραγδαία Ανάπτυξη και Προτίμηση για Ελληνικούς Προορισμούς. Σύμφωνα και με τα στοιχεία του Nomadlist παρατηρείται αύξηση του αριθμού των αφίξεων στη χώρα. Αυτό σημαίνει ότι η

ψηφιακή νομαδική κοινότητα, η οποία έχει αρχίσει να μεγαλώνει και να επεκτείνεται τα τελευταία χρόνια, προσανατολίζει το ενδιαφέρον της προς την Ελλάδα, εντάσσοντας την με τον τρόπο αυτό στον παγκόσμιο χάρτη των ελκυστικών προορισμών για αυτήν. Συνεπώς το γεγονός ότι η Ελλάδα εμφανίζεται στην πλατφόρμα “Nomadlist” με θετικά υψηλά γραφήματα επισκέψεων ανά μήνα σε πολλές πόλεις της, σημαίνει ότι οι ψηφιακοί νομάδες βρίσκουν κάτι αξιόλογο στο να εργάζονται και να ζουν στη χώρα.

Ευκαιρία για Τοπική Οικονομία: Όπως έχει αποδειχθεί η κοινότητα των ψηφιακών νομάδων επιδρά στην παγκόσμια οικονομία, καθώς έχουν εξασφαλισμένο εισόδημα και κάνουν συναλλαγές με τοπικές επιχειρήσεις στην περιοχή που διαμένουν για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες τους (προϊόντα και υπηρεσίες). Άρα μια πιθανή αύξηση της διαμονής ψηφιακών νομάδων στην Ελλάδα μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στην τοπική οικονομία, κυρίως μέσω της κατανάλωσης υπηρεσιών και αγαθών.

Διαφοροποίηση Τουριστικού Προφίλ: Η Ελλάδα η οποία διακρίνεται στη διεθνή σκηνή για τον υψηλού επιπέδου τουρισμό της, αντιμετωπίζει την πρόκληση της εποχικής φύσης του τουριστικού τομέα. Αυτή η εποχικότητα έχει το δυσμενές αποτέλεσμα της περιοδικής διακύμανσης της τοπικής οικονομικής ακτινοβολίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι ψηφιακοί νομάδες εμφανίζονται ως μια ιδιαίτερα προνομιακή δημογραφική ομάδα για τη διαφοροποίηση του τουριστικού προφίλ της χώρας. Οι ψηφιακοί νομάδες, ενδεχομένως να διαμένουν για εκτεταμένες χρονικές περιόδους και να αναπτύσσουν μια σταθερή και χρονικά διασκορπισμένη καταναλωτική δυναμική, η οποία έχει το προτέρημα της μείωσης της εποχικότητας. Αυτό επιφέρει μια σταθερότερη οικονομική κατάσταση και ευνοεί την τοπική επιχειρηματικότητα μέσω της ένταξης αυτών των ατόμων σε τοπικά επαγγελματικά δίκτυα και εργασιακές κοινότητες. Επομένως, η εστίαση στην προσέλκυση ψηφιακών νομάδων πιθανώς να αποτελεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική προσέγγιση που μπορεί να ενισχύσει την οικονομική αναπτυξιακή τροχιά του Ελληνικού Κράτους, ελαχιστοποιώντας ταυτόχρονα τις αρνητικές επιπτώσεις της εποχικότητας στον τουριστικό τομέα.

Ενίσχυση της Ψηφιακής Υποδομής: Το Ελληνικό Κράτος, προσανατολισμένο προς την ψηφιοποίηση και την καινοτομία, αντιλαμβάνεται τη σημασία των ψηφιακών νομάδων ως μοχλού για την οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική ευημερία. Η διαρκώς αυξανόμενη παρουσία των ψηφιακών νομάδων στην ελληνική επικράτεια συνιστά κίνητρο για επιπρόσθετες επενδύσεις στη ψηφιακή υποδομή, συμπεριλαμβανομένων των δικτυακών συνδέσεων και των εργατικών χώρων. Αυτό δεν είναι μόνο μια τεχνολογική αναβάθμιση, αλλά και μια ευκαιρία για την ανάπτυξη μιας πιο ολοκληρωμένης, πολυεπίπεδης προσέγγισης προς τη ψηφιακή οικονομία. Η Ελλάδα, με την επιδίωξη να γίνει ένας προορισμός που συνδυάζει την τουριστική αξία με τη ψηφιακή ευελιξία, αρχίζει να διαμορφώνει πολιτικές που θα της επιτρέψουν να γίνει ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο. Επιπλέον, η στρατηγική αυτή οδηγεί στην ενίσχυση ενός ισχυρού και αξιόπιστου ψηφιακού οικοσυστήματος, καθώς θα μπορεί να παρέχει τα απαραίτητα εργαλεία και υπηρεσίες για την καλύτερη εξυπηρέτηση της διεθνούς ψηφιακής κοινότητας. Συνεπώς, η Ελλάδα δεν θα μείνει απλώς στον ρόλο του παραδοσιακού τουριστικού προορισμού, αλλά θα εξελίσσεται σε ένα κέντρο που συνδυάζει το τουριστικό ενδιαφέρον με την ψηφιακή καινοτομία.

Εργασιακή Κουλτούρα: Η προσέλκυση ψηφιακών νομάδων είναι κρίσιμη για τη σύνδεση της Ελλάδας με τις παγκόσμιες τάσεις της εργασιακής κουλτούρας και μπορεί να έχει θετικό πρόσημο στο επιχειρηματικό περιβάλλον της χώρας. Αυτή η διαδικασία μπορεί να επιφέρει πολλαπλά οφέλη, όπως η αύξηση της ανταλλαγής γνώσεων, η δημιουργία νέων επαγγελματικών ευκαιριών και η προώθηση της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας και της

διεθνούς συνεργασίας. Αυτή η δυναμική μπορεί να προάγει μία πιο ανοικτή, πολυπολιτισμική και προσανατολισμένη εγχώρια εργασιακή κουλτούρα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Ελλάδα μπορεί να εντάξει επιτυχώς στο εργασιακό της περιβάλλον τις νέες διεθνείς πρακτικές, να ενισχύσει τη διαπολιτισμική αλληλεπίδραση και να επεκτείνει την εμβέλεια της στην παγκόσμια αγορά εργασίας.

Συνολικά, φαίνεται πως η Ελλάδα αποκομίζει πολλαπλά οφέλη από την αυξημένη παρουσία ψηφιακών νομάδων και υπάρχει σημαντική δυναμική για περαιτέρω ανάπτυξη στο μέλλον.

Πηγαίνοντας τώρα στα συμπεράσματα για τους ψηφιακούς νομάδες πέρα από τα παραπάνω, δηλαδή πως αλληλοεπιδρούν σαν κοινότητα στον παγκόσμιο χώρο και ποια οφέλη και επιπτώσεις προκαλεί η παρουσία τους σε ένα προορισμό διεθνώς, θα δοθεί βάση και στα αποτελέσματα που αφορούν τις ανάγκες και επιπτώσεις που έχει ο ψηφιακός νομαδικός τρόπος ζωής στο άτομο.

Η επιλογή του προορισμού είναι πολυδιάστατη. Η ψηφιακή νομαδική κοινότητα αξιολογεί αρκετά κριτήρια για να θεωρήσει ως κατάλληλη μια περιοχή ώστε να μετοικήσει σε αυτή. Δηλαδή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ένας τόπος ικανός να υποστηρίξει τη διαμονή της απλώς έχοντας "ωραίες παραλίες" ή "καλό κλίμα", γιατί η κοινωνία αυτή δεν είναι απλοί τουρίστες. Η επιλογή προορισμού περιλαμβάνει πολλούς παράγοντες, πολλοί εκ των οποίων είναι πρακτικοί.

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την πλατφόρμα "Fiverr Workspace" φέρνει στο προσκήνιο εξαιρετικά σημαντικές παραμέτρους που καθοδηγούν τις επιλογές των ψηφιακών νομάδων για το πού θα εργαστούν και θα ζήσουν. Αυτές οι παράμετροι παίζουν καθοριστικό ρόλο και είναι σημαντικές για τις πόλεις και τις χώρες που επιθυμούν να τραβήξουν αυτούς τους εργαζόμενους. Αποτελείται από επτά (7) «στρώματα» απαιτήσεων. Αυτά θα θεωρηθούν σαν συμπεράσματα και θα χρησιμοποιηθούν στη συνέχεια της διπλωματικής εργασίας.

1. **Δραστηριότητες σε μια περιοχή.** Οι ψηφιακοί νομάδες δίνουν προτεραιότητα σε προορισμούς που προσφέρουν ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, επαγγελματικών και αναψυχής, ώστε να διατηρούν μια ισορροπημένη ζωή.
2. **Φυσικό Περιβάλλον.** Η αισθητική και οικολογική ποιότητα του περιβάλλοντος είναι απαραίτητα στοιχεία στην επιλογή προορισμού, καθώς συμβάλλουν στην προσωπική ευεξία.
3. **Ευκολία Μετακίνησης.** Η απρόσκοπτη και γρήγορη μετακίνηση είναι κρίσιμη, καθώς οι ψηφιακοί νομάδες πρέπει να διατηρούν ένα υψηλό επίπεδο κινητικότητας για επαγγελματικούς και προσωπικούς λόγους.
4. **Υποδομές Συνδεσιμότητας.** Η υποδομή της συνδεσιμότητας, και ειδικότερα οι υψηλές ταχύτητες ίντερνετ, είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή εκτέλεση εργασιών εξ αποστάσεως.
5. **Χώροι Απομακρυσμένης Εργασίας.** Οι ειδικά διαμορφωμένοι χώροι για απομακρυσμένη εργασία, όπως co-working spaces και hubs, διευκολύνουν την επαγγελματική δραστηριότητα και προάγουν την κοινωνικοποίηση.
6. **Κοινότητα και Κοινωνικοποίηση.** Η ύπαρξη μιας ενεργής και φιλικής κοινότητας μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα στην επιλογή προορισμού, καθώς αυξάνει τις ευκαιρίες για δίκτυο και προσωπική ανάπτυξη.
7. **Κόστος Διαβίωσης.** Η οικονομική διαχείριση είναι σημαντική, ειδικά για όσους εργάζονται σε freelance ή άλλες ελεύθερες επαγγελματικές δραστηριότητες με περιορισμένο εισόδημα.

Κοινωνικές διαστάσεις και αποξένωση. Ενώ η τηλεργασία μπορεί να προσφέρει ευελιξία, μπορεί επίσης να προκαλέσει το αίσθημα της απομόνωσης. Ταυτόχρονα η διαρκής

αναζήτηση για νέες κοινότητες και δραστηριότητες αναψυχής μπορεί να καταστήσει δύσκολη την δημιουργία ενός σταθερού κοινωνικού δικτύου. Η διατήρηση ενός υγιούς κοινωνικού δικτύου και η δημιουργία κοινοτήτων μπορεί να αποτελέσουν σημαντικά ζητήματα για τους ψηφιακούς νομάδες. Προς αντιμετώπιση των παραπάνω κοινωνικών διαστάσεων, οι ψηφιακοί νομάδες εναποθέτουν τις ελπίδες τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αναζητώντας την συμπερίληψη και κοινωνικοποίηση μέσα από ψηφιακές κοινότητες ενεργές στους προορισμούς που επιλέγουν να εγκατασταθούν, έστω προσωρινώς.

Ανάγκη για ισορροπημένη ζωή και ευεξία. Οι ψηφιακοί νομάδες λόγω της συνεχής κινητικότητάς τους, βρίσκονται σε ασταθές για αυτούς περιβάλλον και έχουν να αντιμετωπίσουν αρκετές δυσκολίες τόσο στην διεκπεραίωση των εργασιών τους όσο και στο να λύσουν θέματα διαβίωσης μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε υψηλά επίπεδα στρες και σε κακή ψυχολογική κατάσταση. Για το λόγο αυτό η διατήρηση της ευεξίας τους είναι εξαιρετικά σημαντική και δεν αφορά μόνο την υγεία αλλά και την πνευματική και σωματική ισορροπία τους. Επομένως, είναι απαραίτητο να συνδυάζουν στον ελεύθερο τους χρόνο δραστηριότητες που τους προσφέρουν τα παραπάνω έχοντας έτσι μια ισορροπημένη και ποιοτική ζωή.

Αυτά ήταν τα κύρια συμπεράσματα που προκύπτουν σχετικά με το κοινωνικό φαινόμενο των ψηφιακών νομάδων, έπειτα από την παράθεση δεδομένων και στατιστικών αποτελεσμάτων στο κεφάλαιο αυτό. Το κοινωνικό φαινόμενο αυτό, καθώς είναι αποτελεί νέο φαινόμενο, σίγουρα θα φέρει περισσότερα αποτελέσματα στο μέλλον και θα προκαλεί για πολύ καιρό το παγκόσμιο ενδιαφέρον.

5.2 Σύνταξη φίλτρων εφαρμογής με βάση τα χαρακτηριστικά επιλογής περιοχών βραχυχρόνιας διαμονής.

Όλα τα παραπάνω δεδομένα και συμπεράσματα του κεφαλαίου αυτού οδήγησαν στη σύνταξη ερωτήσεων που θα χρησιμοποιηθούν στο ερωτηματολόγιο της εφαρμογής που θα δημιουργηθεί στο τέλος της ερευνητικής διαδικασίας. Αυτό είναι το πρώτο στάδιο δημιουργίας του με βάσει τα δεδομένα του πρώτου κεφαλαίου. Σύμφωνα με τα δεδομένα και τα αποτελέσματα που δόθηκαν (διόρθωση).

- Τί είδους δραστηριότητες προτιμάς να ασκήσεις;
- Πόσο σημαντικό είναι για σένα το φυσικό περιβάλλον να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες σου;
- Προτιμάς πόλη ή φύση;
- Πόσα χρήματα θες να διαθέσεις στη διαβίωσή σου ανά μήνα;
- Θεωρείς ότι μπορείς να υπερβείς το οικονομικό σου πλάνο πάνω στο θέμα της διαβίωσης, αν ο προορισμός ικανοποιεί τις παράλληλες δραστηριότητές σου και το φυσικό του περιβάλλον είναι καλύτερο από αυτό των προσδοκιών σου;
- Πόσο σημαντικό είναι για σένα οι υψηλές ταχύτητες διαδικτύου και σήματος 5G στον προορισμό διαμονής σου;
- Χρησιμοποιείς συχνά χώρους συνεργασίας (co-working spaces);

- Είναι σημαντικό για σένα να υπάρχει απαραίτητα χώρος συνεργασίας (co-working spaces) στον προορισμό που θα επιλέξεις να μείνεις;
- Είναι για σένα σημαντική η ύπαρξη κοινότητας ψηφιακών νομάδων κοντά στην περιοχή βραχυχρόνιας διαμονής σου;
- Πόσο πολύ θεωρείς τα μεταφορικά μέσα σημαντικά στον προορισμό σου;
- Πόσο θετικά βλέπεις τη μετοίκισή σου σε μια πόλη της Ελλάδας;

6 Υπόθεση: Η Μετάβαση από Ψηφιακούς Νομάδες σε «Ψηφιακούς Μετανάστες»:

Έπειτα από την ερευνητική διαδικασία πάνω στο κοινωνικό φαινόμενο των Ψηφιακών νομάδων, διαπιστώσαμε ότι η ύπαρξη του φαινομένου οφείλεται στην ραγδαία τεχνολογική και ψηφιακή ανάπτυξη, στη νέα τάση εργασίας, την απομακρυσμένη. Επίσης η πανδημία Covid-19 η οποία επηρέασε πολύ την επαφή μεταξύ των ανθρώπων τόσο στον εργασιακό χώρο τους, όσο και στον υπόλοιπο τρόπο ζωής τους, έδωσε γρήγορη ανάπτυξη της ομάδας των ψηφιακών νομάδων, αφού ευδοκίμησε η απομακρυσμένη εργασία και έδωσε τη δυνατότητα σε ακόμα περισσότερα άτομα να δουλεύουν από το «σπίτι». Επομένως, στην εποχή που βρισκόμαστε, υπάρχουν διαπιστωμένα ομάδες ανθρώπων που εκμεταλλεύονται τις ψηφιακές τεχνολογίες και εργάζονται απομακρυσμένα και ανεξάρτητα από τη γεωγραφική τους τοποθεσία, τους Ψηφιακούς νομάδες.

Ωστόσο, ένα ερώτημα που δημιουργείται και απαιτεί να εξεταστεί διεξοδικά, είναι το ενδεχόμενο αυτή η νέα ψηφιακή κοινωνική ομάδα, να αλλάξει το βασικό χαρακτηριστικό της ταυτότητάς του που το χαρακτηρίζει, δηλαδή η μόνιμη κινητικότητα τους και να μετατραπούν σε μια νέα κοινωνική ομάδα τους «Ψηφιακούς Μετανάστες». Τι σημαίνει αυτό; Μπορεί ένας επαγγελματίας που έχει επιλέξει την ελευθερία του να εργάζεται από οποιαδήποτε γωνιά του κόσμου και να βρίσκεται σε μόνιμη κινητικότητα, να επιθυμεί τελικά τη σταθερότητα μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής, ανεξάρτητης βέβαια της επαγγελματικής του έδρας; Δηλαδή υπάρχει το ενδεχόμενο ένας ψηφιακός νομάς κάποια στιγμή στο μέλλον, να σταματήσει τις συνεχόμενες μετακινήσεις και να αποκτήσει τελικά μια μόνιμη έδρα, ένα σπίτι;

Στην ενότητα αυτή θα διερευνηθούν οι παράγοντες που μπορούν να κινητοποιήσουν τη μετάβαση από την κατάσταση του ψηφιακού νομαδισμού στην κατάσταση της ψηφιακής μετανάστευσης. Μέσω μιας εκτεταμένης επισκόπησης της υπάρχουσας βιβλιογραφίας, απαντήσεων ενός ερωτηματολογίου που συντάχθηκε στο πλαίσιο της διατριβής και αφορά τους Ψηφιακούς νομάδες και αποτελεσμάτων άλλων στατιστικών ερευνών που απαντούν στα ζητήματα των Ψηφιακών νομάδων. Η έρευνα σε αυτό το σημείο θα απαντήσει στο πόσο θετικό είναι να συμβεί η μετάβαση αυτή, ποια είναι τα κίνητρα που μπορούν να μοχλεύσουν τα άτομα να οδηγηθούν σε μετανάστευση και να παρατήσουν τη μόνιμη κινητικότητα, ποιες μπορεί να είναι οι προκλήσεις και πω μπορεί αυτό να βοηθήσει τόσο τα άτομα αυτά αλλά και τον προορισμό που θα μετοικήσουν. Το να μεταβεί κάποιος από ψηφιακό νομά σε «ψηφιακό μετανάστη» δεν είναι απλά μια αλλαγή ταμπέλας. Απαιτεί μια διαφορετική προσέγγιση στον τρόπο ζωής και αλλαγής βασικών χαρακτηριστικών των συνηθειών, με περισσότερη δέσμευση σε έναν τόπο και πιθανά μια μετατόπιση των προτεραιοτήτων.

6.1 Ορισμός των μεταναστών – δημιουργία ορισμού των «Ψηφιακών μεταναστών», προσδιορισμός των χαρακτηριστικών τους.

Για να απαντηθεί σωστά η παραπάνω υπόθεση πρέπει να δοθεί ένα ειδικό πλαίσιο του φαινομένου του «Ψηφιακού μετανάστη». Για το λόγο αυτό θα γίνει μια προσπάθεια να δοθεί ένας ορισμός και να τοποθετηθούν ορισμένα ειδικά χαρακτηριστικά που θα προσδιορίζουν την κοινωνική ομάδα προκειμένου να γίνει παρακάτω ο συσχετισμός της μετάβασης από Ψηφιακό νομά σε «Ψηφιακό μετανάστη». Τέτοια συγκεκριμένη ορολογία και εννοιολογικό

πλαίσιο δεν υπάρχει καθώς και ο όρος «Ψηφιακός μετανάστης» δεν έχει αναγνωριστεί από επίσημη βιβλιογραφία. Για το λόγο αυτό θα ξεκινήσει η διαδικασία της οριοθέτησης των «Ψηφιακών μεταναστών» με την ορολογία του απλού ορισμού του μετανάστη και της μετανάστευσης.

Με τον όρο Μετανάστευση από το «Γλωσσάριο για τη Μετανάστευση» από του Διεθνούς Οργανισμού Μεταναστεύσεως (ΔΟΜ) δηλώνεται ως «*Η διαδικασία της μετακίνησης ενός αλλοδαπού σε μια χώρα, με σκοπό την εγκατάσταση*». Σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική για ένταξη το 2019 από το πρώην Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής της Ελλάδας (νυν Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου) δίνεται ο εξής ορισμός «*ως Μετανάστευση ορίζεται η μόνιμη ή προσωρινή μεταβολή του τόπου εγκατάστασης ενός ατόμου, μιας ομάδας ή ενός κοινωνικού συνόλου. Ως φαινόμενο επομένως, η μετανάστευση σχετίζεται άμεσα με τη μετακίνηση μεμονωμένων ατόμων ή/και μεγάλων ομάδων πληθυσμού τόσο στο εσωτερικό όσο και μεταξύ κρατών λόγω κοινωνικών μεταβολών, οικονομικών και πολιτικών κρίσεων, επαναστάσεων και πολέμων, της ασύμμετρης κατανομής του παγκόσμιου πλούτου μεταξύ αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών, της παγκόσμιας απορρύθμισης της αγοράς εργασίας, των ανθρωπογενών καταστροφών (συμπεριλαμβανομένης και της κλιματικής αλλαγής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης μεγάλων περιοχών του πλανήτη).*» Οι κύριοι παράγοντες που ωθούν ένα άτομο προς μετανάστευση σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική για Ένταξη είναι:

- *Η αναζήτηση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και οικονομικής ευημερίας*
- *Οικογενειακή επανένωση*
- *Φυγή από συνθήκες που απειλούν τη ζωή του ατόμου, κυρίως από εμπόλεμες περιοχές και αυταρχικά καθεστώτα που παραβιάζουν βασικά δικαιώματα και την ελευθερία των ατόμων.*

Συνεχίζοντας από την ίδια πηγή (ΥΜΑ) η μετανάστευση διακρίνεται χρονικά σε τρεις περιόδους παραδοσιακή, σύγχρονη και νεωτερική. Η παραδοσιακή σχετίζεται με την περίοδο πριν από τους δύο Παγκοσμίους Πολέμους και είχε κυρίως υπερπόντιες μετακινήσεις. Στην σύγχρονη περίοδο, η μετανάστευση συνδέεται με τη βιομηχανική εποχή και τα οικονομικά αίτια. Τέλος, η νεωτερική μετανάστευση εντάσσεται στο πλαίσιο της εκβιομηχάνισης και της συνακόλουθης κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης, με τους οικονομικούς παράγοντες να εξακολουθούν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο.

Το μεταναστευτικό φαινόμενο όμως έχει και άλλους παράγοντες που το επηρεάζουν

- α) Κατά την περίοδο διαμονής της μεταφοράς, η μετανάστευση δύναται να είναι σταθερή ή προσωρινή.
- β) Βάσει της επιλογής της μεταφοράς και του αν αυτή προκύπτει από την αυτόνομη απόφαση του ατόμου, η μετανάστευση μπορεί να είναι εθελοντική ή ακούσια.
- γ) Σχετικά με τον αριθμό των ατόμων που μετακινούνται, και συγκεκριμένα εάν η μετανάστευση είναι ατομική ή συλλογική.
- δ) Αναφορικά με το νομικό ύψος της, που συνδέεται με το εάν η μεταναστευτική κίνηση είναι καταγεγραμμένη από το κράτος υποδοχής, και ως εκ τούτου μπορεί να είναι νόμιμη ή μη.
- ε) Στο γεωγραφικό πλάτος της μετανάστευσης και ειδικότερα αν η μεταφορά πραγματοποιείται εντός ή πέραν των ορίων ενός κράτους. Έτσι, η μετανάστευση μπορεί να είναι εγχώρια ή διεθνής.

Παρακάτω των ανωτέρω τύπων, στις τελευταίες εποχές, και πρωτίστως μετά το τέλος των σοσιαλιστικών καθεστώτων, εμφανίζονται νέες αφορμές και σχετικές κατηγορίες μεταναστών:

1. Η μετανάστευση για σκοπούς μόρφωσης και εξειδίκευσης.
2. Επαναπατρισμός ή επιστροφή πληθυσμών που διέμεναν εκτός της γενέτειράς τους για διάφορες αιτίες.
3. Ο κυκλικός χαρακτήρας της μετανάστευσης, όπως η εποχιακή μετακίνηση.
4. Η οικογενειακή μετανάστευση, που αναφέρεται κυρίως σε οικογενειακές επανενώσεις.
5. Η μετανάστευση λόγω περιβαλλοντικών καταστροφών.
6. Η μετανάστευση εξειδικευμένων επαγγελματιών λόγω παγκοσμιοποίησης των αγορών.

Με βάση τα παραπάνω, θα γίνει σε αυτό το σημείο μια προσπάθεια «κατασκευής» του ορισμού «Ψηφιακού Μετανάστη», συνεκτιμώντας το γενικό φαινόμενο της Μετανάστευσης και το φαινόμενο των Ψηφιακών νομάδων.

Πρώτο βασικό στοιχείο που πρέπει να χαρακτηρίζει τη νέα ψηφιακή ομάδα είναι η επαγγελματική τους ιδιότητα, το μέσο και ο τρόπος με το οποίο ασκούν το επάγγελμά τους. Τα επαγγέλματα θα πρέπει να είναι ίδια ή παρόμοια με αυτά που εμφανίζονται στους ψηφιακούς νομάδες και το βασικό μέσο που χρησιμοποιούν είναι οι ψηφιακές τεχνολογίες, ενώ ο τρόπος που το ασκούν είναι ο απομακρυσμένος. Συνεπώς μιλάμε για άτομα των ψηφιακών τεχνολογιών που παρέχουν υπηρεσίες και προϊόντα ψηφιακά όπως οι ψηφιακοί νομάδες. Άρα η εργασιακή τους έδρα είναι ανεξάρτητη με το χώρο δραστηριοποίησής τους.

Δεύτερο βασικό στοιχείο είναι ο λόγος μετοίκησης και πιθανής μετανάστευσης. Συσχετίζοντας τους Ψηφιακούς Μετανάστες με τους νομάδες, κινητήρια δύναμη για τις μετακινήσεις των δεύτερων είναι οι εμπειρίες που θέλουν αποκτήσουν από τον υποψήφιο προορισμό. Παραπάνω στο κεφάλαιο δόθηκαν οι επτά πυλώνες-κριτήρια με τους οποίους παρακινούνται οι Ψηφιακοί νομάδες και αφορούν τις δραστηριότητες που προσφέρει η περιοχή, το περιβάλλον, οι μεταφορές, η καλή συνδεσιμότητα, η ύπαρξη χώρων συνεργασίας (co-working spaces) και δικής τους τοπικής κοινότητας και τέλος το κόστος διαβίωσης. Αν δούμε και στα παραπάνω δεδομένα που δόθηκαν από το Υπουργείο, στο μεταναστευτικό φαινόμενο προβλέπεται και η μετακίνηση για λόγους όπως η μετανάστευση λόγω εύρεσης περιοχών καλύτερης διαβίωσης, χωρίς απαραίτητα να αφορά την επαγγελματική κατάσταση.

Τρίτον ο χρόνος μετανάστευσης πρέπει να προσδιοριστεί. Ο χρόνος διαμονής σε ένα προορισμό ενός Ψηφιακού νομά μπορεί να ξεκινά λιγότερο από 7 μέρες, και να φτάνει τις 90. Σε ορισμένες περιοχές με ειδική διάταξη υπάρχει ευκαιρία διαμονής για περισσότερο από 90 ημέρες (digital nomad visa). Παρόλα αυτά η διαμονή για να χαρακτηριστεί μετανάστευση απαιτεί περισσότερο από 90 ημέρες, έστω και αν είναι εποχική. Άρα το χρονικό πλαίσιο διαμονής είναι για περισσότερο από 90 ημέρες.

Με βάση τα παραπάνω, Μπορεί να δοθεί ένας ορισμός για το φαινόμενο των «Ψηφιακών Μεταναστών». Με τον όρο «Ψηφιακοί μετανάστες» δηλώνονται ως τα άτομα που χρησιμοποιούν για τις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις ψηφιακές τεχνολογίες και ψάχνουν προορισμούς για μετοίκηση προσωρινή ή μόνιμη για να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις και τις επιθυμίες που έχουν ως προς την ποιότητα ζωής και τις εμπειρίες που μπορούν να αποκτήσουν σε αυτόν. Είναι επαγγελματικά ανεξάρτητα από την επιλογή τοποθεσίας μετοίκησης, καθώς η έδρα στην οποία εργάζονται δεν έχει σχέση με αυτήν.

6.2 Σύγκριση και Διαφοροποίηση του Ψηφιακού νομά με τον «Ψηφιακό μετανάστη».

Λαμβάνοντας τα παραπάνω δεδομένα τα δύο κοινωνικά φαινόμενα, παρουσιάζουν ομοιότητες και διαφορές. Θα επισημανθούν σε αυτό το σημείο ώστε μετά να διερευνηθεί αν το κοινωνικό φαινόμενο των ψηφιακών νομάδων μπορεί τελικά να μετατραπεί σε «Ψηφιακούς Μετανάστες» και υπό ποιες συνθήκες. Παρόλο που αποτελούν δύο διακριτές ομάδες, ενδέχεται να έχουν κοινά χαρακτηριστικά στον τρόπο εργασίας και τη χρήση της τεχνολογίας. Εντούτοις, υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές μεταξύ των δύο ομάδων, οι οποίες επηρεάζουν τον τρόπο ζωής και τις επιλογές τους.

Χάρης στην εργασιακή και οικονομική ανεξαρτησία που έχουν οι ψηφιακοί νομάδες, μπορούν να βρίσκονται σε μόνιμη κινητικότητα και να ταξιδεύουν οπουδήποτε, αποκτώντας διάφορες εμπειρίες σύμφωνα με τις επιθυμίες τους για μια καλύτερη ζωή. Δεν έχουν κάποια σταθερή ή μόνιμη έδρα κατοικίας και ανά σύντομα χρονικά διαστήματα μετακινούνται σε νέους προορισμούς που εξυπηρετούν τις απαιτήσεις τους. Αντιθέτως για τον Ψηφιακό Μετανάστη, ενώ έχει και αυτός εργασιακή και οικονομική ανεξαρτησία, έχει την ανάγκη να εγκατασταθεί κάπου μόνιμα ή προσωρινά. Δηλαδή ο δεύτερος δεν επιθυμεί να βρίσκεται σε μόνιμη κινητικότητα, αναζητά προορισμό να μετοικήσει σύμφωνα με τις απαιτήσεις του, ψάχνει δηλαδή μια νέα πατρίδα που δεν εξαρτάται από την εργασία του και θα ικανοποιεί τις ανάγκες του ώστε να γίνει καλύτερος άνθρωπος. Επομένως, η βασική διαφορά μεταξύ των δύο φαινομένων είναι η ύπαρξη μόνιμης κινητικότητας ή μη.

Άρα, η διαφοροποίηση των δύο κοινωνικών φαινομένων εγγυάται στο γεγονός ότι στο ένα τα άτομα θέλουν να μετακινούνται συνεχώς και να μεταβάλλουν το περιβάλλον που μένουν, στο δεύτερο τα άτομα θέλουν μια σταθερότητα στο περιβάλλον τους.

6.3 Πιθανοί λόγοι μετάβασης από «Ψηφιακό νομά» σε «Ψηφιακό μετανάστη»

Οι αιτίες που μπορούν να ωθήσουν άτομα που έχουν υιοθετήσει τη ζωή του ψηφιακού νομά σε «Ψηφιακό Μετανάστη» πιθανών έχουν να κάνουν με τις προκλήσεις και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητά τους. Σύμφωνα με την αναφορά του Σεπτεμβρίου 2022 των MBO partners οι πιο συνηθισμένες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ψηφιακοί νομάδες είναι τα παρακάτω:

- Η προσωπική ασφάλεια
- Η απόσταση από την οικογένεια και φίλους
- Η διαφορετικές ζώνες ώρας
- Η μοναξιά
- “Travel logistics”. Δηλαδή η οργάνωση και η διαχείριση των ταξιδιών.
- Διαχείριση εργασίας και ταξιδιού. (Digital Nomads, September 2022, MBO partners)

Top Challenges Reported by Current Digital Nomads

Σύμφωνα με την έρευνα πολύ πρώην ψηφιακοί νομάδες σταμάτησαν αυτόν τον τρόπο ζωής λόγω των παραπάνω παραγόντων. Παρόλο που όμως έχουν σταματήσει, από τις συνεντεύξεις της MBO partners μαζί τους, δείχνουν ότι πολλοί επιστέφουν στον ψηφιακό νομαδισμό. Όλα τα παραπάνω δείχνουν ότι αυτός ο τρόπος ζωής έχει αρκετές δυσκολίες και είναι κουραστικός τόσο ψυχικά όσο και σωματικά, καθώς κάθε άτομο προκειμένου να ακολουθήσει το νομαδισμό, βάζει τον εαυτό του σε μια σειρά περίπλοκων διαδικασιών ώστε να πετύχει την τέλεια συνισταμένη στην εργασία του, τα ταξίδια του και την ποιότητα της ζωής του.

Οι παραπάνω προκλήσεις που υπάρχουν στο νομαδικό τρόπο ζωής, τις διαχειρίζονται και τις αντιμετωπίζουν καθημερινά όλα τα άτομα του κοινωνικού φαινομένου αυτού, είτε είναι μόνα τους, είτε είναι σε σχέση είτε είναι παντρεμένα, είτε έχουν παιδιά. Τα άτομα που ζουν μόνα τους βρίσκουν πιο εύκολο την αντιμετώπισή τους καθώς το μόνο που έχουν να διαχειριστούν είναι τον εαυτό τους και την επιθυμία να συνεχίσουν να ζουν έτσι με ότι προβλήματα προκύπτουν. Τα άτομα που είναι σε σχέση ή είναι παντρεμένα ή ακόμα έχουν και παιδί, αντιμετωπίζουν τις παραπάνω προκλήσεις σε μεγαλύτερο βαθμό καθώς οι συνθήκες είναι πολύ πιο σύνθετες και περίπλοκες. Από την αναφορά του Αυγούστου 2023 των MBO partners δηλώνει ότι το 53% των ψηφιακών νομάδων είναι παντρεμένοι ή ζουν με τον σύντροφό τους, ενώ το 24% των Αμερικάνων ψηφιακών νομάδων δηλώνει ότι ταξιδεύει μαζί με τα παιδιά τους.

Λαμβάνοντας υπόψιν το ποσοστό των ατόμων που ταξιδεύουν μαζί με τα παιδιά τους, ο νομαδισμός είναι ακόμα πιο προκλητικός σε σχέση με τις άλλες κατηγορίες οικογενειακής κατάστασης. Πάλι η ίδια αναφορά (Digital Nomads, August 2023, MBO partners) δίνει τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζει αυτή η μερίδα ατόμων και είναι τα έξοδα ταξιδιού, καθώς ως οικογένεια είναι περισσότερα, η ασφάλεια και η υγεία, η έλλειψη σταθερότητας και ρουτίνας, οι εκπαιδευτικές προκλήσεις και το θέμα της κοινωνικοποίησης των παιδιών τους. Συνεπώς, επιβεβαιώνεται και εδώ το γεγονός ότι, η νομαδική ζωή ενώ είναι αρκετά συναρπαστική, τα θέματα που πρέπει να αντιμετωπίσουν τα άτομα που την ακολουθούν είναι αρκετά και πολυεπίπεδα και διαφοροποιούνται ανάλογα με την κοινωνική τους κατάσταση. Στο ίδιο παράδειγμα της οικογένειας, για να ξεπεράσουν τα εμπόδια οι ψηφιακοί νομάδες επιχειρούν διάφορους τρόπους. Ένας από αυτούς είναι η ορολογία “Slomads” δηλαδή ψηφιακοί νομάδες που ταξιδεύουν με πιο έργο ρυθμό και επισκέπτονται λιγότερα μέρη από

ότι οι άλλοι ψηφιακοί νομάδες. Μειώνοντας τα ταξίδια και μένοντας περισσότερο σε λιγότερες περιοχές που επισκέπτονται, μειώνουν το στρες και τις περιπλοκές του νομαδικού τρόπου ζωής. Τους δίνεται η ευκαιρία να παρέχουν στα παιδιά τους περισσότερη σταθερότητα και ρουτίνα, τόσο στο εκπαιδευτικές όσο και στις κοινωνικές τους ανάγκες, (κοινωνικοποίηση με άλλα παιδιά) (Digital Nomads, August 2023, MBO partners).

Τα παραπάνω δίνουν σοβαρούς λόγους που πιθανών ορισμένα άτομα των Ψηφιακών νομάδων να οδηγηθούν μετά από αρκετό καιρό στην μετάβαση τους σε «Ψηφιακούς μετανάστες». Το συμπέρασμα αυτό δόθηκε καθώς πολλά από τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν καθημερινά τα άτομα αυτά, αφορούν την ψυχολογική και την πνευματική τους ακεραιότητα. Όταν για παράδειγμα, ένας ψηφιακός νομάς, μετά από καιρό περιήγησής του στον κόσμο, θεωρήσει ότι έχει απομακρυνθεί από την οικογένειά του , τις ρίζες του και τον κοινωνικό του περίγυρο, αισθάνεται μοναξιά και του δημιουργείται η ανάγκη να βρει μια σταθερότητα, μια ρουτίνα, μια πατρίδα. Τότε υπάρχει η πιθανότητα να ψάξει να μετοικήσει σε μια άλλη τοποθεσία, διαφορετική από αυτή που προέρχεται, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που έχει ως νομάς και να εγκατασταθεί μόνιμα ή προσωρινά, για πολύ περισσότερο χρόνο από ότι μένει ως νομάς. Τότε, θα μπορούσε κανείς να πει ότι το άτομο αυτό, σταματάει να ζει πλέον ως ψηφιακός νομάς και αποκτά μια νέα βάση, μια νέα πατρίδα αντίστοιχη των προσδοκιών του και μετατρέπεται σε «Ψηφιακό Μετανάστη».

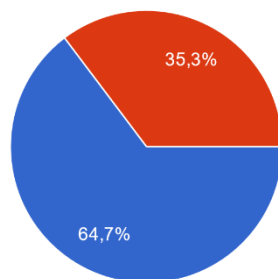
6.4 Αποτελέσματα Ερωτηματολογίου Σχετικά με τη μετάβαση των Ψηφιακών νομάδων σε «Ψηφιακούς μετανάστες»

Έπειτα από τη σύνταξη ερωτηματολογίου στα πλαίσια της ερευνητικής διαδικασίας της διπλωματικής στο σημείο που εξετάζεται η πιθανή μετατροπή των ψηφιακών νομάδων σε «Ψηφιακούς Μετανάστες» αναρτήθηκε σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης όπου υπήρχαν ψηφιακοί νομάδες. Συγκεκριμένα αναρτήθηκε σε ομάδα του Facebook με όνομα ομάδας «*Digital Nomads in Greece*» με 44.800 μέλη. Αποτελεί μια ομάδα που είναι απευθύνεται σε άτομα που εργάζονται εξ αποστάσεως και ζουν ή ταξιδεύουν στην Ελλάδα. Επίσης αναρτήθηκε ταυτόχρονα και στην πλατφόρμα «*Digital Nomad World*» η οποία αποτελεί μια ξεχωριστή πλατφόρμα κοινωνική δικτύωσης ειδικά για ψηφιακούς νομάδες. Σε αυτή υπάρχουν 27,119 εγγεγραμμένα μέλη. Έπειτα από την ανάρτηση σε μια περίοδο τριών εβδομάδων επιστράφηκαν «17» απαντημένα ερωτηματολόγια. Παρακάτω θα δοθούν στιγμιότυπα των απαντήσεων και θα αναλυθούν τα αποτελέσματα. Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε μέσω της εφαρμογής της “Google Forms” με την ονομασία «Ψηφιακοί Νομάδες και μετοίκηση στην Κρήτη, Έρευνα 2023» . Θα αναρτηθούν παρακάτω τα αποτελέσματα όπως εκτυπώνονται από την πλατφόρμα, και θα δοθούν οι τιμές τους.

Ερώτηση σχετικά με το φύλλο

Please let us know your gender.

17 απαντήσεις

● Male
● Female
● Prefer not to say

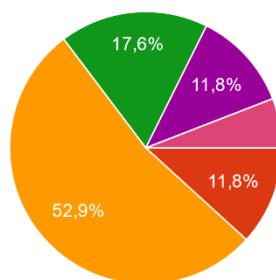
Αποτελέσματα:

- 64,7% Άνδρες
- 35,3% Γυναίκες

Ερώτηση σχετικά με την ηλικία

Please let us know your age.

17 απαντήσεις

● 18-24
● 25-29
● 30-35
● 36-40
● 41-45
● 46-50
● 51-55
● 56-60
▲ 1/2 ▼

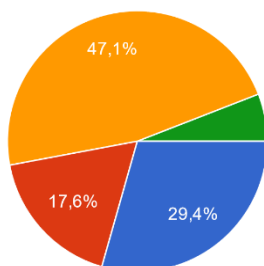
Αποτελέσματα:

- 52,9%: 30-35 Ετών
- 17,6%: 36-40 Ετών
- 11,8%: 25-29 Ετών
- 11,8%: 41-45 Ετών
- 5,9%: 51-55 Ετών

Ερώτηση σχετικά με την κοινωνική κατάσταση

Please let us know your social status.

17 απαντήσεις

● Married
● In a relationship
● Single
● Divorced

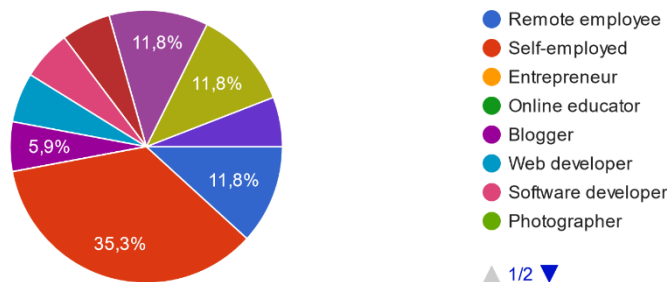
Αποτελέσματα:

- 47,1%: Μόνοι
- 29,4%: Παντρεμένοι
- 17,6%: Σε σχέση
- 5,9%: Διαζευγμένοι

Ερώτηση σχετικά με την επαγγελματική ιδιότητα

What is your job discription ?

17 απαντήσεις

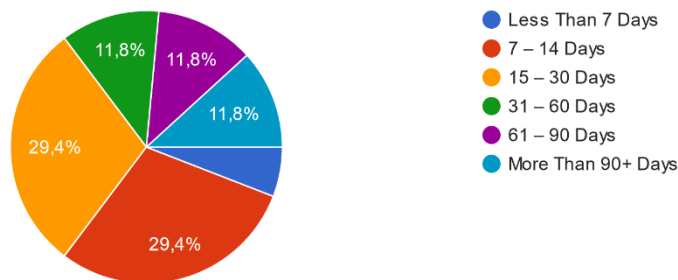
Αποτελέσματα:

- 35,3%+11,8% = 47,1%: Αυτοαπασχολούμενοι
- 11,8%: Απομακρυσμένοι υπάλληλοι
- 11,8%: Εμπορικοί πράκτορες «μάρκετερ»
- 5,9%: Μπλόγκερ
- 5,9%: Σύμβουλος προσλήψεων
- 5,9%: Ιδρυτής Start-up εταιρίας
- 5,9%: Προγραμματιστής λογισμικού
- 5,9%: Προγραμματιστής ιστοσελίδων

Ερώτηση σχετικά με την διάρκεια διαμονής σε ένα προορισμό.

What is the average duration of your visit to a destination?

17 απαντήσεις

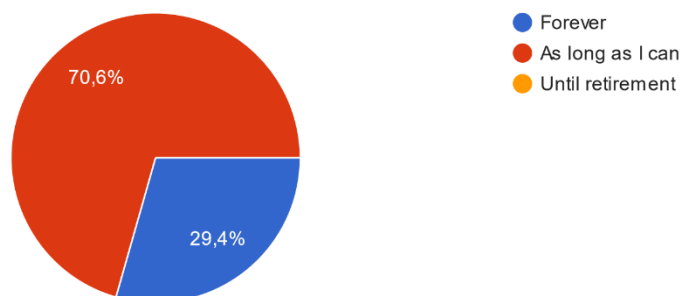
Αποτελέσματα:

- 29,4%: 7-14 Μέρες
- 29,4%: 15-30 Μέρες
- 11,8%: 31-60 Μέρες
- 11,8%: 61-90 Μέρες
- 11,8%: Πάνω από 90
- 5,9%: Κάτω από 7

Ερώτηση σχετικά με την διάρκεια τρόπου ζωής του Ψηφιακού Νομαδισμού.

How long do you plan to follow the life of a Digital nomad?

17 απαντήσεις

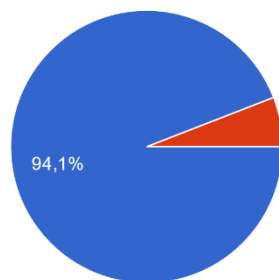
Αποτελέσματα:

- 70,6%: Όσο το περισσότερο μπορώ.
- 29,4%: Για πάντα.
- 0,0%: μέχρι τη συνταξιοδότηση μου.

Ερώτηση σχετικά με την διάθεση για βραχυχρόνια διαμονή στην Κρήτη.

How would you feel about a short stay in Crete?

17 απαντήσεις

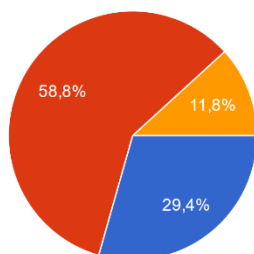
Αποτελέσματα:

- 94,1%: Καλή ιδέα.
- 5,9%: Μάλλον.
- 0,0%: Με τίποτα.

Ερώτηση σχετικά με την διάθεση μια περίπτωση μόνιμης μετοίκησης σε ένα προορισμό.

Have you ever thought that one day you would like to settle permanently in a destination?

17 απαντήσεις

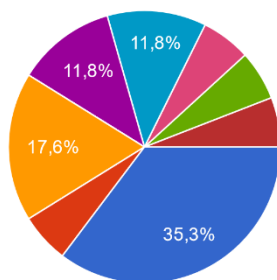
Αποτελέσματα:

- 58,8%: Μάλλον
- 29,4%: Ναι
- 11,8%: Όχι

Ερώτηση σχετικά με τι θα έπρεπε να προσφέρει ο οικισμός στην περίπτωση μόνιμης μετοίκησης.

What would you like this destination to offer you in case of relocation?

17 απαντήσεις

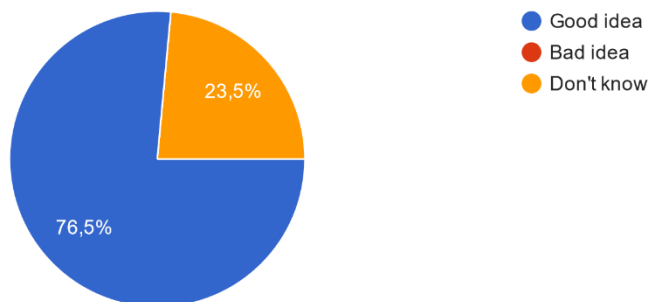
Αποτελέσματα:

- 35,3%: Ασφάλεια
- 17,6%: Φυσιολατρικές δραστηριότητες
- 11,8% + 5,9% = 17,7%: Φιλικό περιβάλλον προς τις οικογένειες.
- 5,9%: Πολιτιστικές δραστηριότητες
- 0,0%: Δραστηριότητες διασκέδασης.
- 11,8% + 5,9% + 5,9% = 23,6%: Όλα τα παραπάνω.

Ερώτηση σχετικά με την πιθανότητα μόνιμης μετοίκησης σε μια Περιφερειακή Ενότητα της Κρήτης.

What do you think about the idea of relocating to a region in Crete?

17 απαντήσεις

Αποτελέσματα:

- 76,5%: Καλή ιδέα
- 23,5%: Δεν ξέρω
- 0,0%: Κακή ιδέα

6.5 Απαιτήσεις Ψηφιακών νομάδων για μετοίκηση.

Συμπεριλαμβάνοντας όλα τα στοιχεία που συλλέχτηκαν από τις έρευνες και το ερευνητικό ερωτηματολόγιο που συντάχθηκε στα πλαίσια της διπλωματικής μπορούμε να δώσουμε κάποιες διαπιστώσεις για τις απαιτήσεις που πιθανόν θα έχουν τα άτομα που θα προτιμήσουν μια πιθανή μόνιμη μετοίκησης σε μια περιοχή, δηλαδή να περάσει την κατάσταση του από ψηφιακό νομά σε Ψηφιακό Μετανάστη.

Πρώτα από όλα ο προορισμός για να θεωρηθεί υποψήφιος για την πιθανή μετοίκηση των πρέπει να ικανοποιεί τις απαιτήσεις που έχει ένας ψηφιακός νομάς. Αυτές όπως έχουν προαναφερθεί είναι

- Οι δραστηριότητες που προσφέρει ο προορισμός
- Το φυσικό περιβάλλον που βρίσκεται
- Η εύκολη μετακίνηση
- Οι καλές υποδομές στη συνδεσιμότητα
- Ύπαρξη χώρων συνεργασίας (co-working spaces)
- Τοπική κοινότητα ψηφιακών νομάδων στην περιοχή
- Κόστος διαβίωσης.

Αυτές οι επτά απαιτήσεις είναι βασικές πριν διερευνηθεί βαθύτερα η παραδοχή της μετοίκησης «Ψηφιακών Μεταναστών».

Προχωρώντας τώρα, πρέπει να λάβουμε υπόψιν τους λόγους που ένας ψηφιακός νομάς πιθανόν θα προβεί σε μια μόνιμη μετοίκηση, δηλαδή θα λάβουμε υπόψιν μας τις δυσκολίες που περιεγράφηκαν παραπάνω σύμφωνα με παγκόσμιες μελέτες των MBO partners. Όμως από αυτές θα εξεταστεί ποιες είναι από αυτές που μπορεί να παρέχει ένας προορισμός.

Προσωπική ασφάλεια: Η έννοια της ασφάλειας που αναφέρεται είναι πολυδιάστατη. Πρώτα απ' όλα είναι η φυσική ασφάλεια που αναφέρεται στη βία, στην απειλή σωματικής ακεραιότητας, στην καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην κλοπή προσωπικής ιδιοκτησίας και η πολιτική αστάθεια. Δεύτερον, η ασφάλεια στο συναισθηματικό επίπεδο, συνδέεται με την ικανότητα των νομάδων να διατηρούν κοινωνικές επαφές και να βρίσκουν κοινότητες που μπορούν να τους υποστηρίξουν. Τέλος μια Τρίτη πτυχή ασφαλείας είναι και η ασφάλεια του μέσου με το οποίο εργάζονται, αυτό είναι το διαδίκτυο και η συνδεσιμότητα, δηλαδή πρέπει να υπάρχει προσοχή και λήψη μέτρων ώστε να αποφεύγεται η κλοπή δεδομένων από ανυπεράσπιστα δημόσια δίκτυα. Συνεπώς ένας προορισμός για να κερδίσει

το κοινό των Ψηφιακών Νομάδων, ώστε να μετοικήσουν μόνιμα, πρέπει πρώτα και κύρια να ασχοληθούν να εστιάσουν στις τρεις πτυχές της προσωπικής ασφάλειάς τους. Για τη φυσική ασφάλεια αλλά θα πρέπει να έχουν πολιτική σταθερότητα, σε επίπεδο κράτους, και έπειτα να μετριάσουν την τοπική εγκληματικότητα, στη δεύτερη πτυχή θα πρέπει να ενισχύσουν τη δημιουργία κοινοτήτων ψηφιακών νομάδων και «Ψηφιακών Μεταναστών» και να επικεντρωθούν στη δημιουργία χώρων, υπηρεσιών, εκδηλώσεων και κοινωνικών δραστηριοτήτων που θα τους βοηθήσουν να μην αισθάνονται μόνοι, και να έχουν το αίσθημα της ομάδας μέσα στη τοπική κοινότητα. Τέλος για την Τρίτη πτυχή θα πρέπει ο προορισμός να μεριμνήσει για την κυβερνοασφάλεια που μπορεί να παρέχει ώστε να βοηθήσει τους Ψηφιακούς Νομάδες.

Η απόσταση από την οικογένεια και φίλους και η μοναξιά: Στον προβληματισμό αυτό πάλι εγγυάται το γεγονός της συναισθηματικής ασφάλειας. Οι ψηφιακοί νομάδες όντας μακριά από τις οικογένειές τους και τον τόπο καταγωγής τους περνούν σε «μελαγχολία πατρίδας». Όμως αυτό, δεν τους εμποδίζει από το να ακολουθούν την νομαδική ιδεολογία, αναζητώντας μια καλύτερη ζωή. Παρόλα αυτά, στην περίπτωση που θελήσουν να σταματήσουν τον νομαδισμό και να εγκατασταθούν κάπου μόνιμα, χωρίς όμως να έχουν πρόθεση να γυρίσουν στις αρχικές τους ρίζες, θα προτιμήσουν εκτός από τις βασικές απαιτήσεις τους (συνδεσιμότητα, δραστηριότητες, κόστος) ένα προορισμό που επιδιώκει δημιουργήσει μια **φιλόξενη** και συνδεδεμένη τοπική κοινότητα προς αυτούς. Αυτός ο προορισμός με τις ενέργειές του θα βοηθήσει τους ψηφιακούς νομάδες να συνδεθούν με τον τόπο και θα τους δημιουργήσει το αίσθημα της «πατρίδας», δηλαδή θα αισθάνονται ότι η τοπική κοινωνία του προορισμού τους δέχεται και τους θεωρεί κομμάτι της και ανήκουν σε αυτή. Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί η δυνατότητα στους ψηφιακούς νομάδες να αισθάνονται ότι βρίσκονται στη νέα τους «πατρίδα» στην οποία μέσω διάφορων εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων θα συμμετέχουν σε αυτή.

Η διαφορετικές ζώνες ώρας: Σε αυτό το εμπόδιο που αντιμετωπίζουν οι ψηφιακοί νομάδες, ο προορισμός δεν μπορεί να προσφέρει αρκετά γιατί η διαφορά ώρας είναι σχετική ανάλογα με την έδρα στην οποία δραστηριοποιούνται οι ψηφιακοί νομάδες. Οι παροχές που μπορεί να προσφέρει εδώ είναι υποδομές που αφορούν την κοινότητά τους να έχουν 24ωρο ωράριο, ώστε να εξυπηρετούνται σύμφωνα με τις απαιτήσεις τους και επίσης να οργανώνει σεμινάρια και εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν την καλύτερη διαχείριση του χρόνου και την προσαρμογή σε διαφορετικές ζώνες ώρας. Επίσης ο προορισμός θα μπορούσε να στοχεύει σε άτομα που η διαφορά ώρας είναι σχετικά μικρή και διαχειρίσιμη.

Από τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου πάνω στην ερώτηση που αφορά το τι πρέπει να προσφέρει ένας οικισμός ώστε να γίνει ελκυστικός προς μόνιμη μετοίκηση, λήφθηκαν τα παρακάτω αποτελέσματα.

Ασφάλεια: Με αυτό το αποτέλεσμα επιβεβαιώνεται και η έρευνα των MBO partners πάνω στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στη ζωή τους οι ψηφιακοί νομάδες και είναι η ανασφάλεια που νιώθουν στους διάφορους προορισμούς που διαμένουν προσωρινά. Συνεπώς, απαραίτητη προϋπόθεση ένας ψηφιακός νομάς να μετοικήσει μόνιμα σε ένα τόπο απαιτεί επιβεβαίωση της ασφάλειάς του σε αυτόν. Άρα θεωρείται κύρια επιπλέον απαίτηση από την κοινότητα αυτή.

Φιλικό προς τις οικογένειές των Ψηφιακών Νομάδων: Εδώ έχουμε ένα αποτέλεσμα που αφορά επίσης και την έρευνα των MBO partners σχετικά με τους ψηφιακούς νομάδες που ταξιδεύουν μαζί με το παιδί τους. Βασικό για αυτούς ώστε να σκεφτούν μια μόνιμη μετοίκηση σε ένα προορισμό είναι να υπάρχουν παροχές για αυτούς και την οικογένεια που θα

δημιουργήσουν σε αυτόν. Οι παροχές αφορούν λογικά την **εκπαίδευση**, την **περίθαλψη**, **ασφαλή περιβάλλοντα** φιλικά προς οικογένειες και **υποδομές οικογενειακών δραστηριοτήτων**.

Φυσιολατρικό περιβάλλον, πολιτιστικό περιβάλλον και δραστηριότητες διασκέδασης: Αυτές οι απαιτήσεις που ήρθαν ως αποτέλεσμα στο ερωτηματολόγιο, έρχονται να επιβεβαιώσουν την θεώρηση ως προαπαιτούμενες για να μπορεί ένας προορισμός να γίνει ελκυστικός στους ψηφιακούς νομάδες να μεταναστεύσουν σε αυτόν. Άρα ένας προορισμός θα πρέπει να έχει φυσιολατρικό, πολιτιστικό ενδιαφέρον και να μπορεί να προσφέρει δραστηριότητες διασκέδασης ταυτόχρονα.

6.6 Συμπέρασμα Υπόθεσης

Έπειτα από την έρευνα την υπόθεσης σχετικά με την πιθανή μόνιμη μετοίκηση των ψηφιακών νομάδων και την μετατροπή τους σε «Ψηφιακούς Μετανάστες» και τα αποτελέσματα που ήρθαν κατά τη διάρκειά της καταλήγει η υπόθεση στο παρακάτω συμπέρασμα.

Κατόπιν ενδελεχούς εξέτασης των δεδομένων και της σχετικής βιβλιογραφίας, είναι προφανές ότι η εμφάνιση και διάδοση του φαινομένου των ψηφιακών νομάδων μπορεί να αποδοθεί στη συνέργεια προηγμένων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας και σε μια μεταβολή στις πρακτικές εργασίας, ιδιαίτερα στην απομακρυσμένη εργασία. Η επιτάχυνση αυτής της τάσης λόγω των αναγκαιοτήτων που επιβλήθηκαν από την πανδημία COVID-19 έχει περαιτέρω εδραιώσει τη βιωσιμότητα των μοντέλων απομακρυσμένης εργασίας σε διάφορους τομείς. Η αναδυόμενη πιθανότητα των «Ψηφιακών Μεταναστών» ως ένα πιθανό νέο κοινωνικό φαινόμενο σηματοδοτεί μια διαλεκτική μεταξύ της περιπλανητικής φύσης του τρόπου ζωής των ψηφιακών νομάδων και της αναζήτησης για μια πιο σταθερή ύπαρξη, προτείνοντας μια επαναδιαμόρφωση των παραδειγμάτων ισορροπίας εργασίας-ζωής.

Τα εμπειρικά δεδομένα, που αποκτήθηκαν μέσω μεθοδικών ερευνητικών εργαλείων και ποιοτικών συνεντεύξεων, υποδεικνύουν μια λεπτομερή κατανόηση των κινήτρων και των φιλοδοξιών που οδηγούν την ψηφιακή εργατική δύναμη προς αυτήν την εμφανιζόμενη μορφή εργασιακής σταθερότητας. Ενώ η γοητεία της γεωγραφικής ευελιξίας παραμένει, υπάρχει αναγνωρίσιμη κίνηση προς την εδραίωση μιας ημι-μόνιμης βάσης, η οποία επιτρέπει τη συνεχή επαγγελματική παραγωγικότητα σε συνδυασμό με προσωπική και κοινοτική συμμετοχή. Αυτή η μετάβαση μπορεί να αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό πολιτισμικό μετασχηματισμό εντός της αγοράς εργασίας, με συνέπειες για τον αστικό σχεδιασμό, την εταιρική πολιτική την ανάπτυξη υποδομών και την αναπροσαρμογή των κοινωνιών.

Εν όψει αυτών των ευρημάτων, συνιστάται να εστιάσουν οι μελλοντικές ερευνητικές προσπάθειες στον καθορισμό των κοινωνικό-οικονομικών περιγραμμάτων αυτής της μεταβολής, στη μακροχρόνια βιωσιμότητα της «Ψηφιακής Μετανάστευσης», και στην εξέλιξη των πολιτικών πλαισίων για να υποστηρίξουν αυτή τη νέα κοινωνικο-οικονομική τάση. Επιπλέον, υπάρχει ανάγκη για μια πολυδιάστατη προσέγγιση ώστε να κατανοηθούν οι ευρύτερες κοινωνικές συνέπειες, συμπεριλαμβανομένων των ψυχοκοινωνικών, των οικονομικών επιπτώσεων και των περιβαλλοντικών πτυχών που πιθανόν να επικρατούν υπό το πλαίσιο του πιθανού κύματος «Ψηφιακής Μετανάστευσης». Επίσης, προκύπτει ότι οι πολιτικές θα πρέπει να προσανατολιστούν προς την ενίσχυση των ψηφιακών υποδομών, την εξασφάλιση της διαφάνειας και της ασφάλειας στην απομακρυσμένη εργασία και την προώθηση ενός πιο έντονου διαλόγου μεταξύ των ψηφιακών νομάδων και των τοπικών πολιτιστικών οργανισμών. Αυτό θα συμβάλει στη διαμόρφωση μιας πιο συνεκτικής κοινότητας

που θα εκμεταλλεύεται τα οφέλη της ψηφιακής εργασίας, ενώ ταυτόχρονα θα προστατεύει την κοινωνική και περιβαλλοντική ευημερία.

Η ανάγκη για πιο ενσωματωμένες προσεγγίσεις στην εργασιακή ευελιξία και την αυτονομία, χωρίς να παραμελούνται οι ανάγκες για κοινωνική ασφάλεια και αίσθημα ενότητας, είναι εμφανής. Αυτό σημαίνει την αναζήτηση ισορροπίας μεταξύ της ελευθερίας και της ευελιξίας που προσφέρει η ψηφιακή εργασία και της δημιουργίας ενός πλαισίου που θα διασφαλίζει την προσωπική ασφάλεια, τη συμμετοχή στα κοινά και την πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες.

Η παρούσα έρευνα επίσης προτείνει την υιοθέτηση μιας πιο ολιστικής οπτικής στον αστικό σχεδιασμό των προορισμών, που να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των ατόμων αυτών, δίνοντας προτάσεις σχετικά με τις ιδιότητες που πρέπει να έχει ένας χώρος και τι υπηρεσίες πρέπει να παρέχει ώστε να επιτευχθεί η ευημερία των «Ψηφιακών Μεταναστών». Η προσαρμογή των υποδομών και των χώρων που αφορούν τους «Ψηφιακούς Μετανάστες» για να υποστηρίξουν την εργασία από το σπίτι και την ψηφιακή κινητικότητα μπορεί να προωθήσει ένα πιο διαφοροποιημένο και ζωντανό αστικό περιβάλλον.

Τέλος συνοψίζοντας, φαίνεται ότι υπάρχει η ανάγκη υιοθέτησης στρατηγικής για την αντιμετώπιση της «Ψηφιακής Μετανάστευσης» η οποία να συνδυάζει την πολυπλοκότητα των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων που δημιουργούνται. Μόνο υπό την κατεύθυνση μιας τέτοιας πολυδιάστατης προσέγγισης υπάρχει πιθανότητα να ευδοκιμήσει η ανάπτυξη της ψηφιακής εργασίας προς μια βιώσιμη και δίκαιη κατεύθυνση για όλους τους εμπλεκόμενους.

Κεφάλαιο 2: Ανάλυση των ΠΕ Χανίων και Ηρακλείου

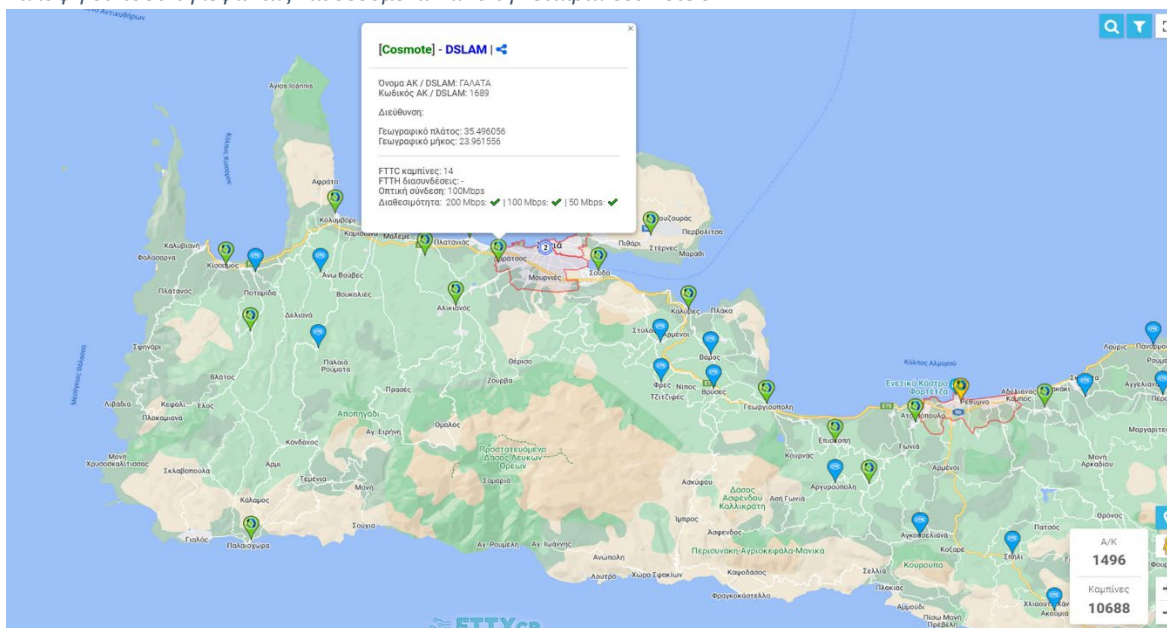
1. Σύνταξη Χαρτών με στατιστικά στοιχεία

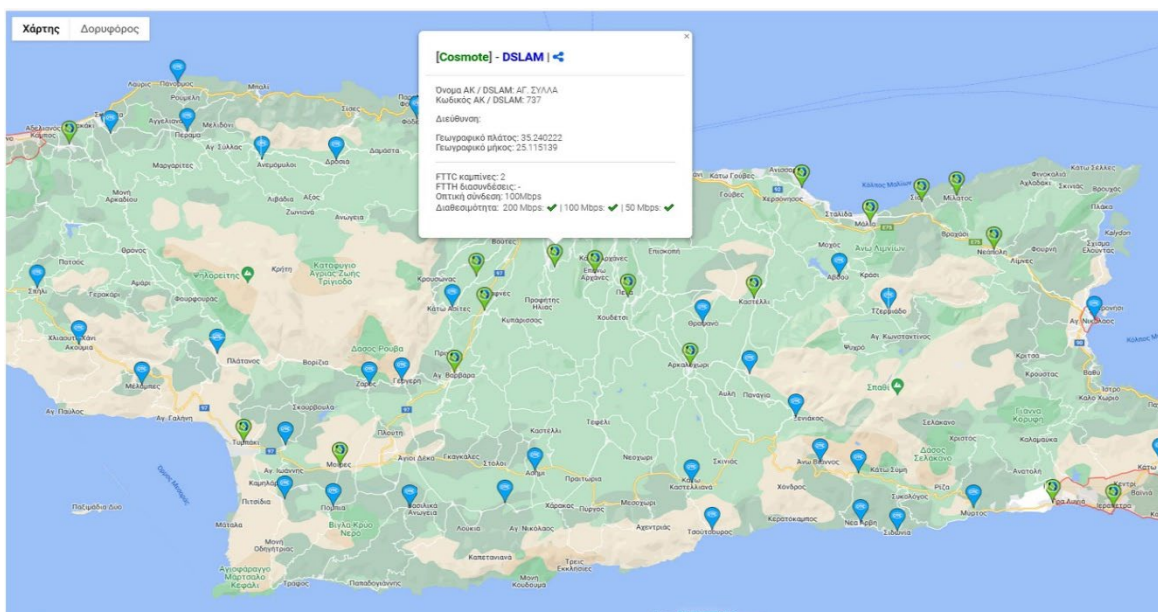
Στο πλαίσιο της διπλωματικής εργασίας για να παραχθεί το προϊόν του τρίτου κεφαλαίου που θα αφορά την κοινότητα των ψηφιακών νομάδων και την αλληλεπίδρασή τους με την Περιφέρεια της Κρήτης, θα γίνουν ερευνητικές διαδικασίες πάνω σε χάρτες που θα περιέχουν στατιστικά στοιχεία, που θα βοηθήσουν να δοθούν ορισμένα συμπεράσματα, ώστε να οδηγηθεί η διπλωματική στη σύνταξη στρατηγικής και μέσω των αποτελεσμάτων της στο σχεδιασμό του προϊόντος. Επιλέχθηκαν δύο από τις τέσσερις Περιφερειακές ενότητες της Κρήτης, αυτές των Χανίων και του Ηρακλείου. Η Περιφερειακή ενότητα Χανίων επιλέχθηκε καθώς και από τα δεδομένα που συλλέχθηκαν στο πρώτο κεφάλαιο, υπάρχει ύπαρξη ροής ψηφιακών νομάδων σε αυτή. Η Περιφερειακή Ενότητα του Ηρακλείου επίσης επιλέχθηκε να εξεταστεί και αυτή για την περίπτωση της νέα κοινότητας καθώς είναι και η μεγαλύτερη πληθυσμιακά και σε υποδομές τόσο σε επίπεδο συγκοινωνιών όσο και δραστηριοτήτων και δυναμικότητας τουριστικών καταλυμάτων, δεδομένα που θα δοθούν παρακάτω.

Για να επιβεβαιωθεί το γεγονός ότι μπορεί να γίνει η μελέτη των Περιφερειακών Ενοτήτων αυτών σε όλους τους οικισμούς, σχετικά με τη δυνατότητα διαμονής ψηφιακών νομάδων, θα δοθούν στοιχεία που αφορούν την κάλυψη δικτύου επικοινωνίας και διαδικτύου, καθώς απαραίτητη προϋπόθεση για την ευκαιρία διαμονής ενός ψηφιακού νομά σε ένα υποψήφιο προορισμό απαιτεί την ύπαρξη πρόσβασης στο δίκτυο. Αναφορικά για το κινητό δίκτυο τηλεφωνίας από την επίσημη ιστοσελίδα της Cosmote S.A. (www.cosmote.gr) ανακτήθηκαν χάρτες που προσδιορίζουν την «υγεία» του σήματος στις δύο Περιφερειακές ενότητες. Οι χάρτες προσδιορίζουν την ισχύ του σήματος σε όλη την έκταση των δύο περιοχών. Τα δεδομένα που παρέχονται δείχνουν ότι όλη η κάλυψη και στις δύο Περιφερειακές Ενότητες είναι σχεδόν σε όλη την έκτασή τους από «καλή» έως «εξαιρετική». Επίσης, ελέγχοντας τις υποδομές για το σταθερό δίκτυο «internet», από την ιστοσελίδα «fttxgr.eu» ελήφθησαν στοιχεία για τις υποδομές και στις δυο περιοχές. Η ιστοσελίδα αυτή παρέχει πληροφορίες για τα «cabinet» που έχουν εγκατασταθεί από όλους τους παρόχους τηλεφωνίας και διαδικτύου οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Με τον όρο «cabinet» εννοείται η καμπίνα που περιέχει τον τεχνολογικό εξοπλισμό τηλεπικοινωνιών και παρέχει πρόσβαση στο διαδίκτυο σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Από τα δεδομένα που ελήφθησαν διακρίνεται ότι οι υποδομές όλων των παρόχων βρίσκονται σε καλό επίπεδο σε αρκετά μεγάλη έκταση των δύο περιφερειακών ενοτήτων και έτσι κρίνονται ικανές να φιλοξενήσουν αυτή τη νέα απαιτητική ψηφιακή κοινότητα. Το γεγονός αυτό δίνει θετικό πρόσημο ώστε να προχωρήσει η μελέτη σε περαιτέρω λήψη δεδομένων και παραγωγή αποτελεσμάτων.

Κάλυψη δικτύου τηλεφωνίας και δεδομένων από την εταιρία Cosmote S.A.

Χάρτες απεικόνισης ύπαρξης «cabinets» από παρόχους τηλεπικοινωνιών. (<https://fttxgr.eu/map>)

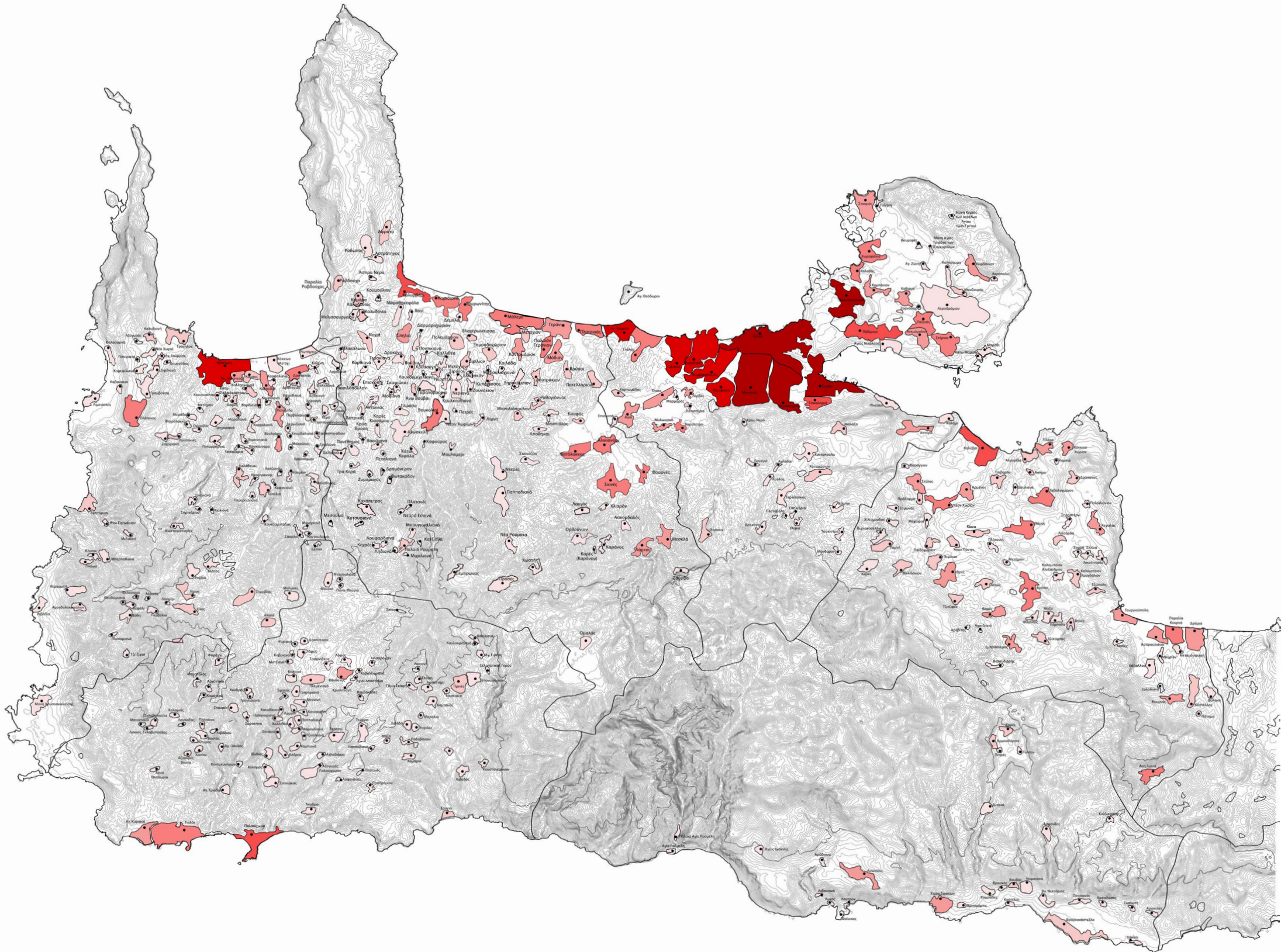
1.1 Οικιστικά, Δημογραφικά στοιχεία.

Προχωρώντας την ερευνητική διαδικασία θα αποτυπωθούν τα οικιστικά και δημογραφικά στοιχεία των Περιφερειακών Ενοτήτων Χανίων και Ηρακλείου. Οι δυο αυτές υποενοότητες υπάγονται στην Περιφέρεια Κρήτης η οποία συμπεριλαμβάνεται στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας. Ο συνολικός πληθυσμός της Περιφέρειας Κρήτης σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ του 2011 ανερχόταν στους 623.065 κατοίκους. Ο πληθυσμός της ΠΕ Χανίων ανερχόταν στους 156.585 και της ΠΕ Ηρακλείου στους 305.490 κατοίκους. Η ΠΕ Χανίων διακρίνεται στους Δήμους Αποκορώνου, Γαύδου, Καντάνου-Σελίνου, Κισσάμου, Πλατανιά, Σφακίων και Χανίων. Αντίστοιχα η ΠΕ Ηρακλείου διακρίνεται τους Δήμους Αρχανών-Αστερουσίων, Βιάννου, Γόρτυνας, Ηρακλείου, Μαλεβιζίου, Μινώα-Πεδιάδας, Φαιστού και Χερσονήσου.

Παρακάτω αποτυπώνονται σε χάρτες οι οικισμοί των Δήμων κάθε περιφερειακής ενότητας και έχουν διαχωριστεί με χρωματική διαβάθμιση σε οικισμούς από 0 έως 100 κατοίκους μέχρι και σε οικισμούς με μεγαλύτερο από 5.000 κατοίκους. Τόσο στην ΠΕ Χανίων όσο και στην ΠΕ Ηρακλείου παρατηρούνται οικισμοί με μηδενικό πληθυσμό, όπως τα Καματερά, ο Άγιος Παύλος και το Λιβάδιον του Δήμου Καντάνου-Σελίνου (ΠΕ Χανίων) και τα Τζανιανά, η Ψαλίδα και οι Δρόσοι του Δήμου Γόρτυνας (ΠΕ Ηρακλείου). Γενικά από τους χάρτες παρατηρείται τάση συμφόρησης πληθυσμού προς τα παράλια και τα μεγάλα αστικά κέντρα κάθε δήμου, ιδιαίτερα αυτών που βρίσκονται στον βόριο άξονα της νήσου Κρήτης. Το φαινόμενο αυτό ως ένα βαθμό δείχνει τη μετοίκηση σε πιο τουριστικές περιοχές πράγμα που φαίνεται και από το οικονομικό μοντέλο που ακολουθεί ολόκληρη η Περιφέρεια Κρήτης. Σύμφωνα με τα στοιχεία, η οικονομία της Περιφέρειας επικεντρώνεται κυρίως στις αγροτικές δραστηριότητες, απασχολώντας το 19,4% του εργατικού δυναμικού, ενώ ο τουρισμός και οι εμπορικές δραστηριότητες καταλαμβάνουν το 35,4% της απασχόλησης. Όσον αφορά την Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής, το 35% αντιπροσωπεύεται από τον τουρισμό και το εμπόριο, το 9% από τη γεωργία και ένα ισοδύναμο ποσοστό από τον τομέα της μεταποίησης, της ενέργειας και των κατασκευών. Η διαχείριση ακινήτων επίσης έχει δείξει αύξηση, φτάνοντας στο 10% από 8% που ήταν το 2005. Τέλος, ο τουρισμός αλλά και σημαντικό μέρος της αγροτικής και

μεταποιητικής δραστηριότητας έχουν ως στόχο τις διεθνείς αγορές.(Περιφέρεια Κρήτης, ΕΛΣΤΑΤ).

Συμπερασματικά από τα δεδομένα που δόθηκαν από τους δημογραφικούς χάρτες και τα στοιχεία για την οικονομία της Περιφέρειας της Κρήτης, με επίκεντρο τις Περιφερειακές Ενότητες Χανίων και Ηρακλείου, αποκαλύπτονται σημαντικές δημογραφικές και οικονομικές τάσεις. Η συγκέντρωση πληθυσμού στις παράλιες περιοχές και τα μεγάλα αστικά κέντρα τονίζει τη σημασία του τουρισμού για την οικονομία της περιοχής. Παράλληλα, η αγροτική δραστηριότητα και οι εμπορικές δραστηριότητες αποτελούν σημαντικούς τομείς απασχόλησης, ενώ η διαχείριση ακινήτων αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη βαρύτητα. Είναι σαφές πως η Κρήτη βασίζεται τόσο στον εσωτερικό της πλούτο όσο και στις διεθνείς αγορές, επιδιώκοντας μια ισορροπημένη οικονομική ανάπτυξη. Στο μέλλον, πιθανόν να χρειαστεί να αναζητηθούν στρατηγικές που θα διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής. Προσοχή πρέπει να δοθεί στο δημογραφικό πρόβλημα που αντιμετωπίζεται στην περιοχή και να ελεγχθεί η μετακίνηση από την ενδοχώρα στα μεγάλα αστικά κέντρα και παράλια.

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SERCH

Κλίμακα 1:100.000

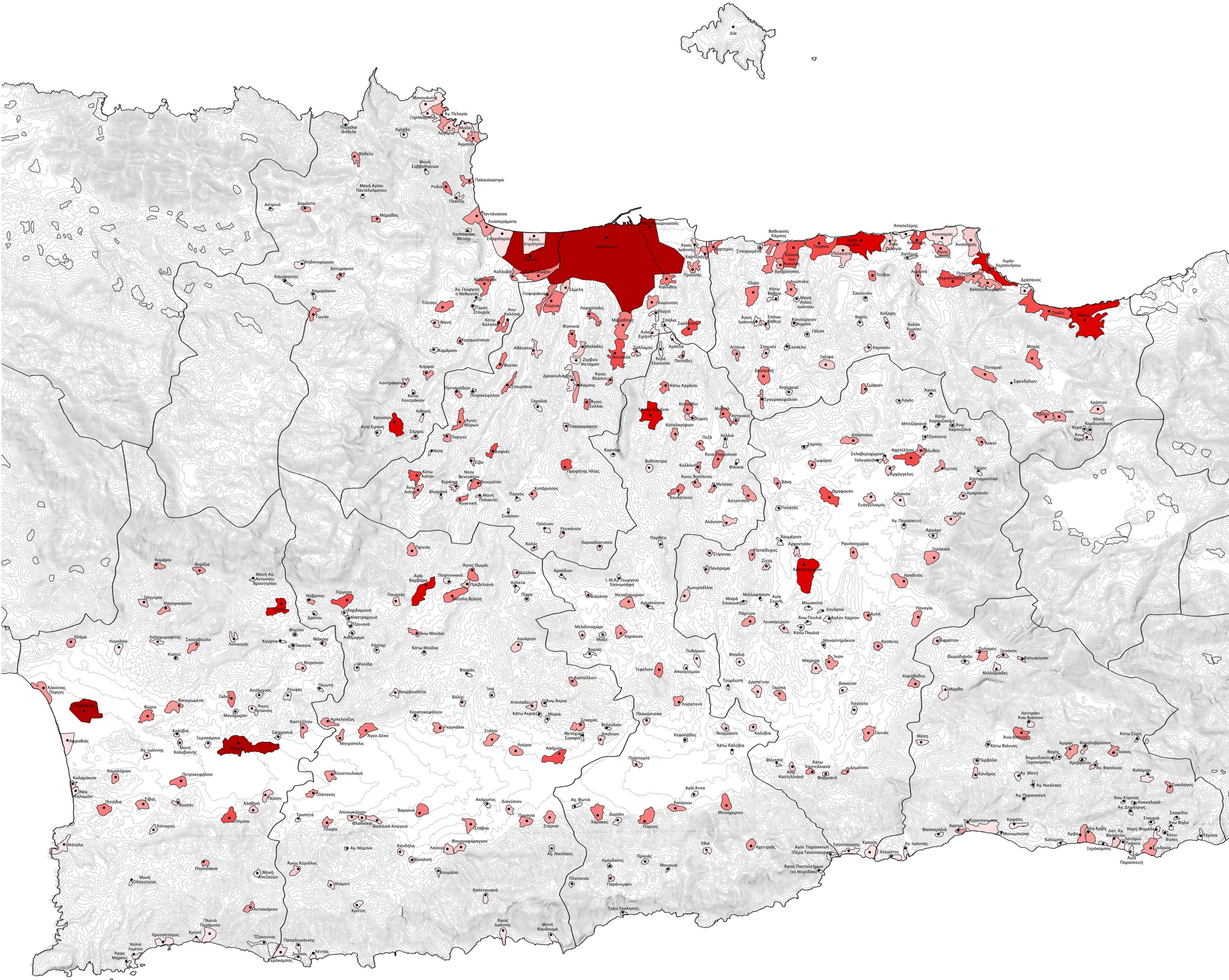
Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SERCH

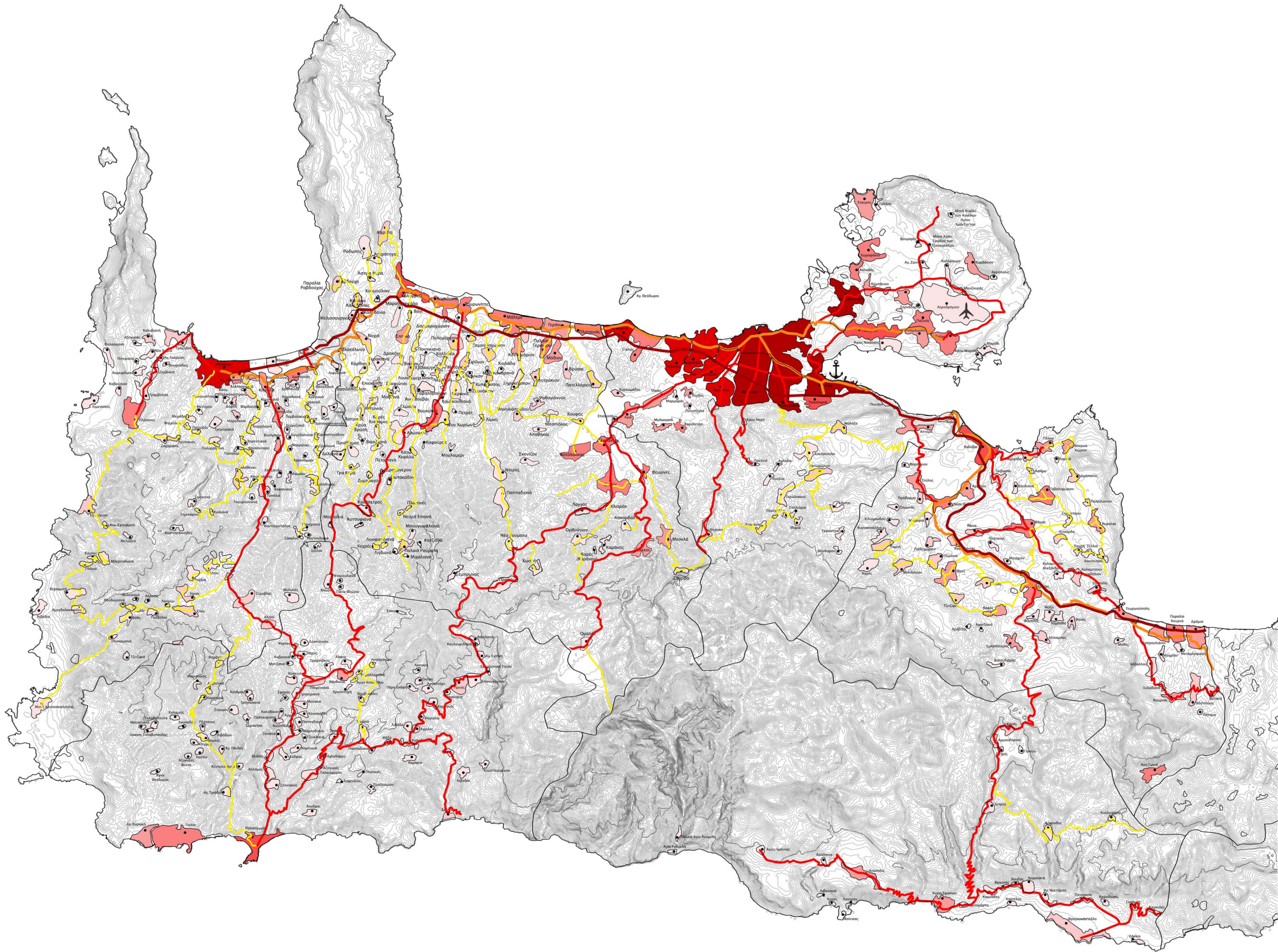

1.2 Συγκοινωνιακά στοιχεία

Συνεχίζοντας την ερευνητική διαδικασία, στο σημείο αυτό αποτυπώνεται το συγκοινωνιακό σύστημα των δύο Περιφερειακών Ενοτήτων Χανίων και Ηρακλείου. Από τα αποτελέσματα και συμπεράσματα του προηγούμενου κεφαλαίου, έγινε ξεκάθαρο ότι οι συγκοινωνιακές υποδομές σε ένα προορισμό είναι απαραίτητες για να γίνει επιλογή ενός ψηφιακού νομά να μετοικήσει σε αυτόν. Συνεπώς θα δοθούν στοιχεία του οδικού δικτύου καθώς, επίσης, και λιμένες και αερολιμένες στις Περιφερειακές Ενότητες που εξετάζονται.

Οι διεθνείς αερολιμένες που υπάρχουν στις Ενότητες Χανίων και Ηρακλείου είναι δυο. Ο ένας βρίσκεται λίγα λεπτά έξω από την πόλη Χανίων δίπλα στον οικισμό Κουνουπιδιανά και ο άλλος κοντά στην πόλη του Ηρακλείου, δίπλα στον οικισμό Νέα Αλικαρνασσό. Η ύπαρξη αερολιμένων και στις δύο Ενότητες αποτελεί μεγάλο πλεονέκτημα τόσο για την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα τους όσο και την ανάπτυξη άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων. Όσον αφορά τους ψηφιακούς νομάδες οι οποίοι προέρχονται από διεθνείς περιοχές, ως βασικό μεταφορικό μέσο έχουν το αεροπλάνο. Συμπερασματικά και οι δύο ενότητες έχουν τη βασική προοπτική ώστε να αρχίσουν να ελκύουν την ψηφιακή κοινότητα και να τοποθετηθούν στη λίστα επιθυμητών προορισμών της για μετοίκηση.

Αναφορικά με το οδικό δίκτυο στο χάρτη αποτυπώνονται τα κύρια στοιχεία του οδικού άξονα. Δηλαδή η πρωτεύουσα εθνική οδός (ΒΟΑΚ) και η δευτερεύουσα, που συνδέει τα μεγάλα αστικά κέντρα των περιφερειακών ενοτήτων και δήμων που βρίσκονται κατά κύριο λόγο στον βόρειο άξονα του νησιού και οι πρωτεύουσες και δευτερεύουσες επαρχιακές οδοί οι οποίες με τη σειρά τους συνδέουν τις περισσότερες τοπικές κοινότητες, οικισμούς και μεγάλα αστικά κέντρα μεταξύ τους. Όπως προαναφέρθηκε, η εύκολη και απρόσκοπτη μεταφορά από και προς ένα προορισμό είναι μια επιθυμητή κατάσταση που αναζητά η ψηφιακή κοινότητα στις μετοικήσεις της. Το οδικό δίκτυο είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τον τουριστικό τομέα, επίσης. Ένα καλά οργανωμένο και συντηρημένο δίκτυο κάνει εύκολη την προσβασιμότητα σε τουριστικούς προορισμούς και αρχαιολογικούς χώρους, παραλίες και άλλα σημεία ενδιαφέροντος. Αυτό ταυτόχρονα διευκολύνει την κίνηση των τουριστών προς λιγότερο γνωστούς προορισμούς, διευρύνοντας τις οικονομικές ευκαιρίες για τοπικούς επιχειρηματίες και ενισχύοντας την τοπική οικονομία στους μικρότερους οικισμούς των περιφερειακών ενοτήτων. Το φορτίο που φορτίζεται το οδικό σύστημα των περιοχών σε σχέση με την υποδομή του είναι δυσανάλογο, ειδικότερα την τουριστική περίοδο που φορτίζεται ακόμα περισσότερο (3.361.461 Διεθνείς αφίξεις στο διεθνές αερολιμένα Ηρακλείου τη χρονιά 2022, στατιστικά στοιχεία INSETE). Σε γενικές γραμμές έχουν γίνει εργασίες βελτίωσης των υποδομών του οδικού δικτύου με τα χρόνια, παρόλα αυτά δεν είναι αρκετό να εξυπηρετήσει ταυτόχρονα τόσο την τοπική κοινωνία, τις οικονομικές δραστηριότητες και τον τουρισμό. Μεγάλη βοήθεια θα αποτελέσει το έργο του νέου Βόρειου Οδικού άξονα, ο οποίος μετά την ολοκλήρωσή του θα δώσει στο εθνικό οδικό δίκτυο της Κρήτης Ευρωπαϊκές προδιαγραφές. (χάρτης)

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

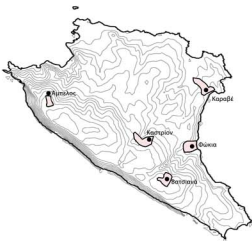
- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- ✈ Διεθνής Αερολιμένας
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- ⚓ Διεθνής Λιμένας

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SERCH

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

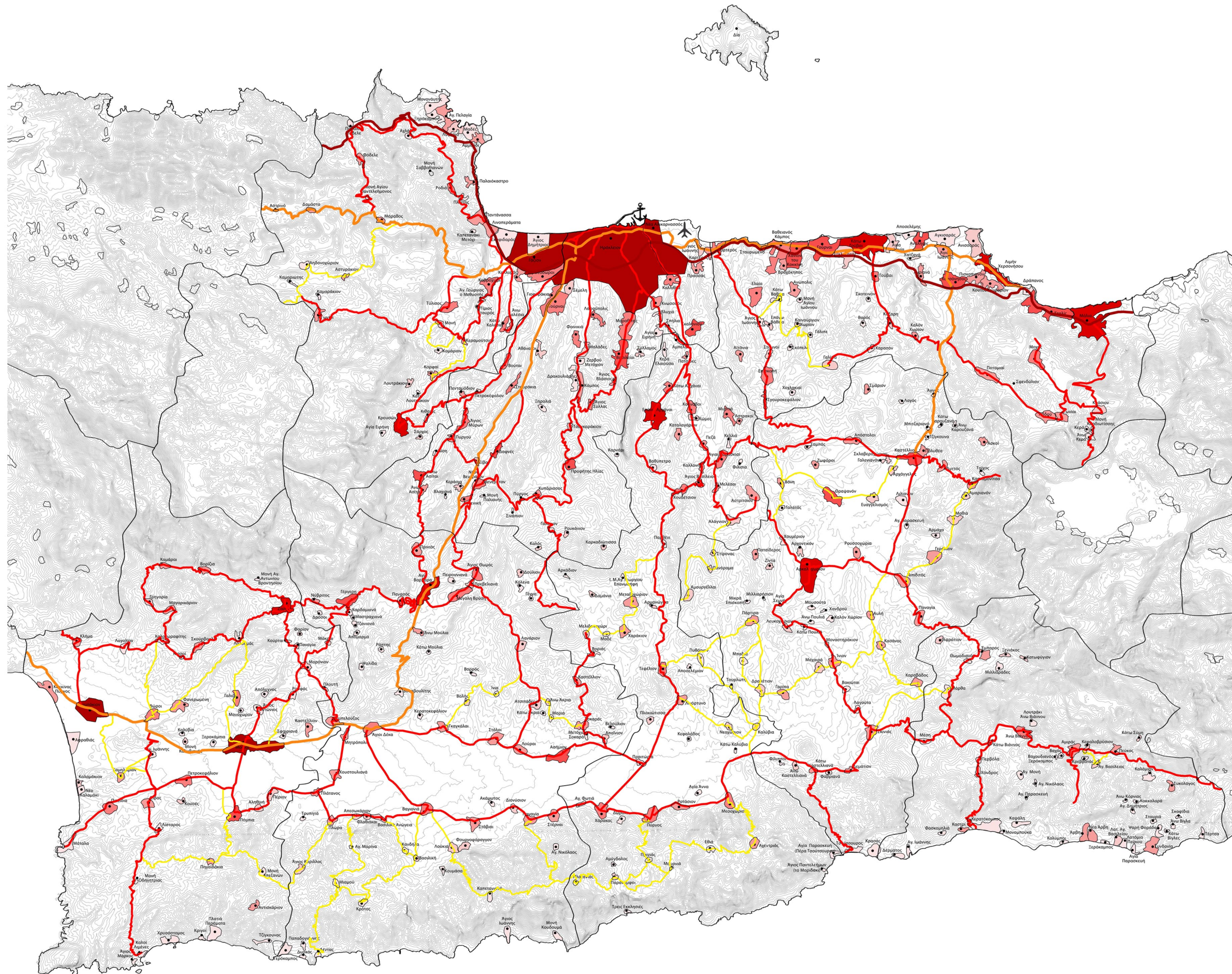
- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Αερολιμένας
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Διεθνής Λιμένας

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SERCH

1.3 Στοιχεία Πολιτισμικών, Φυσιολατρικών και Αθλητικών Δραστηριοτήτων

Εμβαθύνοντας την έρευνά μας, εξετάζεται το θέμα που αφορά τις δραστηριότητες που προσφέρει ένας προορισμός για τους ψηφιακούς νομάδες, εξάλλου αποτελεί έναν από τους επτά πυλώνες που κάνουν επιθυμητό ένα προορισμό για αυτή την ψηφιακή κοινότητα.

Οι τομείς δραστηριοτήτων που εξετάζονται είναι τρεις: φυσικού ενδιαφέροντος, δραστηριότητες πολιτισμού και αθλητισμού.

1. Δραστηριότητες φυσικού ενδιαφέροντος σύμφωνα με την πλατφόρμα *Nomad List* (www.nomadlist.com):
 - Επίσκεψη σε εθνικά πάρκα και τοπία εξαιρετικού φυσικού κάλους
 - Πεζοπορία σε φυσικά τοπία
 - Καταδυτικές δραστηριότητες σε περιοχές με πλούσιο υποθαλάσσιο φυσικό πλούτο
 - Συμμετοχή σε οικολογικά προγράμματα ή δραστηριότητες
2. Δραστηριότητες πολιτισμού σύμφωνα με την εταιρία *Remote Year* (www.remoteyear.com):
 - Επίσκεψη σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους και χώρους μεγάλης ιστορικής και πολιτισμικής και πολιτιστικής σημασίας
 - Συμμετοχή σε τοπικές πολιτιστικές εκδηλώσεις
3. Δραστηριότητες Αθλητικού ενδιαφέροντος σύμφωνα με *Nomad List* και το *Digital Nomad Soul* (www.digitalnomadsoul.com)
 - Yoga
 - Θαλάσσιες αθλητικές δραστηριότητες
 - Ποδηλασία στην εξοχή
 - Ορειβασία
 - Αναρρίχηση

Λαμβάνοντας υπόψιν τα παραπάνω συντάχθηκε ένας χάρτης δραστηριοτήτων που συλλέγει πληροφορίες για τις Περιφερειακές Ενότητες Χανίων και Ηρακλείου. Τα δεδομένα φυσικού τοπίου και πολιτισμικής κληρονομιάς και αθλητικών δραστηριοτήτων λήφθηκαν από το δίκτυο NATURA 2000 , το δίκτυο UNESCO και το χάρτη δραστηριοτήτων που έχει δημοσιευθεί επίσημα από την Περιφέρεια Κρήτης. Στη συνέχεια αξιολογήθηκαν και ομαδοποιήθηκαν στις τρεις παραπάνω κατηγορίες.

Φυσικός Πλούτος: Γενικότερα στην Περιφέρεια Κρήτης υπάρχουν 53 εκτεταμένες Ζώνες Natura 2000 που καλύπτουν το 34% της έκτασής της. Στην Περιφερειακή Ενότητα Χανίων βρίσκεται το μεγαλύτερο μέρος των ζωνών NATURA 2000 με 72,07% επί της συνολικής έκτασης στην περιφέρεια και η Περιφερειακή Ενότητα Ηράκλειου συμμετέχοντας με 24,34% αντίστοιχα. Στην χωρική έκταση των ζωνών NATURA 2000 που αφορά τις δύο περιφερειακές ενότητες της έρευνας σημειώνεται μια περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με χαρακτηριστικά αυθεντικότητας στον τρόπο ζωής, τις συνήθειες και παραδόσεις των κατοίκων, που έχει μπει στους καταλόγους της UNESCO και έχει σχέση με τα αναγνωρισμένα Ανθρώπινα Βιοσφαιρικά Αποθέματα, ο Εθνικός Δρυμός της Σαμαριάς. Ο Εθνικός Δρυμός της Σαμαριάς και ο ορεινός όγκος των Λευκών Όρεων έχουν καταγραφεί στον κατάλογο Άνθρωπος και Βίοςφαιρα της UNESCO και καλύπτει σχεδόν το ένα τέταρτο της επιφάνειας των ΠΕ Χανίων. (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2020-2023, Στρατηγικός Σχεδιασμός).

Τέλος, αναφορικά με το μήκος των ακτών που είναι στο σύστημα NATURA 2000 στην ΠΕ Χανίων αντιστοιχούν 423 χλμ. περίπου ενώ στην ΠΕ Ηρακλείου περίπου 230 χλμ. Κατά μήκος των ακτών στα Χανιά έχουμε τριάντα δύο (32) υδροβιότοπους ενώ στο Ηράκλειο τέσσερεις (4). Επίσης, αξιοσημείωτο είναι και το Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4 το οποίο περιέχει ένα μεγάλο δίκτυο μονοπατιών ιδιαίτερης πολιτιστικής και φυσιολατρικής σημασίας. Έχει πιστοποιηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση Περιπατητών και ενώνει την Κίσαμο με τη Ζάκρο, καθώς διασχίζει όλες τις ορεινές περιοχές και τις ψηλές κορυφές της Κρήτης. Ένα μεγάλο μέρος του βρίσκεται στις ΠΕ Χανίων και Ηρακλείου. Εκτός από το δίκτυο E4 υπάρχουν και άλλες διαδρομές πεζοπορίας στις περιφερειακές ενότητες μελέτης όπως το Φαράγγι της Σαμαριάς (Χανίων) και το Δάσος του Ρούβα (Ηρακλείου).

Πολιτισμικός-Πολιτιστικός πλούτος: Η πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά και στις δύο περιοχές μελέτης είναι αρκετά μεγάλη. Στην Περιφέρεια υπάρχει τεράστια ιστορική και πολιτισμική σημασία καθώς σε αυτή αναπτύχθηκε ο πρώτος πολιτισμός στην Ευρώπη, ο Μινωικός (2.800πΧ – 1400πΧ.). Στην έκταση της Περιφέρειας σώζονται αρκετοί αρχαιολογικοί χώροι με σημαντικότερους της Φαιστού και της Κνωσού που βρίσκονται στην ΠΕ Ηρακλείου. Συνολικά στις δύο περιοχές μελέτης έχουμε τριάντα ένα (31) στην ΠΕ Ηρακλείου και τριάντα πέντε (35) στην ΠΕ Χανίων αρχαιολογικούς χώρους χαρακτηρισμένους από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Συνεχίζοντας με τα μουσεία που βρίσκονται και στις δύο Περιφερειακές Ενότητες και εκθέτουν σημαντικά αρχαιολογικά και ιστορικά ευρήματα, από το Υπουργείου Πολιτισμού έχουν αναγνωριστεί επίσημα επτά (7) για την ΠΕ Ηρακλείου και έξι (6) για την ΠΕ Χανίων με πιο σημαντικό το Αρχαιολογικό Μουσείο του Ηρακλείου. Αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα μουσεία της Ελλάδος και εκεί υπάρχουν εκθέματα από περιόδους της κρητικής προϊστορίας, από τη νεολιθική εποχή έως τους ρωμαϊκούς χρόνους. Τέλος, η ύπαρξη παραδοσιακών οικισμών στις δύο περιφερειακές ενότητες είναι σημαντική καθώς φέρουν «ιστορικά, πολεοδομικά, αρχιτεκτονικά, λαογραφικά και κοινωνικά» στοιχεία των περιοχών και διατηρούν τη φυσιογνωμία τους αναλλοίωτη στο χρόνο. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΚΑ) έχει χαρακτηρίσει από τους 856 που υπάρχουν στην Ελλάδα, οκτώ (8) στην ΠΕ Χανίων και οκτώ (8) στην ΠΕ Ηρακλείου αντίστοιχα.

Αθλητικές Δραστηριότητες: Πέρα από το Ευρωπαϊκό Μονοπάτι πεζοπορίας E4 στις Περιφερειακές ενότητες έχουμε πλήθος αθλητικών δραστηριοτήτων που κινούν το ενδιαφέρον των ψηφιακών νομάδων. Πρώτα από όλα υπάρχει πλήθος θαλάσσιων αθλητικών δραστηριοτήτων που μπορούν να κάνουν στις πλούσιες σε φυσική ομορφιά και καθαρές παραλίες, όπως *καταδυτικές δραστηριότητες*. Εδώ να αναφερθούν ότι οι δύο Περιφερειακές Ενότητες που εξετάζονται έχουν βραβευτεί από την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ), Εθνικό Χειριστή του Διεθνούς Προγράμματος “Γαλάζια Σημαία” στη χώρα μας το 2023 με συνολικά εβδομήντα μία γαλάζιες σημαίες, εκ των οποίων οι τριάντα οκτώ (38) αφορούν παραλίες της ΠΕ Χανίων και τριάντα τρεις (33) αντίστοιχα της ΠΕ Ηρακλείου (www.blueflag.gr). Άλλη μια δραστηριότητα που απασχολεί την κοινότητα των ψηφιακών νομάδων είναι η ορειβασία. Και οι δύο Περιφερειακές Ενότητες συγκεντρώνουν αρκετά ορειβατικά καταφύγια με πιο γνωστά αυτά που βρίσκονται στα Λευκά Όρη Χανίων. Επίσης, στην Περιφερειακή Ενότητα συναντάμε πλήθος αναρριχητικών διαδρομών, συγκεκριμένα έχουμε τέσσερις (4) διαδρομές στην ΠΕ Χανίων και αντίστοιχα τέσσερις (4) στην ΠΕ Ηρακλείου. Τέλος, όσον αφορά την ποδηλασία είναι καταγεγραμμένες από την Περιφέρεια Κρήτης δύο (2) ποδηλατικές διαδρομές στην ΠΕ Χανίων και αντίστοιχα δύο (2) στην ΠΕ Ηρακλείου. Από τα παραπάνω φαίνεται ότι οι Περιφερειακές Ενότητες μελέτης, έχουν

πλούσια ποικιλία αθλητικών δραστηριοτήτων που αφορούν τα ενδιαφέροντα των ψηφιακών νομάδων.

Κλείνοντας τις δραστηριότητες των τριών πυλώνων, συνδυαστικά προκύπτει από τον στρατηγικό σχεδιασμό της Περιφέρειας Κρήτης 2020-2030 ένα αποτέλεσμα που αποτυπώνεται στο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο. Καθορίζονται περιοχές με ιδιαίτερη σημασία λόγω της φέρουσας ικανότητας φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου τους. Σε αυτές περιλαμβάνονται πολιτιστικά και φυσικά στοιχεία με ιδιαίτερη μοναδικότητα, αναγνωρισιμότητα και αξιόλογη ποιότητα. Αποτελούν κρίσιμη συνιστώσα του χωροταξικού σχεδιασμού και της αειφόρου ανάπτυξης, καθώς συνδυάζουν φυσική ομορφιά, πολιτιστική πλούσια κληρονομιά και υψηλό βαθμό επισκεψιμότητας. Στο πλαίσιο αυτό, προσδιορίζονται και αξιολογούνται τα τοπόσημα αυτά που αφορούν τις Περιφερειακές Ενότητες μελέτης με βάση τη λειτουργία, τη σημασία και την επισκεψιμότητά τους, ως εξής:

- Περιοχές Διεθνούς Σημασίας: Περιλαμβάνουν αξιοσημείωτα σημεία όπως το Περιπατητικό μονοπάτι E4, το Φαράγγι Σαμαριάς, η Πόλη των Χανίων με τα εντός των τειχών της μνημεία, η αρχαία Κνωσός, το Φρούριο Λιμένος (Κούλες) και τα τείχη της πόλης του Ηρακλείου, καθώς και ο αρχαιολογικός χώρος της Φαιστού και το Ανάκτορο Μαλίων.
- Περιοχές Εθνικής Σημασίας και Ευρύτερης Περιοχής: Γόρτυς, Τύλισος, Αγία Τριάδα Φαιστού, Κουρταλιώτικο φαράγγι – Μονή Πρέβελης και ευρύτερη περιοχή Περιλαμβάνουν περιοχές με έντονη εθνική σημασία και επεκτείνονται σε ευρύτερες περιοχές.

Συνεχίζοντας, στον χάρτη δραστηριοτήτων αποτυπώνονται και η ύπαρξη **χώρων συνεργασία (co-working spaces)** καθώς και η **ύπαρξη κοινότητας Ψηφιακών Νομάδων** μέσα στους οικισμούς των Περιφερειακών Ενοτήτων Χανίων και Ηρακλείου. Αποτυπώνονται μόνο επιβεβαιωμένοι χώροι συνεργασίας και κοινότητες ψηφιακών νομάδων. Αναφορικά με τις κοινότητες, υπάρχουν μέχρι στιγμής επιβεβαιωμένα από social media (Facebook, Messenger) κοινότητες στην πόλη των Χανίων και του Ηρακλείου. Το ίδιο ισχύει και για τους χώρους συνεργασίας καθώς μόνο στις πόλεις Χανιά και Ηράκλειο είναι επιβεβαιωμένοι. Συγκεκριμένα υπάρχει στα Χανιά ένας (1) χώρος συνεργασίας όπως το Workhub Chania (www.workhub.gr). Αντίστοιχα η πλατφόρμα coworkbooking (www.coworkbooking.com) σε αναζήτηση μας δίνει επτά (7) χώρους συνεργασίας όπως το office 12 (www.office12.gr). Σε άλλους οικισμούς ή αστικά κέντρα δεν εντοπίστηκαν δεδομένα που να επιβεβαιώνουν την ύπαρξη τέτοιων εγκαταστάσεων κατά την ερευνητική διαδικασία που έγινε για τη σύνταξη του χάρτη δραστηριοτήτων.

Από τα στοιχεία που δίνει ο χάρτης δραστηριοτήτων, εμφανίζει πολύ θετικά αποτελέσματα. Οι δύο Περιφερειακές ενότητες έχουν να προσφέρουν ισάξια αρκετές ασχολίες σε όλους τους τομείς και συμμετέχουν σχεδόν όλοι οι οικισμοί που εντάσσονται σε αυτές. Με λίγα λόγια, και οι δύο περιφερειακές ενότητες έχουν το υπόβαθρο των δραστηριοτήτων που απαιτούν οι ψηφιακοί νομάδες για να γίνουν ελκυστικοί προορισμοί προς αυτούς. Αυτό το πλεονέκτημα μπορεί να το εκμεταλλευτούν σε μεγάλο βαθμό οι περιοχές ώστε να επωφεληθούν και να αναβαθμίσουν την τοπική οικονομία τους. Τέλος, τα δεδομένα αυτού του χάρτη θα μας βοηθήσουν τόσο στην στρατηγική που θα συνταχθεί παρακάτω όσο και στην παραγωγική διαδικασία της εφαρμογής που θα ακολουθήσει στο επόμενο κεφάλαιο.

Αρχαιολογικοί Χώροι - Μνημεία ΠΕ Χανίων Ηρακλείου	
ΠΕ Χανίων	ΠΕ Ηρακλείου
Αζοϊρές Στύλου στον Αποκόρωνα	Αμνισός
Ανώπολις Σφακίων	Ανάκτορο Αρχανών (Άνω Αρχάνες)
Άπτερα στα Μεγάλα Χωράφια Αποκορώνου	Ανάκτορο Γαλατά
Γαύδος	Ανάκτορο Μαλίων
Γραμβούσα Κισάμου	Ανάκτορο Φαιστού
Δημοτική Αγορά Χανίων	Ανάκτορου Κνωσού
Έλυρος στο Ροδοβάνι Σελίνου	Ανεξερεύνητη Οικία Κνωσού
Εξατάξιο παλαιό Δημοτικό Σχολείο Γαβαλοχωρίου Χανίων	Αρχάνες
Θολωτός τάφος στη Φυλακή Αποκορώνου	Βασιλική Λέντα
Θολωτός τάφος στο Μάλεμε Κυδωνίας	Βασιλικός Τάφος-Ιερό
Κίσσαμος	Γόρτυνα
Λισός Σελίνου	Διδακτήριο Άνω Αρχανών
Μονή Αγ. Ιωάννη Ελεήμονα στον Παζινό Ακρωτηρίου	Δημοτικό Σχολείο Θραψανού
Μονή Αγ. Τριάδας Τζαγκαρόλων στο Ακρωτήρι	Ιερό Πυθίου Απολλώνια
Μονή Χρυσосκαλίτισσας στην Κίσσαμο	Κνωσός
Ναός Αγ. Γεωργίου στον Κουρνά Αποκορώνου	Κρήνη Μοροζίνι
Ναός Αγ. Γεωργίου στα Νοπηγεια Κισάμου	Κτίριο Λυκείου "Κοραής"
Ναός Αγ. Δημητρίου & Νέστορα στο Κατοχώρι Κεραμειών	Μάλια
Ναός Ζωοδόχου Πηγής (Αϊ κυρ- Γιάννης) στον Αλικιανό Κυδωνίας	Μινωική έπαυλη Νίρου Χάνι
Ναός Παναγίας Μυρτιδιώτισσας στα Πλεμενιανά	Ναός Παναγίας Φόδελε
Ναός Αρχαγγέλου Μιχαήλ στην Αράδενα Σφακίων	Ναός Αγ. Κωνσταντίνου Αβδού
Παλαιοχριστιανική Βασιλική στη Σούγια	Ναός Ασκληπιού στο Λεβήνα
Πόλη Χανίων (Κυδωνία)	Παλαιό Δημοτικό Σχολείο Άνω Ασινών

Πολυρρήνια Κισάμου	Πανάνειο Δημοτικό Νοσοκομείο Ηρακλείου
Πρωτομινωικός τάφος στα Νέα Ρούματα Κυδωνίας	Σπήλαιο Λαβύρινθος
Σούδα Χανίων - Ενετική Οχύρωση	Σπήλαιο Ειλειθυίας
Σπήλαιο Πλατυβόλας	Σπήλαιο αγίας Παρασκευής ή Σκοτεινό
Σπήλαιο Κουμαρόσπηλιας	Τύλισος
Συία (Σούγια) στο Σέλινο	Υδραγωγείο "Μεγάλη Βρύση" στο Κράσι
Τάρρα στην Αγ. Ρούμελη Σφακίων	Φαιστός
Υρτακίνα στα Τεμένια Σελίνου	Ωδείο Γόρτυνας (Άγιοι Δέκα)
Φαλάσαρνα	
Φρούριο	
Φραγκοκάστελλο	
Φρούριο Παλαιοχώρας	
Φρούριο Φιρκά στην παλιά πόλη Χανίων	

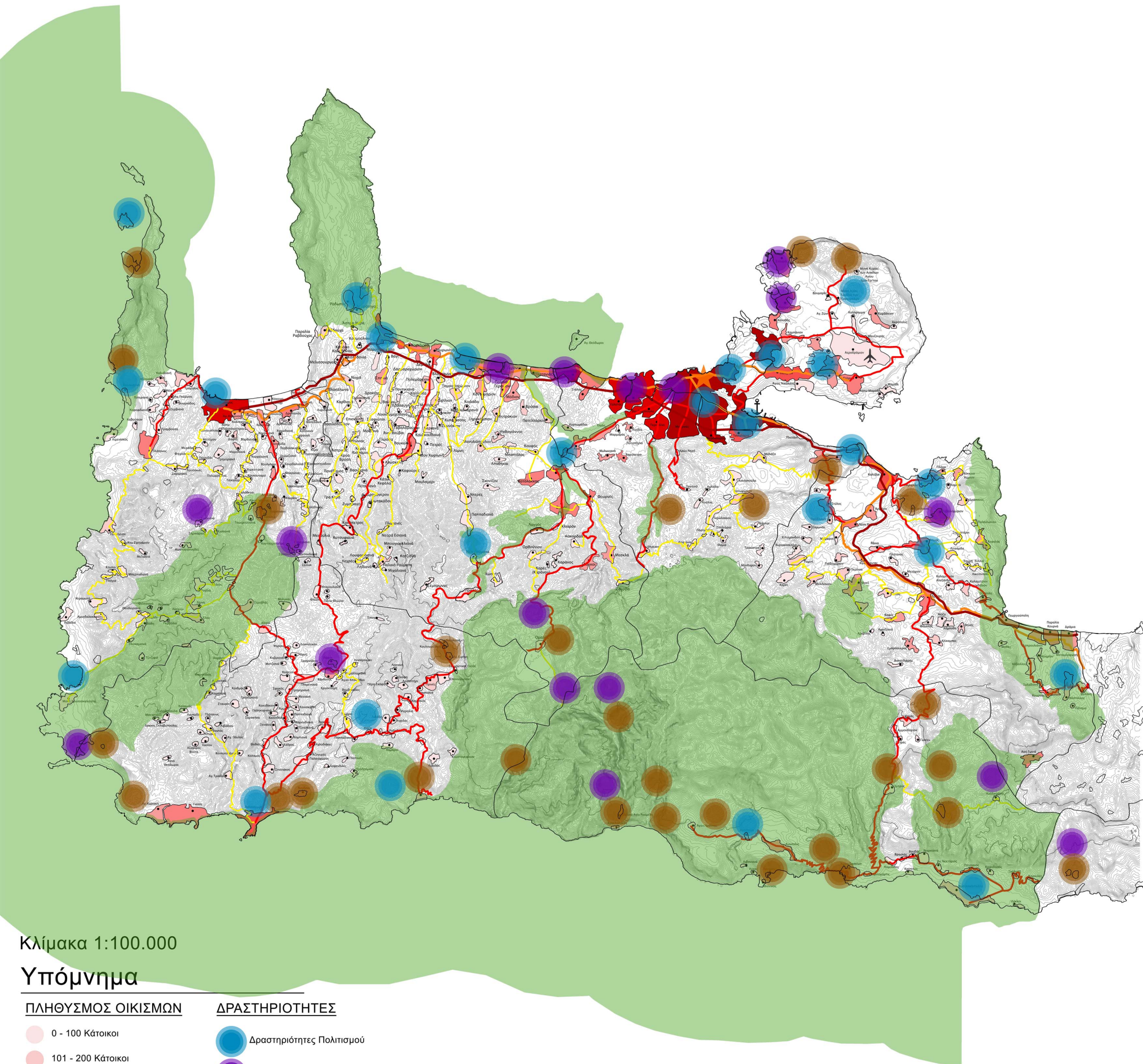
Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού

Μουσεία ΠΕ Χανίων Ηρακλείου	
ΠΕ Χανίων	ΠΕ Ηρακλείου
Αρχαιολογικό Μουσείο Κισάμου	Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου
Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων	Ιστορικό Μουσείο Κρήτης Λυχνοστάτης - Μουσείο Παραδοσιακής Ζωής & Λαϊκού Πολιτισμού Κρήτης
Βυζαντινή & Μεταβυζαντινή Συλλογή Χανίων	Μουσείο Αγίας Αικατερίνης Σιναϊτών
Ιστορικό - Λαογραφικό Μουσείο Γαβαλοχωρίου	Μουσείο Καζαντζάκη
Μουσείο Μονής Αγ. Τριάδας Τζαγκαρόλων στο Ακρωτήρι	Μουσείο Κρητικής Εθνολογίας
Ναυτικό Μουσείο Κρήτης	Συλλογή Αγίου Ματθαίου Σινατών

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού

Παραδοσιακοί Οικισμοί ΠΕ Χανίων Ηρακλείου	
ΠΕ Χανίων	ΠΕ Ηρακλείου
ΑΓΙΑ ΡΟΥΜΕΛΗ	ΕΘΙΑ
ΚΟΜΙΤΑΔΕΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ (ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΗΣ)
ΛΟΥΤΡΟ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΧΩΡΙΟ
ΟΜΑΛΟΣ	ΚΟΥΤΟΥΛΟΥΦΑΡΙ
ΠΑΤΗΜΑ	ΜΑΤΑΛΑ
ΣΚΑΛΩΤΗ	ΠΙΣΚΟΠΙΑΝΟΝ
ΦΥΛΑΚΗ	ΠΡΙΝΙΑΣ
ΧΩΡΑ ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ (ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ)
Πηγή: Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας	

Παραδοσιακοί ΠΕ Χανίων Ηρακλείου	
ΠΕ Χανίων	ΠΕ Ηρακλείου
ΑΓΙΑ ΡΟΥΜΕΛΗ	ΕΘΙΑ
ΚΟΜΙΤΑΔΕΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ (ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΗΣ)
ΛΟΥΤΡΟ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΧΩΡΙΟ
ΟΜΑΛΟΣ	ΚΟΥΤΟΥΛΟΥΦΑΡΙ
ΠΑΤΗΜΑ	ΜΑΤΑΛΑ
ΣΚΑΛΩΤΗ	ΠΙΣΚΟΠΙΑΝΟΝ
ΦΥΛΑΚΗ	ΠΡΙΝΙΑΣ
ΧΩΡΑ ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ (ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ)
Πηγή: Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας	

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Διεθνής Αερολιμένας
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Διεθνής Λιμένας

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Δραστηριότητες Πολιτισμού
- Δραστηριότητες Αθλητισμού
- Δραστηριότητες φυσικού ενδιαφέροντος
- Περιοχές Natura
- Χώροι συνεργασίας (co-working places)

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
NATURA 2000
UNESCO
GOOGLE EARTH
GOOGLE SERCH
ΥΠ. ΠΟ. Α.

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

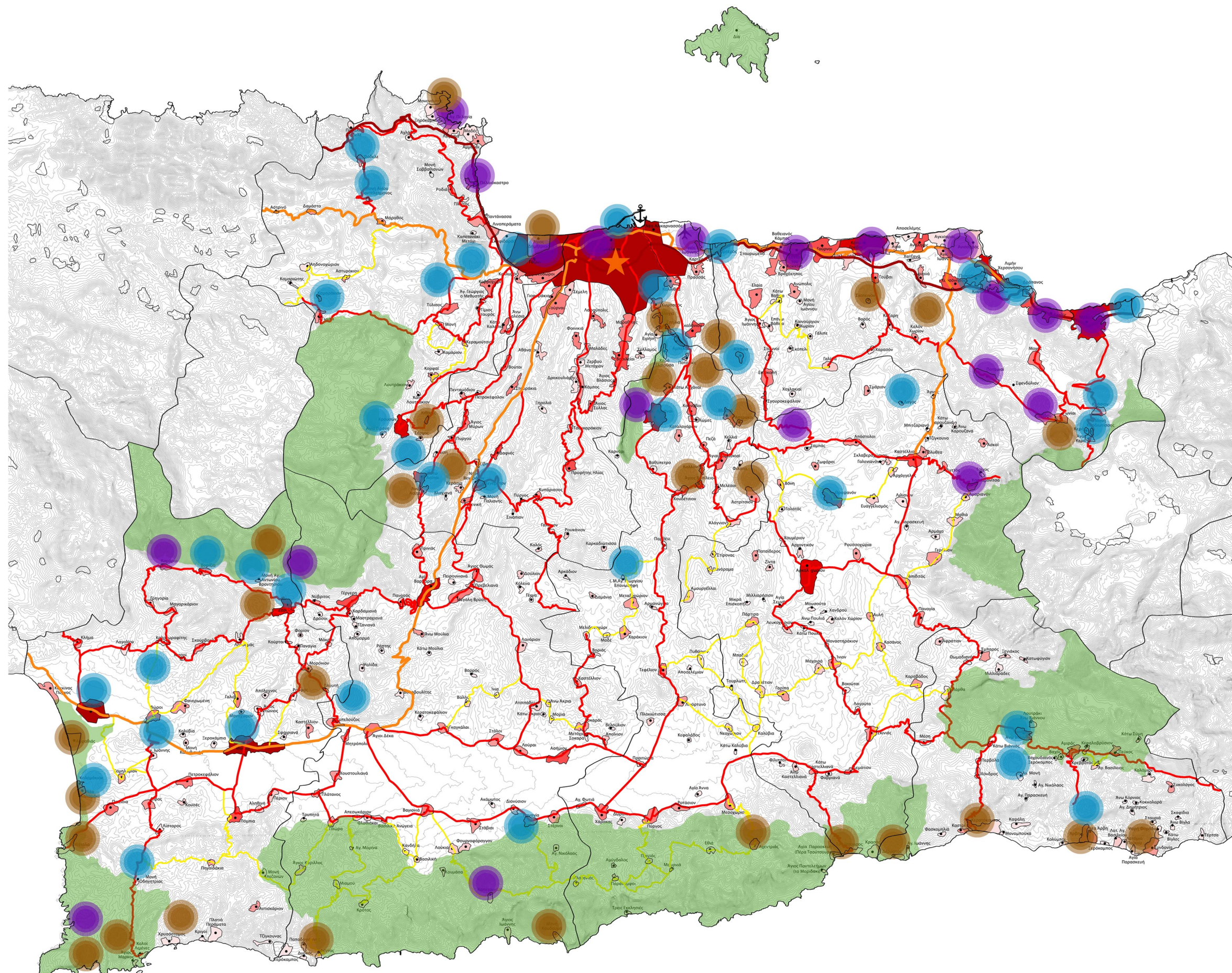
- ✈ Αερολιμένες
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- ⚓ Διεθνής Λιμένας

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Δραστηριότητες Πολιτισμού
- Δραστηριότητες Αθλητισμού
- Δραστηριότητες Φυσικού ενδιαφέροντος
- Περιοχές Natura
- ★ Χώροι συνεργασίας (co-working places)

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
NATURA 2000
UNESCO
GOOGLE EARTH
GOOGLE SERCH
ΥΠ. ΠΟ. Α.

1.4 Τουριστική δυναμικότητα ανά περιοχές και ανά περιόδους.

Στο σημείο αυτό εξετάζεται η τουριστική δυναμικότητα των δύο Περιφερειακών Ενοτήτων και οι τιμολογιακές διακυμάνσεις ανά περιοχές και ανά περιόδους. Από τη μελέτη που εκπονήθηκε από την εταιρία «DELOITTE BUSINESS SOLUTIONS» και «REMACO» για λογαριασμό του ΙΝΣΕΤΕ σε στατιστικά στοιχεία που δίνει ότι στην Περιφέρεια Κρήτης υπάρχουν 1.619 ξενοδοχειακές μονάδες με 96.367 δωμάτια και 187.599 κλίνες, που αντιστοιχούν στο 22,2% και 21,9% αντίστοιχα της συνολικής δυναμικότητας των ξενοδοχειακών μονάδων της χώρας. Βρίσκεται στη 2^η θέση στην Πανελλήνια κατάταξη στον αριθμό δωματίων και 1^η στην κατάταξη ως προς τη μέση δυναμικότητα του μεγέθους. Το γεγονός αυτό είναι αρκετά θετικό καθώς υπάρχει το τουριστικό υπόβαθρο στην Περιφέρεια και μπορεί να υποστηρίξει τις διαμονές χιλιάδων ψηφιακών νομάδων που θα επιθυμήσουν να μετοικήσουν σε αυτή. Στην περίπτωση τώρα των Περιφερειακών Ενοτήτων που μελετώνται εδώ έχουμε τις παρακάτω πληροφορίες. Η ΠΕ Χανίων έχει ποσοστό συμμετοχής 35% στο σύνολο της περιφέρειας όσο αφορά τις ξενοδοχειακές μονάδες δηλαδή 566 και αντίστοιχα η ΠΕ Ηρακλείου συμμετέχει με 32% στο σύνολο της Περιφέρειας, δηλαδή έχει καταγεγραμμένες 518 ξενοδοχειακές μονάδες. Όσον αφορά τα τουριστικά καταλύματα τύπου ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων στην Περιφέρεια Κρήτης υπάρχουν 3.338 (ΙΝΣΕΤΕ, 2019) μονάδες. Σε αυτές 1.302 αντιστοιχούν στη ΠΕ Χανίων συγκαταλέγοντάς τη στην 1^η θέση ανάμεσα στις άλλες και 886 στην ΠΕ Ηρακλείου ακολουθώντας στη δεύτερη θέση. Απ' ότι φαίνεται από τα παραπάνω δεδομένα το τουριστικό υπόβαθρο της Περιφέρειας Κρήτης αλλά και των εξεταζόμενων Περιφερειακών Ενοτήτων είναι αρκετά ισχυρό ώστε να υποστηρίξει διαμονές από τους ψηφιακούς νομάδες.

Στο σημείο αυτό συντάσσεται ένας χάρτης ο οποίος έχει σκοπό να μας δώσει ζώνες υπό περιοχών οικισμών μέσα στους δήμους κάθε Περιφερειακής Ενότητας και να μας δίνει τιμές ανά ημέρα ανά διαφορετική περίοδο. Η χρονική διάρκεια κάθε περιόδου θεωρείται τρίμηνη και χωρίζεται σε Ιανουάριος-Μάρτιος, Απρίλιος-Ιούνιος, Ιούλιος-Σεπτέμβριος, Οκτώβριος-Δεκέμβριος. Αυτός ο διαχωρισμός σε τρίμηνα λήφθηκε καθώς οι ψηφιακοί νομάδες διαμένουν μέχρι 90 μέρες στην Ελλάδα χωρίς ειδική θεώρηση άδειας διαμονής. Οι τιμές που δόθηκαν στις ζώνες καταλυμάτων προέρχονται από το μέσο όρο διαμονής ανά μέρα από τρεις δημοφιλείς πλατφόρμες αναζήτησης καταλυμάτων και αυτές είναι η «Booking» η «Airbnb» και «Google». Παρακάτω θα δοθούν οι πίνακες των ζωνών με τους οικισμούς που περιλαμβάνουν και θα ακολουθήσουν οι χάρτες που συντάχθηκαν ανά τρίμηνα για κάθε Περιφερειακή ενότητα.

Μ.Ο. Τιμών /μέρα από πλατφόρμες Google-booking-AirBnB				
Ζώνες Οικισμών	Ιανουάριος - Μάρτιος	Απρίλιο - Ιούνιος	Ιούλιος -Σεπτέμβριος	Οκτώμβριος - Δεκέμβριος
Νομός Χανίων				
Δήμος Χανίων				
βορειανατολική ζώνη Δ. Χανίων (Κουνουπιδιανά, Καλαθάς, Πιθάριον, Καμπάνιον, Χωραφάκια, Σταυρός, Ζορνάδης, Αεροδρόμιον, Παζινός, Στέρναι, Ανεμόμυλοι, Χωρδάκιον, Γαλήνη,Μουζουράς, Καλόρουμα, Κάτω Μαράθι, Μαράθι)	93,00 €	140,00 €	157,00 €	114,00 €
βορεια-κεντρική ζώνη Δ. Χανίων (Χανιά, Σούδα, Τσικαλαριά,Μαλάξα, Κρύο Νερό, Μουρνιές Νερόκουρος, Περιβόλια)	84,00 €	127,00 €	139,00 €	67,00 €
βορειοδυτική ζώνη Δ. Χανίων (Βαμβακόπουλο, Δαράτσος, Γαλατάς, Στάλος, Αγ. Μαρίνα, Επισκοπή, Αγιά, Μυλωνιανά, Βαρύπετρο, Ποτιστήρια, Λιγίδες, Μαρμαράς, Όασις Κυρτωμάδος)	112,00 €	128,00 €	176,00 €	121,00 €
Νότια ζώνη Δ. Χανίων (Κοντοπούλά, Αχλάδαι, Κατωχώριον, Παναγιά, Λούλος, Γερώλακκος, Κάμποι, Σπηλιάρια Θυμιά Πλατυβόλα, Θυμιά Δρακώνα Τσακίστρα Μάνδαρον, Θέρισον, Μαλάξα)	(-----)	238,00 €	167,00 €	233,00 €

Δήμος Αποκορώνου				
Βορειοδυτική ζώνη Δ. Αποκωρόνου (Καλύβαι, Αρμένιοι, Νέον χωρίον, Στύλος, Φαράγγιον, Πρόβαρμα, Σαμωνάς, Μαχαιροί, Τσιβαράς, Κάινα, Άγιοι Πάντες , Παιδοχώριον, Χιλιομουδού, Καρές, Μελιδόνιον,Πεμόνια, Φρες, Πλάτανος, Ραμνή, Κυριακοσέλλια,)	140,00 €	153,00 €	228,00 €	135,00 €
Βορειανατολική ζώνη Δ.Αποκωρόνου (Αλμυρίδα, Πλάκα, Κόκκινο Χωρίον, Δράπανος, Γαβαλοχώριον, Άσπρο, Δουλιανά, Παλαιώνιον, Κεφαλάς, Ξηροστέρνι, Λιτσάρδα, Σουρή Σελλιά, Λικοτιναρέα, Εξώπολη, Καλαμίτσιον Αμυγδάλιον, Καλαμίτσιον Αλεξάνδου, Βάμος, Μετόχιον)	250,00 €	207,00 €	268,00 €	199,00 €
Νοτια-κεντρική ζώνη Δ. Αποκωρόνου (Μετόχιον, Νίπος,Τζιτζιφές, Βαφές, Βρύσες, Μάζα, Χάμπαθα, Φονές, Αλικάμπος, Εμπρόσνερος, Βατουδιάρης, Αρεβίτητης, Αχατζηκιά)	125,00 €	160,00 €	220,00 €	161,00 €
Νότιαανατολική ζώνη Δ. Αποκωρόνου (Γεωργιούπολη, Απρουλιάνοι, Παραλία Κουρνά, Δράμια, Μεταμόρφωση, Μούριον, Κάβαλλος, Μαθές, Ξυλαδιανά, Κουρνάς, Κάστελλος, Πάτημα Φυλακή, Ασή Γωνιά)	156,00 €	148,00 €	175,00 €	135,00 €

Δ. Σφακίων				
Νοτιανατολική ζώνη Δ. Σφακίων (Κομιτάδες, Βρασκάς, Βουβάς, Νομικιανά, Κούτελος, Αγ. Νεκτάριος, Πατσιανός, Φραγκοκάστελλο, Λάκκοι, Αργουλές, Σκαλωτή, Καψοδάσος)	86,00 €	83,00 €	113,00 €	72
Νότια-κεντρική ζώνη Δ. Σφακίων (Βριτομάρτις, Χώρα Σφακίων, Φοίνικας, Λουτρόν, Λύκος, Λιβανιανά, Αραδαίνα, Ανώπολις)	55	82,00 €	74	62
Νοτιοδυτική ζώνη Δ. Σφακίων (Αγ. Ιωάννης, Αγ. Ρούμελη, Παλαιά Αγ. Ρούμελη)	47	69	78	85
Βορειοανατολική ζώνη Δ. Σφακίων (Αμμουδάριον, Καρές, Γωνίον, Ήμπρος Πετρές)	167	272	143	151
Γαύδος Ζώνη Δ. Σφακίων (Ν. Γάβδος, Άμπελος, Καστρίον, Καραβέ, Φώκια, Βασιανά)	53	53	83	(-----)
Δ. καντάνου - Σελίνου				
Νοτιοδυτική ζών Δ. Καντάνου-Σελίνου (Αγ. Κυριακή, Γιαλός, Παλαιόχωρα, Αγ. Τριάδα, Αγ. Θεόδωροι, Σπανιάκος, Κάλαμος, Βλιθιάς, Κοντοκυνήγιον, Αγ. Παύλος, Λιβιάδιον, Πλάτανος, Σαρακήνα, Σταυρός, Καματερά, Καλαμιάς, Σκλαβοπούλα, Λάκκος Σκλαβοπούλας, Μανιατιανά, Λαγκαδάς, Πλάτανος, Βουτάς, Κίτυρος, Χάσιον, Αζόγυρες Βουτά)	74	89	105	75
Νότια-κεντρική Ζώνη Δ. Καντάνου - Σελίνου (Κάδρος, Αζόγυρες παλαιόχωρας, Ασφενδιλές, Προδρόμιον, Πλατανές, Καμάρια, Ροδοβάνιον, Αργιλές, Λιβιάδα, Μαράλια, Καμπάνιον, Σκάφη, Αργαστήρι, Πέρα Σκάφη, Ανισαράκιον, Καβαλλαριανά, Αγ. Απόστολοι, Χρυσοπηγή, Βαμβοκάδες, Λόφος, Κάνδανος, Τραχινιάκος, Δρυς, Δεσποτικόν, Ψαριανά, Καβριανά, Μοτζιανά, Κοπετοί, Πλεμενιανά, Γρηγοριανά, Μενιανά, Κανισκάδες, Σφακός, Κακοδίκιον, Παληκαριανά, Άρμιον, Καλλιθέα, Ξενιανά, Παππαδιανά, Μαρουδιανά, Τζιναλιανά, Στρατοί, Τεμένια, Παππαδιανά, Μάζα, Κομπιανά, Κάδρος)	76	106	151	105
Νοτιανατολική ζώνη Δ. Καντάνου - Σελίνου (Λιβιάδας, Κουτσογέρακον, Σούγια)	74	111	151	167
Βόρειοανατολική ζώνη Δ Καντάνου - Σελίνου (Τσισκιανά, Πρινές, Επανωχώριον Σελινιώτικος Γύρος, Βασιλιανά Κουλουριδιανά)	(-----)	124	130	129

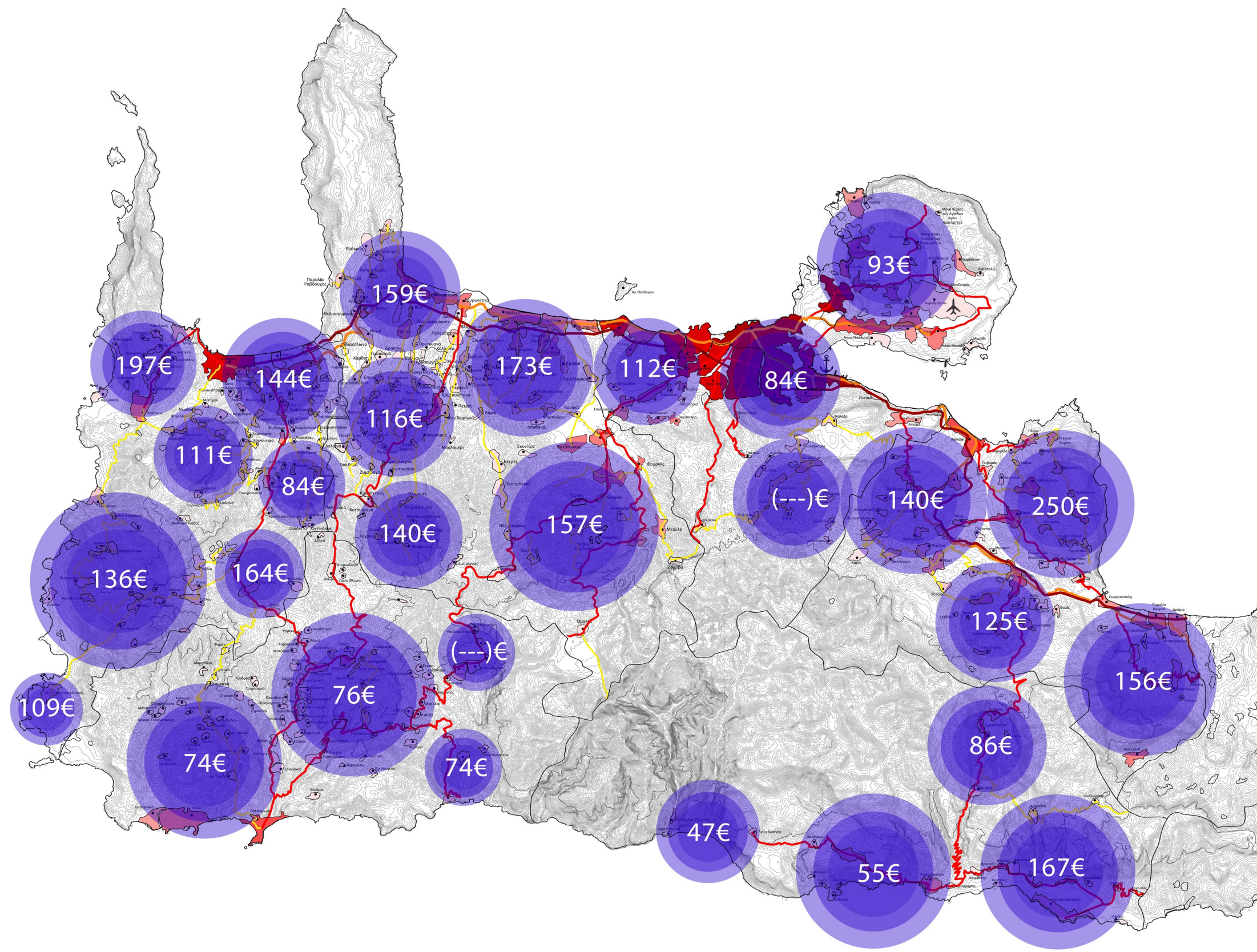
Δ. Κισσάμου				
Βορειοανατολική ζώνη Δ. Κισσάμου (Κίσσαμος, Αγ. Αντώνιος, Κάμπος, Καλούδια, Καρφαλώνας, Κόκκινο Μετόχι, Δραπανιάς, Άνω Δραπανιάς, Κολένη, Νωπήγεια, Λυριδιανά, Φαλελιανά, Κοτσιανά, Χαραυγή, Ρόκκα, Κερά, Παπταγιαννάκηδες, Σφακοπηγάδιον, Βουλγάρω, Χαρχαλιανά, Μαρεδιανά, Κουνουπίτσα, Κάτω Παλαιόκαστρον, Δάφνη, Καλλεργιαννά, Βαρδιανά, , Κουρθιανά, Χαιρεθιανά, Ποταμίδα, Περβολάκια, Δερμιζιανά, Χουρδαλιανά)	144	131	163	154
Βόρειαδυτική ζώνη Δ. Κισσάμου (Τράχηλος, Αγ Γεώργιος, Φουρνάδος, Νέο Χωριό, Καλυβιανή, Αζόγυρας, Φαλάσσαρνα, Πιπεριανά, Καρεφιλιάνα, Ζερβιανά, Γραμβούσα, Πλάτανος, Λι μενίσκος, Καβούσιον)	197	186	221	214
Κεντρική ζώνη Δ. Κισσάμου (Μετόχιον, Μεράδα, Φτερόλακκα, Λουσκιές, Ζαχαριανά, Πολυρρήνια, Γρηγοριανά, Τσκαλαριά, Χορευτιανά, Κουκουναρά, Καλάθεναι, Σινενιανά, Σηρικάριον, Κιολιανά)	111	150	245	143
Ανατολική ζώνη Δ. Κισσάμου (Μακρώνας, Τριαλώνα, Ανεμοχώρι, Μαλάθυρος, Μούριον, Λατζιανά, Αικυριάνης Τσουρουνιανά, Τοπόλια, Κουτσοματάδος, Σάσαλος, Μανεριανά, Κοντουδιανά)	84	116	130	92
Νοτιανατολική ζώνη Δ. Κισσάμου (Βλάτος, Σερτοβλές, Μυλώνες, Αλιγοί)	164	160	166	158
Δυτική ζώνη Δ. Κισσάμου (Κωστογιάννηδες, Σφηνάριον, Άνω Σφηνάριον, Μελισσιά, Κάμπος, Μπερμπαθιανά, Πλάγια, Ρογδιά, Λίμνη, Λούχιον, Έλος, Περβόλια, Κεφάλι, Φελεσιανά, Αέρινος, Θεοδωριανά, Βάθη, Πλοκαμιανά, Τζιτζιφιά, Λιβάδια, Αμυδαλοκεφάλιον, Κεραμωτή)	136	113	156	172
Νότιαδυτική ζώνη Δ. Κισσάμου (Μονή Χρυσосκαλτίσης)	109	144	167	112

Μ.Ο. Τιμών /μέρα από πλατφόρμες Google-booking-AirBnB				
Ζώνες Οικισμών	Ιανουάριος - Μάρτιος	Απρίλιο - Ιούνιος	Ιούλιος - Σεπτέμβριος	Οκτώβριος - Δεκέμβριος
Νομός Ηρακλείου				
Δήμος Αρχανών - Αστερουσίων				
Βορεια Ζώνη Δ.Αρχανών - Αστερουσίων (Άμπελα, Πατσιδες, Κερά Ελαιούσα, Κάτω Αρχάνες, Επάνω Αρχάναι, Κουνάβοι, Κώμες,Μυρτιά, Αστρακοί, Καταλαγάριον, Βαθύπετρο, Πεζά, Κελλιά, Αγ. Παρασκιαιί, Καλλονή, Φιλίσια, Καρνάρι, Βαθύπετρο, Χουδέτσιον Αγ. Βασίλειος, Αστρίτσιον, Αλάγνιον, Μελέσαι)	127,00 €	132,00 €	143,00 €	132,00 €
Νότια Ζώνη Δ. Αρχανών - Αστερουσίων (Πραιτώρια, Αγία Άννα, Μεσοχώριον, Ροτάσιον, Πύργος, Δωράκι, Χάρακας, Αμύγδαλος, Πρινιάς, Μουρνιά, Παράνυμφοι, Τρεις Εκκλησιές, Εθιά, Αχεντριάς, Αγ. Παντελεήμων, Αγ. Παρασκευή (πέρα Τσούτσουρας)	73,00 €	74,00 €	82,00 €	78,00 €
Δήμος Βιάννου				
Νοτιοδυτική Ζώνη Δ. Βιάννου (Μέση, Χόνδρος, Περβόλα, Κάτω Βιάννος, Άνω Βιάννος, Λουτράκι Άνω Βιάννου, Βαχός, Βαχουδιανός, Ξερόκαμπος, Αγ. Μονή, Αγ. Νικόλαος, Αγ. Παρασκευή, Καψάλη, Μονομπούκα, Κερατόκαμπος, Καστρί, Φασκομηλιά, Αγ. Ιωάννης, Δέρματος)	79,00 €	100,00 €	103,00 €	85,00 €
Νοτιοανατολική Ζώνη Δ. Βιάννου (Αμिरάς, Κεφαλοβρύσιον, Κρεββατάς, Αγ. Βασίλειος, Κάτω Σύμη, Πεύκος, Καλάμιον, Συκολόγος, Άνω Κόρνιας, Αγ. Δημήτριος, Κοκκαλαρά, Σταυριά, Σκαφίδια, Άνω Βίγλα, Κάτω Βίγλες, Τέρτσα, Ψαρή Φοράδα, Αγ. Παρασκευή, Λατομία Πεύκου, Λατ. Αγ. Βασιλείου, Ξερόκαμπος, Νέα Άρβη, Άρβη, Κολύμποι)	82,00 €	90,00 €	103,00 €	262,00 €

Δήμος Γόρτυνας				
<p>Βόρεια Ζώνη Δ. Γόρτυνας (Πρινιάς, Άγιος Θωμάς, Πρεβαλιανά, Μεγάλη Βρύση, Πειρουνιανά, Αγ. Βαρβάρα, Πανασός, Γέργερη, Νύβριτος, Δρόσοι, Καρδαμινά, Μαστραχιανά, Τζανιανά, Απομαρμαρά, Ράπτης, Ψαλίδα, Βουρβουλίτης, Αμπελούζος, Μητρόπολις, Αγ. Δέκα, Γκαγκάλοι, Στόλοι, Ίνια, Κερατοκεφάλιον, βάλης, Βορρός, Κάτω Μούλια, Άνω Μούλια, Λανάριον)</p>	113,00 €	105,00 €	95,00 €	88,00 €
<p>Νοτιοδυτική Ζώνη Δ.Γόρτυνας (Τρυπητά, Πλώρα, Απεσωκάριον, Φλαθιάκαι, Βασιλικά Ανώγεια, Βαγιονιά, Κανδήλα, Βασιλική, Κρότος, Μαμούι, ΑΓ. Κύριλλος, Δυσκός, Παπαδογιάννης, Λέντας)</p>	79,00 €	68,00 €	80,00 €	79,00 €
<p>Νοτιοανατολική Ζώνη Δ. Γόρτυνας (Ακάμωτος, Διονύσιον, Παναγία, Στέρναι, Αγ.Νικόλαος, Στάβιαι, Φουρνοφάραγγον, Λούκια, Κουμάσα, Καπετανιανά, Αγ. Ιωάννης, Μονή Κουδουμά)</p>	75,00 €	77,00 €	84,00 €	84,00 €
Δ. Ηρακλείου				
<p>Βόρεια Ζώνη Δ. Ηρακλείου (Ηράκλειο, Νέα Αλικαρνασός, Αγ. Ιωάννης, Καφερός, Πρασσάς, Καλλιθέα, Κνωσσός, Βλυχιά, Σπήλια, Σκαλάνιον, Αγ. Ειρήνη, Σύλλαμος, Μαραθίτης, Βασιλείαι, Αγ. Βλασίος, Κάμπος, Δρακουλάρης, Ζερβού Μετόχιον, Μαλάδες Φοινικιά, Λοφούπολις, Γούρναι, Σέμελη, Γιοφυράκια)</p>	82,00 €	113,00 €	126,00 €	83,00 €
<p>Νότια Ζώνη Δ. Ηρακλείου (Σταυράκια, Ξηρολιά, Τσαγκαράκιον, Προφήτης Ηλίας, Κυπαρισσός, Γαλένιον, Πύργος, Σινάπιον, Μονή Παλιανής, Αυγενική, Βενεράτο, Νέον Βενεράτον, Κεράσια, Βλαχιανά, Άνω Ασίται, Κάτω Ασίται, Νίση, Πυργού, Αγ. Μύρων, Δαφνές, Σίβα)</p>	79,00 €	87,00 €	100,00 €	127,00 €

Δ. Μαλεβιζίου				
Βόρεια Ζώνη Δ. Μαλεβιζίου (Παλιόκαστρο, Ροδιά Μονή Σαββαθιανών, Αμμούδι, Μαδές, Λυγαργιά, Αγ. Πελαγία, Ξρόκαμπος, Μονοναύτης, Φόδελε, Παραλία Φόδελε)	135,00 €	140,00 €	179,00 €	149,00 €
Ανατολική Ζώνη Δ. Μαλεβιζίου (Γάζιον, Αγ. Θεόδωροι, Αγ. Δημήτριος, Κολλυβάς, Σκαφιδάρης, Καπετανάκι Ματόχι, Παντάνασα, Λινοπεράματα, Καβροχώρι, Αγ. Γεώργιος Μεθυστής, Άνω Καλέσια, Κάτω Καλέσια, Μονή, Τύλισος, Κεραμούτσιον)	98,00 €	113,00 €	139,00 €	100,00 €
Νότια Ζώνη Δ. Μαλεβιζίου (Καμάριον, Κορφαί, Λουτράκιον, Κάτω Λουτράκιον, Κιθαρίς, Κρουσών, Αγ. Ειρήνη, Σάρχος)	85,00 €	92,00 €	113,00 €	110,00 €
Δ. Μίνωα - Πεδιάδος				
Βόρεια Ζώνη Δ. Μίνωα-Πεδιάδος (Θραψανόν, Απόστολοι, Γαλεριανόν, Σκλαβεροχώριον Καστέλλιον, Πολυθέα, Τζίγκουνα, Μπιτζαριανό, Λαγός, Κάτω Καρουζανά, Άνω Καρουζανά, Ασκού, Λυττός, Τοίχος, Κασταμονίτσα, Αμαριανόν, Μαθιά, Γεράκιον, Αρμάχα, Αγ. Παρασκευή, Λιλιανόν, Ευαγγελισμός, Αρχάγγελος)	137,00 €	149,00 €	136,00 €	109,00 €
Κεντρική Ζώνη Δ. Μίνωα-Πεδιάδος (Χουμέριον, Αρχοντικόν, Ρουσοχώρια Αρκαλοχώριον, Ζίντα, Μυλλιαρήσιον, Μικρά Επισκοπή, Πάρτιρα, Αγία Σεμνή, Μουσουτά, Χάνδρου, Άνω Πουλιά, Κάτω Πουλιά, Λευκοχώριον, Μοναστηράκιον, Ίνιον, Μαχαφρά, Αυλή, Νυτιδιτός, Κασάνος, Γαρίπα, Βακιώται)	115,00 €	182,00 €	200,00 €	141,00 €
Νοτια Ζώνη Δ. Μίνωα-Πεδιάδος (Σκινιάς, Άνω Καστελλιανά, Κάτω Καστεϊανία, Φαβριανά Δεμάτιον, Τσούτσουρας, Κρασάς)	107,00 €	112,00 €	103,00 €	99,00 €

Δ. Φαιστού				
Βόρεια Ζώνη Δ. Φαιστού (Ζαρός, Λαλουμάς, Κισσοί, Γρηγορία, Μαγαρικάριον, Καμάραι, Βορίζα, Μονή Αγ. Αντωνίου Βροντησίου, Καλοχωραφίτης)	155,00 €	118,00 €	97,00 €	89,00 €
Ανατολική Ζώνη Δ. Φαιστού (Καστέλλιον, Ρουφάς, Σφαιριανά, Μοίραι, Πέριον, Αληθινή, Πετροκεφάλιον, Μονή Καλυβιανής, Καλύβια, Ξεροκάμπια, Φανερωμένη, Μονοχώριον, Αγ. Αντώνιος, Απόλυχνος, Γαλιά)	161,00 €	109,00 €	104,00 €	93,00 €
Δυτική Ζώνη Δ. Φαιστού (Βώροι, Αγ. Ιωάννης, Σίβας, Πιτσιδία, Μάταλα, Νέο Καλαμάκι, Καλαμάκιον, Καμηλάριον, Αφραθιάς, Τυμπακίον, Κόκκινος Πύργος	158,00 €	150,00 €	152,00 €	132,00 €
Νότια Ζώνη Δ. Φαιστού (Πόμπια, Λίστρατος, Μονή Οδηγήτριας, Πηγαϊδάκια Μονή Απεξανών, Αντισκάριον, Τζίγκουνας, Πλατιά Περάματα, Κριγοί, Χρυσόστομος, Καλοί Λιμένες, Άγιος Μάρκος)	125,00 €	136,00 €	109,00 €	109,00 €
Δ. Χερσονήσου				
Βορειοδυτική Ζώνη Δ. Χερσονήσου (Καρτερός, Σταυρωμένος, Βαθειανός Κάμπος, Χάνιον του Κοκκίνι, Γούρναι, Πελεκιτά, Κάτω Γούβαι, Βραχόκηπος, Ελαία, Κάτω Βάθεια, Ανώπολις, Μονή Αγ. Ιωάννου, Επάνω Βάθεια, Αγ. Ιωάννης, Καινούργιον Χωρίον , Γάλιτε, Σκοτεινόν, Βορός, Χαρασόν, Γαλίφα, Σκόπελα, Σταμνοί, Αϊτάνια, Επισκοπή, Χοχλακιά, Σγουροκεφάλιον.)	164,00 €	168,00 €	206,00 €	154,00 €
Βορειοανατολική Ζώνη Δ. Χερσονήσου (Αγ. Πελαγία, Αποσελέμης, Ανάληψις, Αγκισαράς, Αγ. Ιωάννης, Ανισαράς, Γούβαι, Αγριανά, Χερσόνησος, Πισκοπιανόν, Κουτουλουφάριον, Λιμήν Χερσονήσου, Δράπανος, Καλόν Χωρίον, Κόξαρη)	163,00 €	170,00 €	215,00 €	152,00 €
Νοτιοανατολική Ζώνη Δ. Χερσονήσου (Σταλίσ, Μάλια, Μοχός, Αβδού, Γωνία, Κράσιον, Μονή Καρδιωτίσης, Κερά, Άνω Κερά)	123,00 €	99,00 €	140,00 €	118,00 €

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

Ζώνη τουριστικών καταλυμάτων.
Υπολογισμός διαμονής ανά μέρα

ΤΡΙΜΗΝΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:

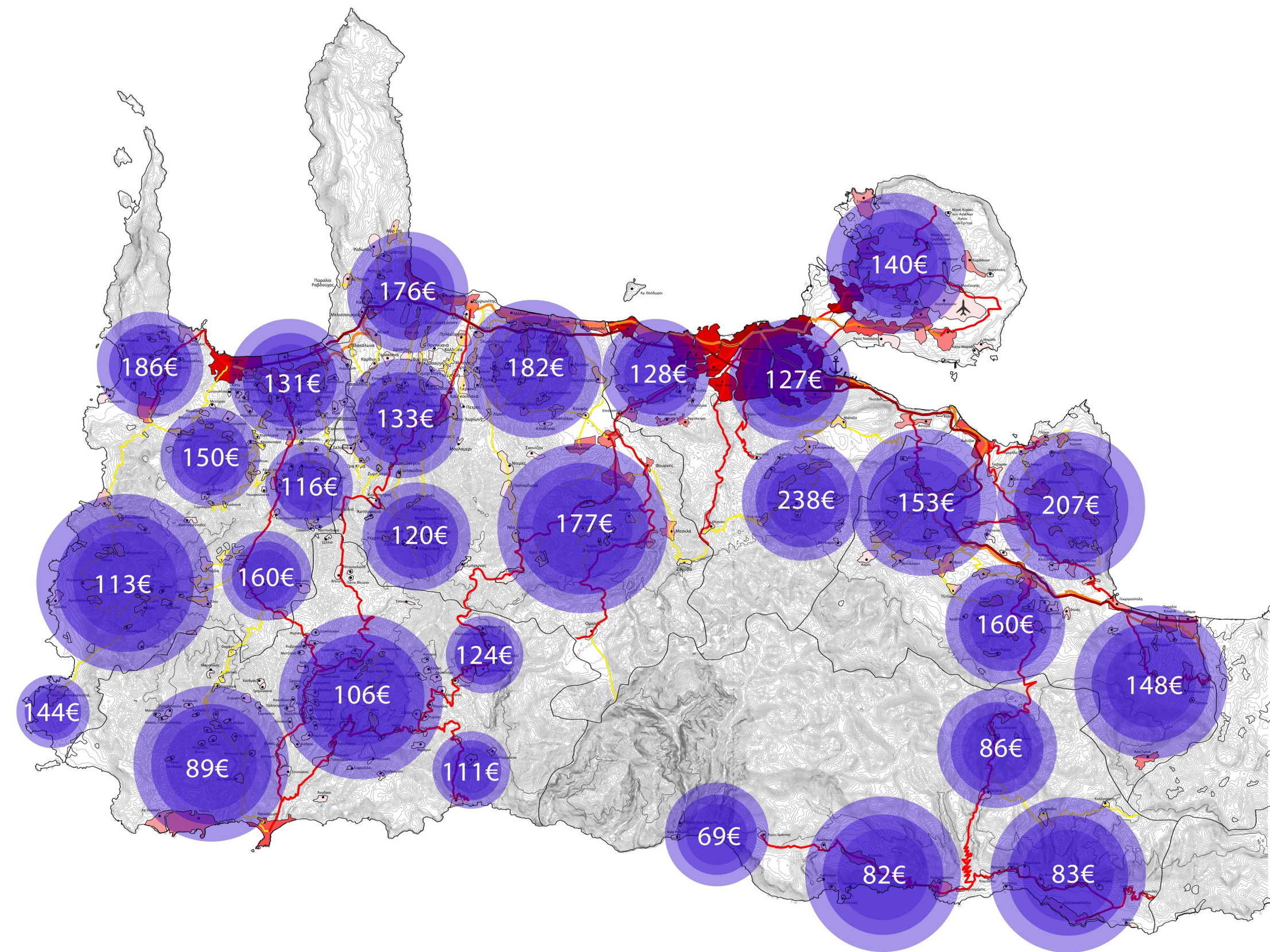
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SEARCH
BOOKING.COM
AIRBNB.COM

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Διεθνής Αερολιμένας
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Διεθνής Λιμένας

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Διεθνής Αερολιμένας
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Διεθνής Λιμένας

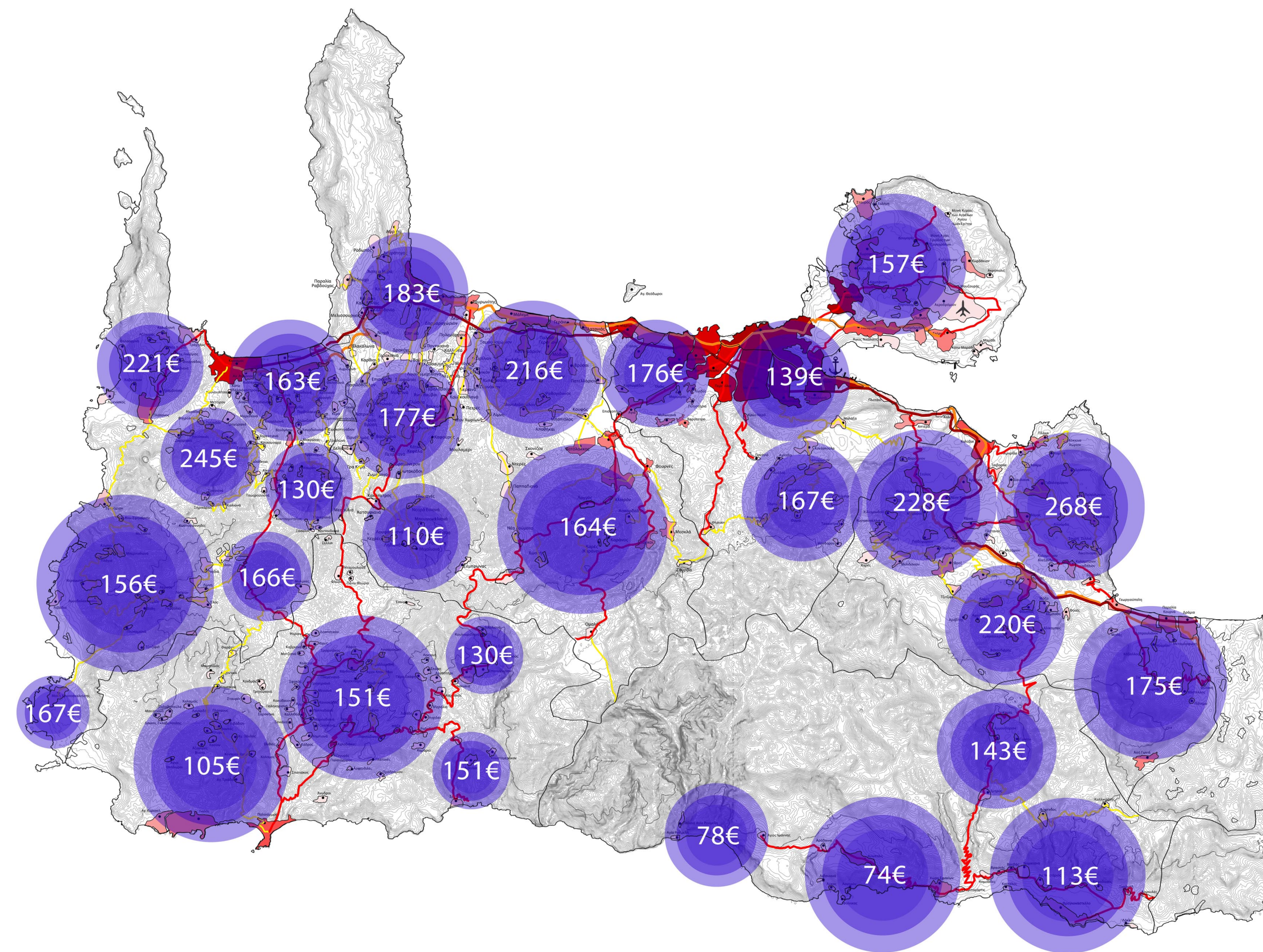
Ζώνη τουριστικών καταλυμάτων.
Υπολογισμός διαμονής ανά μέρα

ΤΡΙΜΗΝΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SEARCH
BOOKING.COM
AIRBNB.COM

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

Ζώνη τουριστικών καταλυμάτων.
Υπολογισμός διαμονής ανά μέρα

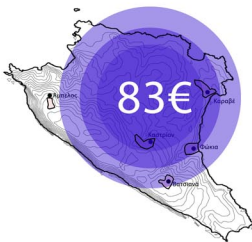
ΤΡΙΜΗΝΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

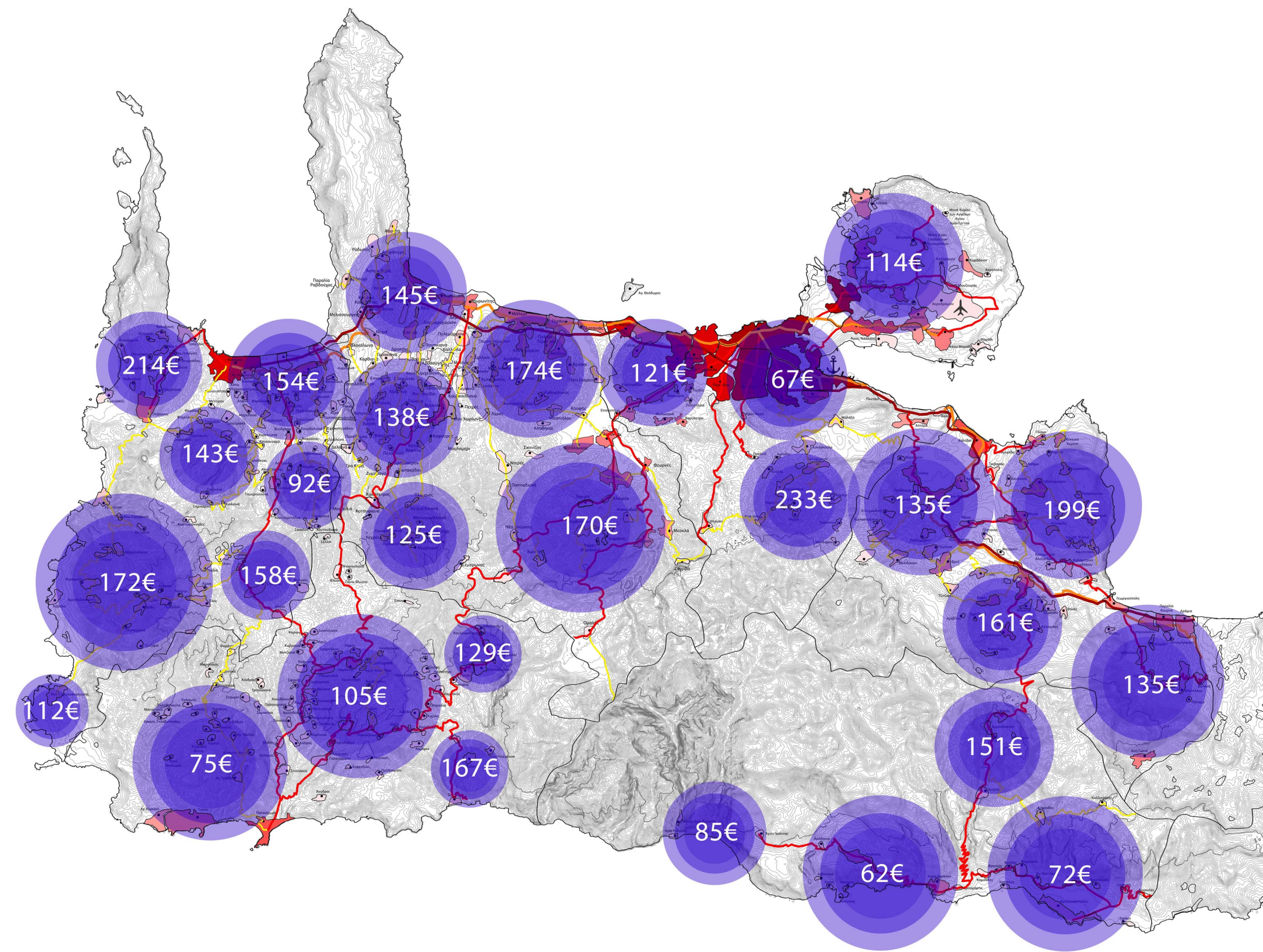
ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SEARCH
BOOKING.COM
AIRBNB.COM

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Διεθνής Αερολιμένας
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Διεθνής Λιμένας

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

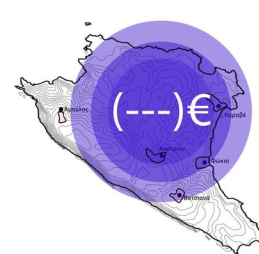
ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Διεθνής Αερολιμένας
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Διεθνής Λιμένας

Ζώνη τουριστικών καταλυμάτων.
Υπολογισμός διαμονής ανά μέρα

ΤΡΙΜΗΝΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:
ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:
ΕΛΣΤΑΤ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SEARCH
BOOKING.COM
AIRBNB.COM

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Αερολιμένες
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Διεθνής Λιμένας

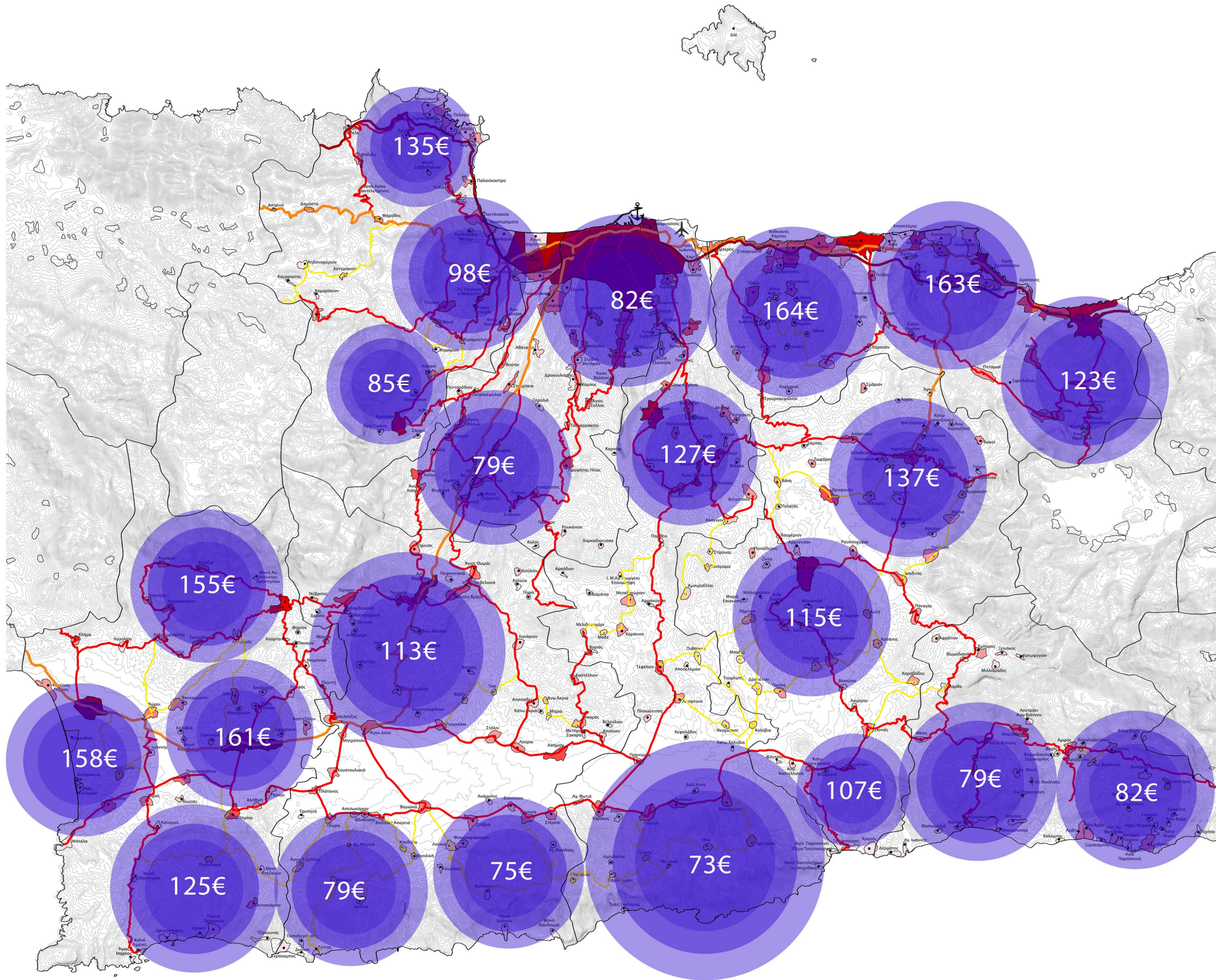
Ζώνη τουριστικών καταλυμάτων.
Υπολογισμός διαμονής ανά μέρα

ΤΡΙΜΗΝΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SEARCH
BOOKING.COM

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Αερολιμένας
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Διεθνής Λιμένας

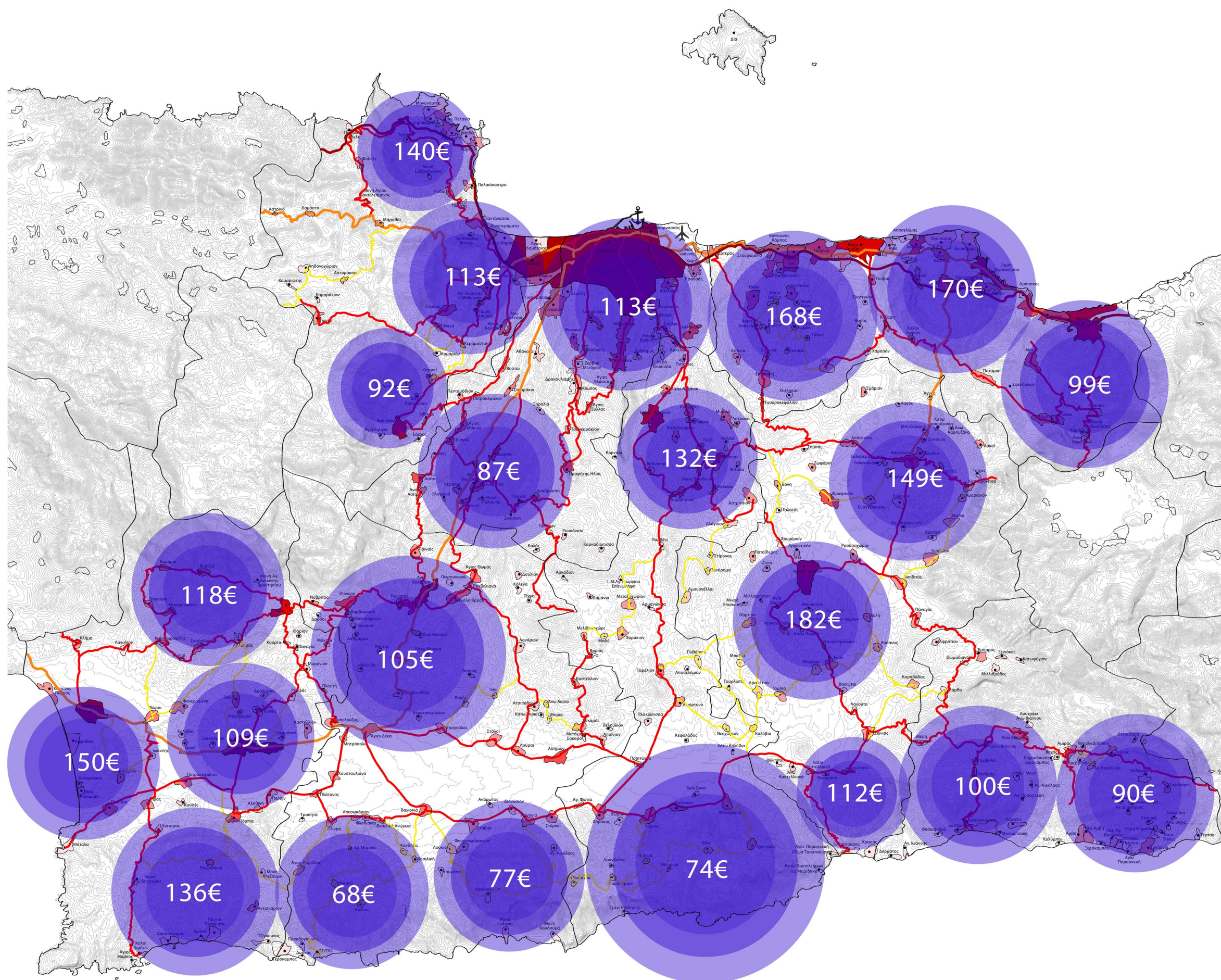
Ζώνη τουριστικών καταλυμάτων.
Υπολογισμός διαμονής ανά μέρα

ΤΡΙΜΗΝΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SEARCH
BOOKING.COM

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

Ζώνη τουριστικών καταλυμάτων.
Υπολογισμός διαμονής ανά μέρα

ΤΡΙΜΗΝΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:

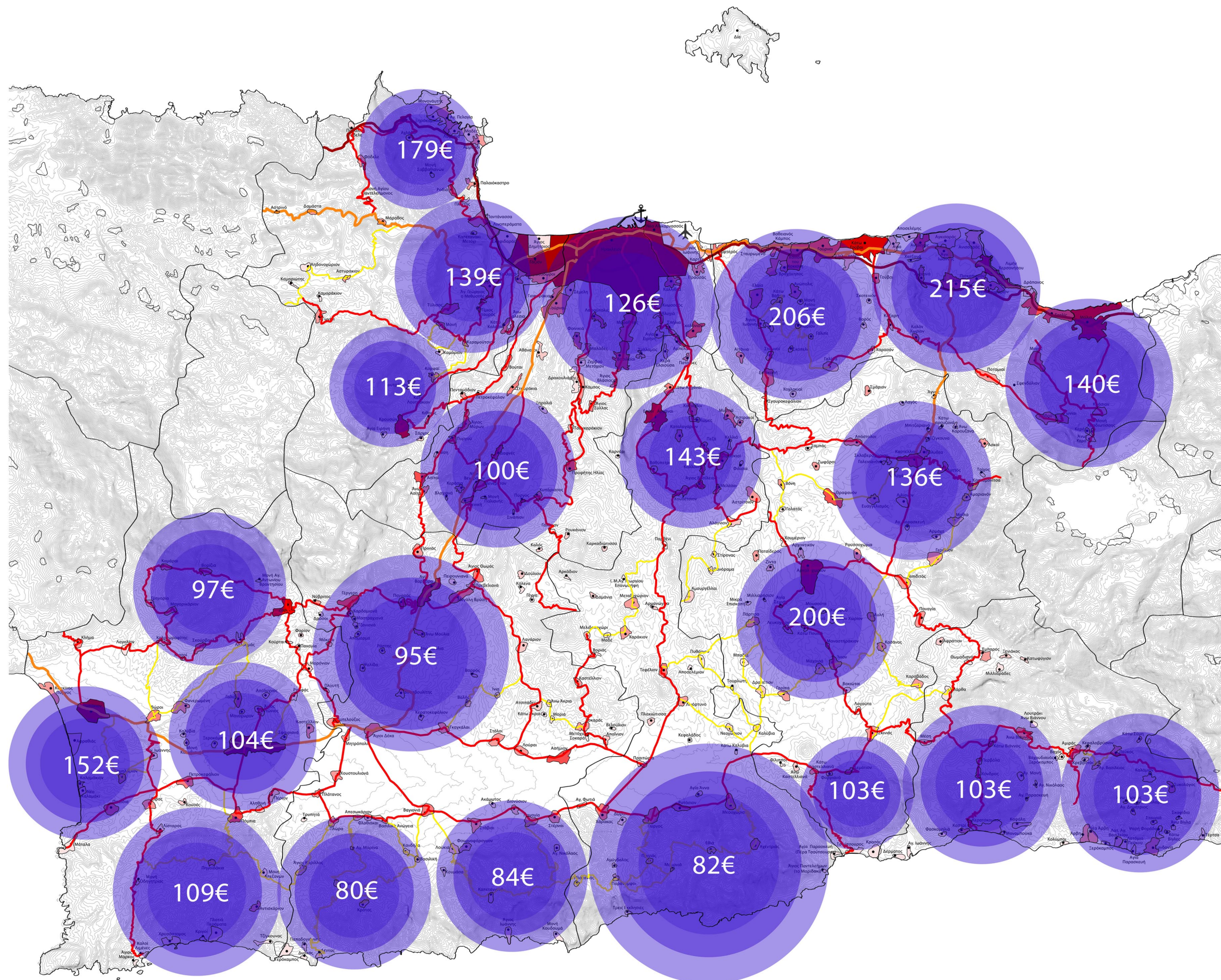
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SEARCH
BOOKING.COM

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Αερολιμένας
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Διεθνής Λιμένας

Κλίμακα 1:100.000

Υπόμνημα

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

- 0 - 100 Κάτοικοι
- 101 - 200 Κάτοικοι
- 201 - 500 Κάτοικοι
- 501 - 1000 Κάτοικοι
- 1001 - 2000 Κάτοικοι
- 2001 - 5000 Κάτοικοι
- >5000 Κάτοικοι

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Αερολιμένες
- Πρωτεύον Εθνικό Δίκτυο (ΒΟΑΚ)
- Δευτερεύον Εθνικό Δίκτυο
- Πρωτεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Δευτερεύουσα Επαρχιακή Οδός
- Διεθνής Λιμένας

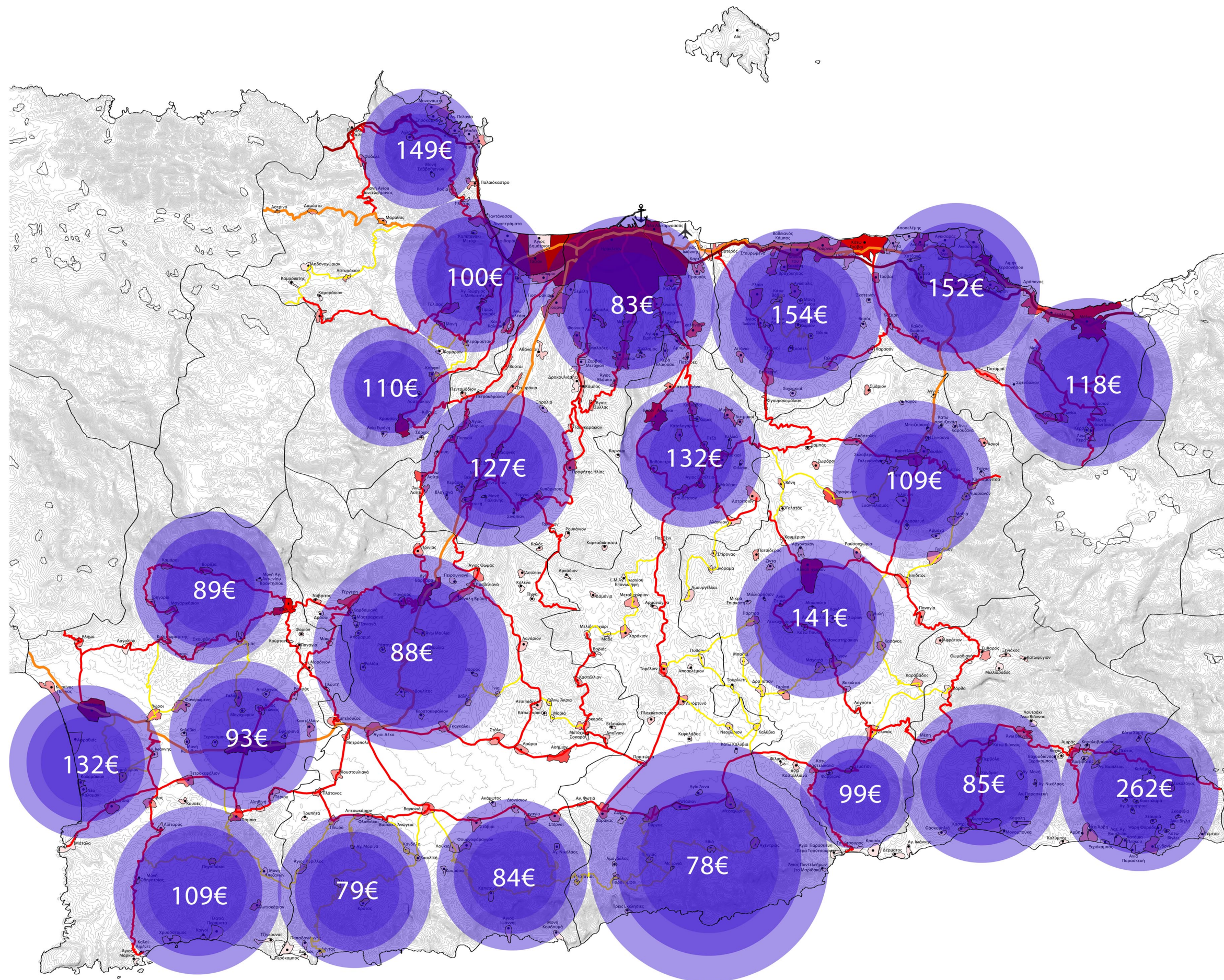
Ζώνη τουριστικών καταλυμάτων.
Υπολογισμός διαμονής ανά μέρα

ΤΡΙΜΗΝΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:

ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΠΗΓΕΣ ΧΑΡΤΗ:

ΕΛΣΤΑΤ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
GOOGLE EARTH
GOOGLE SEARCH
BOOKING.COM

2. Συμπεράσματα πληροφοριών και στρατηγική για την ενίσχυση του τουρισμού στους νομούς.

2.1 Συσχέτιση δεδομένων με τις απαιτήσεις των Digital Nomad

Τα αποτελέσματα που δόθηκαν από τις παραπάνω ενότητες θα συλλεχθούν και θα συσχετιστούν με τις απαιτήσεις και τις επιθυμίες που έχουν οι ψηφιακοί νομάδες για τον προορισμό που επιλέγουν να μετοικήσουν, όπως αυτές παράχθηκαν ως αποτέλεσμα από το πρώτο κεφάλαιο.

Δραστηριότητες και Φυσικό Περιβάλλον: και οι δύο Περιφερειακές Ενότητες έχουν μεγάλο φυσικό και πολιτιστικό πλούτο από τις πληροφορίες που δόθηκαν παραπάνω. Το γεγονός αυτό απαντάει θετικά στο δεύτερο στρώμα επιθυμιών των ψηφιακών νομάδων που απαιτούν την ύπαρξη πλούσιου φυσικού περιβάλλοντος και αρκετών δραστηριοτήτων στην εξοχή ώστε να αποκτήσουν τις εξατομικευμένες εμπειρίες που αποζητούν από τον τόπο και να συνεχίζουν τον ενεργό τρόπο ζωής που έχουν επιλέξει. Δηλαδή με την ύπαρξη του μονοπατιού E4 μπορούν να κάνουν τον περιπατητικές τους δραστηριότητες και να εξερευνήσουν αρκετές περιοχές με πλούσιο φυσιολατρικό ενδιαφέρον, ενώ παράλληλα μπορούν να εξερευνήσουν τον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσσού και να αποκτήσουν την εμπειρία για την ζωή στη μινωική Κρήτη, ή ακόμα και να περιηγηθούν στον παραδοσιακό οικισμό Λουτρό στην ΠΕ Χανίων και να απολαύσουν την αυθεντική εμπειρία της παραδοσιακής Κρήτης. Ταυτόχρονα μπορούν να επισκεφτούν τις καθαρές παραλίες των Περιφερειακών Ενοτήτων και να κάνουν τα αγαπημένα τους θαλάσσια αθλήματα μέσα στα καταγάλανα νερά της Κρήτης.

Ευκολία Μετακίνησης: Οι ψηφιακοί νομάδες χαρακτηρίζονται για την κινητικότητα τους και την άμεση σχέση τους με τα μέσα μεταφοράς. Για τις δύο Περιφερειακές Ενότητες έχουμε δύο βασικούς διεθνείς αερολιμένες ο ένας είναι στα Χανιά και ο άλλος στο Ηράκλειο, αποτελούν τη βασική πύλη εισόδου για τους ψηφιακούς νομάδες. Όμως, η σχέση του φορτίου που δέχονται σε σχέση με τις υποδομές τους είναι αρνητική ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες. Αναφορικά με το Οδικό Δίκτυο, βασικός μέρος του αποτελεί ο Βόρειος Οδικός Άξονας Κρήτης (ΒΟΑΚ) ο οποίος συνδέεται με το περιφερειακό δίκτυο το οποίο συνδέει όλους τους υπόλοιπους οικισμούς, ακόμα και τους πιο απόμακρους μεταξύ τους. Ο πρώτος διοχετεύει το συγκοινωνιακό φορτίο τους ως ένα μέρος στο δεύτερο με αποτέλεσμα οι ελλείψεις υποδομές του να μην μπορούν να ανταπεξέρχονται σε ικανό βαθμό και να έχουμε συγκοινωνιακή συμφόρηση, ατυχήματα και καθυστερήσεις στην μετακίνηση. Επίσης, μερικοί απομακρυσμένοι προορισμοί δεν έχουν την κατάλληλη συγκοινωνιακή υποδομή, καθιστώντας τους δυσπρόσιτους σε τουρίστες και κατ' επέκταση ψηφιακούς νομάδες. Επομένως τίθεται ένα ζήτημα στο χρόνο, στην ασφάλεια και στην προσβασιμότητα του οδικού δικτύου στο σύνολό του.

Υποδομές Συνδεσιμότητας: Καθώς θεωρείται πολύ βασικό, η πρόσβαση και η συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο είναι βασική προτεραιότητα για τους ψηφιακούς νομάδες. Η κάλυψη και στις δύο Περιφερειακές Ενότητες είναι σε αρκετά καλή κατάσταση και ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα όπου οι ταχύτητες είναι αρκετά υψηλές με το επίγειο δίκτυο οπτικών ινών, αλλά και με το δίκτυο 5G. Παρόλα αυτά στις δύο Περιφερειακές ενότητες και γενικά στην Κρήτη ολόκληρη, υπάρχει σαν λύση και το δορυφορικό διαδίκτυο το οποίο προσφέρουν ήδη δυο εταιρίες με πιο γνωστή την “Starlink”. Συνεπώς, ένας ψηφιακός νομάς μπορεί να εργάζεται και να κατοικεί σε όλα τα μέρη των Περιφερειακών Ενοτήτων. Με τον τρόπο αυτό

επωφελούνται αμφίδρομα ψηφιακός νομάς και λιγότερο δημοφιλείς προορισμοί, καθώς ο πρώτος θα μπορεί να επιλέξει ένα τέτοιο προορισμό ώστε να εξοικονομήσει χρήματα, και ο δεύτερος να ενισχύσει την τοπική του οικονομία. Παρόλα αυτά, το επίγειο δίκτυο θα πρέπει να βελτιωθεί περισσότερο ώστε οι δυνατότητες να είναι ακόμα περισσότερες.

Χώροι συνεργασία (Co-working spaces): Μία από τις επιθυμίες που έχουν, όπως προαναφέρθηκε, είναι οι χώροι συνεργασίας που βρίσκονται μόνο στα αστικά κέντρα των Χανίων και του Ηρακλείου. Το δίκτυο των χώρων συνεργασιών σε όλες τις υπόλοιπες περιοχές δεν υπάρχει, για το λόγο αυτό θα πρέπει να ενισχυθεί. Βέβαια, η επιλογή ενός οικισμού που βρίσκεται σε πιο προαστιακή θέση και σχετικά σε κοντινή χιλιομετρικά θέση από τα Χανιά και το Ηράκλειο δεν θα αποτελούσε πρόβλημα εφόσον και η προσφορά διαμονής και μεταφοράς ήταν καλύτερη από ότι σε αυτά αστικά κέντρα.

Κοινότητα Ψηφιακών νομάδων: Η ύπαρξη τοπικής κοινότητας ψηφιακών νομάδων στην περιοχή είναι θετικό γιατί βοηθάει να αντιμετωπιστεί το αίσθημα της αποξένωσης και της αποστροφής, ένα πρόβλημα με το οποίο έρχονται αντιμέτωπα πολλά άτομα αυτής της κοινότητας. Όμως, στις δύο Περιφερειακές Ενότητες υπάρχει επιβεβαιωμένα μόνο στα Χανιά και στο Ηράκλειο. Αυτό το γεγονός, όμως, δεν είναι απαραίτητα κακό, γιατί η συνάντηση μεταξύ των ατόμων μπορεί να είναι περιοδική και όχι καθημερινή, έτσι η προσωρινή εγκατάστασή τους να μην χρειάζεται να βρίσκονται μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα, αλλά και σε άλλους μικρότερους περιφερειακούς οικισμούς. Επομένως, είναι θετικό να μην υπάρχει κοινότητα και στις δυο περιφερειακές ενότητες στα μεγάλα αστικά τους κέντρα, όμως θα ήταν αρεστό να αρχίσουν να διαμορφώνονται και αλλού τέτοιες κοινότητες.

Κόστος Διαβίωσης: Ένα από τα πιο βασικά δεδομένα που λαμβάνουν υπόψιν τους οι ψηφιακοί νομάδες πριν αρχίσουν την έρευνα μετεγκατάστασής τους σε ένα προορισμό είναι το πάγιο κόστος που θα έχουν να αντιμετωπίσουν. Συγκριτικά με άλλους ευρωπαϊκούς αλλά και διεθνείς προορισμούς και οι δύο Περιφερειακές Ενότητες έχουν σχετικά χαμηλότερο κόστος διαβίωσης, ακόμα και την υψηλή τουριστική περίοδο, γεγονός που την καθιστά ελκυστική για αρκετούς ψηφιακούς νομάδες.

Ανάλυση SWOT	
Θετικά	Αρνητικά
<p><u>Δυνατά Σημεία</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πλούσιο Φυσιολατρικό, πολιτισμικό, πολιτιστικό και αθλητικό προϊόν. 2. Οι τιμές των καταλυμάτων διαμονής ανά ημέρα είναι σχετικά χαμηλές σε σχέση με άλλους διεθνείς προορισμούς. 3. Δυνατότητα εξυπηρέτησης λόγω πολλών καταλυμάτων. 4. Κάθε Περιφερειακή Ενότητα έχει το δικό της Διεθνή Αερολιμένα και λιμένα. 	<p><u>Αδύναμα Σημεία</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η φέρουσα ικανότητα του οδικού δικτύου είναι ήδη επιβαρυνμένη από την τοπική εξυπηρέτηση. 2. Ύπαρξη Κοινότητας ψηφιακών νομάδων μόνο στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα Χανιά και Ηράκλειο. 3. Ύπαρξη Co-working spaces μόνο στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα Χανιά και Ηράκλειο.
<p><u>Ευκαιρίες</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ενίσχυση της τουριστικής οικονομίας. 2. Ενίσχυση του εναλλακτικού τουρισμού. 3. Μείωση της εποχικότητας. 4. Προώθηση μη δημοφιλών και απομακρυσμένων οικισμών. 5. Ενίσχυση τη τοπικής οικονομίας. 7. Αντιμετώπιση του δημογραφικού. 	<p><u>Απειλές/Περιορισμοί</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Οι περιορισμένη φέρουσα ικανότητα οδικού δικτύου θα προκαλέσει δυσφορία τόσο στους ψηφιακούς νομάδες όσο και τις τοπικές κοινότητες. 2. Έλλειψη οργανωμένης ενέργειας προβολής και προώθησης των προϊόντων για ψηφιακούς νομάδες. 3. έλλειψη συντονιστικών ενεργειών για προετοιμασία οικισμών για υποδοχή ψηφιακών νομάδων. 4. Πιθανότητα εμφάνισης του φαινομένου του υπερτουρισμού κατά τη θερινή τουριστική σεζόν σε μεγάλους παραλιακούς οικισμούς (π.χ. Χανιά) 5. Κίνδυνος αύξησης κόστους διαβίωσης για τις ντόπιες κοινότητες.

2.2 Εντοπισμός των αναγκών στις δύο Περιφερειακές Ενότητες και στρατηγικές ενέργειες προσέλκυσης.

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της τουριστικής οικονομίας των Περιφερειακών Ενοτήτων Χανίων και Ηρακλείου με την στόχευση και προσέλκυση ψηφιακών νομάδων, παρατίθενται ορισμένες ενδιαφέρουσες στρατηγικές προτάσεις που παράχθηκαν από τα παραπάνω αποτελέσματα, καθώς συνεκτιμήθηκαν οι δυνατότητες των Ενοτήτων και οι απαιτήσεις των Ψηφιακών νομάδων ως προς την επιλογή προορισμού προσωρινής διαμονής.

- Βελτίωση του οδικού δικτύου, ώστε η φέροντα ικανότητά του στο σύνολο να μπορεί να είναι αντάξια των απαιτήσεων ώστε να εξυπηρετεί την τοπική κοινωνία, την οικονομία και τον τουριστικό τομέα και κατ' επέκταση τους ψηφιακούς νομάδες. Διασύνδεση και των απομακρυσμένων οικισμών για να μπορούν να γίνονται επισκέψιμοι και κατοικήσιμοι από τουρίστες και ψηφιακούς νομάδες και να ενισχυθεί η τοπική τους οικονομία.
- Βελτίωση των υποδομών συνδεσιμότητας. Αν και η κάλυψη του δικτύου είναι σε αρκετά καλό επίπεδο, η επέκτασή του και η ενίσχυση του σε όλη την επικράτεια των περιφερειακών ενοτήτων θα δώσει τη δυνατότητα να συμμετέχουν όλοι οι προορισμοί ακόμα και οι λιγότερο δημοφιλείς στη φιλοξενία των ψηφιακών νομάδων.
- Προώθηση των δραστηριοτήτων που παρέχουν οι ΠΕ Χανίων και Ηρακλείου με τέτοιο τρόπο ώστε οι ψηφιακοί νομάδες να είναι αρκετά καλά ενημερωμένοι για αυτές πριν την άφιξή τους. Αυτό θα βοηθήσει στην προσέλκυση περισσότερων μελών της ψηφιακής κοινότητας, καθώς θα έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν εξ αρχής ποιες από τις ασχολίες τους θα μπορούν να πραγματοποιήσουν και ποιες εμπειρίες θα αποκτήσουν από την επίσκεψή τους στις δύο Περιφερειακές Ενότητες.
- Σε συνεργασία με κρατικό φορέα (προτείνεται η Περιφέρεια Κρήτης), προτείνεται να πραγματοποιούνται διοργανώσεις φυσιολατρικού, πολιτιστικού και αθλητικού χαρακτήρα ειδικά για ψηφιακούς νομάδες, σε όλη την επικράτεια των Περιφερειακών Ενοτήτων. Η κίνηση αυτή θα αναδείξει το πλούτο που έχουν οι Περιφερειακές Ενότητες και στους τρεις τομείς και θα δημιουργήσει ένα ανταγωνιστικό προφίλ προορισμού για τους ψηφιακούς νομάδες. Πάνω στις ενέργειες αυτές μπορεί να είναι επίσης και εκδηλώσεις συνάθροισης ατόμων της ψηφιακής κοινότητας με τοπικό χαρακτήρα σε μικρότερους περιφερειακούς οικισμούς, ώστε να αναγνωριστούν και να αυξήσουν τόσο την επισκεψιμότητά τους και τις διαμονές τους, ενισχύοντας την τοπική οικονομία τους.
- Οι Περιφερειακές Ενότητες πρέπει να προβούν σε ενέργειες προώθησης της τοπικής οικονομίας απομακρυσμένων οικισμών από τα αστικά κέντρα, που είναι λιγότερο δημοφιλείς, αλλά παρέχουν ποιοτικές ευκαιρίες και εμπειρίες για τους ψηφιακούς νομάδες. Επομένως ενέργειες ανάδειξης τέτοιων οικισμών είναι απαραίτητες να γίνουν. Μερικές από αυτές είναι:
 - Ο κρατικός φορέας σε συνεννόηση με τον ιδιωτικό τουριστικό τομέα να προχωρήσουν σε κινήσεις προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού, που θα έχει τρεις πυλώνες ενδιαφέροντος, το φυσικό πλούτο, τον πολιτισμό και τις αθλητικές δραστηριότητες. Από αυτό βέβαια δεν θα επωφεληθούν μόνο οι απομακρυσμένοι οικισμοί αλλά θα ενισχυθεί και η οικονομία συνολικά του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας.

- Η παροχή πρακτικών διευκολύνσεων και ανέσεων στην ψηφιακή κοινότητα, όσον αφορά την εγκατάστασή τους, την παραμονή και τη μεταφορά τους σε αυτούς τους οικισμούς.
- Την Ενίσχυση των ευκαιριών και των διευκολύνσεων, ώστε να δημιουργηθούν περισσότερες τοπικές κοινότητες ψηφιακών νομάδων και σε αυτούς τους απομακρυσμένους οικισμούς.
- Προσέλκυση και υποστήριξη εταιριών ιδιωτικού τομέα να προβούν σε επιχειρηματικές ενέργειες ώστε να δημιουργήσουν σημεία συνεργασίας (co-working spaces) και να διευρυνθεί το δίκτυο τέτοιων χώρων σε όλη την επικράτεια των Περιφερειακών ενότητων.
- Δημιουργία ευκαιριακών οικονομικών πακέτων για ψηφιακούς νομάδες στους λιγότερο δημοφιλείς προορισμούς με δεινότητες μεταφοράς προς χώρους συνεργασίας και χώρους συνάντησης κοινότητας ψηφιακών νομάδων και καλύτερης συνδεσιμότητας.
- Στρατηγικές μείωσης της εποχικότητας σε τουριστικούς προορισμούς. Η εποχικότητα στα τουριστικά καταλύματα αναδεικνύεται ως ένας πρωταρχικός παράγοντας που επηρεάζει την οικονομική βιωσιμότητα πολλών τουριστικών περιοχών, κυρίως λόγω της συγκεντρωτικής κίνησης κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, η οποία ακολουθείται από περίοδο χαμηλού ενδιαφέροντος το χειμώνα. Στο πλαίσιο αντιμετώπισης αυτού του αρνητικού φαινομένου, είναι επιτακτική η ανάγκη να δημιουργηθούν στρατηγικές για την εκμετάλλευση της κοινότητας των ψηφιακών νομάδων και να προωθηθούν τρόποι προσέλκυσής τους σε αυτές τις περιοχές. Προς αυτόν τον σκοπό, η Περιφέρεια μπορεί να προβεί σε ειδικά προγράμματα που θα συμμετέχουν και ιδιωτικές τουριστικές επιχειρήσεις, ώστε να προχωρήσουν στη δημιουργία «ψηφιακά εξειδικευμένων» χώρων εντός των τουριστικών καταλυμάτων, παρέχοντας υψηλής ταχύτητας συνδέσεις διαδικτύου, ειδικά διαμορφωμένους χώρους εργασίας και σεμινάρια για την ενίσχυση ψηφιακών δεξιοτήτων. Επιπλέον, η Περιφέρεια μπορεί να συνθέσει πακέτα μακροχρόνιας διαμονής για ψηφιακούς νομάδες και σε συνεργασία πάλι των τοπικών τουριστικών επιχειρήσεων να δημιουργήσει εκπαιδευτικές προσφορές μεταφοράς, διαμονής, συνδεσιμότητας για αυτό το συγκεκριμένο κοινό. Αποτέλεσμα μετά την υλοποίηση των προαναφερθεισών στρατηγικών, η Περιφέρεια και κατ' επέκταση οι Περιφερειακές Ενότητες Χανίων και Ηρακλείου, θα έχουν τη δυνατότητα να προσελκύουν ψηφιακούς νομάδες για πιο εκτεταμένες χρονικές περιόδους, μετατρέποντας έτσι το πρόβλημα της εποχικότητας σε μια ευκαιρία, η οποία θα συνεισφέρει στη σταθερότητα της τοπικής οικονομίας σε όλη τη διάρκεια του χρόνου, χωρίς να υπάρχει χάσμα μεταξύ καλοκαιρινής και χειμερινής περιόδου.

Συνοψίζοντας, η ταχεία εξέλιξη της ψηφιακής εποχής έχει δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για την τουριστική βιομηχανία, ειδικά σε περιοχές όπως οι Περιφερειακές Ενότητες Χανίων και Ηρακλείου. Είναι προφανές ότι η ενίσχυση του τουριστικού τομέα με έμφαση στην προσέλκυση ψηφιακών νομάδων αποτελεί μια στρατηγική με σημαντικές προοπτικές. Η βελτίωση των υποδομών, η προώθηση των πολιτιστικών και φυσιολατρικών δραστηριοτήτων, καθώς και η συνεργασία με κρατικούς φορείς για τη διοργάνωση εκδηλώσεων, συμβάλλουν στην κατασκευή ενός ανταγωνιστικού περιβάλλοντος για την ψηφιακή κοινότητα. Οι ίδιες οι Περιφερειακές Ενότητες πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην ανάδειξη απομακρυσμένων οικισμών, εντατικοποιώντας ενέργειες για την προώθηση του εναλλακτικού τουρισμού και τη δημιουργία ευκαιριακών οικονομικών πακέτων. Τα co-working spaces αποτελούν, επίσης, σημαντικό μέρος της στρατηγικής, υποστηρίζοντας την ψηφιακή κοινότητα σε καθημερινή βάση. Ένα από τα μεγαλύτερα οφέλη αυτής της προσέγγισης είναι η δυνατότητα μείωσης της εποχικότητας στον τουρισμό. Οι καινοτόμες αυτές πρακτικές προσφέρουν στις Περιφερειακές Ενότητες Χανίων και Ηρακλείου την ευκαιρία να γίνουν προορισμοί 365

ημερών τον χρόνο, αποκομμένοι από τα παραδοσιακά πρότυπα της εποχικής εξάρτησης. Εν τέλει, αυτή η συνειδητή προσπάθεια αναδεικνύει πώς η τεχνολογία και η παγκοσμιοποίηση μπορούν να λειτουργήσουν ως καταλύτες για μια βιώσιμη και ανθρωποκεντρική ανάπτυξη του τουρισμού.

2.3 Προσαρμογή των φίλτρων εφαρμογής με βάση τις παροχές και τη στρατηγική στους νομούς.

Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας του δεύτερου κεφαλαίου, θα πρέπει να γίνει μια αναδιαμόρφωση των ερωτήσεων που θα βοηθήσουν και πρέπει να απαντηθούν από το αποτέλεσμα του τρίτου κεφαλαίου. Οι ερωτήσεις που θα συνταχθούν θα λάβουν υπόψιν τους τα αποτελέσματα των δύο παραπάνω κεφαλαίων και θα οφείλουν συνδυαστικά πάντα να εξυπηρετούν τις ανάγκες της ψηφιακής ενότητας, αλλά ταυτόχρονα να αναδεικνύουν και την προσφορά των αγαθών των δύο Περιφερειακών ενότητων. Επομένως παρακάτω συντάχθηκαν οι εξής ερωτήσεις:

- Ποιο είναι το κόστος που θέλει να διαθέσει ο ψηφιακός νομάς στη διαμονή του;
- Τι δραστηριότητες προτιμάει με βάσει τους τρεις πυλώνες δραστηριοτήτων;
- Πόσο σημαντικό για αυτόν είναι η ύπαρξη χώρων συνεργασίας (co-working spaces) και αν τον αφορά η εγγύτητα της περιοχής διαμονής του προς αυτά;
- Πόσο καλή θέλει να είναι η συνδεσιμότητά του και αν αυτό επηρεάζει τη διαμονή του;
- Πόσο σημαντικό είναι για αυτόν η ύπαρξη κοινότητας ψηφιακών νομάδων και αν τον αφορά η εγγύτητα της περιοχής διαμονής του προς αυτά.
- Πόσο σημαντικό είναι η εύκολη μεταφορά από το χώρο διαμονής του σε άλλους προορισμούς, εντός των Περιφερειακών Ενοτήτων και αν τον αφορά η εγγύτητα τις περιοχής διαμονής προς διεθνείς αερολιμένες και λιμάνια;

Κεφάλαιο 3: Μελέτη περίπτωσης μετοίκησης στον οικισμό Επάνω Αρχανών

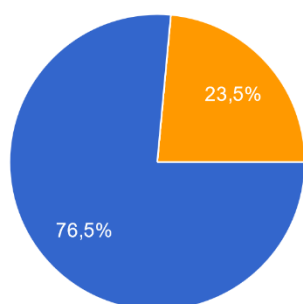
1. Μόνιμη Μετοίκηση στην Κρήτη Ανάλυση Αποτελέσματος Ερωτηματολογίου.

Αναλύοντας το αποτέλεσμα που έφερε το ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε στα πλαίσια της διπλωματικής, στο τέλος των ερωτήσεων δόθηκε ως τελευταία πόσο καλή ιδέα θα ήταν να μετοικήσουν μόνιμα σε μια περιοχή της Κρήτης. Το αποτέλεσμα έδειξε θετική διάθεση όπως φαίνεται παρακάτω:

Ερώτηση σχετικά με την πιθανότητα μόνιμης μετοίκησης σε μια Περιφερειακή Ενότητα της Κρήτης.

What do you think about the idea of relocating to a region in Crete?

17 απαντήσεις

● Good idea
● Bad idea
● Don't know

Αποτελέσματα:

- 76,5%: Καλή ιδέα
- 23,5%: Δεν ξέρω
- 0,0%: Κακή ιδέα

Συνεπώς, τα θετικά αποτελέσματα θα επιτρέψουν στην έρευνα να προχωρήσει στη μελέτη μιας περίπτωσης μόνιμης μετοίκησης σε έναν οικισμό της Κρήτης, ο οποίος θα αντιπροσωπεύει επάξια τον πολιτισμό της τον φυσικό της πλούτο.

2. Περίπτωση Μόνιμης μετοίκησης στον Οικισμό Επάνω Αρχάνες

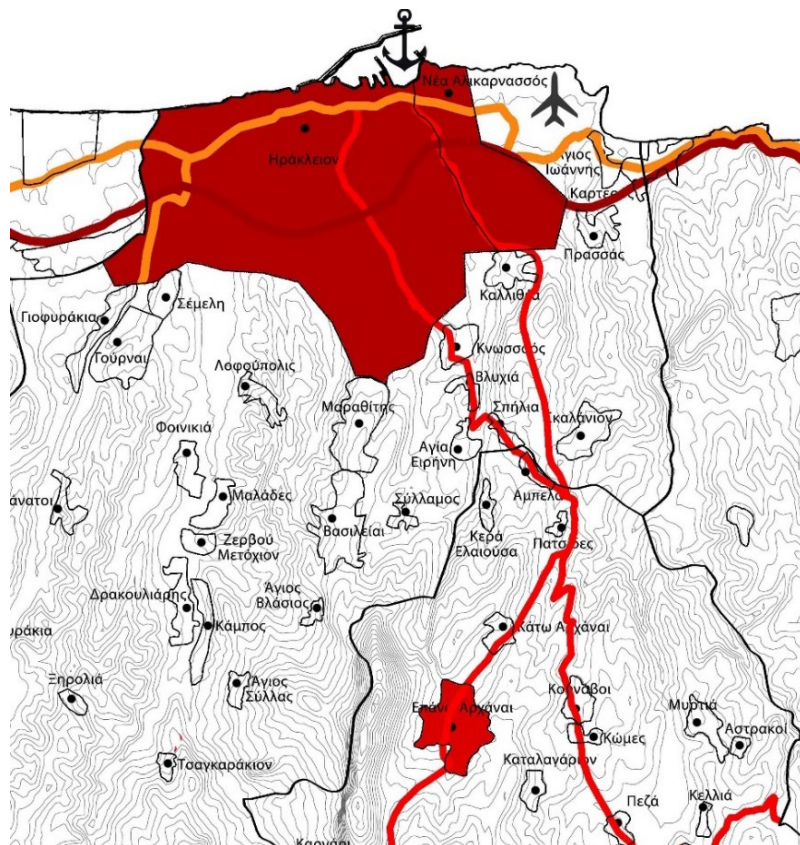
Πηγή: Δήμος Αρχανών – Αστερουσίων, Φωτογραφία του οικισμού Επάνω Αρχανών από τη δυτική πλευρά.

Για την εξέταση της μόνιμης μετοίκησης επιλέχθηκε ο οικισμός Επάνω Αρχάνες. Η επιλογή αυτού του οικισμού έγινε για το λόγο ότι από τη swot ανάλυση προκύπτει και ο κίνδυνος του υπερτουρισμού σε ορισμένες περιοχές, δηλαδή στα βόρεια παράλια που είναι ήδη τουριστικά ανεπτυγμένα και στα μεγάλα αστικά κέντρα. Συνεπώς, επιλέχθηκε η κωμόπολη των Επάνω Αρχανών

που βρίσκεται στην ενδοχώρα, έχει αρκετό φυσιολατρικό, πολιτιστικό, πολιτισμικό και αθλητικό πλούτο που αφορούν τους Ψηφιακούς νομάδες, βρίσκεται στην ενδοχώρα, αλλά σε κοντινή απόσταση από το μεγάλο αστικό κέντρο του Ηρακλείου και το αεροδρόμιό του. Αυτοί είναι οι λόγοι για τους οποίους θα ξεκινήσει η έρευνα μετοίκησης στον οικισμό αυτό.

3. Περιγραφή του εξεταζόμενου οικισμού.

Ξεκινώντας από τη γεωγραφική τοποθεσία, ο οικισμός αυτός βρίσκεται μόλις 15,70 χλμ. μακριά νοτιοανατολικά από το μεγάλο αστικό κέντρο του Ηρακλείου και 15,40 χλμ. από τον Διεθνή Κρατικό Αερολιμένα «Νίκος Καζαντζάκης». Δυτικά του βρίσκεται το ιερό όρος του Γιούχτα με ύψος 811μ., ενώ γύρω από την έκτασή του βρίσκονται αρκετές λοφώδεις εξάρσεις που παλαιότερα πήγαζαν πολλές πηγές. Ο οικισμός βρίσκεται στη βορειοανατολική άκρη μιας κοιλάδας με πολλές φυτείες αμπελώνων που παράγουν τοπικής ποιότητας επιτραπέζιο σταφύλι *ραζακί*.

στη βόρεια πλευρά της κοιλάδας συνεχίζει ένα γραφικά φαράγγι το Παραδείσι. (Στεργίου Γ. Σπανάκης, Πόλεις και Χωριά της Κρήτης στο Πέρασμα των Αιώνων Τ. Α'). Παρατηρείται αρκετή βλάστηση στην περιοχή και κύρια καλλιέργεια είναι οι αμπελώνες και ελαιόφυτα. Αποτελεί την έδρα της δημοτικής ενότητας Αρχανών του Δήμου Αρχανών – Αστερουσίων που βρίσκεται στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου Κρήτης και αποτελούσε παλαιότερα κωμόπολη της ιστορικής επαρχίας Τεμένους το νομού ηρακλείου. Ξεχωρίζει με τον οικισμό των Κάτω Αρχανών κατά 1 χλμ. νοτιότερα.

Αναφορικά με τα **δημογραφικά στοιχεία** του οικισμού το 2011 στην απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ υπήρχαν 3969 καταγεγραμμένοι μόνιμοι κάτοικοι και σαν κοινότητα (Επάνω Αρχάνες, Βαθύπετρο, Καρνάρι) 3996. Στην απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ το 2021 για την κοινότητα των Επάνω Αρχανών δηλώθηκαν 3901 μόνιμοι κάτοικοι. Πιθανή εξήγηση της μείωσης είναι το γενικό δημογραφικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, καθώς υπάρχουν εκροές προς το εξωτερικό ή κάτοικοι της περιοχής μετακόμισαν στα μεγάλα αστικά κέντρα ή σε οικισμούς που το τουριστικό φαινόμενο είναι πιο έντονο και υπάρχουν περισσότερες θέσεις εργασίας. Παρόλα αυτά η μείωση του πληθυσμού της περιοχή αν και είναι μικρή σχετικά με άλλες κοινότητες περίπου 2,3% δεν παύει να αποστέλλει ένα ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί από την πολιτεία.

Ο οικισμός έχει ανακηρυχθεί από το ΥΠΕΧΩΔΕ ως παραδοσιακός οικισμός. Η ιστορία του οικισμού και της γύρω περιοχής ξεκινάει από τη Νεολιθική εποχή (ευρήματα κατοίκησης στα σπήλαια του Γιούχτα) και φτάνει μέχρι τη Νεότερη Ιστορία, έχοντας σημαντικές αναφορές στη Μινωική, Ρωμαϊκή, Ενετική περίοδο και στη Τουρκοκρατία με πολλά ευρήματα και καταγραφές.

Συγκεκριμένα ξεκινώντας από τα αρχαία χρόνια, στην τοποθεσία που βρίσκεται σήμερα ο οικισμός των Επάνω Αρχανών, υπάρχουν ευρήματα ενός σπουδαίου αρχαίου οικισμού που τοποθετείται στην **Προανακτορική** μέχρι την **Νεοανακτορική** περίοδο 2500-1400 π.Χ. τα ερείπια αυτού βρίσκονται κάτω από τα σημερινά κτίρια. Μέσα στο κέντρο του σημερινού οικισμού έχει γίνει ανακάλυψη από ανασκαφή Μινωικό ανάκτορο. Επιπρόσθετα 1χλμ. βορειοδυτικά υπάρχει στην περιοχή Φουρνί το νεκροταφείο της αρχαίας πόλης, ενώ στην περιοχή Βαθύπετρο 3χλμ. νότια της κωμόπολης έχει ανασκαφτεί το μινωικό σταφυλοπιεστήριο, ελαιοπιεστήριο και ο κεραμικός κλίβανος. Σε όλο τον οικισμό και στις γύρω περιοχές υπάρχει μεγάλη πληθώρα ευρημάτων. Αυτό οδήγησε πολλούς ειδικούς να ονομάσουν τις Αρχάνες ως τις «Βερσαλίες της Κνωσού. (Ε. Σαπουνά – Ι. Σακελλαράκη, «Ανασκαφή εις Αρχάνες». Το έργο της Αρχαιολογικής Εταιρίας 1982 και 1983.). Η ονομασία του οικισμού Επάνω Αρχάνες συναντάται αργότερα στην αρχαιότητα σε επιγραφή του **5^{ου} αι π.Χ.** στην αγορά του Άργους, ως **Αχάρνα**. Η σημασιολογία της λέξης παραπέμπει σε στοιχεία που έχουν να κάνουν με το νερό, πράγμα που το επιβεβαιώνει η περιοχή, καθώς υπάρχουν αρκετές πηγές. Αναφορικά με την επιγραφή δηλώνεται μια εμπορική συμφωνία μεταξύ των πόλεων Κνωσού Τυλίσου και του Άργους. Επίσης αναφέρει ότι οι Κρητικοί υπογράφουν από την πλευρά τους το εξής: «*Τον άρχον το Τέμενος έχει τόν Αχάρνα*». Από ευρήματα έχει διαπιστωθεί η ελληνική προέλευση του τοπωνύμιου και είναι αρχαιολογικά τεκμηριωμένο. (Ε. Σαπουνά – Ι. Σακελλαράκη, «Ανασκαφή εις Αρχάνες». Το έργο της Αρχαιολογικής Εταιρίας 1982 και 1983.).

Προχωρώντας στην **Ρωμαϊκή εποχή**, η Κρήτη περνάει στα χέρια του ρωμαϊκού ζυγού και αποτελεί πλέον το 67 π.Χ. ρωμαϊκή επαρχία. (*Colonia Iulia Nobilis Cnossous*). Ο οικισμός των Αρχανών καθώς από τα παλαιότερα χρόνια ήταν σημαντικός, επηρεάστηκε και αυτός από τις εξελίξεις της ευρύτερης περιοχής της Κρήτης. Όντας πολύ εύφορη περιοχή, συνέχισε η αγροτική ανάπτυξη με καλλιέργεια σταφυλιού και παραγωγή κρασιού το οποίο διεξαγόταν σε όλη τη Μεσόγειο. Απόδειξη της ευημερίας και

Πηγή: Αρχείο Άγγελου Χανιώτη, Καθηγητής Αρχαία Ιστορίας, Σχολή Ιστορικών Μελετών του Ινστιτούτου Προηγμένων Μελετών στο Πρίνστον. **Πορτρέτο κοριτσιού με πεπνονευδία κόμμωση εποχής Τραϊανού, από τη θέση Τζαμί**

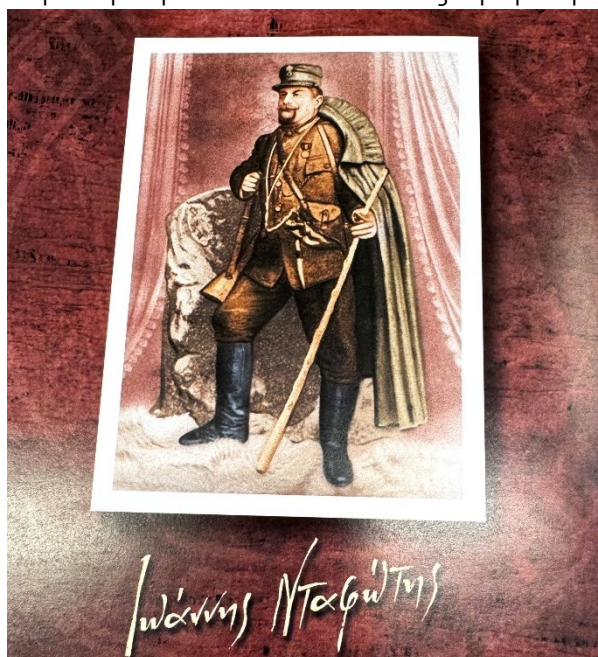
της εξέλιξη της περιοχής αποτελεί και το εύρημα του πορτρέτου κοριτσιού που βρέθηκε στη συνοικία Αγίου Νικολάου. Σύμφωνα με εκτιμήσεις χρονολογείται στην εποχή του Τραϊανού (98 -117μ.Χ.). (Άγγελος Χανιώτης, Καθηγητής Αρχαία Ιστορίας, Σχολή Ιστορικών Μελετών του Ινστιτούτου Προηγμένων Μελετών στο Πρίνστον).

Συνεχίζοντας την ιστορική αναζήτηση της περιοχής του οικισμού των Επάνω Αρχανών κατά την περίοδο της **Ενετοκρατίας**, η παλαιότερη αναφορά του εντοπίζεται σε συμβόλαιο του συμβολαιογράφου του Χάνδακα Pietro Scardon το 1271, ως Panno Archani και Panno Archanne (Ant. Lombardo, Documenti della colonia veneziana di Creta, Torino 1942, σ. 120,162). Άλλο ένα συμβόλαιο το 1280 δίνει μονολεκτικά την ονομασία Arannoarchano, από τον συμβολαιογράφο του Χάντακα Leonar Marcello (Chiaudano – Lombardo, Fonti per la storia di Venezia, σ. 72). Το 1391 εκδίδεται γραπτή άδεια στον καλόγερο Ιωνά Πάγκαλο,

κάτοικο Arano Archanes να μεταβεί στην Πελοπόννησο για να χειροτονηθεί ιερέας, καθώς την περίοδο της Ενετοκρατίας δεν υπήρχαν ορθόδοξοι αρχιερείς στην Κρήτη, παραμόνο οι Πρωτόπαπες. (El. Santschi, Regestes des arrets civils etc. σ.313). Το 1577 ο οικισμός αναφέρεται ως τμήμα της επαρχίας Τεμένους από τον Fr. Barozzi με την ονομασία Arganes Arano και Arganes Abramoghori. Στην απογραφή του 1583 από τον Καστροφύλακα επίσης έχουμε αναφορά του ονόματος Arcanes Petrea με 151 κατοίκους και Arcanes Abramocori με 361 κατοίκους (Μνημεία της Κρητικής Ιστορίας, V , σελ. 117). Οι ίδιες ονομασίες παρατηρούνται και στην απογραφή του 1630. Πιθανών κατά την Ενετοκρατία οι Επάνω Αράχνες να ήταν δύο ξεχωριστοί οικισμοί.

Το 1669 έπειτα από την προδοσία του Ενετού Στρατιωτικού Μηχανικού Andrea Barozzi το Μεγάλο Κάστρο του Χάνδακα μετά από 23 πολιορκίας περνάει στην κυριαρχία των **Τούρκων**. Οι Επάνω Αρχάνες παραχωρούνται με αυτοκρατορικό μπεράτι στον Barozzi ως τιμάριο για την προδοσία του. (Ν. Σταυρινίδη, Ανδρέα Μπαρότσης, ο προδότης του Μεγάλου Κάστρου, «Κρητικά Χρονικά», Α', σελ. 56,57). Το 1671 πραγματοποιούν απογραφή και αναφέρουν τον οικισμό ως Arhanes Arano με 53 χαράτσια (Ν. Σταυρινίδη, Μεταφράσεις Β', σελ. 128). Κατά την περίοδο της **Τουρκοκρατίας** οι Αρχάνες απασχολούσαν αρκετά τους κατακτητές και αποτελούσαν συχνά στόχο, καθώς χρησιμοποιούνταν ως στρατόπεδο και προμαχώνας χριστιανών των Χριστιανών. (Στεργίου Γ. Σπανάκης, Πόλεις και χωριά της Κρήτης στο Πέρασμα των Αιώνων, Τ. Α' σελ. 151). Σημαντική αναφορά για τον οικισμό έχουμε το 1897 με την τελευταία Κρητική Επανάσταση όπου η Πρώτη Επαναστατική Συνέλευση μεταφέρθηκε από τους Αρμένους Αποκορώνου στις Αρχάνες.

Εκείνη την εποχή ο Ιωάννης Νταφώτης, αρχηγός του Τάγματος Επίλεκτων Κρητών οχύρωσε την περιοχή που μαζί με τους Μαλεβιζιώτες έσωσε τις Αρχάνες από την καταστροφή και συνέβαλε στη συντριβή του Τούρκικου ζυγού. Εδώ αναφέρεται ότι ο οικισμός των Επάνω Αρχανών αποτελούσε ισχυρό οχυρό κατά των Τούρκων ειδικά χάρις την ιδιαίτερη γεωμορφολογία του καθώς περιβάλλεται από λόφους και βουνά και υπάρχουν λίγα περάσματα όδευσης προς αυτόν. (Δήμος Αρχανών, Αρχάνες 1897, Πρακτικά Επιστημονικού Συμποσίου, Αύγουστος 1997, σελ. 272, 273). Την περίοδο αυτή στον οικισμό δεν είχε οριστεί ονοματολογία στους δρόμους. Ο τόπος κατοικίας κάθε κατοίκου οριζόταν από το όνομα της γειτονίας του. Έτσι οι Επάνω Αρχάνες χωρίζονταν σε οκτώ (8) συνοικίες : Μεσοχωριά, Σταυρωμένος, Κουτσουνάρι, Μετόχι, Μανήλι, Τρούλλος, Βορεινά και Πεζούλια.

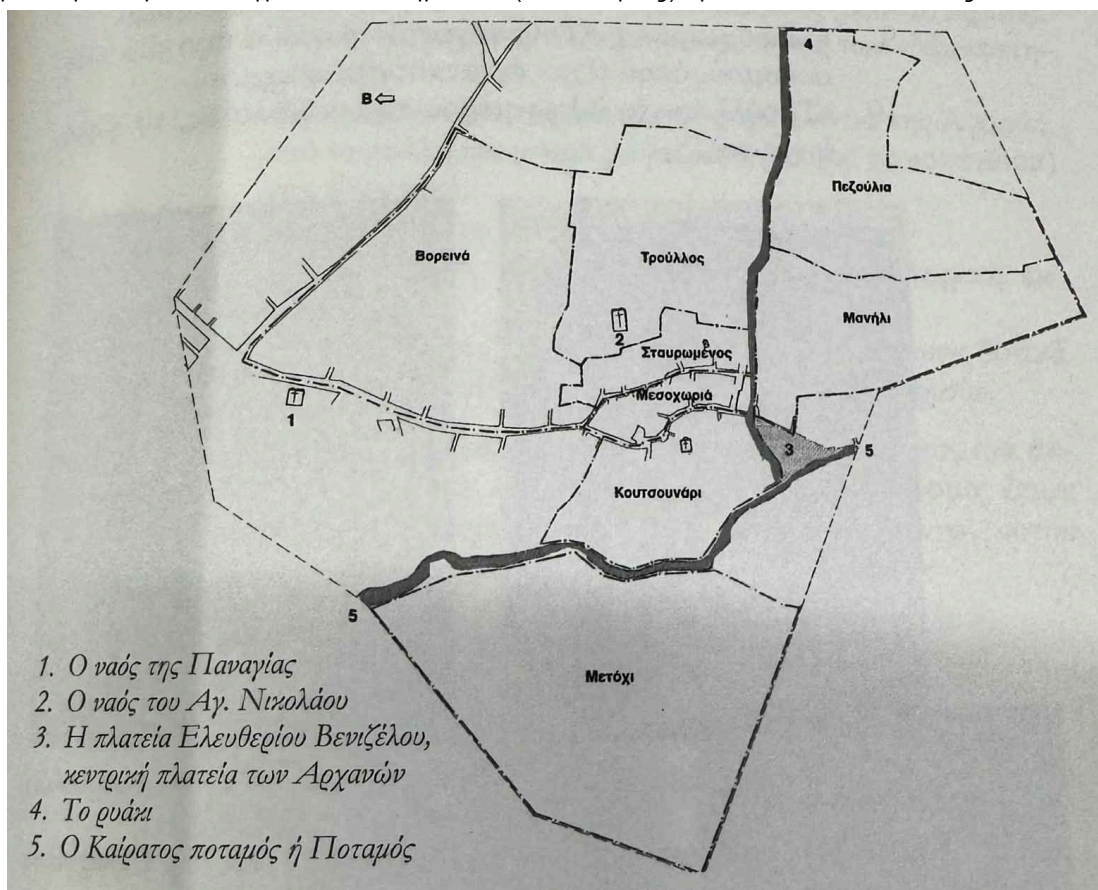

Πηγή: «Ιστορικό Λεύκωμα», Αρχάνες 1987. **Ιωάννης Νταφώτης** Διοικητής του Τάγματος των Επίλεκτων Κρητών στις Αρχάνες 1897.

Το κέντρο της κωμόπολης τη διασχίζει ο χείμαρρος Καίρατος ποταμός ή Ποταμός, που παλαιότερα είχε πολλά και συνεχόμενα νερά.

Μετά την κήρυξη της **Κρητικής Ανεξαρτησίας** (1898-1906), οι Επάνω Αρχάνες γνωρίζουν μεγάλη και γρήγορη ανάπτυξη. Το 1900 γίνεται απογραφή και δημιουργείται Δημοτολόγιο, καταγράφονται 2573 κάτοικοι. Από 1/3/1900 δηλώνεται από τη Δ/ση Ταχυδρομείων, η έναρξη λειτουργίας ταχυδρομικού γραφείου στις Αρχάνες. (Χρ. Τζομπανάκη, «Οι Αρχάνες στον 20^ο Αιώνα, Όψεις και Απόψεις», Μορφωτικός Σύλλογος Αρχανών, Αρχάνες 2008, σελ.197-199).

Έπειτα από την προσάρτηση της Κρήτης στο **Ελληνικό Κράτος** οι Αρχάνες το 1920 γίνονται έδρα ομώνυμου «αγροτικού δήμου» (κοινότητας) με 2580 κατοίκους. Η έκταση που

Πηγή: Ν. Χριστίδης, «Ψηφίδες Αρχανιώτικης Ιστορίας», 2011, σελ. 87. Χάρτης οικισμού κατά τον 19^ο – 20^ο αιώνα.

καταλαμβάνει πλέον ο οικισμός σε σχέση με τα τέλη της Τουρκοκρατίας είναι αρκετά μεγαλύτερη. Επεκτάθηκε προς όλες τις κατευθύνσεις κυρίως μετά την μετοίκηση των προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής. Το 1928 γίνεται έδρα κοινότητας με 3160 κατοίκους. Το 1940 έχουμε αναφορά ως Επάνω Αρχάναι με 3317 κατοίκους. Για τις επόμενες απογραφές του 1951, 1961 και 1971 έχουμε αντίστοιχα 3539 , 3907 και 3523 κατοίκους αντίστοιχα. Η συνεχής αύξηση δείχνει την ευημερία και την ανάπτυξη της περιοχής. (Στεργίου Γ. Σπανάκης, Πόλεις και χωριά της Κρήτης στο Πέρασμα των Αιώνων, Τ. Α' σελ. 151).

Από τις παραπάνω ιστορικές καταγραφές της ύπαρξης του οικισμού των Επάνω Αρχανών, είναι βέβαιη η μεγάλη ιστορική κληρονομία που έχει αποκτήσει ο τόπος αυτός μέσα σε τόσο μεγάλο βάθος χρόνου. Οι τόσες πολλές φυλετικές ανανεώσεις και επιρροές διαφορετικών πολιτισμών ανά τους αιώνες έχουν αφήσει το στίγμα τους στην περιοχή και έχουν δημιουργήσει ένα εξαιρετικό και μοναδικό πολιτιστικό χαρακτήρα στον οικισμό.

Η **Αρχιτεκτονική** των Επάνω Αρχανών είναι ένα αρμονικό μίγμα της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής της Κρήτης και του νεοκλασικισμού, ενσωματώνοντας επίσης στοιχεία μοντέρνων στοιχείων. Η ιστορική εξέλιξη των κτιρίων μέχρι τη σύγχρονης εποχή έχουν δεχθεί επιρροές από τις περισσότερες περιόδους στις οποίες έχει βρεθεί ο οικισμός.

Το 1864 στην περιοδεία του στην Κρήτη ο Lear Edward πέρασε και από τις Αρχάνες και σχεδίασε τον οικισμό μαζί με την κοιλάδα της περιοχής και την ανατολική πλευρά του Γιούχτα. Από το σχέδιό του παίρνουμε πληροφορίες σχετικά με τον σχεδιασμό των κτηρίων εκείνης της εποχής. Στα ανατολικά του οικισμού διακρίνονται απλά, μονώροφα, σε σχήμα κύβου κτίρια έχοντας επίπεδα δώματα. Τρία μόνο έχουν κτιστεί με κεκλιμένη κεραμοσκεπή και ξεπερνάνε το ύψος ενός ορόφου. Σε αυτό το σημείο βρίσκεται ο ναός του Αγίου Νικολάου. Στο δυτικό μέρος, η πυκνότητα δόμησης είναι χαμηλότερη με αρκετά αδόμητα τεμάχια γης. Στην ανατολική πλευρά του Γιούχτα σε αυτό το σχέδιο απεικονίζεται το «Κονάκι του Μουσταφά Πασά» ή «Διοικητήριο». Πρόκειται για τη μόνη απεικόνιση του κτίσματος αυτού, ένα κτίσμα που είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την ιστορική εξέλιξη του οικισμού, αλλά έπαψε να υπάρχει στα τέλη του 19^{ου} αιώνα.

Το 1897 ο Victor Berard στο βιβλίο του «Κρητικές υποθέσεις» κάνει περιγραφή της κατάστασης του οικισμού την εποχή εκείνη. Οι καλοστρωμένοι δρόμοι, τα άσπρα σπίτια, τα ωραία ιδρύματα, οι προσόψεις των δημόσιων κτιρίων, του σχολείου, της εκκλησίας, του νοσοκομείου, δεδομένα που αποδεικνύουν από μακριά το χριστιανικό στοιχείο. (Berard Victor, «Κρητικές Υποθέσεις οδοιπορικό 1897», Εκδόσεις Τροχαλία, Αθήνα 1994, σελ. 283,286). Ο οικισμός όπως προαναφέρθηκε τότε χωριζόταν σε οκτώ συνοικίες. Τα κτίρια ήταν όπως το 1864, κυβοειδή σχηματισμό με παραλληλεπίπεδους όγκους και επίπεδα δώματα. Αυτό είναι και η κύρια μορφολογία των κτιρίων στην Κρήτη από τη μινωική εποχή μέχρι το τέλος του 19^{ου} αι. Εξαιρούνται εκκλησίες, τζαμιά, δημόσια κτίρια. (Χρ. Τζομπανάκη, «Νεοκλασικές επιδράσεις στον οικισμό των Άνω Αρχανών Ζ' Διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο», τόμος Γ2, σελ. 587, Ρέθυμνο 1995).

Στο πρώτο μισό του 20^{ου} αι. οι Αρχάνες αρχίζουν να αναπτύσσονται με γοργούς ρυθμούς. Ταυτόχρονα αλλάζουν σε σημαντικό βαθμό τη μορφολογία τους. Τότε υιοθετείται μια αρχιτεκτονική με αποδεδειγμένες και έντονες μορφολογικές επιρροές από τον ύστερο νεοκλασικισμό και τον εκλεκτικισμό. Έτσι ο οικισμός επεκτείνεται και ταυτόχρονα αλλάζει τη μορφή των κτιρίων του και αποκτά νέα όψη. Η γρήγορη αυτή οικοδομική ανάπτυξη οφείλεται στην ανάπτυξη στον οικισμό μιας ιδιόμορφης ημιαστικής τάξης, με οικονομικές δραστηριότητες καθαρά αστικές, που εντυπωσιάζουν τον Ιωάννη Κονδυλάκη όταν τον επισκέπτεται το Μάρτιο του 1919, «στη φαντασία μου ήταν πάντα το Κάστρο (Ηράκλειο) ως το Παρίσι, οι δε Αρχάνες ως οι Βερσαλλίες». (Κονδυλάκης Ιωάννης, Χρονογράφημα στην «Νέα Εφημερίδα», Ηράκλειο 28-29 Μαρτίου 1919). Αξιοσημείωτα κτίρια της εποχής εκείνης είναι το Νέο σχολείο Αρχανών και η κατοικία του ζεύγους Λυδάκη.

Το νέο σχολείο είναι από τα πρώτα μεγάλα κτηριακά έργα που έγιναν στον τότε νομό.

Πρόσοψη «Νέο σχολείο Αρχανών»

Βρίσκεται στη θέση «Πατητήρια» και κύριος του έργου ήταν αρχικά η εκκλησία των Αρχανών. Η οικοδόμησή του ξεκίνησε το 1901 όμως λόγω της δυσκολίας κατασκευής και του όγκου του υπήρχαν οικονομικές δυσχέρειες και ολοκληρώθηκε τελικά το 1919. Αποτελεί εξαιρετικό δείγμα του όψιμου κλασικισμού της Κρήτης. Βασικό οικοδομικό στοιχείο του είναι η πέτρα. Έχει δύο ορόφους με υπόγειο και

στεγάζεται στην περισσότερή του έκταση με ξύλινη κεραμοσκεπή. Το υπόγειο και το Ισόγειο έχουν κατοψικά σχήμα «Π», ενώ ο δεύτερος όροφος αναπτύσσεται μόνο στο μεσαίο τμήμα του ισογείου. Η κύρια όψη (η ανατολική) είναι αρκετά προσεγμένη. Η σύνθεσή του στο σύνολό της είναι οργανωμένη με αυστηρή γεωμετρία. Τα ανοίγματά του σε όλες τις όψεις είναι υψίκορμα με τόξο στην κορυφή. Επίσης οι ψευδοπαραστάδες κάνουν την επανάληψή τους σε όλες τις όψεις. Το εσωτερικό είναι λιτό με άνετους χώρους και ξύλινη σκάλα στον όροφο, δεν έχει ζωγραφικό διάκοσμο.

Βόρεια Όψη «Νέο Σχολείο Αρχανών»

Την ίδια περίοδο, 1900-1902 γίνεται η ανοικοδόμηση του κτιρίου γνωστό με την ονομασία «Οικία Γιαννίκου και Αννίκας Λυδάκη», κατασκευασμένο από τον Ιωάννη Χή Γεωργίου Λυδάκη. Η χρήση του κτηρίου έως το 1906 είναι κατοικία για το ζεύγος Λυδάκη. Αμέσως μετά έρχεται τμήμα Εγγλέζων στρατιωτών και το μετατρέπουν για ένα χρόνο σε στρατώνα – Διοικητήριο. Τα επομένα χρόνια χρησιμοποιείται πάλι ως οικία μέχρι το 1941, που τότε το κατέλαβαν οι Γερμανοί και το είχαν ως φρουραρχείο μέχρι το 1945. Το κτίριο είναι λιθόκτιστο με φέροντα οργανισμό την ίδια τη λιθοδομή, ενώ η στέγη είναι κεραμοσκεπή. Τα ανώφλια των

Πηγή: Ν. Χριστίδης, «Ψηφίδες Αρχανιώτικης Ιστορίας», 2011, σελ. 121. Το αρχοντικό του Ιω. Χ' Γ. Λυδάκη.

θυρών και των παραθύρων είναι δύο τύπων, είτε μονοκόμματα είτε με αψιδωτά σε σχήμα χαμηλωμένου τόξου. Στο εσωτερικό όλοι οι διαχωριστικοί τοίχοι είναι από μπαγδατί.

Ενώ νέα τα κτίρια των ευκατάστατων Αρχανιωτών κατασκευάζονταν εκείνη την εποχή σύμφωνα με τα πρότυπα της παραπάνω οικίας του διόροφου «Μεγάρου», τα περισσότερα είναι μονόροφα και χαρακτηρίζονται από τη λιτότητά τους και την ισορροπία. Όλα είναι λιθόκτιστα με επιμελμένη δόμηση και καθάρους όγκους και έχουν τετράριχτη γύλινη στέγη. Διέπονται από αυστηρούς άξονες συμμετρίας στις προσόψεις τους εκφράζοντας τον νεοκλασικισμό, σήμα κατατεθέν τότε της ελληνικότητας και της κοινωνικής καταξίωσης. Βασικό επίσης στοιχείο των κατοικιών στις Επάνω Αρχάνες είναι οι προστατευμένες αυλές που εξυπηρετούσαν την ανάγκη για ιδιωτικότητα στις οικίες των πολιτών του οικισμού. Έτσι το στοιχείο αυτό κατέληξε να διαμορφώσει τις κατόψεις σε σχήμα «Γ» και η αυλή να αναπτύσσεται ανάμεσα στις δύο πτέρυγες του κτιρίου. Οι όψεις των κτιρίων φέρουν τελικό επίχρισμα και οι γωνίες τονίζονται με λαξευτούς γωνιόλιθους από ντόπιο πωρόλιθο. Φέρουν στοιχεία του νεοκλασικισμού, του εκλεκτικισμού και της αναγέννησης, η τελική επιφάνεια χρωματίζεται στις αποχρώσεις της ώχρας ή του ζεστού κεραμιδι. Η ύπαρξη εξωστών είναι περιορισμένη, οργανώνονται σε συγκεκριμένο και μικρό χώρο με ενδιαφέρουσες προστατευτικές σιδεριές. Όλα αυτά τα μορφολογικά χαρακτηριστικά παραπέμπουν στην επιρροή της ιταλικής αναγέννησης. (Χρ. Τζομπανάκη, Μορφωτικός Σύλλογος Αρχανών, « Οι Αρχάνες στον 20° Αιώνα, Όψεις και Απόψεις», Αρχάνες Σεπτέμβριος 2008, σελ 194 – 201).

Γενικά σήμερα έπειτα από προσπάθειες δημόσιων φορέων, της Αρχαιολογίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης ο οικισμός των Επάνω Αρχανών έχει διατηρήσει σε μεγάλο βαθμό αυτή τη μορφολογία των κτιρίων και αποτελεί πλέον ένα παραδοσιακό οικισμό με μεγάλη ιστορία και ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική.

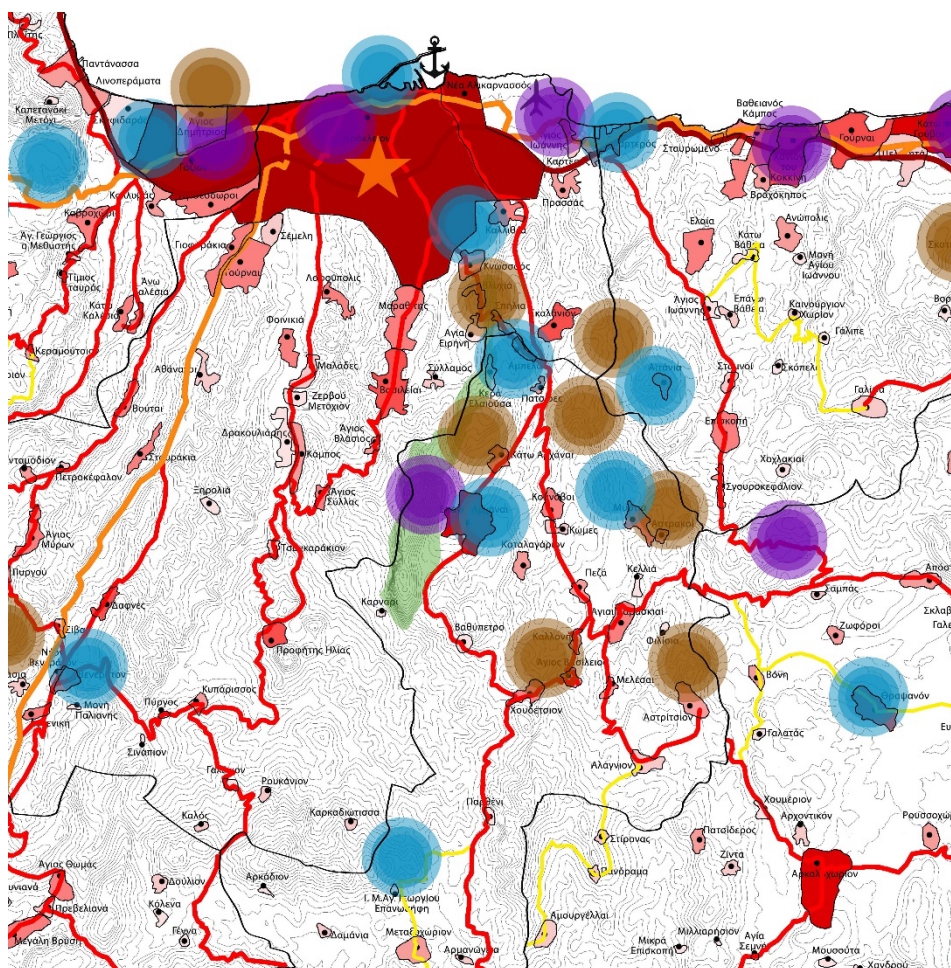
Συνεχίζοντας την περιγραφή του οικισμού θα δοθούν στοιχεία για την **οικονομική κατάσταση** που επικρατεί στις Επάνω Αρχάνες και την ευρύτερη περιοχή του Δήμου Αρχανών Αστερουσίων. Σύμφωνα με τις δηλώσεις του δήμου από έρευνά του η κύρια απασχόληση των κατοίκων είναι στον **πρωτογενή τομέα**, με κύρια ασχολία στην γεωργία και την κτηνοτροφία. Με τη συμβολή των καλλιεργητών του «ΠΕΛΙΤΙ» (μη κερδοσκοπική εταιρία διατήρησης ντόπιων ποικιλιών καλλιέργειας) (www.peliti.gr) από το 2011 έχουν γίνει πολλές προσπάθειες διατήρησης και καλλιέργειας ντόπιων σπόρων στην ευρύτερη περιοχή του δήμου. Έτσι ξαναμπήκαν στην παραγωγή ντόπιες ποικιλίες και σε συνδυασμό με την κρίση της ελληνικής οικονομίας τα τελευταία χρόνια ώθησε νέους στην γεωργία. Παράδειγμα είναι στη Σύλλαμο πολύ κοντά στις Επάνω Αρχάνες παράγεται ξανά το Κρητικό σκόρδο, που δίνει τη δική του αίσθηση με το δυνατό του άρωμα και την πλούσια γεύση. (Δήμος Αρχανών Αστερουσίων). Ιδιαίτερη ασχολία των οικογενειών που κατοικούν είναι η ελαιοπαραγωγή, καθώς καλλιεργούν μεγάλες εκτάσεις λιόφυτων για αυτοκατανάλωση και πώληση στα ελαιουργεία, κρατώντας έτσι τον τρόπο διαβίωσης του νοικοκυριού τους. Επιπλέον στον οικισμό μελέτης εκτός από την ελαιοπαραγωγή, υπάρχουν αχανείς εκτάσεις αμπελιών, που όπως προαναφέρθηκε καλλιεργούνται από τους μινωικούς χρόνους με πολύ παλιές ποικιλίες, όπως το «ραζακί». Στην περιοχή υπάρχουν αρκετοί συνεταιρισμοί που η συμβολή τους στην πανελλήνια προβολή και προώθηση γεωργικών προϊόντων είναι μεγάλη. Μερικοί από αυτούς είναι ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Αρχανών και ο Συνεταιρισμός γυναικών Αρχανών Γεύσεις. Τέλος όσον αφορά την οινοποιεία στον οικισμό υπάρχει το Οινοποιείο Συναδινάκης και το κτήμα Μενεξές, ενώ στην ευρύτερη περιοχή του δήμου έχουμε πάνω από 10 οργανωμένες επιχειρήσεις πανελλήνιας αλλά και παγκόσμιας εμβέλειας που ασχολούνται με την τέχνη του κρασιού,

όπως για παράδειγμα το Κτήμα Λυραράκης , το Κτήμα Δουλουφάκης και η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Πεζών.

Φεύγοντας από τον πρωτογενή τομέα απασχόλησης , αρκετό είναι το ποσοστό των νοικοκυριών που ασχολούνται με τον **τριτογενή τομέα**, όπως το εμπόριο, προϊόντα τουρισμού και άλλες υπηρεσίες. Όσον αφορά τον **τουρισμό**, σε όλο το δήμο και ειδικά στις Επάνω Αρχάνες έχουν γίνει επενδύσεις με ξενώνες, ξενοδοχεία και αρκετές άλλες επιχειρήσεις ιδιαίτερα στην εστίαση. Όλες αυτές έχουν δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην εξυπηρέτηση τουριστών που αποζητούν γνήσια εμπειρία της κρητικής παράδοσης, δηλαδή την αυθεντικότητα κρητικού τουριστικού προϊόντος. (Δήμος Αρχανών – Αστερουσίων) Επίσης εδώ να αναφερθεί ότι τα τελευταία χρόνια στον οικισμό γίνονται προσπάθειες ανάπτυξης αγροτουρισμού που είναι ένα είδος εναλλακτικού τουρισμού.

4. Παροχές του οικισμού Επάνω Αρχανών προς τους «Ψηφιακούς Μετανάστες».

Ο οικισμός των Επάνω Αρχανών σε μια υποθετική μετοίκηση των Ψηφιακών Μεταναστών έχει τις δυνατότητες να υποστηρίξει αυτή την προσπάθεια καθώς έχει πλούσια ποικιλία δραστηριοτήτων που αφορούν τις επιθυμίες τους ως «Ψηφιακοί Νομάδες».

Φυσιολατρικές δραστηριότητες: Γύρω από τον οικισμό των Επάνω Αρχανών και γενικά στον δήμο Αρχανών – Αστερουσίων υπάρχουν αρκετά τοπία εξαιρετικού φυσικού κάλους, που σιγουρά θα ενδιαφέρουν τους «Ψηφιακούς Μετανάστες». Από τα αρχεία του δήμου Αρχανών Αστερουσίων είναι καταγεγραμμένα τα παρακάτω.

- **Τοπίο του Γιούχτα και η Ανεμοσπηλιά Γιούχτα:** ο Οικολογικό-Αρχαιολογικό Πάρκο Γιούχτας αποτελείται από το ομώνυμο βουνό και τα γύρω φαράγγια, παρουσιάζοντας μια πλούσια και διαφοροποιημένη γεωλογική δομή. Η περιοχή, που βρίσκεται κοντά στον οικισμό των Αρχανών και σε απόσταση από το Ηράκλειο, καλύπτει μια έκταση 4.000 στρεμμάτων και διαθέτει μια επιβλητική κορυφή στα 811 μέτρα. Η γεωμορφολογία της περιοχής είναι αποτέλεσμα μακροχρόνιων γεωλογικών διεργασιών, με τα ασβεστολιθικά πετρώματα να χρονολογούνται από την Κρητιδική περίοδο.

Η βιοποικιλότητα του Γιούχτα είναι εξαιρετικά πλούσια, με την παρουσία περίπου 360 ειδών φυτών, εκ των οποίων τα 18 είναι ενδημικά της Κρήτης ή/και της Ελλάδας. Η χλωρίδα περιλαμβάνει τυπικά μεσογειακά φυτά, όπως θάμνοι και φρύγανα, ενώ η πανίδα περιλαμβάνει αρκετά είδη ασπόνδυλων, αμφιβίων, ερπετών και θηλαστικών, με την ορνιθοπανίδα να έχει ιδιαίτερη σημασία λόγω της παρουσίας περίπου σαράντα ειδών πουλιών.

Η περιοχή αναγνωρίζεται για την οικολογική και αρχαιολογική της αξία, καθώς είναι προστατευμένη ως Αρχαιολογικός Τόπος και Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και εντάσσεται στο δίκτυο Natura 2000. Η ανθρώπινη δραστηριότητα έχει επηρεάσει την περιοχή, αλλά η βλάστηση διατηρεί ακόμη στοιχεία της αρχικής της φυσιογνωμίας. Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης - Πανεπιστήμιο Κρήτης έχει συμβάλει στην προστασία και την ανάδειξη της χλωρίδας της περιοχής μέσω της δημιουργίας μιας «κιβωτού» ενδημικών φυτών. Να σημειωθεί εδώ ότι το όρος Γιούχτα είναι συνδεδεμένο από την προϊστορία της Κρήτης με τη μυθολογία. Θεωρείται ότι είναι τάφος του του Ολύμπιου Θεού Δία και η ανθρωπόμορφη όψη το παρομοιάζεται με το κεφάλι του Δία. Πολλοί πιστεύουν ότι η λέξη Γιούχτας (Γιου-τας) είναι σύνθετη λέξη και έχει η πρώτη συνθετική λέξη προέλευση από τη λατινική λέξη «Jupiter» και το δεύτερο συνθετικό είναι το αρχαιοελληνικό «-τας» που μεταφράζεται κεφάλι στα Νεοελληνικά.

- **Υδροβιότοποι:**

- **Λίμνη των Δαμιανών και Αρμανωγείων:** Στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, η περιφέρεια του Δήμου Αρχανών έχει αναγνωριστεί ως σημαντικός βιότοπος για την παρατήρηση μικροπουλιών, με την εμφάνιση νέων υδροβιότοπων στις περιοχές Δαμανίων, Αρμανωγείων και στα παρακείμενα τοπία των Αμουργελλών, Ίνι-Μαχαιρά και Πάρτηρα. Αυτοί οι υδροβιότοποι, που έχουν δημιουργηθεί κατά μήκος του παραποτάμου του Αναποδάρη Ποταμού, προσφέρουν έναν πλούτο βιοποικιλότητας και είναι πλέον καταφύγιο για πολλά είδη πουλιών.

Στα Δαμάνια, η γεωμορφολογία του τόπου προσφέρει μια μοναδική εμπειρία, καθώς ο οικισμός είναι κτισμένος επάνω σε έναν γεωλογικό υψίπεδο που προεξέχει πάνω από την επιφάνεια της λίμνης, δημιουργώντας την εντύπωση ότι αιωρείται πάνω από το νερό. Οι περιμετρικοί χωματόδρομοι και μονοπάτια προσφέρουν εξαιρετικές δυνατότητες για περιπάτους και παρατήρηση της τοπικής χλωρίδας και πανίδας, με τα πουλιά να έχουν εγκατασταθεί γρήγορα σε αυτό το νέο οικοσύστημα. Στη δυτική πλευρά της λίμνης, η περιοχή Ζαβιανά, που χαρακτηρίζεται από μια γεωλογική προεξοχή, έχει αποκαλύψει την παρουσία αρχαιολογικών ευρημάτων, προσδίδοντας στην περιοχή μια ιδιαίτερη ιστορική σημασία.

Η συνδυασμένη παρουσία των φυσικών και αρχαιολογικών στοιχείων καθιστά την περιοχή έναν πολύτιμο τόπο για την ορνιθολογική έρευνα και την

περιβαλλοντική εκπαίδευση, προσφέροντας μια ζωντανή απόδειξη της αλληλεπίδρασης μεταξύ της φυσικής ιστορίας και της ανθρώπινης παρουσίας.

- **Φαράγγια:** Η περιοχή γύρω από τον οικισμό των Επάνω Αρχανών και γενικά στον δήμο που εντάσσεται (Αρχανών – Αστερουσίων) υπάρχουν αρκετά τοπία φαράγγιων που δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το πιο κοντινό σε αυτόν είναι το Κνωσανό φαράγγι ή αλλιώς το φαράγγι της Αγ. Ειρήνης.

- Το **Κνωσανό φαράγγι** ή Αγ. Σοφίας, που βρίσκεται νότια του οικισμού Αρχανών, αποτελεί έναν φυσικό πόρο ιδιαίτερης αισθητικής και οικολογικής αξίας. Η διαδρομή του φαραγγιού, με συνολικό μήκος περίπου 5,7 χιλιομέτρων, διατρέχει την περιοχή Μυριστή και την υδατογέφυρα Καρυδάκι, καταλήγοντας στην υδατογέφυρα της Αγίας Ειρήνης Σπηλιάς. Ο χείμαρρος Καιράτος, που το διασχίζει, συνεισφέρει στη δημιουργία ενός πολύπλοκου υδάτινου οικοσυστήματος και ενισχύει την πανίδα και τη χλωρίδα της περιοχής.

Η χλωρίδα του φαραγγιού είναι πλούσια, με περίπου 120 καταγεγραμμένα είδη φυτών. Ανάμεσα σε αυτά, 40 είδη βρίσκονται κατά μήκος των ποταμών και τα υπόλοιπα στα πλαγιά. Ενδημικά είδη όπως η *Campanula tubulosa* και η *Nepeta melissifolia*, εντοπίζονται στα πλαγιά, με τα δύο αυτά είδη να είναι σπάνια και τα υπόλοιπα εννιά να αποτελούν κοινά ενδημικά της Κρήτης. Ειδική μνεία αξίζει η παρουσία του δέντρου *Ulmus minor ssp. canescens*, ένα ψυχρόβιο είδος που αποτελεί ένδειξη της παλαιότερης κλιματικής ιστορίας της Κρήτης.

Η πανίδα του φαραγγιού περιλαμβάνει διάφορα είδη πουλιών, μεταξύ των οποίων μυγοχάφτες και τσαλαπετεινοί, καθώς και βραχοβιότοπα είδη όπως ο γαλαζοκότσυφας. Στις περιοχές με τελματώδη νερά και παραποτάμια δάση, παρατηρείται μεγάλη ποικιλία στρουθιομορφών, όπως σπίζες και παπαδίτσες. Επιπλέον, στο φαράγγι αναφέρεται η παρουσία της νεροχελώνας και των αμφιβίων πρασινόφρυνου και δεντροβάτραχου, που συμπληρώνουν την ποικιλομορφία του οικοσυστήματος.

Η περιοχή του φαραγγιού, γνωστή ως Παράδεισος, έχει ενταχθεί στο δίκτυο NATURA 2000, αναγνωριζόμενη για την ιδιαίτερη φυσική της ομορφιά και την σημασία της για την διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Άλλα φαράγγια εξίσου αξιόλογα στην ευρύτερη περιοχή αλλά πιο απομακρυσμένα από τον οικισμό είναι τα εξής

- Φαράγγι της Σπηλιώτισσας
- Κουναβιανό Φαράγγι
- Ασπρακιανό Φαράγγι
- Φαράγγι του Αμπά
- Φαράγγι Αγίας Παρασκευής (Βουκολιάς)
- Φαράγγια Τσούτουςρα και Τρούλας
- Φαράγγι του Μίντρη
- Φαράγγι του Μαριδακίου (Λιχνίστη)
- Φαράγγι του Χαυγά-Βορνό (Εθιανό)
- Φαράγγι Μεσοσφήνι.

- **Σπήλαια:**
 - **Το Σπήλαιο Χάσμα του Ιερού του Γιούχτα:** Αποτελεί φυσικό χάσμα βράχου σε κεντρικό σημείο στο ιερό μινωικής εποχής στην κορυφή του όρου Γιούχτα. Η σχέση του ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με τελετουργικές δραστηριότητες του τότε πολιτισμού, καθώς εκεί ανακαλύφθηκαν πολλά ευρήματα, ενώ δίπλα του υπήρχε ο βωμός του ιερού. Στο χάσμα αυτό έχουν γίνει ερευνητικές διαδικασίες μέχρι τα 10,50μ., δεν έχει βρεθεί ο πυθμένας του.
 - **Χωστό Νερό:** Βρίσκεται και αυτό νότια του όρους Γιούχτα σε υψόμετρο περίπου 720μ. Απαρτίζεται από πολύπλοκους διαδρόμους και με μερικούς από αυτούς να είναι δύσβατοι έως απροσπέλαστοι. Ευρήματα χρονολογούν τελετουργικές δραστηριότητες από την 2^η χιλιετία π.Χ., ενώ χρησιμοποιούνταν για τον ίδιο λόγο και στα επόμενα ιστορικά χρόνια.
 - **Σπήλαιο Στραβορμύτη:** Τοποθετείται στην νοτιοδυτική πλαγιά του όρους Γιούχτα κοντά στον οικισμό Καρνάρι που βρίσκεται νοτιότερα. Αποτελεί ένα σύνθετο σύμπλεγμα διώροφων στοών. Σε αυτό υπάρχουν πληθώρα από σταλακτίτες, ενώ σε μια στοά βρίσκεται και μια λίμνη νερού. Ευρήματα και εδώ χρονολογούν τη χρήση του σπηλαίου από τη νεολιθική εποχή, ενώ χρησιμοποιούνταν και κατά τους μινωικούς χρόνους.
 - **Νεραϊδόσπηλιος:** Βρίσκεται βόρεια της γέφυρας των Αστροκών στο Ασπρακιανό φαράγγι. Σύμφωνα με τον αρχαιολόγο Paul Fraue, εκεί ήταν το ιερό της Τριτογένειας Αθηνάς. (δήμος Αρχανών-Αστερουσίων)
- **Παραλίες:** Ο οικισμός των Επάνω Αρχανών δεν έχει παραλίες κοντά του, βρίσκονται όμως αρκετές στα νότια παράλια του Δήμου που ανήκει και συγκεκριμένα στην Δημοτική Κοινότητα Αστερουσίων. Αυτές είναι:
 - Τσούτσουρας.
 - Μαριδάκι
 - Άγιος Νικήτας
 - Καλάμι-Πετριγιάρι-Άσπες
 - Πρικοβλυχάδα-Αλυκέβρα-Καμινάκι-Πλύσιμο
 - Βοϊδομάτης
 - Κωλοβρέχτης
 - Παχειά Άμμος

Όλες αυτές οι παραλίες αποτελούν εξαιρετικά τοπία και είναι ενταγμένες στο δίκτυο NATURA 2000.
- **Δάση:** Απομακρυσμένα από τον οικισμό μελέτης κοντά στα νότια παράλια του ευρύτερου Δήμου στην δημοτική κοινότητα Αρχανών – Αστερουσίων παρατηρούνται δυο δάση εξαιρετικού φυσικού ενδιαφέροντος. Αυτά είναι το **Φοινικόδασος** του Αγίου Νικήτα και το **Χαρουπόδασος** των Τριών Εκκλησιών. Και τα δύο είναι ενταγμένα στο δίκτυο NATURA 2000.

Πολιτισμικές και πολιτιστικές δραστηριότητες: Στον οικισμό των Επάνω Αρχανών αλλά και στην ευρύτερη περιοχή του δήμου που υπάγεται έχουμε μεγάλη πολιτισμική και πολιτιστική κληρονομιά που ξεκινάει όπως παρουσιάστηκε και παραπάνω από τη νεολιθική εποχή, με περισσότερα ευρήματα στη μινωική, ενετική και τούρκικη εποχή.

- **Αρχαιολογικοί χώροι, Μνημεία και Μουσεία**

- **Ανεμόσπηλια:** Έπειτα από ανακάλυψη των Γ. και Ε. Σακελλαράκη το 1979 βρέθηκε στη βόρεια πλαγιά του όρους Γιούχτα ένα ιερό μινωικής εποχής στη θέση Ανεμόσπηλια. Αποτελεί κατασκευή με ορθογώνια κάτοψη που αναπτύσσεται σε τρία δωμάτια, διάδρομο και περίβολο. Το κτίριο λειτουργούσε για 50 χρόνια, καταστράφηκε από φυσικές αιτίες στα μέσα του 17^{ου} αι. π.Χ. Μέσα σε αυτό βρέθηκαν επίσης πλήθος λατρευτικών σκευών που πιθανολογούνται ότι ήταν προϊόντα τελετουργικών θυσιών.
- **Ιερό Κορυφής Γιούχτα:** Αποτελεί ιερό μεγάλης σημασίας για την μινωική εποχή στην Κρήτη. Η χρήση του ήταν τελετουργική. Εδώ ανασύρθηκαν ευρήματα μεγάλης σημασίας για την ιστορία της εποχής.
- **Το Μινωικό νεκροταφείο στο λόφο Φουρνί:** Στην περιφέρεια της Κρήτης, και συγκεκριμένα στον λόφο Φουρνί, μεταξύ των οικισμών των Ανω και Κάτω Αρχανών, ανακαλύφθηκε ένα εκτενές μινωικό νεκροταφείο. Τοποθετημένο μέσα σε έναν άγονο τοπίο και περικλεισμένο από ένα δάσος ελιάς και αμπέλια, το νεκροταφείο αντιπροσωπεύει έναν από τους πιο σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους στην Κρήτη. Χρονολογείται από το 2400 π.Χ. μέχρι το 1200 π.Χ., και περιλαμβάνει τάφους που χρησιμοποιήθηκαν για περισσότερους από ενάμιση χιλιετηρίδες. Οι ανασκαφές έχουν αποκαλύψει μια σειρά από ταφικά και λατρευτικά κτίρια, καθώς και πολυάριθμα κτερίσματα που αναδεικνύουν την πολυπλοκότητα των ταφικών εθίμων και τις εμπορικές επαφές των Μινωιτών με άλλους πολιτισμούς. Η νεκρόπολη χαρακτηρίζεται από την ποικιλία των αρχιτεκτονικών τύπων και την πλούσια πολιτισμική κληρονομιά. Η πρόσβαση στον χώρο ήταν δυνατή μέσω ενός πλακόστρωτου μονοπατιού από τις Κάτω Αρχάνες, το οποίο πιθανόν να έχει μινωική προέλευση. Από το 1964 και εντεύθεν, η ανασκαφική έρευνα και οι εργασίες συντήρησης των ταφικών κτιρίων συνεχίζονται αδιάλειπτα, αποκαλύπτοντας σταδιακά τη σημασία του χώρου.
- **Μινωική Έπαυλη Βαθυπέτρου:** Μινωική έπαυλη κάποιου τοπικού άρχοντα της περιοχής. Σημαντική ανασκαφή με σημαντικά στοιχεία ανακτορικής αρχιτεκτονικής που χρονολογείται στο πρώτο μισό του 16^{ου} αι. π.Χ. Βρίσκεται στην τοποθεσία Πίσω Λιβάδια 4 χλμ. νότια των Επάνω Αρχανών. Ανακαλύφθηκε το 1949 από τον Σπύρο Μαρινάτο και ολοκληρώθηκε η ανασκαφή του το 1956. Έγιναν και εργασίες αποκατάστασης του μνημείου έως το 1973. Στο χώρο λειτουργεί μικρός εκθεσιακός χώρος με την κεραμική που βρέθηκαν στο μνημείο αυτό.
- **Τουρκογειτονιά Επάνω Αρχανών:** Το ανακτορικό συγκρότημα των Αρχανών στην Κρήτη, ανασκαφέντος στην περιοχή Τουρκογειτονιάς, παρουσιάζει ιδιαιτερότητες αρχιτεκτονικής και χρήσεως παρόμοιες με αυτές των ανακτόρων της Κνωσού και της Φαιστού. Η κατασκευή του ανάγεται στο 1900 π.Χ. εντός της Παλαιοανακτορικής περιόδου, ενώ μεταγενέστερες αλλαγές εντοπίστηκαν μετά από σεισμικές καταστροφές που χρονολογούνται γύρω στο 1700 π.Χ. και αργότερα. Το ανάκτορο ανακατασκευάστηκε, δείχνοντας στοιχεία μιας λαμπρής περιόδου μινωικής ανάπτυξης, γνωστής ως 'Pax Minoica', ενώ τελική πτώση επέρχεται το 1450 π.Χ.

Η κατανόηση της λειτουργίας του ανακτορικού συγκροτήματος είναι δυνατή μέσω της εξέτασης των καταλοίπων των κτιρίων και των τοιχογραφιών, καθώς και των υλικών κατασκευής, όπως διάφορες πέτρες και χρωματιστά κονιάματα. Εντυπωσιάζει η ύπαρξη μιας κεντρικής αυλής, διαφόρων δωματίων με διάφορες χρήσεις, καθώς και η ενδεχόμενη λειτουργία ενός ιερού χώρου. Τα ευρήματα υποδηλώνουν επίσης ότι το ανάκτορο διαθέτει διαμερίσματα διαμονής και εργαστηριακούς χώρους.

Η παρουσία του ανακτορικού συγκροτήματος στις Αρχάνες, σε κοντινή απόσταση από το ανάκτορο της Κνωσού, θέτει ερωτήματα για την ακριβή λειτουργία του. Είναι πιθανόν να φιλοξενούσε μέλη της βασιλικής οικογένειας με διακριτικούς ρόλους και εξουσίες, οι οποίοι είχαν τον έλεγχο της περιοχής, περιλαμβάνοντας τόσο την διοίκηση όσο και την θρησκευτική ζωή. Το ανάκτορο των Αρχανών, παρότι έχει υποστεί καταστροφές και ανοικοδομήσεις, αποτελεί σήμερα έναν σημαντικό αρχαιολογικό χώρο που παραδίδει μοναδικά δείγματα μινωικής αρχιτεκτονικής και πολιτισμού.

Υδατογέφυρα στο Καρυδάκι Αγίας Ειρήνης: Αποτελεί μέρος του Υδραγωγείου του Χάνδακα έργο του Φραγκίσκου Μοροζίνι. Το μεγάλο πρόβλημα λειψυδρίας, που ταλαιπωρούσε το μεγάλο κάστρο της Κρήτης (Χάνδακας), προτέθηκε να λύσει ο Γενικός Προβλεπτής Φραγκίσκος Μοροζίνι το 1625. Όλο το έργο του υδραγωγείου του Χάνδακα Ολοκληρώθηκε μέσα σε 15 μήνες (αρχές Γενάρη 1627 – μέχρι 25 Απρίλη 1628). Η συγκεκριμένη υδατογέφυρα διοχέτευε τα νερά των πηγών της περιοχής στο μεγάλο έργο του υδραγωγείου του Χάνδακα. (Ταχατάκη Ειρήνη, «Ο Γιούχτας με τσ' Αρχάνες», Ηράκλειο 2013, σελ. 40-44)

- **Αρχαιολογικό μουσείο Αρχανών:** Το κτίριο που στεγάζει την Αρχαιολογική Συλλογή των Αρχανών, ένα κλασικό δείγμα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής, αποτελεί έναν φόρο τιμής στον αρχαιολόγο Γιάννη Σακελλαράκη, με την προτομή του να κοσμεύει την αυλή του. Μέχρι το 1993, τα αρχαιολογικά ευρήματα από την περιοχή των Αρχανών συλλέγονταν στο μουσείο του Ηρακλείου. Σήμερα, η συλλογή περιλαμβάνει πήλινα και λίθινα αγγεία, ενώ προσφέρει και αντίγραφα από σημαντικά ευρήματα για λόγους ασφάλειας. Η οργάνωση της συλλογής επιτρέπει στους επισκέπτες να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη άποψη για τη ζωή στη μινωική Κρήτη, καθώς οι επεξηγηματικές πινακίδες που συνοδεύουν τα εκθέματα προσφέρουν πληροφορίες για την ερμηνεία τους και την αξία τους στην εξέλιξη του μινωικού πολιτισμού. Επίσης, η Συλλογή δεν περιορίζεται σε ένα παθητικό ρόλο εκθεσιακού χώρου, αλλά λειτουργεί ενεργά ως εκπαιδευτικός και πολιτιστικός πόλος που συμβάλλει στη διατήρηση και μετάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Μέσα από τη διαχρονική της αξία, η Συλλογή συμβάλλει στην εμπλουτισμένη αρχαιολογική αφήγηση, συνδέοντας το παρελθόν με το παρόν και προσφέροντας έναν πλούσιο διάλογο με το κοινό. Έτσι, η Αρχαιολογική Συλλογή των Αρχανών αποτελεί ένα ζωντανό αρχαιολογικό κέντρο που προάγει την ιστορική κατανόηση και πολιτιστική ανάδειξη.

- **Λαογραφικό Μουσείο Αρχανών:** Η Αρχαιολογική Συλλογή των Αρχανών, μνημείο της μινωικής και ευρύτερης κρητικής αρχαιολογικής κληρονομιάς,

φιλοξενείται σε ένα κτίριο σημαντικής νεοκλασικής αρχιτεκτονικής αξίας στη συνοικία «Τζαμί» του οικισμού των Επάνω Αρχανών, το οποίο χτίστηκε τον 19ο αιώνα. Την αυλή του κοσμεί, η προτομή του διακεκριμένου αρχαιολόγου Γιάννη Σακελλαράκη που στέκει ως φόρος τιμής στην ανεκτίμητη συνεισφορά του στην ανακάλυψη και μελέτη της μινωικής Κρήτης.

Η συλλογή του μουσείου αποτελείται από ευρήματα που καλύπτουν ένα ευρύ χρονολογικό φάσμα, από τη μινωική περίοδο μέχρι και τη ρωμαϊκή εποχή, αντικατοπτρίζοντας τη διαδοχή των πολιτισμών στην περιοχή. Μεταξύ των εκθεμάτων περιλαμβάνονται πήλινα και λίθινα αγγεία, εργαλεία, κοσμήματα και ακριβή αντίγραφα σημαντικών αρχαιοτήτων, προσφέροντας μια ολιστική ματιά στις καθημερινές δραστηριότητες, τις τελετουργίες και τις τέχνες της κάθε εποχής.

Ο σχεδιασμός της έκθεσης με τις κομψές προθήκες και τις πληροφοριακές πινακίδες αναδεικνύει την επιστημονική και εκπαιδευτική σημασία της συλλογής, διευκολύνοντας το κοινό να αντιληφθεί την πολυδιάστατη ιστορική σημασία των εκθεμάτων. Η Αρχαιολογική Συλλογή των Αρχανών ενισχύει την πολιτιστική ταυτότητα της Κρήτης και προάγει την κατανόηση της ιστορικής συνέχειας του νησιού, παρέχοντας μια ζωντανή και διαδραστική εκπαιδευτική εμπειρία.

- **Μουσείο Κρητικής Ιστορίας και Παράδοσης:** Βρίσκεται γύρω στα 4 χλμ. από το κέντρο του οικισμού στο δρόμο προς την πόλη Ηράκλειο. Αποτελείται από πέντε αίθουσες και φιλοξενεί εκθέματα αντιπροσωπευτικά από τον 9^ο αι. μ.Χ. μέχρι σήμερα συλλεγμένα από διάφορα χωρία της Κρήτης. Τα εκθέματα αποτελούν συλλογή του Μιχάλη Ψαλτάκη.
- **Εκκλησίες:** Στον οικισμό υπάρχουν αξιόλογες εκκλησίες μερικές βυζαντινές και αγιογραφημένες όπως την *Αγία Τριάδα* στη συνοικία «Κονάκι» με τοιχογραφίες του 14^{ου} αι. μ.Χ. την **Αγία Παρασκευή Περιβολιών** επίσης με τοιχογραφίες της ίδιας χρονολογίας και τον **Άγιο Γεώργιο** στη συνοικία «Τζαμί». Στο εγκαταλελειμμένο χωρίο Ασώματος 2χλμ. νοτίως του οικισμού υπάρχει μόνο ο ναός του **Αγίου Μιχαήλ Αρχάγγελου** με τοιχογραφίες του 1315 μ.Χ. Τέλος αξιόλογη εκκλησία αποτελεί το μικρό εκκλησάκι του **Αφέντη Χριστού** στην κορυφή του Γιούχτα χτισμένο το 1443 μ.Χ. καθολικό της τότε εποχής (Νίκου Χριστινίδη: «Η νεώτερη ιστορία της Εκκλησίας Αρχανών 1669-1998» Έκδοση Ενορίας Επάνω Αρχανών, 1998).
- **Οινοποιία:** στον οικισμό αυτό η ιστορία της οινοποιίας είναι βαθιά ριζωμένη μέσα στην ιστορία του, η οποία όπως προαναφέρθηκε στην περιγραφή παραπάνω ξεκινάει από τη μινωική εποχή. Στη σύγχρονη εποχή εξακολουθεί ο οικισμός αλλά και η ευρύτερη περιοχή του δήμου που εντάσσεται να έχει συνεχιστές της παράδοσης του κρασιού. Εδώ καλλιεργούνται πολλές ντόπιες ποικιλίες κρασιού οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί με την ονομασία Π.Ο.Π. (Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης), αυτές είναι Κοτσιφάλι, Μανδηλάρι, και Βηλάνα. Άλλες ποικιλίες της Κρήτης που καλλιεργούνται εκεί είναι η Μαλβαζιά το Πλυτό. Αξιόλογος οινοποιητικός συνεταιρισμός στην περιοχή είναι αυτός των Αρχανών. Οινοπαραγωγοί στις Αρχάνες είναι το οινοποιείο Συναδινάκης και το Κτήμα Μενεξές, ενώ σε όλο το Δήμο Αρχανών – Αστερουσίων υπάρχουν εξαιρετικές μονάδες οινοπαραγωγής όπως το Κτήμα Λυραράκη και το Κτήμα Δουλουφάκη που έχουν παγκόσμια αναγνώριση. Τέλος οι οινοπαραγωγοί σε συνεργασία με τους συνεταιρισμούς και το Δήμο της περιοχής

έχουν προχωρήσει σε μια πρωτοβουλία που διαδρομών που την ονομάζουν «οι Δρόμοι του κρασιού». Αντιπροσωπεύουν μια οργανωμένη προσπάθεια για την προώθηση της ενδεδειγμένης γνώσης των πλέον χαρακτηριστικών αμπελουργικών και οινοπαραγωγικών ζωνών της Κρήτης.

Η σχεδίαση των διαδρομών έχει ως κεντρικό στόχο την ανάδειξη της αμφίδρομης σχέσης μεταξύ οινοποιίας και πολιτισμού, ενσωματώνοντας τη διέλευση από περιοχές με επιφανή πολιτιστική σημασία. Ειδικότερα, οι διαδρομές περιλαμβάνουν τη διάσχιση τοποθεσιών όπου αναδεικνύεται η ιστορική συνέχεια της οινοποιίας, περνώντας από αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικούς οικισμούς, ενώ παράλληλα εντάσσονται στοιχεία του φυσικού τοπίου και τοποθεσίες φυσικής ομορφιάς. Οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να επισκεφθούν επιλεγμένα οινοποιεία, προσφέροντας έτσι μια ολοκληρωμένη εμπειρία που συνδυάζει γαστρονομία, οινοποιία και πολιτισμό. Παρακάτω παρατίθεται η διαδρομή 3 που δείχνει ότι περνάει από τον οικισμό των Επάνω Αρχανών.

Πηγή: <https://www.winesofcrete.gr/routes/route-3/>

Αθλητικές δραστηριότητες

- **Πεζοπορικές Διαδρομές:** Τόσο στον οικισμό όσο και στην ευρύτερη περιοχή του δήμου υπάρχουν χαραγμένες πεζοπορικές διαδρομές με ιδιαίτερο φυσιολατρικό ενδιαφέρον και διαφορετικά επίπεδα δυσκολίας. Από τα αρχεία του Δήμου Αρχανών – Αστερουσίων δίνονται οι παρακάτω δηλωμένες διαδρομές:
 - **Ανεμόσπηλια – Γιούχτας- Αρχάνες:** Απόσταση 7,7χλμ., διάρκεια 3 ώρες, βαθμός δυσκολίας μέτριος.
 - **Φουρνί:** Απόσταση 3,1χλμ., διάρκεια 1.30 ώρες, βαθμός δυσκολίας χαμηλός.
 - **Κνωσανό Φαράγγι:** Απόσταση 7,1 χλμ., Διάρκεια 2,30 ώρες, βαθμός δυσκολίας μέτριος.

Παρακάτω θα δοθούν διαδρομές που είναι πιο απομακρυσμένα από τον οικισμό, στη ευρύτερη περιοχή του Δήμου.

 - **Αχεντριάς – Μονή Αγίου Νικήτα:** Απόσταση 8 χλμ., διάρκεια 3 ώρες, βαθμός δυσκολίας μεσαίος.
 - **Αστρακιανό Φαράγγι:** Απόσταση 7,1 χλμ., διάρκεια 3 ώρες, βαθμός δυσκολίας μέτριος.

- **Κουναβιανό Φαράγγι :** Απόσταση 10,9 χλμ., διάρκεια 3 ώρες, βαθμός δυσκολίας μέτριος.
- **Λιγιοφάρραγγο και Λιχνιστής:** Απόσταση 7,2 χλμ., διάρκεια 3 ώρες, βαθμός δυσκολίας υψηλός.
- **Παράνυμφοι – Τρεις Εκκλησιές:** Απόσταση 6,7 χλμ., διάρκεια 2,5 ώρες, βαθμός δυσκολίας μεσαίος.
- **Ροτάσι – Εθια – Ροτάσι:** Απόσταση 9,7 χλμ., διάρκεια 6 ώρες, βαθμός δυσκολίας υψηλός.
- **Φαράγγι Σπηλιώτισσας:** Απόσταση 2,4 χλμ., διάρκεια 50 λεπτά, βαθμός δυσκολίας χαμηλός.
- **Ποδηλατικές Διαδρομές:** Επίσης εδώ έχουμε 5 ποδηλατικές διαδρομές που δηλώνονται επίσημα από τον Δήμο Αρχανών – Αστερουσίων με τη μια να επικεντρώνεται γύρω από τον οικισμό των Επάνω Αρχανών.
 - Κύκλος Αρχανών
 - Κύκλος Αχεντριά
 - Αχεντριάς – Πύργος
 - Κύκλος Πεζών
 - Κύκλος Πύγου - Χάρακα
- **Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4:** Η ύπαρξη του Ευρωπαϊκού μονοπατιού στην περιοχή έχει ως αποτέλεσμα την έντονη πεζοπορική δραστηριότητα με δύο χαρτογραφημένες διαδρομές, η μια ξεκινά από τον Δήμο Ηρακλείου στον Προφήτη Ηλία και καταλήγει κοντά στον οικισμό των Επάνω Αρχανών (41. Πρ. Ηλίας – Αρχάνες 11χλμ), και ο άλλος συνεχίζει από τις Επάνω Αρχάνες και με ενδιάμεσο σταθμό τον οικισμό Μυρτιά καταλήγουμε στη μονή του Αγκάραθου. (42.Αρχάνες – Μυρτιά – Αγκάραθος 18χλμ). Και οι δύο διαδρομές περνάνε από εξαιρετικά τοπία φυσιολατρικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- **Αναρρίχηση και Canyoning:** Καθώς στην ευρύτερη περιοχή του δήμου που εντάσσεται ο οικισμός υπάρχουν αρκετά φαράγγια, έχουν διαμορφωθεί διάφορες πίστες αναρρίχησης. Κυρίως πίστες υπάρχουν στις περιοχές δυτικά του δήμου με πιο γνωστές αυτή στις τρεις Εκκλησιές στο φαράγγι το Αμπά. Στις τοποθεσίες αυτές έχουν αρχίσει και δραστηριότητες «Canyoning» ή αλλιώς «Κατάβαση Φαραγγίων» ένα άθλημα που συνδυάζει πεζοπορία, αναρρίχηση, κολύμπι και κατάβαση με σχοινί.

Τουριστικά καταλύματα: Από τα προηγούμενα αποτελέσματα ο οικισμός έχει τουριστική δραστηριότητα τόσο στη διαμονή όσο και σε άλλες υπηρεσίες. Από την ανάλυση των τετράμηνων που έγινε στα πλαίσια της έρευνας δόθηκαν οι μέση τιμή διαμονής ανά μέρα κάθε τετραμήνου για τον οικισμό των Επάνω Αρχανών που βρίσκεται στη Βόρεια ζώνη Αρχανών – Αστερουσίων. Για τον Ιανουάριο – Μάρτιο έχουμε 127€/μέρα για τον Απρίλιο Ιούνιο έχουμε διαμονή με 132€/μέρα για τον Ιούλιο – Σεπτέμβριο έχουμε διαμονή με 143€/μέρα και τέλος για τον Οκτώμβριο – Δεκέμβριο 132€/μέρα. Γενικά στον οικισμό υπάρχουν μερικές ξενοδοχειακές μονάδες , αλλά επικρατούν τουριστικά καταλύματα προς ενοικίαση. Παρόλα αυτά πρέπει να δημιουργηθούν περισσότερες μονάδες στέγασης και διαμονής ώστε να πραγματοποιηθεί μια πιθανή μετοίκηση από «Ψηφιακούς Μετανάστες».

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις που παράχθηκαν ως αποτέλεσμα του 1^{ου} κεφ. για τους «Ψηφιακούς Μετανάστες» ο οικισμός μπορεί να προσφέρει τα εξής.

- **Ασφάλεια:** Λαμβάνοντας από την ΕΛΣΤΑΤ τον αναρτημένο «Πίνακα Β2 Διαπραχθέντων Αδικημάτων κατά κατηγορίες, Γ.Α.Δ. ή Γ.Α.Δ. Περιφέρειας και Γεωγραφικής Περιοχής, έτους 2022», για την Γ.Α.Δ. Ηρακλείου που συνεπάγεται ο Δήμος Αρχανών-Αστερουσίων δηλώνονται τα αποτελέσματα συγκεκριμένων αδικημάτων: **36** εγκλήματα κατά της ζωής και προσβολές του εμβρύου, **247** εγκλήματα κατά της σωματικής ακεραιότητας, **366** εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας, **53** εγκλήματα κατά γενετήσιας ελευθερίας (βιασμός, κλπ.) και **1264** εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (κλοπές, ληστείες, κλπ.). Αυτές οι μονάδες συνολικά σε σχέση με όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Ελλάδας αντιστοιχούν στο **4,4%**, **2,6%**, **2,8%**, **3,5%** και **1,2%** αντίστοιχα του συνόλου των καταγεγραμμένων αδικημάτων του Ποινικού Κώδικα κάθε κατηγορίας. Οι δείκτες αυτοί δείχνουν ότι στην ΠΕ Ηρακλείου υπάρχει μια σχετικά χαμηλή εγκληματικότητα σε σχέση με άλλες Περιφερειακές Ενότητες της Ελλάδας και συνεπώς στον οικισμό των Επάνω Αρχανών καθώς συνεπάγεται σε αυτή. Παρόλα αυτά θεμιτό θα ήταν να βελτιωθούν καθοδικά οι δείκτες ώστε να μειωθεί η εγκληματικότητα περισσότερο.
- **Αίσθημα πατρίδας- Συμμετοχή – Φιλοξενία:** Για αυτή την απαίτηση που παράχθηκε από την έρευνα στο προηγούμενο κεφάλαιο οι άνθρωποι της κοινότητας του οικισμού Επάνω Αρχανών ως γνήσιοι απόγονοι της μινωικής Κρήτης(Επίσημη δήλωση Ανθρωπολόγου Άρη Πουλιανού, «Ταχατάκη Ειρήνη, *Ο Λούχτας με τσ' Αρχάνες*, Ηράκλειο 2013, σελ,162») και πρεσβευτές της «Κρητικής φιλοξενίας» μπορεί να ειπωθεί ότι σίγουρα σε μια τέτοια μεγάλη πρωτοβουλία μετοίκησης «Ψηφιακών Μεταναστών» θα «αγαλλιάσουν» και θα υποδεχθούν με υπερηφάνεια αυτή την νέα εισροή και θα βοηθήσουν στην ένταξή τους στην κοινότητα και τον ενστερνισμό της μεγάλης πολιτισμικής κληρονομιάς που φέρει στους ώμους του αυτός ο οικισμός. Θα τους βοηθήσουν μέσα από τις πολιτιστικές τους δραστηριότητες και τις ευκαιρίες που θα τους δώσουν με τη συμμετοχή στα κοινά να νιώσουν ότι αποκτήσαν πάλι μια νέα πατρίδα.

5. Στρατηγική – Ενέργειες – Υποδομές.

- Νομοθετικό πλαίσιο με κατάλληλες ρυθμίσεις για την προσέλκυση και προετοιμασία για ψηφιακή μετανάστευση.
 - Φορολογικές ελαφρύνσεις ώστε να γίνει πιο ελκυστική η «Ψηφιακή Μετανάστευση» στην Ελλάδα.
 - Νομικές διατάξεις που ξεκαθαρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των «Ψηφιακών Μεταναστών» μέσα στον χώρο της Ελλάδας, ελκυστικές προς αυτούς.
 - Δικαιώματα συμμετοχής σε πολιτικές κατευθύνσεις μέσω αντιπροσώπων τους σε θέματα που αφορά την κοινότητά τους σε Πανελλήνιο επίπεδο.
 -
- Υπηρεσίες εξυπηρέτησης τόσο από το κράτος όσο και από τοπικό φορέα
- Βελτίωση των υποδομών συνδεσιμότητας στον οικισμό των Επάνω Αρχανών
- Ελεύθερη και δημόσια πρόσβαση στο διαδίκτυο με πολύ γρήγορες ταχύτητες
- Ενίσχυση της προσωπικής ασφάλειας και μετρίαση της εγκληματικότητας.
- Επανεένταξη εγκαταλελειμμένων κτηρίων και προσαρμογή σε υποδομές στέγασης μόνο για «Ψηφιακούς Μετανάστες» και ψηφιακούς νομάδες.

- Διαχείριση της στέγασης ώστε να αποφευχθεί η απότομη αύξηση του κόστους για την ντόπια κοινότητα
- Δημιουργία Coworking spaces και ενίσχυση τους.
- Βελτίωση των μεταφορών. Συνεργασία δημόσιων φορέων με ιδιωτικούς ώστε να παρέχεται η βέλτιστη ποιότητα μεταφοράς σε οικονομικές τιμές.
- Ίδρυση σχολείων για «Ψηφιακούς Μετανάστες».
- Δημιουργία συλλόγου της κοινότητας τους.
- Ενίσχυση της τοπικής κοινότητας των Ψηφιακών Μεταναστών.*
- Συμμετοχή αντιπροσώπων στην τοπική αυτοδιοίκηση
- Πολιτιστικές εκδηλώσεις ώστε να αναδεικνύει την ιστορία και τον πολιτισμό τόσο του οικισμού όσο και ολόκληρης της Κρήτης, ώστε να ενισχύει το αίσθημα της πατρίδας
- Παρότρυνση των «Ψηφιακών Μεταναστών» να ασχοληθούν με τοπικά αγροτικές ασχολίες ώστε να εξοικειωθούν και να γνωρίσουν μέσω αυτών τον πολιτισμό που πρεσβεύει ο οικισμός των Επάνω Αρχανών.
- Νέος και σύγχρονος πολεοδομικός σχεδιασμός με σεβασμό στο περιβάλλον και την πολιτισμική κληρονομιά της περιοχής, ώστε να προβλεφθούν νέα οικοπέδα, νέες χρήσης γης, να αποφευχθεί η άναρχη δόμηση και να διατηρηθεί η ακεραιότητα του παραδοσιακού οικισμού.

6. Πως επωφελείται ο οικισμός των Επάνω Αρχανών από την μετοίκηση των «Ψηφιακών Μεταναστών».

- Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.
- Αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος.
- Αντιμετώπιση της εποχικότητας.
- Βελτίωση των υποδομών. Αποτέλεσμα των στρατηγικών ενεργειών προσέλκυσης.
- Προώθηση και προβολή του οικισμού των Επάνω Αρχανών παγκοσμίως.
- Προσέλκυση πληθυσμού στην ενδοχώρα.
- Διατήρηση ιστορικών ασχολιών του οικισμού σχετικά με τον πρωτογενή τομέα.
- Ενίσχυση του τριτογενή τομέα με τη δημιουργία ιδιωτικών υπηρεσιών εξυπηρέτησης «Ψηφιακών Μεταναστών».
- Εκσυγχρονισμός της κοινότητας με την εισαγωγή και ένταξη του σύγχρονου κοινωνικού φαινομένου των «Ψηφιακών Μεταναστών».
- Εκμετάλλευση προς όφελος του οικισμού αλλά και της ευρύτερης περιοχής της Κρήτης, με την αξιοποίηση των επαγγελματιών των «Ψηφιακών Μεταναστών».
- Πιθανή προσέλκυση της κοινότητας «Ψηφιακών Νομάδων».
- Θα ληφθούν στοιχεία για τα κοινωνικά φαινόμενα των Ψηφιακών Νομάδων και των «Ψηφιακών Μεταναστών»
- Ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος του οικισμού Επάνω Αρχανών αλλά και γενικά της Περιφέρειας.

Κεφάλαιο 4: Αξιοποίηση Αποτελεσμάτων Σχεδιασμός Εφαρμογής (DN Visor)

1. Σκοπός δημιουργίας

Εφόσον ολοκληρώθηκαν και οι δυο ερευνητικές διαδικασίες τόσο στο πρώτο κεφάλαιο, που αφορούσε το κοινωνικό φαινόμενο των ψηφιακών νομάδων, όσο και στο δεύτερο, που ερευνήθηκε η φέρουσα ικανότητα των Περιφερειακών Ενοτήτων Χανίων και Ηρακλείου ως προς τις απαιτήσεις του κοινωνικού φαινομένου αυτού, έρχεται η παραγωγική διαδικασία του αποτελέσματος στο τρίτο κεφάλαιο. Αφορά τη δημιουργία μια εφαρμογής (application) για κινητά και απευθύνεται στην κοινότητα των ψηφιακών νομάδων που θέλουν να επισκεφτούν τις ΠΕ Χανίων και Ηρακλείου. Αξιολογώντας τα αποτελέσματα από τα παραπάνω κεφάλαια φανερώνεται ότι οι δυνατότητες να των δύο Περιφερειακών Ενοτήτων, μπορούν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις της ψηφιακής κοινότητας σε ένα ικανοποιητικό βαθμό. Όπως προαναφέρθηκε όμως, για να επιτύχει μεγάλο ποσοστό απήχησης αυτής της κοινωνικής ομάδας πρέπει να προβεί σε αρκετές ενέργειες που αναφέρθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο. Εδώ όμως θα γίνει μια προσπάθεια να αξιοποιηθούν οι υφιστάμενες δυνατότητες, να προωθηθούν και να προβληθούν με κατάλληλο τρόπο ώστε να υπάρχει μια αμφίδρομη εξυπηρέτηση συμφερόντων ανάμεσα στη σχέση ψηφιακών νομάδων, ΠΕ Χανίων και Ηρακλείου.

Το όνομα της εφαρμογής που θα δοθεί είναι το «DNvisor». Προέρχεται από τα αρχικά των ψηφιακών νομάδων στην αγγλική γλώσσα (Digital Nomad) και τη λέξη visor που μεταφράζεται ως «προσωπίδα» αλλά παραπέμπει στην αγγλική λέξη «advisor» που σημαίνει σύμβουλος. Με λίγα λόγια ο τίτλος της δείχνει και το χαρακτήρα της εφαρμογής ο οποίος είναι συμβουλευτικός. Σκοπός της εφαρμογής είναι αμφίπλευρος και πολυδιάστατος. Αρχικά θα προσφέρει ως κύρια απαίτηση μια συμβουλευτική εμπειρία στους ψηφιακούς νομάδες. Θα παράσχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και δεδομένα σε όλους τους οικισμούς των Περιφερειακών Ενοτήτων μελέτης, κινούμενη από τις επιθυμίες που έχουν οι ψηφιακοί νομάδες από τους προορισμούς. Όπως για παράδειγμα θα δίνει όλη την απαραίτητη πληροφόρηση, σχετικά με τον πολιτισμικό, φυσιολατρικό και αθλητικό πλούτο κάθε περιοχής και το κόστος διαμονής σε αυτές. Από την άλλη μεριά σκοπεύει να υπογραμμίσει και να προβάλλει όλα τα είδη υπάρχοντα μέσα και δυνατότητες που έχουν οι δύο Περιφερειακές Ενότητες και να προσπαθήσει να ενισχύσει το ποσοστό προσέλκυσης ατόμων από τη νέα ψηφιακή κοινότητα.

Οι λειτουργίες που θα ακολουθεί θα έχουν σκοπό να λύσουν θέματα που απασχολούν τους ψηφιακούς νομάδες όταν βρίσκονται στη διαδικασία επιλογής προορισμού μετοίκησης, αλλά και κατά τη διάρκεια της διαμονής τους στις ΠΕ Χανίων και Ηρακλείου, παρέχοντας πλήθος έγκυρων πληροφοριών από αξιόπιστες πηγές. Θα αποτελεί μια μεγάλη και καλά δομημένη βάση δεδομένων για τους ψηφιακούς νομάδες. Θα παρέχει δηλαδή πληροφορίες για όλους τους οικισμούς των Περιφερειακών Ενοτήτων που μελετάμε, οι οποίες θα αντλούνται κατά κύριο λόγο από στοιχεία του Κράτους και πιστοποιημένες ιδιωτικές πλατφόρμες και θα αφορούν τη διαμονή, τις πολιτιστικές, φυσιολατρικές και αθλητικές δραστηριότητες, την ποιότητα της συνδεσιμότητας τους, τις υπηρεσίες που μπορούν να τους παράσχουν οι

τοπικές κοινότητες και γενικά τις εμπειρίες που μπορούν να αποκτήσουν από αυτές. Πέραν των βασικών πληροφοριών, η εφαρμογή θα προσφέρει και καθοδήγηση, συμβουλές και υποστήριξη, διευκολύνοντας τους χρήστες να κάνουν τις καλύτερες επιλογές, ενισχύοντας έτσι τον συμβουλευτικό της χαρακτήρα. Θα παρέχει φόρμα αναζήτησης ώστε να παρέχει στο χρήστη τη δυνατότητα να ανακαλύπτει και μόνος του τις τοπικές αξίες κάθε περιοχής. Θα εξασφαλίζει τη συνεχή ενημέρωση και ανανέωση του περιεχομένου, ώστε οι χρήστες να έχουν πρόσβαση στις πλέον πρόσφατες και αξιόπιστες πληροφορίες. Τέλος, ως προς το όφελος των Περιφερειακών Ενοτήτων, η εφαρμογή με τις λειτουργίες της θα προσφέρει την απαραίτητη προβολή και προώθηση των δυνατοτήτων τους προς την ψηφιακή κοινότητα, ενώ σε δεύτερη φάση θα παρέχει στατιστικά δεδομένα από τις προτιμήσεις των ψηφιακών νομάδων, ως προς τους οικισμούς τους ώστε να γνωρίζουν ποιες περιοχές έχουν μεγαλύτερη απήχηση.

2. Στόχοι και Στρατηγική εφαρμογής.

Αφού παρουσιάστηκαν ο σκοπός και οι λειτουργίες της εφαρμογής «DNvisor», θα δοθούν οι στόχοι και η στρατηγική της. Δηλαδή ποιους στόχους θέλει πετύχει και τι στρατηγική θα ακολουθεί, πάντα σύμφωνα με τα αποτελέσματα που δόθηκαν στο δεύτερο κεφάλαιο και αφορούσαν τις «προτάσεις για τις στρατηγικές προσελκύνσεις ψηφιακών νομάδων».

Ο βασικός σκοπός της εφαρμογής σύμφωνα με τα παραπάνω είναι η διευκόλυνση των ψηφιακών νομάδων στη παροχή έγκυρων πληροφοριών και αξιολόγηση των παροχών για τους οικισμούς των ΠΕ Χανίων και Ηρακλείου. Όμως η εφαρμογή μπορεί να αποτελεί ένα εργαλείο που δίνει λύση σε μια ανάγκη του νέου κοινωνικού φαινομένου, όμως αυτό το εργαλείο υπηρετεί τους στόχους που έχουν τεθεί για να ευνοήσουν την Περιφέρεια Κρήτης στις δύο Περιφερειακές Ενότητες μελέτης. Επομένως, οι στόχοι της είναι οι εξής:

Προβολή και προώθηση των Περιφερειακών Ενοτήτων: Με την ομαδοποιημένη και προσωποποιημένη πληροφορία που παρέχεται στην εφαρμογή για τις περιοχές μελέτης, γίνεται μια προσπάθεια να γίνει κατανοητό στην νέα ψηφιακή κοινότητα ότι υπάρχουν πολύ καλές ευκαιρίες και δυνατότητες για αυτήν να μετοικήσει σε αυτές. Έτσι προβάλλονται τα «αγαθά» των προορισμών που είναι πλούσια σε πολιτισμικά, πολιτιστικά, φυσιολατρικά και αθλητικά στοιχεία. Έτσι γίνεται μέσω της εφαρμογής διεθνής προβολή της Κρήτης καθώς τα μέλη της νέας ψηφιακής κοινότητας προέρχονται από όλες τις χώρες του κόσμου.

Προώθηση του Εναλλακτικού Τουρισμού: Είναι άλλος ένας στόχος που θα προσπαθήσει να πετύχει η εφαρμογή. Με την προβολή και την εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τον φυσικό πλούτο, την πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομία, τις αθλητικές δραστηριότητες και τις ευκαιρίες τιμών διαμονής ανά περιόδους, δίνεται ολοκληρωμένη πληροφορία στους χρήστες της έτσι ώστε να γνωρίζουν πλήρως ποιες από τις απαιτήσεις τους ικανοποιούνται σε κάθε περιοχή. Άτομα όπως οι ψηφιακοί νομάδες δεν θεωρούνται μέρος του συμβατικού εποχικού τουρισμού. Θεωρούνται κατά συνθήκη τουρίστες καθώς αν δεν έρθουν σε συμφωνία με το Ελληνικό κράτος ο μέγιστος χρόνος διαμονής τους είναι 90 ημέρες. Είναι άνθρωποι που ψάχνουν να αποκτήσουν προσωπικές εμπειρίες από κάθε τόπο πραγματοποιώντας δραστηριότητες που αγαπούν, ενώ ταυτόχρονα ασκούν τις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις. Η περίοδος, επομένως, επίσκεψής τους στους προορισμούς δεν οφείλεται στην κλασική τουριστική περίοδο, αλλά στο κόστος τιμής και τι δραστηριότητες μπορούν να κάνουν εκεί καθώς και ποια χρονική περίοδο επιθυμούν να αλλάξουν περιοχή διαμονής. Επομένως, θεωρούνται τα άτομα της ψηφιακής κοινότητας, ένας

κλάδος του εναλλακτικού τουρισμού, καθώς αυτός δεν εξαρτάται από την κλασική τουριστική περίοδο, αλλά έχει σχέση με το αντικείμενο που παρακινεί τους τουρίστες να επισκεφτούν μια περιοχή, όπως το πλούσιο φυσικό τοπίο. Συνεπώς με τη βοήθεια και την προβολή μέσω της εφαρμογής, στοχεύουμε να έχουμε αύξηση των ψηφιακών ομάδων και κατά συνέπεια ενίσχυση του εναλλακτικού τουρισμού.

Μείωση της Εποχικότητας: Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι ψηφιακοί νομάδες δεν επηρεάζονται από την περίοδο που θα επισκεφτούν ένα προορισμό. Έχουν άλλα κριτήρια επιλογής και η εποχή δεν παίζει κανένα απολύτως ρόλο. Επομένως, μέσω της εφαρμογής θα μπορούν να προβληθούν και να ευνοηθούν εποχικοί προορισμοί κατά τις φθινοπωρινές και χειμερινές περιόδους βοηθώντας τους να κρατήσουν μια πιο σταθερή ατζέντα κρατήσεων καθ' όλη την χρονική περίοδο μειώνοντας έτσι το φαινόμενο της εποχικότητας και στηρίζοντας την οικονομία τους.

Ανάδειξη λιγότερο Δημοφιλών Απομακρυσμένων Οικισμών: Μέσω της εφαρμογής γίνεται προσπάθεια να υπάρχουν ευκαιρίες προβολής όλων των οικισμών των Περιφερειακών Ενοτήτων, όσον αφορά τις δυνατότητές τους. Με τον τρόπο αυτό οι ψηφιακοί νομάδες θα μπορούν να γνωρίσουν προορισμούς απομακρυσμένους που δεν είναι τόσο δημοφιλείς όσο άλλους και να ανακαλύψουν τις δυνατότητες και τις εμπειρίες που μπορούν να αποκτήσουν, ώστε να πραγματοποιήσουν επίσκεψη και διαμονή σε αυτούς. Με τον τρόπο αυτό θα ευνοηθούν τέτοιου είδους οικισμοί και θα επωφεληθούν τόσο από την άποψη της αύξηση των κρατήσεων τους αλλά και από την ενίσχυση της εσωτερικής τοπικής οικονομίας τους.

Στήριξη των τοπικών οικονομιών: Μέσω της προβολής, της ενίσχυσης των κρατήσεων στους τοπικούς οικισμούς και της προώθησης της τοπικής οικονομίας, η εφαρμογή στοχεύει στην ενίσχυση των τοπικών αγορών, στη δημιουργία νέων επαγγελματικών ευκαιριών και στην ανάπτυξη της τοπικής επιχειρηματικότητας.

Ενίσχυση της τουριστικής οικονομίας: Με τη κάλυψη των διαμονών από τους ψηφιακούς νομάδες, το προϊόν του τουρισμού στις δύο Περιφερειακές Ενότητες ενισχύεται καθώς υπάρχουν παραπάνω εισροές σε αυτές. Με τον τρόπο αυτό η εφαρμογή στοχεύει στη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα, μετατρέποντας την προσέλευση ψηφιακών νομάδων σε οικονομικά οφέλη για τις τοπικές κοινότητες.

Συνολική Ενίσχυση της Οικονομίας: Μέσω όλων των παραπάνω στόχων και πρωτοβουλιών, η εφαρμογή επιδιώκει τη συνολική ενίσχυση της οικονομίας, καταστρώνοντας τις βάσεις για μια βιώσιμη και ισορροπημένη ανάπτυξη των Περιφερειακών Ενοτήτων μελέτης και κατ' επέκταση όλης της Περιφέρειας Κρήτης.

Η ανάπτυξη της εφαρμογής «DNvisor» προχώρησε σημαντικά μετά την παρουσίαση του σχεδιαστικού πλάνου και της ερευνητικής μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε για τη δημιουργία της, στον αρμόδιο Αντιπεριφερειάρχη Χανίων, αρμόδιο για θέματα Επιχειρηματικότητας, Εμπορίου, Καινοτομίας και Κοινωνικής Οικονομίας. Η θετική ανταπόκριση και η εγγράφως εισήγηση του Αντιπεριφερειάρχη αναγνώρισαν την καινοτομία και την αναγκαιότητα ύπαρξης της εφαρμογής, επιβεβαιώνοντας τη σημασία της στην τοπική οικονομική ανάπτυξη. Η θετική αυτή εισήγηση συνέβαλε στην ενίσχυση της επιχειρηματολογίας της έρευνας, που υποστήριξε την ύπαρξη μιας τέτοιας διεπαφής στην Κρήτη, και ενθάρρυνε την προώθηση της παραγωγικής διαδικασίας της εφαρμογής.

3. Σχεδιάγραμμα εφαρμογής και Περιγραφή

Αφού δόθηκε ο σκοπός δημιουργίας και οι στόχοι που θέλουμε να πετύχει η εφαρμογή, εδώ θα γίνει αναλυτική περιγραφή της ιδέας και θα συνταχθεί το σχεδιάγραμμα της εφαρμογής.

Η εφαρμογή που θα αναπτυχθεί, είναι ένα απαραίτητο εργαλείο για τους ψηφιακούς νομάδες, οι οποίοι ενδιαφέρονται να επισκεφθούν τις Περιφερειακές Ενότητες Χανίων και Ηρακλείου με άνεση, ασφάλεια και ευκολία. Επίσης στο τέλος τους δίνει τη δυνατότητα να γνωρίσουν περισσότερο τον οικισμό των Επάνω Αρχανών ώστε να δουν την οπτική για μια πιο μόνιμη μετοίκηση. Αυτή η επιλογή μένει σε αρχικό στάδιο παροχής πληροφοριών για τον οικισμό καθώς απαιτεί συνεργασία δημόσιων και ιδιωτικών φορέων ώστε να δώσει τη μέγιστη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της. Τα κύρια Χαρακτηριστικά της εφαρμογής θα είναι:

2. **Προορισμοί:** Οι προορισμοί είναι ταξινομημένοι σε διάφορες ζώνες οικισμών, όπως για παράδειγμα Βορειοανατολική ζώνη Δήμου Χανίων που περιλαμβάνει (Κουνουπιδιανά, Καλαθάς, Πιθάριον, Καμπάνιον, Χωραφάκια, Σταυρός, Ζορνάδης, Αεροδρόμιον, Παζινός, Στέρναι, Ανεμόμυλοι, Χωρδάκιον, Γαλήνη, Μουζουράς, Καλόρουμα, Κάτω Μαράθι, Μαράθι) . Κάθε ζώνη αποτελεί το αποτέλεσμα της αναζήτησης περιοχών ενδιαφέροντος ανάλογα με τα φίλτρα που έχει επιλέξει ο χρήστης. Ο κύριος διαχωρισμός των περιοχών γίνεται πρωταρχικά με το κριτήριο Περιφερειακή Ενότητα Χανίων ή Ηρακλείου ή και των δύο, μέσω του οποίου αντλούμε την σημαντικότερη πληροφορία για τη λειτουργία της εφαρμογής, η οποία θα καθορίσει και το χρόνο απόκρισής της ανάλογα με την επιλογή του χρήστη.

3. **Παρουσία βαθμολογίας ανά ζώνη οικισμών:** Κάθε ζώνη οικισμών έχει βαθμολογηθεί ήδη από το στάδιο συλλογής δεδομένων βάσει του ερωτηματολογίου που βρίσκεται στο Κεφάλαιο 2 και έτσι καταλήγουμε σε 7 σημεία βάσει των οποίων έχει προκύψει η βαθμολογία κάθε ζώνης οικισμών. Τα σημεία αυτά είναι:

1. Φυσιολατρικές Δραστηριότητες
2. Πολιτισμικές και πολιτιστικές Δραστηριότητες
3. Αθλητικές Δραστηριότητες
4. Κόστος διαμονής/ ημέρα
5. Εγγύτητα από co-working spaces
6. Εγγύτητα από κοινότητες ψηφιακών νομάδων
7. Απόσταση από Διεθνές Αερολιμένα / Λιμένα
8. Ποιότητας σύνδεσης στο Διαδίκτυο (αξιολόγηση βάσει ταχύτητας upload/download).

Τα σημεία 1,2,3,4 μεταβάλλονται βάσει του τριμήνου διαμονής που έχουν οριστεί. Κάθε ένα από τα παραπάνω σημεία βαθμολογείται από το 1 έως το 10 και εν συνεχεία προκύπτει η συνολική βαθμολογία της περιοχής.

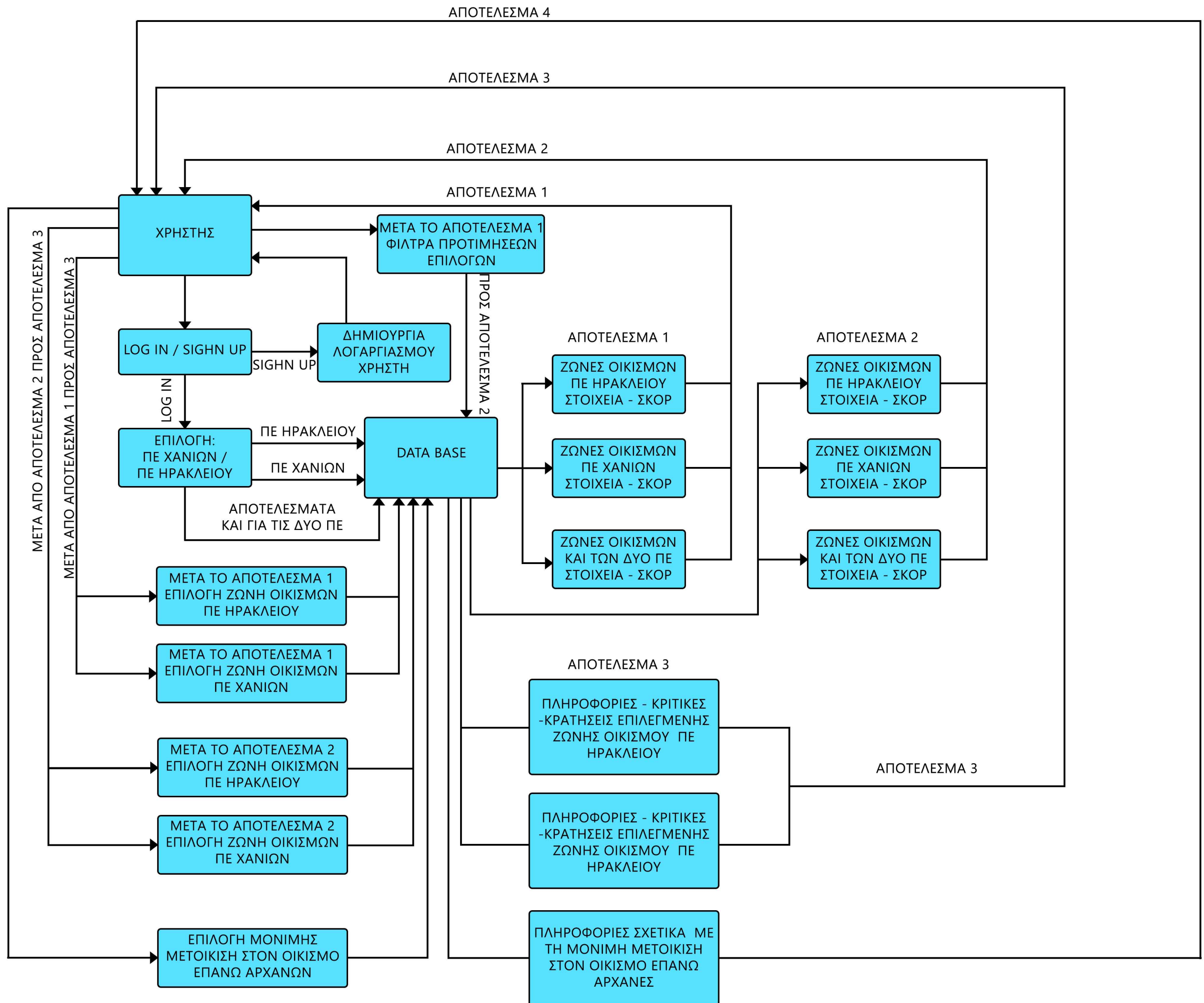
4. **Αναζήτηση βάσει φίλτρου:** Ο χρήστης μπορεί να επιλέξει φίλτρα που έχουν άμεση σχέση με τα 7 σημεία που αναφέρονται παραπάνω και ένα ακόμα που έχει να κάνει με την περίοδο αλλιώς η εφαρμογή θα τον παραπέμπει στην τρέχουσα περίοδο, δηλαδή τη χρονική περίοδο όπου ανήκει η χρονική στιγμή όπου κάνει χρήση της εφαρμογής. Εν συνεχεία η εφαρμογή θα του παρουσιάσει τα αποτελέσματα της αναζήτησης σε λίστα όπου θα αναγράφονται οι βαθμολογίες κάθε περιοχής ξεκινώντας από τις πιο σχετικές στα φίλτρα. Δεν θα παρουσιάζει περιοχές οι οποίες στο σχετικό φίλτρο θα έχουν μηδενική βαθμολογία, εκτός και αν έχουμε περίπτωση πολυκριτηριακής αναζήτησης όπου θα εμφανιστούν όλες οι περιοχές που καλύπτουν έστω το ένα κριτήριο σε λίστα από κάτω από τα αποτελέσματα που καλύπτουν όλα τα κριτήρια

5. **Τοπικές συμβουλές:** Ανάλογα με την ζώνη οικισμών που θα διαλέξει ο χρήστης θα δει μία αναλυτικότερη παρουσίαση κάθε ζώνης προκειμένου να αποκτήσει μία πλήρη εικόνα για την ζώνη αυτή. Επίσης, θα αναφερθούν όλοι οι οικισμοί αναλυτικά προκειμένου να μπορέσει να πραγματοποιήσει αναζήτηση διαμονής για αυτές τις περιοχές. Με μία μελλοντική αναβάθμιση της εφαρμογής μπορούν να προστεθούν προτάσεις για εστιατόρια που τρώνε οι ντόπιοι και τοποθεσίες που δεν αναγράφονται στους τουριστικούς οδηγούς.
6. **Κρατήσεις και Κριτικές:** Σε μελλοντική έκδοση της εφαρμογής οι χρήστες θα μπορούν να κάνουν κρατήσεις για ξενοδοχεία, εστιατόρια, εισιτήρια αξιοθέατων και άλλες υπηρεσίες απευθείας από την εφαρμογή. Επιπλέον, θα μπορούν να διαβάσουν κριτικές από άλλους ταξιδιώτες για να επιλέξουν τις καλύτερες επιλογές.

Η Βάση Δεδομένων της εφαρμογής: Όλα τα στοιχεία και αποτελέσματα που δίνονται στον χρήστη αντλούνται από πολύ έγκυρες πηγές. Αυτές είναι το Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού, το Υπουργείο Τουρισμού, η Περιφέρεια Κρήτης, Δίκτυο NATURA 2000 , δίκτυο UNESCO, οι ιδιωτικές πλατφόρμες κρατήσεων Booking και Airbnb και η εταιρία τηλεπικοινωνιών Cosmote, πλατφόρμες ενημέρωσης από τις τοπικές αυτοδιοικήσεις και πολιτιστικών συλλόγων. Επίσης, δεκτά γίνονται και δεδομένα σχετικά με διάφορες δραστηριότητες που αφορούν τους ψηφιακούς νομάδες από ιδιωτικές επιχειρήσεις εγγεγραμμένες και πιστοποιημένες για την εγκυρότητα των στοιχείων που παρέχουν.

Περίπτωση μόνιμης μετοίκησης στον οικισμό των Επάνω Αρχανών : Ως τελευταία επιλογή η εφαρμογή θα δίνει τη δυνατότητα να εμβαθύνει σε περαιτέρω πληροφορίες για τον οικισμό των Επάνω Αρχανών, σε όλα τα επίπεδα απαιτήσεων των ψηφιακών νομάδων. Δηλαδή θα προχωράει σε πιο εξειδικευμένες δραστηριότητες που συνδέονται με τον οικισμό, θα δίνει συνδυασμούς δραστηριοτήτων σε σχέση με την ευρύτερη περιοχή και θα δίνει στοιχεία επικοινωνίας με αρμόδιες υπηρεσίες του οικισμού. Σε μελλοντική ενημέρωση της εφαρμογής η οποία θα βγει εκτός ερευνητικού επιπέδου, πάντα σε συνεννόηση με δημόσιο φορέα (Περιφέρεια και τοπική αυτοδιοίκηση) και συνεργασία με ιδιωτικές επιχειρήσεις, θα προτείνει εκτός από δραστηριότητες, καλύτερες συνθήκες μόνιμης διαβίωσης (κόστος, μεταφορές, κλπ.) και διευκολύνσεις ώστε να προωθήσει τη μόνιμη μετοίκηση των ψηφιακών νομάδων στην περιοχή.

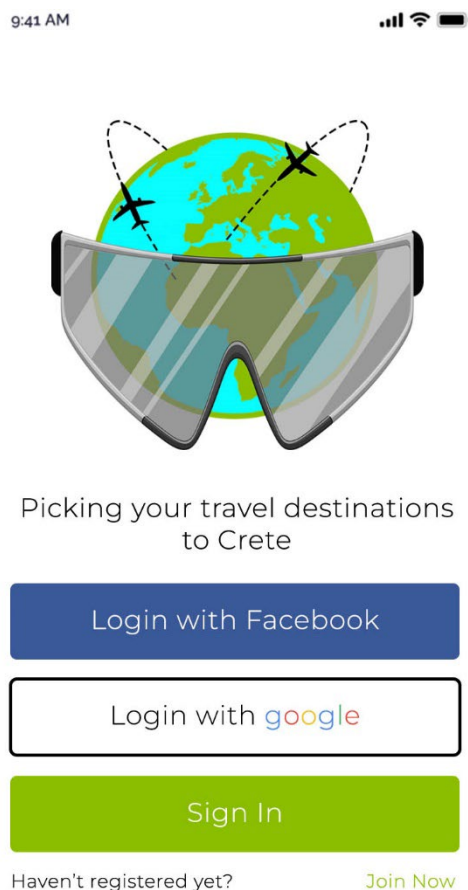
Ακολουθεί η γραφική απεικόνιση της λειτουργίας της εφαρμογής.

4. Παρουσίαση της λειτουργίας του DNvisor

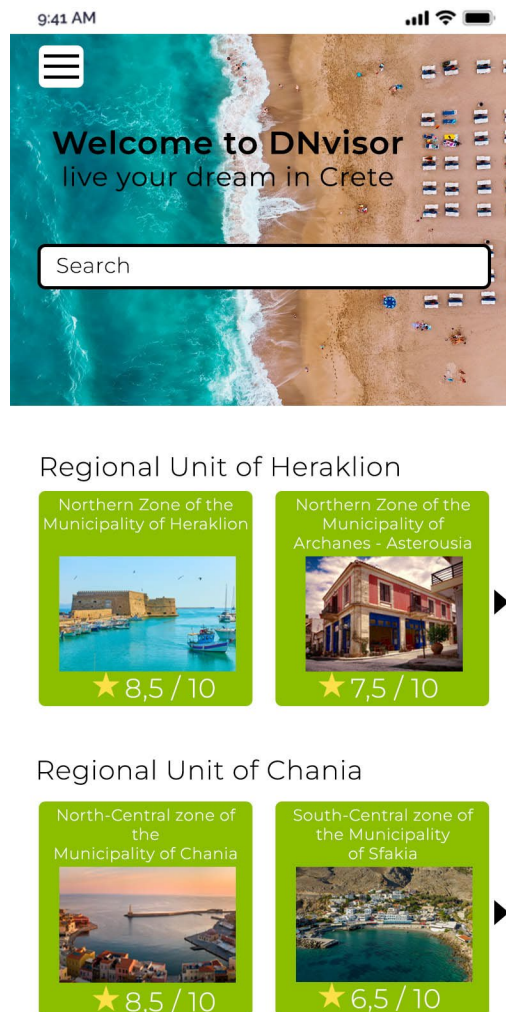
Πρόκειται για τις σχεδιασμένες μακέτες της τελικής πρότασης της εφαρμογής: Το Demo που θα παρουσιαστεί στο πλαίσιο της έρευνας πιθανών να διαφέρει.

Login Screen

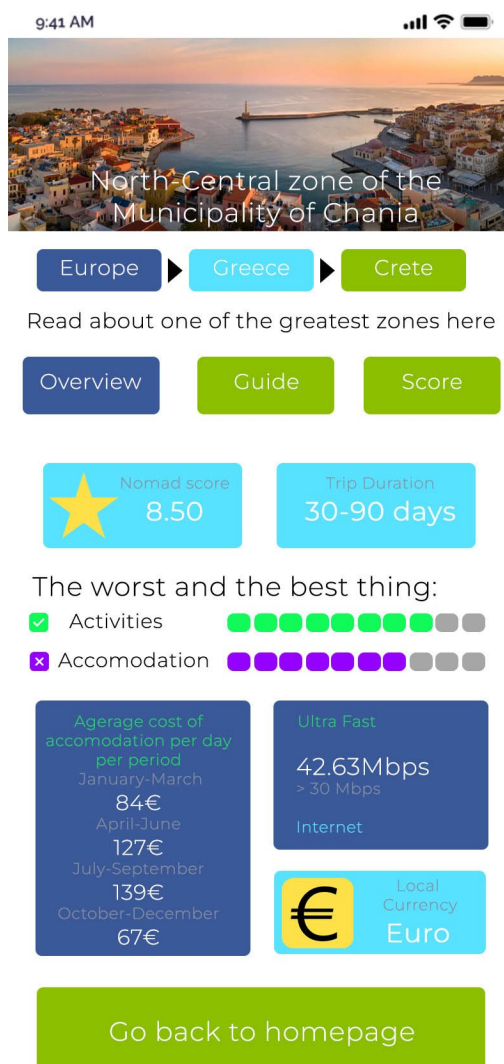
Η αρχική οθόνη της εφαρμογής αποτελεί την login screen μέσω της οποίας ο χρήστης μπορεί να κάνει login στο λογαριασμό του και να αποκτήσει πρόσβαση στα δεδομένα του. Η εφαρμογή για το login αξιοποιεί τις δυνατότητες που προσφέρει το Meta API και το Firebase API της Google, τα οποία δίνουν τη δυνατότητα στο χρήστη να πραγματοποιήσει login μέσω του λογαριασμού του στο Facebook ή στη Google. Τέλος, ο χρήστης μπορεί να πραγματοποιήσει εγγραφή απευθείας στην εφαρμογή και να δημιουργήσει έναν λογαριασμό σε αυτήν. Στην οθόνη αυτή γίνεται και η πρώτη επαφή του χρήστη με το logo του DNvisor, που αποτελεί μία έμπνευση για το χρήστη καθώς με μια πιο προσεκτική ματιά είναι ξεκάθαρη η ιδέα για τη δημιουργία του από την συνεχή μετακίνηση των ψηφιακών νομάδων σε όλη την υφήλιο.

Home Screen

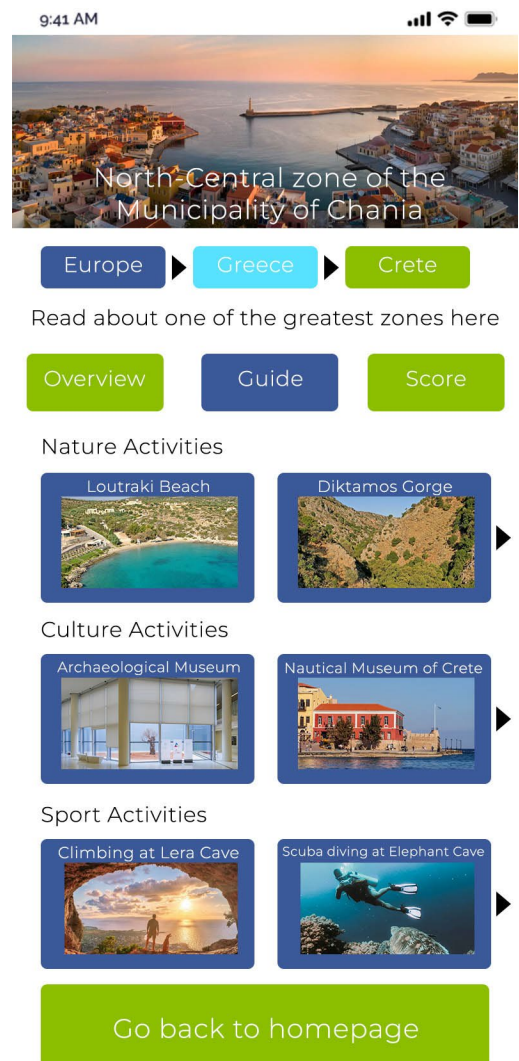
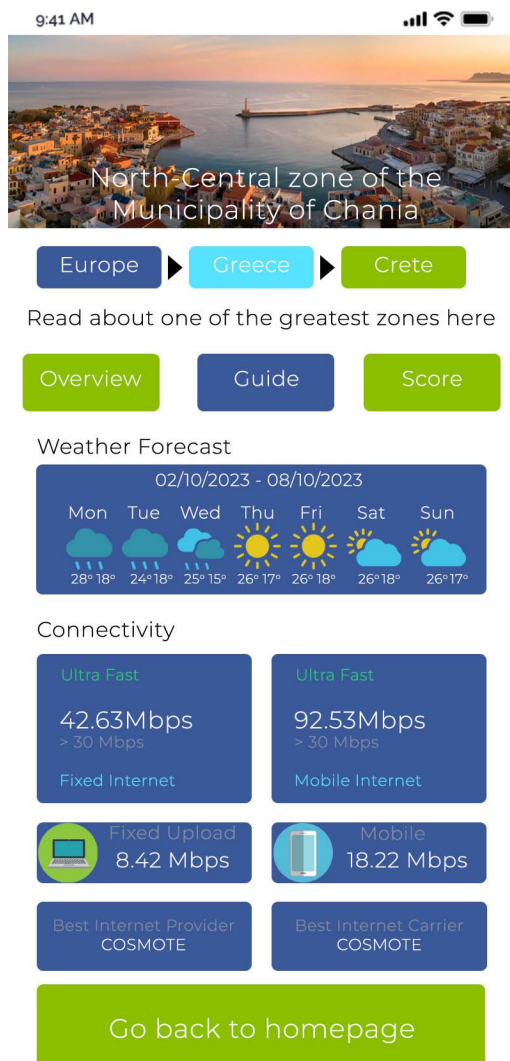
Μετά το login του χρήστη στην εφαρμογή εμφανίζεται η Home screen, η οποία όπως φαίνεται παραπάνω περιλαμβάνει την παρουσίαση των διαφορετικών ζωνών οικισμών των Π.Ε. Χανίων και Ηρακλείου ξεχωριστά. Με κύλιση προς τα αριστερά ο χρήστης μπορεί να δει περισσότερους οικισμούς και να διαλέξει τους πιο ενδιαφέροντες ανάλογα με το σκορ τους. Στο κέντρο της σελίδας βρίσκεται μία γραμμή αναζήτησης, όπου ο χρήστης μπορεί να κάνει αναζήτηση για τις περιοχές κάνοντας χρήση φίλτρων που φαίνονται στην οθόνη με το πάτημα πάνω στη γραμμή αναζήτησης. Τέλος, πάνω αριστερά υπάρχει ένα burger stack που πατώντας το ο χρήστης μπορεί να δει στοιχεία του λογαριασμού του.

Destination card Screen Overview

Η οθόνη που βλέπει ο χρήστης μετά την Home screen είναι η Destination card screen. Σε αυτή την σελίδα βλέπει στοιχεία σχετικά με τον προορισμό που έχει επιλέξει. Συγκεκριμένα στην οθόνη που βλέπετε παρακάτω φαίνονται στοιχεία σχετικά με τον επιλεγμένο προορισμό, ο οποίος είναι η Βόρεια – Κεντρική Ζώνη του Δήμου Χανίων. Συγκεκριμένα στην σελίδα υπάρχουν τρία action buttons, το πρώτο σε παραπέμπει στην πρώτη υποσελίδα της destination card, η οποία είναι η πρώτη που συναντά ο χρήστης μετά το loading του screen και παρέχει γενικές πληροφορίες όπως, το συνολικό σκορ του προορισμού, την διάρκεια διαμονής visa free, το κόστος διαμονής ανάλογα με τις περιόδους, την ταχύτητα του διαδικτύου και τους πυλώνες με την υψηλότερη και τη χαμηλότερη βαθμολογία. Τα άλλα δύο buttons αφορούν την παρουσίαση ενός οδηγού για την περιοχή και το σκορ του προορισμού αναλυτικά ανά πυλώνα αντίστοιχα.

Destination card Screen. Guide

Στη δεύτερη υποσελίδα της Destination card screen ο χρήστης βλέπει έναν οδηγό που του παρέχει αρχικά μία εκτενή πληροφόρηση για τις δραστηριότητες που μπορεί να ασκήσει στον προορισμό, εν συνεχεία με μία κύλιση προς τα πάνω πληροφορίες για τις τρέχουσες καιρικές συνθήκες στον προορισμό, την ταχύτητα του διαδικτύου στο επίγειο και στο κινητό δίκτυο και τον πιο αξιόπιστο πάροχο στην περιοχή.

9:41 AM

North-Central zone of the Municipality of Chania

Europe ► Greece ► Crete

Read about one of the greatest zones here

Overview Guide Score

Co-working spaces

Workhub Chania
€ 15 / pp / day
Contact Info
43 Iroon Polytechniou Str, Trianon center, Building 3, second floor, 73132 Chania, Crete, Greece.
+30 2821 056308
info@workhub.gr

Transportations Information

Chania Airport Ioannis Daskalogiannis: +30 28210 83800/805
Olympic Airlines: +30 28210 66088, +30 28210 63264
Aegean Airlines: +30 28210 63366
Port Authority of Chania: +30 28210 98888
Port Authority of Souda: +30 28210 89240
ANEK LINES: +30 28210 27500
Public Bus: +30 28210 27044
"Radiotaxi ERMIS": 18300 & +30 28210 98700
"Radiotaxi CHANION": +30 28210 94300

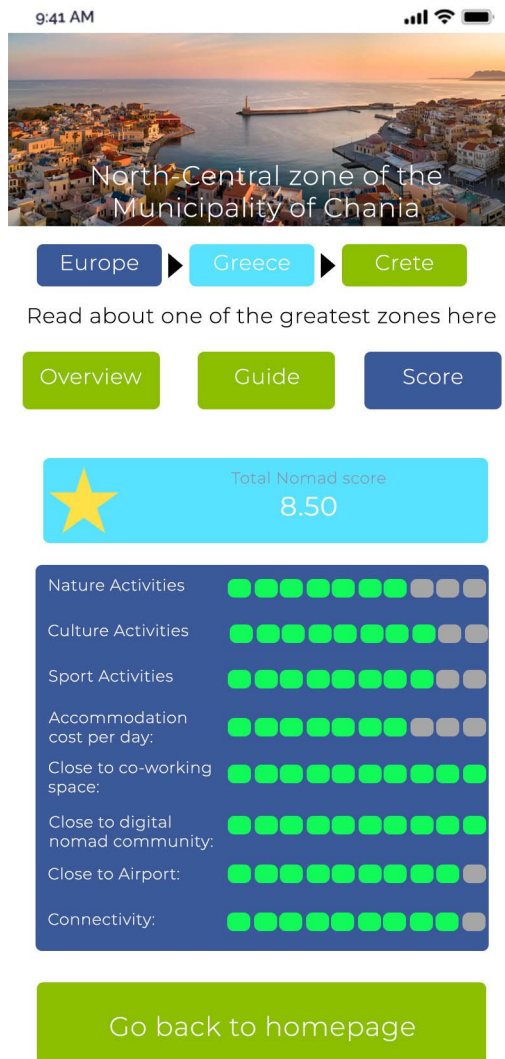
Accommodation

Choose Period ► Average cost / day

Book via booking.com Book via Airbnb

Go back to homepage

Τέλος, με μία ακόμα κύλιση προς τα πάνω λαμβάνει πληροφορίες για την ύπαρξη των coworking spaces στην περιοχή, βασικές πληροφορίες σχετικά με τις συγκοινωνίες και τη δυνατότητα να προχωρήσει σε κράτηση διαμονής μέσω της Booking ή της Airbnb.

Στην τρίτη υποσελίδα της Destination card screen ο χρήστης βλέπει το συνολικό σκορ του προορισμού και τα επιμέρους σκορ του προορισμού σε κάθε πυλώνα. Έτσι, μπορεί να διαπιστώσει ότι ο συγκεκριμένος προορισμός μπορεί να προσφέρει μία ποικιλία δραστηριοτήτων και καλύπτει αποτελεσματικά όλες τις ανάγκες των ψηφιακών νομάδων.

9:41 AM

Europe ► Greece ► Crete

Read about one of the greatest zones here

Overview
Guide
Score

Nautical Museum of Crete

The Maritime Museum of Crete is housed in the neoclassical building located at the entrance of the Firkas Fortress and was inaugurated on May 27, 1973, concurrently with the events of the 32nd anniversary of the Battle of Crete. The purpose of establishing the Maritime Museum is to exhibit and preserve our Maritime traditions, with a particular emphasis on those of Crete.

It includes ship models, various nautical instruments and devices, such as sextants, barometers, anemometers, abacuses of courses, speed discs, torpedo firing plates, onboard magnetic compasses, meteorological instruments, sextants, celestial spheres, instruments of torpedo-boat helmsmanship, and more. It also hosts paintings, portraits, authentic historical photos, like the one showing the raising of the Union Flag of Crete with Greece, at the "Firkas" fortress of Chania, on December 1, 1913, and more. Exhibits also include artifacts like uniforms and other memorabilia, heroic fallen men of our Navy, weapons of the landing operations of 1912-13, axes of fire-fighting operations, impact and more.

All exhibits from our maritime tradition are categorized by historical periods: Copper Age - Classical and Hellenistic-Venetian period-Byzantine and Post-Byzantine-Ottoman rule-Independence Struggle (1650 and 1909)-Balkan Wars (1912-1913), World War II and Post-War Period.

Lastly, one of the "Moro Shipyards" has been granted to the Maritime Museum of Crete, where an exhibition of traditional and ancient shipbuilding.

Reviews

Total Score
4,5 / 5

Contact
Phone: +30 28210 91875
E-mail:mar-mus@otenet.gr

Go back to homepage

Τέλος, στη δεύτερη υποσελίδα της Destination card screen μετά την πρώτη κύλιση που κάνει ο χρήστης μπορεί να επιλέξει μία δραστηριότητα πατώντας απάνω της και να λάβει περισσότερες πληροφορίες καθώς και κριτικές για αυτήν.

Συμπερασματικά όπως φαίνεται από την λειτουργία της εφαρμογής μπορεί κανείς να καταλάβει ότι με κατάλληλη προώθησή της θα μπορέσει να αποτελέσει εργαλείο για την προσέλκυση των ψηφιακών νομάδων στην Κρήτη, και ειδικότερα στις Π.Ε. Χανίων και Ηρακλείου. Θα συμβάλλει στην εξέλιξη του τουριστικού προϊόντος της Κρήτης και στην τόνωση της τοπικής οικονομίας και θα αποτελέσει ένα εργαλείο για την ίδια την Περιφέρεια Κρήτης καθώς θα συμβάλλει στην συλλογή δεδομένων real time σχετικά με τις τρέχουσες προτιμήσεις των ψηφιακών νομάδων στην Κρήτη, τα οποία θα μπορούν να στέλνονται σε αυτήν, κάτι που θα της επιτρέπει να προβαίνει άμεσα σε προωθητικές ενέργειες και σε διορθωτικές κινήσεις προκειμένου να ενισχύονται όλοι οι οικισμοί με τον κατάλληλο τρόπο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Ant. Lombardo, Documenti della colonia veneziana di Creta, Torino 1942, σ. 120,162
- Arlt, W. (2017). Digital Nomads: The Future of Work? Journal of International Business Studies, 48(3), 360-362.
- Berard Victor, «Κρητικές Υποθέσεις οδοιπορικό 1897», Εκδόσεις Τροχαλία, Αθήνα 1994, σελ. 283,286.
- Carballo, D., & Ariza-Montes, J. A. (2021). Digital nomads and smart tourism destinations: An analysis of their impact and potential. Sustainability, 13(2), 513. doi: 10.3390/su13020513
- Chiaudano – Lombardo, Fonti per la storia di Venezia, σ. 72
- Cohen, S. (2018). Work and Tourism: Retrospects and Prospects. Current Issues in Tourism, 21(3), 280-296.
- El. Santschi, Regestes des arrets civils etc. σ.313
- Ferriss, T. 2009. "The Four-Hour Work Week: Escape the 9-5, Live Anywhere and Join the New Rich.", ISBN-13: 978-0307465351
- Makimoto, T., & Manners, D. (1997). "Digital nomad." New York: Wiley, Chichester, ISBN-13: 978-0471974994.
- Steve K. Roberts (1988): "Computing Across America: The Bicycle Odyssey of a High-Tech Nomad Paperback" (January 1, 1988), ISBN-13 : 978-0938734185

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Άγγελος Χανιώτης, Καθηγητής Αρχαία Ιστορίας, Προσωπικές εκτιμήσεις του καθηγητή, Σχολή Ιστορικών Μελετών του Ινστιτούτου Προηγμένων Μελετών στο Πρίνστον.
- Δήμος Αρχαίων, Αρχάνες 1897, Πρακτικά Επιστημονικού Συμποσίου, Αύγουστος 1997, σελ. 272, 273.
- Διεθνές Οργανισμός Μεταναστεύσεως (ΔΟΜ) «Γλωσσάριο για τη Μετανάστευση», Διεθνής Μεταναστευτική Νομοθεσία, Ν° 20.
- Ε. Σαπουνά – Ι. Σακελλαράκη, «Ανασκαφή εις Αρχάνες». Το έργο της Αρχαιολογικής Εταιρίας 1982 και 1983.
- ΙΝΣΕΤΕ (2020): «Ελληνικός Τουρισμός Σχέδια Δράσης 2030, Περιφέρεια Κρήτης».
- ΙΝΣΕΤΕ (2022): «Περιφέρεια Κρήτης, Ετήσια έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2021.
- «Ιστορικό Λεύκωμα», Αρχάνες 1987.
- Κονδυλάκης Ιωάννης, Χρονογράφημα στην «Νέα Εφημερίδα», Ηράκλειο 28-29 Μαρτίου 1919.
- Μνημεία της Κρητικής Ιστορίας, V , σελ. 117.
- Ν. Σταυρινίδη, Ανδρέα Μπαρότσης, ο προδότης του Μεγάλου Κάστρου, «Κρητικά Χρονικά», Α', σελ. 56,57.
- Ν. Χριστίδης, «Ψηφίδες Αρχαιολογικής Ιστορίας», 2011.
- Περιφέρεια Κρήτης (2020) : «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2020-2023, Στρατηγικός Σχεδιασμός».
- Στεργίου Γ. Σπανάκης, Πόλεις και Χωριά της Κρήτης στο Πέρασμα των Αιώνων Τ. Α'.

- Στεργίου Γ. Σπανάκης, Πόλεις και Χωριά της Κρήτης στο Πέρασμα των Αιώνων Τ. Β'.
- Ταχατάκη Ειρήνη, «Ο Γιούχτας με τσ' Αρχάνες», Ηράκλειο 2013.
- Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, «Εθνική Στρατηγική για ένταξη», 2019.
- Χρ. Τζομπανάκη, Μορφωτικός Σύλλογος Αρχανών, «Οι Αρχάνες στον 20ο Αιώνα, Όψεις και Απόψεις», Αρχάνες Σεπτέμβριος 2008. σελ 194 – 201.
- Χρ.Τζομπανάκη, «Νεοκλασικές επιδράσεις στον οικισμό των Άνω Αρχανών Ζ' Διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο», τόμος Γ2, σελ. 587, Ρέθυμνο 1995.
- Χρ. Τζομπανάκη, «Οι Αρχάνες στον 20ο Αιώνα, Όψεις και Απόψεις», Μορφωτικός Σύλλογος Αρχανών, Αρχάνες 2008, σελ.197-199.

Άρθρα

- Gyimothy, S. (2020). Afterword – Participatory Placemakers: Socio-spatial Orderings Along the Nexus of Tourism and Media. In M. Månsson, A. Buchmann, C. Cassinger, & L. Eskilsson (Eds.), *The Routledge Companion to Media and Tourism* (pp. 437-443). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429430398-50>
- Gyimothy, S., Pérez, S. M., Meged, J. W., & Wilson, J. (2020). Contested Spaces in the Sharing Economy. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 20(3), 205-211. <https://doi.org/10.1080/15022250.2020.1789502>
- Gyimothy Mørup-Petersen, S. (2022). The Tourist Gait and Sidewalk Rage. Abstract from UGI-IGU Paris 2022, Paris, France.
- Ioannides, D., Gyimothy, S., & James, L. (2021). From Liminal Labor to Decent Work: A Human-Centered Perspective on Sustainable Tourism Employment. *Sustainability*, 13(2), [851]. <https://doi.org/10.3390/su13020851>
- Kastenholz, E., Carneiro, M. J., & Marques, C. P. (2019). Digital nomads: Motivations for choosing a new way of working and living. *Journal of Travel Research*,
- Khazanov, A. M. (1994). "Nomads and the Outside World [2e]". University of Wisconsin Press.
- Liegl M (2014) "Nomadicity and the care of place—on the aesthetic and affective organization of space in", *freelance creative work. Comput Support Coop Work* 23:163–183
- MBO Partners (2020). "COVID-19 and the Rise of the Digital Nomad"
- MBO Partners Digital Nomads Report, September 2022.
- MBO Partners Digital Nomads Report, August 2023.
- Mohn, T. (2014). "How To Succeed at Becoming a Digital Nomad.", www.forbes.com.
- Orel M (2019), Doctor of Sociology, Prague University of Economics and Business, "Coworking environments and digital nomadism: balancing work and leisure whilst on the move". *World Leis J* 61(3):215–227.
- Peeters, P., Mulder, M., Nijkamp, P., & Rietveld, P. (2019). The rise of the digital nomad: Motivations, opportunities, and implications for destination development. *Journal of Travel Research*, 0047287519849263.
- Starkov, I. (2019). "Digital nomads and tourism: Transformative potentials". *Journal of Tourism Futures*, 5(1), 22-35.
- The New York Times, (2019): "Estonia Offers Digital Nomads a Visa".
- Thompson BY (2018), Doctor of Philosophy, Department School of Liberal Arts "Digital nomads: employment in the online gig economy."

- Wang B et al (2018) Digital work and high-tech wanderers: three theoretical framings and research agenda for digital nomadism. Australian conference on information systems www.acis2018.org/wp-content/uploads/2018/11/ACIS2018_paper_127.pdf
- World Bank. 2016. World Development Report 2016: Digital Dividends. Washington, DC: World Bank. doi:10.1596/978-1-4648-0671-1. License: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO
- World Bank, 2016: "World Bank Annual Report 2016", Washington, DC: World Bank. doi: 10.1596/978-1-4648-0852-4. License: Creative Commons Attribution–Non-Commercial–No Derivatives 3.0 IGO (CC BY-NC-ND 3.0 IGO)

Ιστοσελίδες

- www.newworldencyclopedia.org
- Ομιλία του Arthur C. Clare, 1964 στο BBC Horizon το 19664: <https://www.youtube.com/watch?v=wC3E2qTCIY8>
- www.clarkefoundation.org
- www.digitalnomads.world
- Digital Nomads Madeira: www.digitalnomads.startupmadeira.eu
- Invest Portugal - Living in Portugal: www.investportugal.gov.pt.
- Internations - The Best Countries for Digital Nomads in 2021: www.internations.org.
- Forbes - Berlin, Germany - Europe's Top Digital Nomad Hotspot: www.forbes.com
- Talent Garden Barcelona: www.barcelona.talentgarden.org
- "The Best Cities in Spain for Digital Nomads" - The Blonde Abroad: www.theblondeabroad.com
- "Spain for Digital Nomads: The Complete Guide" - Hobo with a Laptop: www.hobowithalaptop.com
- www.transferwise.com
- Οργανισμός Εθνικού Τουρισμού της Κροατίας, www.croatia.hr
- www.visit-croatia.co.uk
- The Dubrovnik Times (2022): Digital Potential: How Dubrovnik Can Join the List of Europe's 'Smart Cities. www.thedubrovniktimes.com
- The Dubrovnik Times (2021): Why Croatia Is Now Attracting So Many Digital Nomads. www.thedubrovniktimes.com.
- The Dubrovnik Times, (2021): Croatia, your new office! – Croatia pushing hard to attract digital nomads.
- Estonian Ministry of Foreign Affairs, Visit Estonia - e-Residency, www.e-resident.gov.ee , 2020.
- www.bloomberg.com
- Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου της Ταϊλάνδης, καμπάνια της ηλεκτρονικής βίζας, επίσημη ιστοσελίδα: www.thaievisa.go.th
- Nomad Capitalist, "The Best Places to Live in Bali for Digital Nomads", 2020: www.nmadcapitalist.com
- www.hubud.org

- Κυβέρνηση της Νέας Ζηλανδίας, www.newzealand.com
- Υπουργείο Επιχειρηματικότητας Καινοτομίας και Απασχόλησης Νέας Ζηλανδίας, τμήμα Διαχείρισης Μεταναστευτικού, επίσημη ιστοσελίδα: www.immigration.govt.nz.
- www.bizdojo.com
- Κυβέρνηση του Καναδά, επίσημη ιστοσελίδα: www.canada.ca.
- www.internations.org
- www.oecd-library.org
- World Bank Group - "Mexico: A Digital Country Strategy for the Global Digital Economy" (2016): <https://www.worldbank.org>
- www.wework.com
- Κυβέρνηση του Μεξικού, επίσημη ιστοσελίδα: www.inm.gob.mx
- Ιδιωτική εταιρία Μεξικού που αναλαμβάνει την έκδοση βίζας ιστοσελίδα: www.touristcardmx.com
- www.nomadgirl.co
- Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου Ελλάδας, επίσημη ιστοσελίδα: www.migration.gov.gr
- Υπουργείο Τουρισμού Ελλάδας, επίσημη ιστοσελίδα: www.mintour.gov.gr
- Παρατηρητήριο του Κινήματος ψηφιακών νομάδων επίσημη ιστοσελίδα: www.digitalnomadsobs.org
- www.digitalnomadsobs.org
- www.equifund.gr
- Επίσημη καμπάνια προώθησης απομακρυσμένης εργασίας υπό την αιγίδα της Ελληνικής Κυβέρνησης, ιστοσελίδα: www.workfromgreece.gr
- www.nomadlist.com
- www.workspace.fiverr.com
- Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, επίσημη ιστοσελίδα, www.statistics.gr
- Περιφέρεια Κρήτης, επίσημη ιστοσελίδα: www.crete.gov.gr
- Περιφέρεια Κρήτης, βοηθητική ιστοσελίδα που αφορά την προώθηση του τουρισμού: www.incrediblecrete.gr/tourist-map/
- Δίκτυο Προστασία της Παγκόσμιας Κληρονομιάς UNESCO, επίσημη ιστοσελίδα: www.unesco.org
- Δίκτυο NATURA 2000: www.natura2000.eea.europa.eu
- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, επίσημη ιστοσελίδα: www.ypen.gov.gr
- Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, επίσημη ιστοσελίδα: www.yme.gr
- Εταιρία τηλεπικοινωνιών Cosmote SA, επίσημη ιστοσελίδα: www.cosmote.gr
- Πλατφόρμα που δείχνει την κατάσταση υποδομών διαδικτύου στην Ελλάδα, Ιστοσελίδα: www.fttxgr.eu
- Υπουργείο Πολιτισμού Ελλάδας, επίσημη ιστοσελίδα www.culture.gov.gr
- www.remoteyear.com
- www.digitalnomadsoul.com
- www.workhub.gr
- Δήμος Αποκορώνου , επίσημη ιστοσελίδα www.apokoronas.gov.gr
- Δήμος Γαύδου , επίσημη ιστοσελίδα www.gavdos.gr
- Δήμος Καντάνου – Σελίνου επίσημη ιστοσελίδα www.kantanouselinou.gr
- Δήμος Κισσάμου επίσημη ιστοσελίδα www.kissamos.gr
- Δήμος Πλατανιά επίσημη ιστοσελίδα www.platanias.gr

- Δήμος Σφακίων επίσημη ιστοσελίδα www.sfakia.gov.gr
- Δήμος Χανίων , επίσημη ιστοσελίδα και δημοτικά Portals www.chania.gr, www.gis.chania.gr, www.chaniatourism.com, www.explorechania.gr, www.chania-heritage.gr , www.librarychania.gr, www.chaniahistory.gr, www.chania.cyclopolis.gr
- Δήμος Αρχανών – Αστερουσίων επίσημη ιστοσελίδα www.archanes-asterousia.gr
- Δήμος Βιάννου επίσημη ιστοσελίδα www.viannos.gov.gr
- Δήμος Γόρτυνας επίσημη ιστοσελίδα www.gortyna.gov.gr
- Δήμος Ηρακλείου επίσημη ιστοσελίδα www.heraklion.gr
- Δήμος Μαλεβιζίου επίσημη ιστοσελίδα www.malevizi.gov.gr
- Δήμος Μινώα – Πεδιάδος επίσημη ιστοσελίδα www.minoapediadas.gr
- Δήμος Φαιστού επίσημη ιστοσελίδα www.dimosfestou.gr
- Δήμος Χερσονήσου επίσημη ιστοσελίδα www.hersonisos.gr
- Μη κερδοσκοπική εταιρία διατήρησης ντόπιων ποικιλιών καλλιέργειας «ΠΕΛΙΤΙ» (www.peliti.gr).
- Κρασιά της Κρήτης επίσημη ιστοσελίδα www.winesofcrete.gr.
- Τουριστικές πλατφόρμες κρατήσεων : www.booking.com, www.airbnb.com